

Riksdagens protokoll

2009/10:85

Onsdagen den 10 mars

Kl. 09.00 – 20.14

Protokoll
2009/10:85

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 4 mars.

2 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Helena Bouveng* (m) avsagt sig uppdraget som suppleant i socialutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Andre vice talmannen meddelade att *Eva Bengtson Skogsberg* (m) avsagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till socialutskottet och kulturutskottet

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Eva Bengtson Skogsberg* som suppleant i socialutskottet och *Helena Bouveng* som suppleant i kulturutskottet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

suppleant i socialutskottet

Eva Bengtson Skogsberg (m)

suppleant i kulturutskottet

Helena Bouveng (m)

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2009/10:122 till civilutskottet
2009/10:123 till socialutskottet
2009/10:132 till finansutskottet
2009/10:136 till utbildningsutskottet

Redogörelse
2009/10:ER1 till utrikesutskottet

Motioner
2009/10:Ub4 och Ub5 till utbildningsutskottet
2009/10:U7 till utrikesutskottet
2009/10:Fi5–Fi7 till finansutskottet

EU-dokument
KOM(2010)61 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 3 maj*.
KOM(2010)65 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 4 maj*.
KOM(2010)2020 till finansutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utrikesutskottets betänkande 2009/10:UU9
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU6

*Försörjningskrav vid
anhöriginvandring*

6 § Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU12
Försörjningskrav vid anhöriginvandring (prop. 2009/10:77).

Anf. 1 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Fru talman! Vi har nyligen här i kammaren slutdebatterat och kommer att votera om ett ärende där regeringen och riksdagsmajoriteten haft minimalt intresse av att lyssna in stora organisationers kritik, nämligen det så kallade Lavalärendet. Fackliga organisationers kunskap och oro har regeringen bortsett från. Den svenska arbetsmarknadsmodellen löper risk att bortmanövreras.

Det kommande ärendet, SfU12, *Försörjningskrav vid anhöriginvandring*, får samma behandling av regeringen och utskottsmajoriteten. Kraftfull kritik från remissinstanserna bortses från, trots att den tycks vara näst intill samfällad. Den svenska välfärdsmodellen löper risk att utsättas för ett systemskifte.

Fru talman! Genom betänkandet *Försörjningskrav vid anhöriginvandring* införs vad som brukar kallas en främmande fågel i det svenska välfärdssystemet. För en utvald grupp ska ställas krav på försörjning motsvarande heltidsarbete samt på att personen som önskar sammanstråla med sina nära och kära ska uppvisa hyreskontrakt för bostad av viss storlek och standard.

Den grupp som i detta läge berörs av regeringsförslaget och utskottsmajoritetens förslag är en grupp som redan tidigare har en svag ställning i det svenska samhället. Personerna som berörs är också redan hårt drabbade före sin ankomst till Sverige. Det handlar om invandrade med uppehållstillstånd som ännu inte fått fotfäste på arbetsmarknaden och som inte har fått egna ekonomiska förutsättningar att kunna skaffa eller er hålla kontrakt på egen bostad.

Två skäl tycks vara avgörande för utskottsmajoritetens förslag.

För det första sägs att integrationspotentialen blir bättre med de uppställda kraven. Vi känner igen argumentationen. Trygghet förlamar, som högerns företrädare brukar säga. Hungriga vargar jagar bäst.

För det andra är det få andra EU-länder som inte har ställt upp försörjningskrav, och gällande EU-regler förbjuder inte Sverige att ställa upp försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Argumentationen är ihållig.

Vad gäller integrationsmöjligheten påtalar flera tunga remissinstanser att uppställda krav knappast ökar integrationsförutsättningarna i det svenska samhället. Arbete, bostad, sociala kontakter, kunskap om samhället och många andra kriterier ger ökade integrationsförutsättningar. Om detta är vi säkert överens. Men om man ställer krav som de som nu föreslås löper man i stället risk att försvåra integrationen för väldigt många.

Att inte få sammanstråla med nära och kära kan knappast skapa förutsättningar för bra integration. Att oro hämmar tycks inte finnas i högeralliansens argumentationslinje. Med nuvarande arbetsmarknads- och bostadsförutsättningar – förslaget föreslås träda i kraft den 15 april, om en dryg månad – löper många av de berörda risk att stå långt utanför arbetsmarknaden och även den krympande bostadsmarknad som finns på många orter. Remissinstanserna har påtalat problematiken, men regeringen och utskottsmajoriteten tycks blunda.

Sverige och de nordiska länderna har i många stycken en välfärdspolitik som ligger i framkant i förhållande till jämförbara länder. De nordiska ministerkollegerna talar i globaliseringsdebatten om den nordiska modellen som ett vinnarkoncept i globaliseringen. Vår generella välfärdsmodell står stark i internationell jämförelse.

Med argumentationen att vi måste efterlikna övriga EU kan vi konstatera att utskottsmajoriteten öppnar för att lämna den svenska välfärdsmodellen och anpassa oss till den mer kontinentala. De vackra orden om den svenska välfärdsmodellen klingar falskt från de fyra regeringspartierna.

Fru talman! Det är inte svårt att läsa mellan raderna att de små allianspartierna reagerat på högerinslaget i propositionen. Tidigare gjorda uttalanden går stick i stäv med det grundläggande i att kräva försörjningskrav vid anhöriginvandring. Men tidigare utfästelser tycks väga lätt i dagens debatt.

De i betänkandet uppräknade undantagen visar att systemet med försörjningskrav skapar problem. På flera sidor i betänkandet räknas undantag upp som ska mildra de grundläggande tankarna. Denna problembild har påtalats av den handläggande myndigheten, som i remissvar påtalat de näst intill orimliga konsekvenser som skapas.

Många ställer sig också frågan om förslaget inte bara handlar om signalpolitik.

I motionstext och i reservationsutlåtanden från s, v och mp markeras vad införandet av en främmande fågel i välfärdspolitiken kan innebära. Vi yrkar därför avslag på propositionen i enlighet med reservation 1.

Som ett markerat andrahandsyrkande, i det fall riksdagsmajoriteten fattar beslut om genomförande av försörjningskrav vid anhöriginvandring, bör en justering göras för att mildra dess effekter i enlighet med reservation 2. Det kan inte anses rimligt att personer med familjeband ska hållas åtskilda under perioder som kan sträcka sig upp mot fem sex år. Denna systematiska familjesplittring borde föranleda inte minst Kristdemokraterna att fundera över konsekvenserna i förhållande till den debatt som partiet i övrigt för när det gäller familjesammanhållning.

De som följer utvecklingen vad gäller den svenska välfärdspolitiken och vad som brukar kallas den svenska modellen har kanske skäl att ställa sig frågorna: Finns det fler grupper som ska inrymmas i motsvarande försörjningskrav för att få återförenas till ett gemensamt och tryggt liv? Finns det mer på agendan?

Fru talman! Till betänkandet har fogats motioner från den allmänna motionstiden. I motion Sf276 lyfts frågan om kvinnors utsatthet och den så kallade uppskjutna prövotiden fram. Utskottet har i ett tidigare betänkande lyft fram frågan och konstaterar att Migrationsverket i sitt regleringsbrev anmodats att under 2010 förelägga underlag och statistik för att en bedömning av reglerna ska kunna göras.

Alltför många signaler har framkommit för att inte vidta åtgärder mot dem som utnyttjar kvinnors utsatthet i migrationsprocessen. Många kvinnor drabbas svårt av gällande lagstiftning och rättsordning. Vi förväntar oss därför att regeringen skyndsamt analyserar Migrationsverkets utvärdering och vidtar erforderliga åtgärder i enlighet med skrivningarna i betänkandet.

Fru talman! Propositionen *Försörjningskrav vid anhöriginvandring* visar sig ha så många undantag och frågetecken att den aldrig borde ha förelagts riksdagen. Gruppen som nu berörs är redan svårt drabbad i många stycken, och effekterna av förslagen späder på ytterligare.

Gruppen tycks även, genom alla uppräknade undantag, bli förhållandevis liten. Genom förslaget blir man härigenom än mer utpekad och negativt särbehandlad.

De integrationspolitiska effekterna ifrågasätts starkt av remissinstanserna. Förslaget innebär en olycklig förändring av den svenska välfärdsmodellen.

Jag yrkar därför än en gång bifall till reservation 1 och som ett andrahandsyrkande, vid avslag på denna reservation, bifall till reservation 2. (Applåder)

I detta anförande instämde Matilda Ernkran, Kurt Kvarnström, Jasenko Omanovic, Veronica Palm och Magdalena Streijffert (alla s).

Anf. 2 KALLE LARSSON (v):

Fru talman! Så har då den här regeringen släpat ett av sina sista förslag till kammaren. Det är ett förslag som är såväl kränkande som miss-tänkliggörande. Det är ett förslag som är repressivt, som så många tidigare som man har fört hit. Det är ett förslag som dessutom är relativt meningslöst och samtidigt kontraproduktivt. Det är en märklig blandning man har lyckats få till den här gången.

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservationerna 1 och 3, så att jag inte glömmer det, och instämma i alla de övriga reservationerna Vänsterpartiet har avlämnat. Jag vill dessutom tacka Göte Wahlström för ett utmärkt anförande.

Fru talman! Låt oss börja med att se vad remissinstanserna egentligen säger, precis som tidigare talare gjorde. Man måste inte lyssna på dem. Man måste inte lyssna på dem som vet vad de talar om och vad de som arbetar på fältet tycker. Man kan bortse från det om man har andra motiv än vad de som är mest insatta tycker är bäst. Vi ska också återkomma till det.

Fru talman! Rädda Barnen säger: ”Rädda Barnen avstyrker i sin helhet utredningens förslag att ett försörjningskrav ska införas som huvudregel för att uppehållstillstånd på grund av anknytning till person ska beviljas en utlänning.” Man talar där om utredningens förslag, och jag ska återkomma till skillnaden, men det är ganska tydligt i Rädda Barnens remissyttranden att man visserligen tycker att det är bra att barn nu undantas, men man är ändå emot försörjningskravet.

Diskrimineringsombudsmannen gör en genomgång. På åtminstone tre punkter har det också bäring på det förslag vi i dag diskuterar. Diskrimineringsombudsmannen avstyrker förslaget om försörjningskrav. Man skriver: ”I och med förslaget läggs en betydande del av statens ansvar för integrationen på enskilda individer. – – – DO:s erfarenhet visar att mot bakgrund av den individuella och strukturella etniska diskriminering som finns på bostads- såväl som arbetsmarknad är detta orimligt.”

Vidare skriver man: ”Inget i betänkandet påvisar eller bekräftar ett samband mellan försörjningskrav och förbättrad levnadsstandard varken för anhöriga eller anknytningspersoner. Förslaget hyser en stor inkonsekvens i förhållandet mellan att ställa krav för att främja integrationen (och motverka till exempel trångboddhet), och då åtskilliga undantag som kan göras.”

Låt oss gå vidare. För en gångs skull tänker jag inte låta ministern komma undan de ganska tunga remissinstanser som finns. TCO skriver i ett brev till utskottet: ”En grundläggande ingrediens i en bra etablering i Sverige är att anknytningspersonerna får möjlighet att så snart som möjligt återförenas med sina anhöriga. Att inte tillåta anhöriga att komma till Sverige innan minst fyra år gått är att märkbart försvåra en god etablering i Sverige. Förslaget om försörjningskrav bygger inte heller på veten-

skaplig grund och regeringen har på intet sätt belagt att ett försörjningskrav kommer att leda till en snabbare etablering.”

Så där kan man fortsätta en stund. Jag utgår ändå från att regeringen har tagit del av remissyttrandena även om den bortsett från de väsentliga delarna av dem. Jag tänker inte trötta kammarens ledamöter, även om jag gärna skulle trötta regeringen en stund, med att fortsätta att rada upp de remissyttrandena som finns.

I stort sett ingen av de remissinstanser som har yttrat sig är för förslaget. Alla de tunga instanser som har yttrat sig är emot. Man ska vara väldigt försiktig med *guilt by association*, och jag menar verkligen det, det vill säga att göra några skyldiga på grund av vilka som håller med dem. Men frågan måste ändå ställas om vilka som har varit tillskyndare till regeringens förslag. Fundera en stund över vilka det är som har jublat hittills. Inte är det några som arbetar med de här frågorna och vet någonting om dem.

Fru talman! Jag sade att detta är ett repressivt förslag, och det är inte det första. Vi har sett en lång rad förslag från den här regeringen som har varit repressiva i den meningen att man hela tiden ska öka pressen och trycket på den enskilde. Det är som om det är den enskilde som själv är skyldig till sitt utanförskap och som ska skyllas för sitt utanförskap, den diskriminering som drabbar och för att den ställs utanför rätten till bostad, arbete och utbildning.

Det som gäller på det migrationspolitiska området är: Det är bäst att du bevisar att du inte ljugar, för annars kommer vi att tro att du gör det. Det tycks fortfarande vara grunden för asylprövning i det här landet. Det gäller också för integrationspolitiken, som den här ministern inte bär ansvar för men ändå nu är inne och tafsar en del på. Man gör hela tiden den enskilde skyldig till att ha blivit placerad utanför, utstött och diskriminerad. Jag ser fram emot den debatt vi ska ha nästa onsdag här i kammaren om integrationspolitiken och etablerandet av flyktingar.

Fru talman! Jag sade att det var kränkande och mistänkliggörande. Det är som om flyktingar och asylsökande behövde särskilda incitament för att vilja söka bostad och arbete. Är det verkligen så det fungerar? Är det verkligen så det är? Vad skiljer de asylsökande som har kommit till Sverige från alla oss andra som gör att de behöver särskilda incitament, särskild stimulans, särskilt tryck och särskild press för att vilja söka bostad och arbete?

Inte är det väl så att det bara är risken för att fällas för diskriminering som gör att man avhåller sig från att inkorporera även andra grupper i förslaget? Vore det så framgångsrikt som regeringen säger sig tro att det är skulle man väl skilja också arbetslösa makar från varandra. Den som blir ställd utan bostad ska inte få leva med den som den älskar och vill leva med, så att den ser till att skärpa sig lite och skaffa en bostad.

Det kan väl ändå inte bara vara det skälet att man inte vill fällas för diskriminering? Det måste väl också vara någonting annat, nämligen att man inte tror att det är verkningsfullt eller att man inte tycker att man kan göra så mot fina infödda svenskar. Men mot asylsökande kan man tydligen göra det.

Fru talman! Som tidigare talare tydligt sade finns det två argument för det här förslaget. Det ena är att det ska ge en bättre integration, ett

incitament för arbete och bostad. Det andra är EU-harmoniseringen, och det ska jag återkomma till.

Fru talman! Om det här förslaget nu genomförs, hur många är det som då tror att det kommer att låta helt annorlunda i våra svenska förorter där många asylsökande och flyktingar bor? Jag undrar hur många det är som tror att man i trångbodda lägenheter i Rosengård efter den 15 april kommer att få höra: Nu får jag väl sluta att sitta här en fredagskväll och tro på fredagsmys. Jag får väl ge mig ut och leta efter en bostad, eftersom jag annars inte får hit min familj?

Jag undrar hur många det är som tror att man i Södertälje plötsligt inser: Jamen, herregud, jag kan ändå inte spela Monopol med min fru. Det är bäst att jag går ut och letar efter ett jobb? Ärligt talat, det måste vara bakgrunden till att förslagen ändå tas fram. Man vill ha en förändring i verkligheten, eller hur? Det är i varje fall så man argumenterar. Jag tror ärligt talat inte att förändringen kommer att se ut på det sättet. Jag tror att remissinstanserna som har yttrat sig om detta har rätt i det här fallet.

Det är inte en integrationspolitiskt positiv sak att införa ett försörjningskrav. Jag tror att det är precis tvärtom. Om man inte får leva nära den närmsta, den man valt att dela sitt liv med, blir det nog inte lättare utan svårare att känna den trygghet man behöver för att ge sig ut på arbetsmarknaden och den styrka man behöver för att försöka överkomma diskriminering och skaffa sig en vettig bostad. Det är vad jag menar med att det är kontraproduktivt.

Så är det också ganska meningslöst. Det är klart att man måste välkomna alla de undantag som nu införs och att inte alla drabbas av samma repressiva politik utan att ganska många och stora grupper undantas från regeringsförslaget. Det är väl ett resultat av att ett eller några partier har motarbetat Moderaterna och deras inställning i frågan och att Tobias Billström inte har fått ut all sin repressivitet i just det här förslaget.

Samtidigt får man konstatera att med så många undantag är det ganska få som omfattas. Då får man väl inga större integrationspolitiska effekter ändå – om det nu var det man trodde att man skulle få. Detta är kontraproduktivt och samtidigt meningslöst. Det är kränkande och miss-
tänkliggörande mot dem som kommer hit och det är ytterligare ett i raden av repressiva förslag.

Jag tror, fru talman, inte att det är något av dessa argument – vare sig det som anfördes om att det skulle vara integrationspolitiskt viktigt eller själva EU-harmoniseringen – som är huvudförslagen. Jag tror att det handlar om att skicka signaler. Signalen ska gå ut till dem som funderar på hur de kan fly, vart de kan fly och var de kan bygga en framtid. De ska få en liten påminnelse om att det inte är så roligt som de tror att söka sig till Sverige: Det är inte så kul som du tror att komma till Sverige, för det är inget lätt liv här! Men den signalpolitiken kan väl ändå inte vara huvudpoängen. Eller är den det? Den frågan behöver migrationsministern i dag svara på.

Fru talman! Vi har tidigare haft en rad olika debatter här i kammaren där Tobias Billström, som är ansvarig minister, inte har velat svara på frågor. Det har rört väpnad konflikt. Är det krig i Afghanistan eller Irak? Ingen aning, fråga någon annan! Det blir svaret. Hanteras hbt-flyktingars rättigheter på det sätt som lagstiftaren menade i utlänningslagen? Tas kvinnors asylskäl på det allvar som vi avsåg när vi stiftade lag? Ingen

aning, fråga någon annan! Synnerligen ömmande omständigheter – är inte det ett lite för snävt uttryck i den svenska utlänningslagen för att de vi vill ska få chansen att stanna i Sverige faktiskt ska få det? Ingen aning! Fråga inte mig, fråga någon annan! Fråga domstolarna! Fråga Migrationsverket! Fråga dem som ska tolka lagen! Dessutom har detta återkommit, och återkommer i dag, som ett bärande argument: Fråga inte mig, fråga EU! Vi måste ju harmonisera. Vi måste göra som de andra gör oaktat om det är positivt eller negativt.

I mitt möjligen dunkla men ändå sinne framträder bilden av vad det är som pågår. Vi ser just nu ett tåg som rusar i fel riktning. Det är EU-tåget, där harmoniseringen är den lysande stjärna man följer. Hastigheten avgörs bara av hur mycket de främlingsfientliga krafterna får inflytande över dagordningen för tillfället. Konduktör på det tåget är Migrationsverket och domarna i domstolarna. Alla undrar förstas: Vart tog Tobias Billström vägen? Han är ju migrationsminister och den som ska styra svensk migrationspolitik. Han står där på perrongen. Han är nedvärderad till signalist. Han står där, men han får inte ens ge signal om när tåget ska gå. Han ska ge helt andra signaler. Han ska ge signaler till människor: Det är ingen idé att du hoppar på EU-tåget. Stanna där du är! Här är det inte roligt att vara. Det är inte så roligt som du tror.

Fru talman! Låt mig konstatera att detta är ett av de sista förslagen som den här regeringen har släpat till kammaren. Nu är det dags att byta regering och att i grunden byta riktning på svensk flyktingpolitik. Tobias Billström tänker vi lämna kvar på perrongen.

Anf. 3 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Jag vill börja med att instämna i vad de två tidigare talarna har sagt. Vår migrationsminister brukar påstå att vi är splittrade i oppositionen. Men vi är inte alltid splittrade, och i dag är vi mycket enade.

Det är svårt att komma efter två talare som redan har tagit upp alla viktiga frågor i betänkandet. Jag måste därför hitta någon annan vinkling för att det inte ska bli för mycket upprepning. Det jag i huvudsak tänker på är att vi har en ny utlänningslag. Den har trätt i kraft alldeles nyligen. Den är ny sedan man införlivade skyddsgrunds- och asylprocedurdirektiven i svensk rätt. Vi vet inte alls i dag hur de nya skrivningarna kommer att tolkas av domstolen. Kommer det att bli striktare? Kommer det att bli mindre strikt? Eller blir det ingen ändring alls?

Vi har delat upp de asylsökande i flyktingar alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande. Vi har också den grupp kvar som får stanna på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Det förslag vi har i dag är det första som utgår från de nya skrivningarna i utlänningslagen. När vi antog den nya lagen skrev regeringen i propositionstexten att man ansåg att den överensstämmer med enligt praxis gällande svensk rätt. Det är det jag och vi måste utgå ifrån när vi gör våra bedömningar i frågan.

Regeringen förväntar sig alltså ingen skillnad i bedömningen av asylärenden i framtiden trots att skrivningarna i lagen är rätt så anorlunda än tidigare. Vi får väl se hur det blir med den saken när tolkningen så småningom också ska harmoniseras mellan medlemsstaterna.

Men i nuläget utgår jag, som jag sade alldeles nyss, från den bedömning som regeringen gjorde när vi antog texten.

Å andra sidan har vi precis fått veta att Europadomstolen menar att det är ett brott mot de mänskliga rättigheterna att utvisa en man från Sverige till Iran. Det handlar om en regimkritisk man som kom till Sverige 2003. År 2007 blev avvisningen inhiberad. Nu har Europadomstolen kommit med ett utslag som säger att det var ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Frågan är om svensk rätt kommer att ta större hänsyn till Europadomstolens beslut i framtiden. Frågan är också om medlemsstaterna i och med den harmoniserade flyktingpolitiken kommer att ta större hänsyn till Europadomstolen än de svenska myndigheterna har gjort. Vi vet alltså ingenting om hur tolkningen kommer att se ut i framtiden. Därför vet vi inte heller riktigt vilka som kommer att innefattas i förslaget när det väl börjar gälla.

Anf. 4 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna Bodil Ceballos om att debatten gäller försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Anf. 5 BODIL CEBALLOS (mp):

Fru talman! Jag försöker bara ge en bakgrund till hur vi kanske kommer att tolka frågan framöver. Vilka kommer att innefattas i förslaget och vilka kommer inte att göra det?

Fru talman! Om jag inte missminner mig dök idén om försörjningskrav upp vid en moderat partistämma för ett antal år sedan. Därefter tillsattes en utredning som kom med en mängd förslag. De stötte på patrull på en gång. Det var inte bara de tunga remissinstanser som bland andra Göte Wahlström tog upp här, det vill säga Migrationsverket, Röda Korset med flera, som protesterade. Det var också ett antal ledande alliansföreträdare.

Det förslag som vi i dag diskuterar skiljer sig avsevärt från utredningens, vilket vi förmodligen kan tacka övriga partier i alliansen för. Frågan är varför man ens bemödar sig om att ta förslaget till kammaren när det är så få som enligt förslaget kommer att omfattas av kravet, om det nu är svensk praxis som ska gälla i framtiden.

Vi får till att börja med inte ställa försörjningskrav på dem som är flyktingar i EU. Vi undantar barnfamiljer, och vi ger vissa öppningar även för andra fall. Det är naturligtvis bra, men det blir inte så många kvar som omfattas av kravet. Det tog också Kalle Larsson upp tidigare. Vilka är det som kommer att omfattas? Inte särskilt många.

Därför känns det som att den enda anledningen till att man fattar beslutet är att man vill skicka en signal för att avskräcka människor från att söka asyl i Sverige. Men det är också en signal till väljarna om att alliansen, eller åtminstone Moderaterna, minsann vill stoppa den påhittade massinvandring som främlingsfientliga krafter och rasister försöker skrämja oss med.

Fru talman! Regeringen menar att man med hjälp av lagen ska styra människor till områden där det finns arbete och bostad. Beslutet om vad som är tillräcklig lön och tillräckligt stor bostad lämnar man till andra att fatta. Det är inte särskilt tillfredsställande eftersom det kan utmynna i vilka krav som helst. Är det svensk normalfamiljstandard som ska råda?

Eller ska man beakta att familjemedlemmen i fråga som ansöker om uppehållstillstånd kanske lever mycket trångt i flyktingläger någonstans i världen? Då sätter man kanske bostadsytan i förhållande till familjens samlade nuläge. Jag tror att det snarare blir normalsvenskens standard som blir riktlinje i det här fallet.

Regeringens argumentation haltar på väldigt många sätt. Det är till exempel ett problem att bostäderna inte finns där jobben finns och vice versa. Med regeringens resonemang kommer det att vara mycket svårt att få ta sin familj både till Stockholmsområdet där jobben och till Bollnäs där bostäderna finns. Förutom att lagen inte kommer att omfatta särskilt många alls kommer inte heller syftet med den, som är att sprida flyktingmottagandet, att uppnås. Därför är det bättre att inte alls anta den. Jag yrkar också, precis som övriga här, avslag på propositionen.

Fru talman! Om den ändå skulle antas anser Miljöpartiet, precis som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, att det ska handla om fyra års legal vistelse, det vill säga från det att man ansöker om uppehållstillstånd första gången. Det är det som ska ligga till grund för beräkningen av tiden och inte datum för första gången man får uppehållstillstånd. Det är lite dubbelt skrivet i betänkandet. Det står dels att av praktiska skäl bör tiden löpa från den dag uppehållstillstånd beviljas, dels att det är utskottets mening att fyra års vistelsetid är en rimlig avvägning. Begreppet vistelsetid omfattar mer än bara vistelsetid med uppehållstillstånd. Frågan är vad majoriteten egentligen menar.

Vissa personer kan ha väntat i många fler år än fyra på uppehållstillstånd. Det kan till och med bli sju åtta år. Ett exempel är fallet med den man som kom 2003 och där Europadomstolen nu har sagt är det skulle vara ett brott mot de mänskliga rättigheterna att skicka tillbaka honom.

Att vänta så länge på att få återförenas med sin man eller sin fru kan ta knäcken på vilket äktenskap som helst. Det kan väl inte vara meningen att vi ska agera skilsmässomäklare här i landet. Redan fyra år är en alldeles för lång tid. Jag har mycket svårt att tro att Kristdemokraterna tycker att det här är en bra lösning. Det är i alla fall inte en lösning som värnar äktenskapet.

Fru talman! Betänkandet tar också upp ett antal frågor som inte har direkt med propositionen att göra men som också handlar om anhöriginvandring. Det är bland annat den fråga som tidigare har tagits upp här om de förhållanden som upphör innan den tvååriga provotiden är över och där den ena parten, i de flesta fall kvinnan, blivit misshandlad. Enligt betänkandet lämnade Migrationsverket i augusti 2008 en redogörelse över tillämpningen av bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd, och i regleringsbrevet för 2010 står det att verket senast i december ska lämna en redogörelse för tillämpningen av bestämmelsen.

Tydligen var inte redogörelsen från 2008 tillräcklig eftersom man nu gett ett mer specifikt uppdrag. Hur länge ska vi hålla på och utreda? Utskottet understryker att det är viktigt att lagstiftningen skyddar kvinnor men vill ändå inte ta några ytterligare initiativ för att förbättra situationen utan utgår bara från att regeringen följer frågan. Hur länge ska vi ägna oss åt att skriva redogörelser och samla in statistik medan män fortsätter att slå sina kvinnor runt om i vårt land? Kvinnorna å sin sida tvingas stå ut med situationen av rädsla för att annars bli hemskickade.

Fru talman! Tidigare fanns det en möjlighet att ta hit andra än sin fru, man eller sitt barn under 18 år. Det är därför positivt att propositionstexten ger en utökad möjlighet för dem som fått status som flyktingar alternativt skyddsbehövande att göra det. Men det finns andra invandrare också. Det finns många som kommit nyligen eller för många år sedan som flyktingar eller arbetskraftsinvandrare och som kommer från kulturer där man tar hand om sina föräldrar när de blir gamla och inte klarar sig själva eller där flera generationer lever tillsammans. De har också behov av att kunna få ta sina föräldrar till Sverige. Den lilla kärnfamiljen hör norr till men är ovanligare söderut. Vi behöver inte åka så långt för att vi ska anses lite udda i det avseendet.

Jag har träffat på många fall där barnen, som jobbar och försörjer sig här i landet, erbjuder sig att försörja sina föräldrar om de får ta hit dem, men det går inte enligt det regelverk vi har. Det borde inte vara omöjligt att lösa den frågan på ett smidigt sätt. Jag yrkar också bifall till reservation 4.

Anf. 6 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Alliansregeringens första och främsta varumärke är jobb. Det stavas j, o, b, b, om det skulle vara okänt för kammaren – jobb, jobb, jobb. Jobb ger en identitet för den som arbetar. Det ger en möjlighet till social samvaro. Det ger tillfredsställelse när man kommer hem efter en arbetsdag. Det ger faktiskt möjlighet till försörjning, egen försörjning. Det kan kanske tyckas udda för många.

Det ger också möjlighet för oss politiker att skapa välfärd genom att beskatta lönen. Alliansregeringen har fattat ett antal beslut på det här området. Ett är jobbskatteavdraget, vilket innebär att låg- och medelinkomsttagare får mer pengar kvar i plånboken. En undersköterska med en inkomst på knappt 20 000 får ca 1 300 kronor mer i månaden, vilket innebär en extra lön. En byggnadsarbetare som tjänar 27 000 får 1 700 kronor mer. Riksrevisionen kom med en rapport, jag tror att det var den 20 januari, där man säger att det här är en åtgärd som ökar arbetsutbudet på lång sikt.

Vi har också infört RUT-avdraget där vi har närmat oss den svarta sektorn. För varje dag blir fler och fler svarta jobb vita. 11 000 personer jobbar inom den hemservicebranschen. Skulle man ta bort detta, vilket oppositionen har signalerat, kommer 5 500 jobb att försvinna direkt. Åtta av tio städare är utrikes födda.

Nystartsjobben innebär att om man har varit borta från arbetsmarknaden i tolv månader, antingen på grund av sjukdom eller på grund av arbetslöshet, får arbetsgivaren en subventionering, och det gäller från dag ett för de nyanlända de tre första åren.

Vi har instegsjobben som direkt riktar sig till de nyanlända. Det gäller också de tre första åren kombinerat med svenska för invandrare. Där är till och med 75 procent av lönekostnaden subventionerad.

Vad har då jobbskatteavdraget för koppling till det vi nu diskuterar? Jo, det innebär att den som är nyanländ snabbare får mer pengar i plånboken. RUT-avdraget innebär att det skapas jobb i sektorer där trösklarna för nyanlända är låga. Nystartsjobben sänker trösklarna generellt. Av

dem som deltagit i nystartsjobben är 33 procent utrikes födda. Instegsjobben kopplas väldigt tydligt till de nyanlända.

Fru talman! Jag vill ge den här bakgrunden eftersom en bra politik hänger ihop. Å ena sidan skapar alliansregeringen möjligheter och mörtter för dem som står längst ifrån arbetsmarknaden, bland annat de nyanlända, att faktiskt få arbete. Å andra sidan ställer vi krav på försörjning vid anhöriginvandring. Vi tycker, hör och häpna, att det naturligaste sättet att försörja sig är genom eget arbete. Jag vet att det under lång tid inte har varit så i Sverige, men 2010 är det så.

Vad är det för krav vi ställer? Jo, vi ställer krav på en så kallad anknytningsperson, det vill säga den som finns i Sverige, lämplig bostad och en viss summa pengar kvar efter det att bostaden är betald. Jag tror att det som diskuteras är förbehållsbeloppet, ungefär 4 800 kronor.

Varför ställer vi då dessa krav? Jo, som jag sade alldeles nyss är detta det naturligaste sättet att försörja sig. Dessutom är en lämplig bostad ett sätt att komma till rätta med trångboddhet och segregerat boende. Trångboddheten ger negativa effekter. Även om inte barnen berörs direkt i den här lagstiftningen finns det barn i de här lägenheterna som inte kan läsa läxor eller ha sina kompisar hemma därför att det är alldeles för trångt. Samtidigt ger arbete positiva effekter, tillgång till samhället och tillgång till språket.

Undantagen har diskuterats lite grann. Å ena sidan säger oppositionen är lagen är bedrövlig. Å andra sidan säger man att det inte är någon som berörs. Man säger att man inte har lyssnat på remissinstanserna, men när man går igenom detta visar det sig att man faktiskt har gjort det också. De undantag som gäller är konventionsflyktingar alternativt skyddsbehövande, barn om anknytningspersonen är förälder och barn *och* förälder om de söker samtidigt. Det är svenskar, EES-medborgare, schweiziska medborgare och de som har haft permanent uppehållstillstånd i fyra år och de som i flesta lagstiftningar ryms under ventilen särskilda skäl.

Förslaget i propositionen och betänkandet är helt i enlighet med familjeåterföreningsdirektivet och även skyddsgrundsdirektivet. Sverige är det enda land just nu som inte har något krav på försörjning vid anhöriginvandring. Jag skulle vilja säga att det är ett jobbkrav snarare än ett försörjningskrav eftersom man i de flesta EU-länder multiplicerar antalet anhöriga som kommer med ett visst antal kronor. Det gör man inte i Sverige, utan summan ligger kvar. Det är ett realistiskt krav eftersom det underlättar möjligheten att få ett arbete och ett krav som är ganska human, till och med moderat.

Jag tror att förslaget träffar folksjälen, kanske inte oppositionen men folksjälen. Jag tror att vi i Sverige vill att människor kommer till det här landet. Vi behöver dem, men vi tycker att man kan ställa krav på dem.

Vad säger oppositionen? Ja, man säger nej till propositionen. Man säger nej till möjligheten att göra avdrag så att människor som är långt ifrån arbetsmarknaden kan få ett jobb. Man säger nja till den nuvarande lagstiftningen om arbetskraftsinvandring. Och jag tror att man ligger någonstans mellan nja och nej när det gäller jobbskatteavdraget, som ger möjlighet för dem som är låginkomsttagare att försörja sig. Det vänsterexperimentet vill jag inte vara med om.

Jag tror i motsats till Kalle Larsson att vi inte ska byta regering.

(Applåder)

Anf. 7 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag blir lite frestad när Mikael Cederbratt säger att den här regeringens politik stavas jobb, jobb, jobb att fråga om Mikael Cederbratt tycker att det går väldigt bra för den här regeringens politik på det området när vi har 9 procents arbetslöshet. Jag tror att vi ska undvika den diskussionen eftersom den i varje fall delvis inte hör hit, vilket fru talmannen har möjlighet att säga till fler talare om det skulle uppstå en sådan diskussion.

Jag tror att det finns helt andra saker som Mikael Cederbratt behöver reda ut. Vi har inte sagt att ingen omfattas. Då vore det ingen mening med att lägga fram förslaget över huvud taget. Vi noterar de undantag som är gjorda och välkomnar dem, och jag var tydlig med.

Vi säger ändå att förslaget är dåligt. Jag sade att det är repressivt. Mikael Cederbratt behöver nog förstå att även om förslaget inte drabbar varenda människa kan det vara ganska repressivt för dem som drabbas. Så är det med ganska många saker i samhället. Det kan vara jättejobbigt och fruktansvärt för en person att bli misshandlad även om inte 300 000 människor blir misshandlade. Där får logiken ses över i Mikael Cederbratts argumentation.

Mikael Cederbratt säger att förslaget är ganska humant. Jo, han sade ”ganska humant”. Hur skulle förslaget ha sett ut, Mikael Cederbratt, om det hade varit humant? Vi behöver inte nöja oss med att göra saker ganska bra; vi kan göra dem bra.

Jag tror inte – och jag tror att det är det avgörande – att Mikael Cederbratt försäger sig när han säger att det här är ett förslag som riktar sig till folksjälen. Se där den signalpolitik som jag talade om! Den här regeringen lever med något slags uppfattning om att människor i det här landet egentligen inte tycker att invandrare gör rätt för sig. Jag är inte mannen, och det är nog ingen här, att säga om det är rätt och fel. Men en sak vet jag, och det är att om människor har uppfattningar som är felaktiga om andra människors lika värde och rättigheter är det Mikael Cederbratts uppgift, min uppgift och alla andras uppgift i denna kammare att göra något åt det i stället för att bekräfta fördomarna.

Anf. 8 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Jag vill börja med siffror och arbetslöshet. Beträffande sysselsättningen var det 69 000 fler sysselsatta 2009 än 2006. Vi kan hålla på med siffror. Jämfört med 2005 var det 150 000 fler 2009, så välkommen med sifferexercisen!

Vi tycker att det är rimligt med egenförsörjning. Det är grundtemat. Sedan kan det finnas skäl till att undanta människor från det. Det är därför som förslaget ser ut som det gör.

Humanism och humant: Ja, man kan fundera på om det är att bara ge stora bidrag och inte ställa krav. Det är inte min bild. Genomsnittstiden för en nyanländ man att komma in i arbete är sju åtta år, för kvinnor ytterligare ett par år. Är det humant, Kalle Larsson?

Vad gäller folksjälen – kalla den demokrati eller vad du vill – tycker jag att det är en sund inställning att säga att vi vill att människor kommer hit. Vi behöver dem. Men vi kan ställa krav på dem, precis som på svenskar.

Anf. 9 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det här blir mer och mer klagande. Jag tror att den som i eftervärlden läser det här replikskiftet kommer att se en skillnad i människosynen som är rätt betydande. Nu säger Mikael Cederbratt att vi ska ställa krav på den som är invandrad precis som på alla andra. Alla som motsätter sig detta räcker upp handen. Ingen i denna kammare har vid något tillfälle motsatt sig att man ställer samma krav.

Våra invändningar i dag är de direkt motsatta. Här ställer ni från regeringens sida krav på asylsökande som är annorlunda i jämförelse med kraven på den som är född i Sverige. Det är den diskrimineringen som vi ifrågasätter. Jag ifrågasatte inte begreppet humant. Jag ifrågasatte varför Mikael Cederbratt sade ”ganska humant”. Det är ordet ”ganska” Mikael Cederbratt behöver reda ut, inte ordet ”humant”, där kan vi ha olika diskussioner och tolkningar.

Mikael Cederbratt tycker att förslaget är ”ganska humant”. Min fråga kvarstår: Hur skulle förslaget se ut för att det skulle vara humant?

Jag vill vara väldigt tydlig med en sak: Vi från säkerligen den samlade oppositionen är helt överens om att det är rimligt med egenförsörjning. Vår invändning här i dag är att det förslag som ni har lämnat kommer att leda till motsatsen. Där är vi överens med de tunga remissinstanserna. Får man inte känna tryggheten med sin närmsta hos sig när den man har valt att dela sitt liv med finns i ett helt annat land i en orolig del av världen, från vilken man själv har tvingats fly, är det då lättare eller svårare att känna tryggheten att skaffa en bostad, känna säkerheten i det nya samhället för att kunna skaffa sig ett jobb? Det är de frågor Mikael Cederbratt behöver reda ut.

Anf. 10 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Jag måste ställa en fråga till Kalle Larsson. Vi säger att det är rimligt att ställa krav. Vi har först sett till att underlätta möjligheterna att uppfylla kraven. Vad är det som gör att Kalle Larsson inte vill underlätta för nyanlända att få arbete, få mer pengar i plånboken? Varför är Kalle Larsson mot nystartsjobb och mot RUT-avdrag? Det är saker som underlättar för dem att få ett arbete även om det inte passar in i Kalle Larssons dunkla sinnen, som Kalle Larsson sade.

Anf. 11 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Fru talmannen får ursäkta, men Mikael Cederbratt inledde sitt anförande med att säga jobb, jobb, jobb och prata jobbskatteavdrag. Det är just det som är problematiken. Ni vill snabbt genomföra detta i en tid då arbetslösheten i Sverige kanske är den största i mannaninne eller i alla fall på väldigt länge. Den arbetslösheten har genererats av den politik som Mikael Cederbratts parti i regering genomför.

Låt mig ta ett exempel. För inte alltför länge sedan diskuterade man, inte minst utifrån att regeringen åberopade det, att skapa möjligheter för många personer som befann sig arbetslöshet i kranskommunerna till Stockholm att få flytta till bland annat Småland, för där fanns det arbete. Man åberopade Gnosjö som ett exempel. I dag är Gnosjö den ort som har den största arbetslösheten i Jönköpings län.

Så snabbt svänger det.

Vi är precis som jag sade i mitt anförande inte emot att människor ska arbeta. Det är en grund för det hela. Mikael Cederbratt får ursäkta den typ av diskussion där vi talar om att arbetslinjen inte är något som Mikael Cederbratt och hans regering står för. Det är något som är centralt för att skapa ett välfärdssamhälle.

Det är välfärdssamhället som ni är på väg att radera genom att införa en främmande fågel i systemet. En grupp ska utpekas som varande mindre benägen att ta de arbetstillfällena som finns. Det finns inga arbetstillfällen i dagens Sverige som Moderaterna har skapat. Det är en arbetslöshet som finns i Sverige i dag som pekar ut och drabbar de individer som är uppräknade i det betänkande som vi i dag diskuterar.

Anf. 12 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Sysselsättningen är högre än när det var en socialdemokratisk regering. Det kommer inte Göte Wahlström undan. Åren 2005–2009 var det 150 000, 2006–2009 var det 69 000. Sedan har det hänt en del på den finansiella marknaden, även om det inte har märkts i det socialdemokratiska partiet.

Jag vill ställa några frågor till Göte Wahlström. Varför är Göte Wahlström och socialdemokratin motståndare till att underlätta för dem som är längst från arbetsmarknaden, där de nyanlända finns, att komma in i arbete? Varför är man emot RUT-avdraget till exempel?

Hur kommer vänsterexperimentet att driva migrationspolitik? Ska anhöriginvandring utökas som ett par av partierna på din sida säger? Kommer vi att återuppliva en ny amnestilag? Är det stopp för harmoniseringen mot EU? Göte Wahlström har möjlighet att svara.

Göte Wahlström säger också att vi håller på att radera välfärden. Vi har åtminstone sänkt de långtidssjukskrivnas antal från 200 000 till 100 000. Nu, Göte Wahlström, väntar jag spánt på ditt svar.

Anf. 13 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Sifferexercis må vara, men jag satt för två dagar sedan med Länsstyrelsen i Jönköpings län och diskuterade arbetsmarknadsläget i Jönköpings län. Det är alarmerande nu i förhållande till tiden före 2006. Det må vara sifferexercis att tala om att det är fler sysselsatta, men 100 000 fler arbetslösa är också en siffra som är relevant i sammanhanget.

Mikael Cederbratt tycks inte lyssna till Socialdemokraterna eller de rödgröna partierna när det gäller vår ambition att skapa sysselsättning och en arbetsmarknad som inkluderar alla. Vi är inte beredda att peka ut vissa personer och vissa grupper som mindre benägna att ta de arbetstillfällena som finns.

Fru talman! Mikael Cederbratt åberopade i sitt inlägg att man har varit lyhörd för remissinstanserna från regeringens sida. Jag må säga som jag sade i mitt inledningsanförande att man nog inte har varit lyhörd för remissinstanserna denna gång heller. Man var det inte i Lavalärendet eller i många andra ärenden som vi har diskuterat, inte minst inom socialförsäkringens område.

I det här ärendet är det nog så om jag drar mig till minnes den argumentation som vi har hört från de andra regeringspartierna – inte det parti som Mikael Cederbratt företräder – att Mikael Cederbratt och regeringen

har fått backa för vissa krav från de små partierna. Det är de små partiernas ambitioner och möjligheter att påverka regeringen som kanske har fått lite genomslag i den här propositionen och det här betänkandet.

Remissinstanserna har inte varit så intressanta. Viljan att få sitta kvar på regeringstaburetterna har varit betydligt starkare och förutsättningarna för det genom att göra de här justeringarna och förändringarna. Vi kan konstatera det i form av alla de undantag som nu räknas upp i betänkandet.

Anf. 14 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Det hjälpte inte att jag ställde frågan i min första replik. Jag fick inget svar ändå. Det är kanske inte speciellt ovanligt.

När det gäller de problem som vi har och som lite grann tangeras av Göte Wahlström med hur det kan se ut nere i Södertälje med trångboddhet och arbetslöshet måste det väl ändå någonstans ligga ett ganska stort ansvar på det parti som har haft regeringsmakten i tolv år. Eller var man totalt oförmögen att regera?

Vi tror att människor, oberoende av om de är födda i Sverige eller har kommit hit, vill arbeta. Jag tror att det gäller de flesta människor, i princip alla. Vi vill underlätta för dem. Det vill inte Socialdemokraterna och Göte Wahlström.

Jag frågade hur politiken kommer att se ut ifall Göte Wahlströms parti tillsammans med Miljöpartiet och Vänstern kommer till regeringsmakten. Jag fick inget svar på det.

Göte Wahlström beskriver en process där vi har lyssnat. Ja, vi lyssnar på varandra i alliansen och kommer att fortsätta att lyssna på varandra.

En av de remissinstanser som sade att man trodde att det här blir en bättre integration var SKL. Men kommuner och landsting vet ju ingenting om det här.

Anf. 15 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Mikael Cederbratt ställer motfrågor i stället för att svara på de frågor som ställs. Det är också ett sätt att föra debatten vidare.

Jag skulle vilja börja med att tala om att det är ingen här som säger att man vill göra det svårare för människor att få inträde på arbetsmarknaden. Vi är alla överens om att det är bättre att människor kommer in i arbetslivet så fort som möjligt när de kommer till landet.

Därför finns reglerna om undantag för arbetstillstånd som man redan som nyanländ kan få ta del av, och man får lov att arbeta. Det är bra, och det bör underlättas ännu mer än vad som görs i dag.

Det är heller ingen här som är emot att vi ska minska segregationen i områden där det är en stor segregation. Det är ingen som är emot att vi sprider flyktningmottagandet runt om i landet.

Men det förslag som regeringen kommer med leder inte till att vi får en större spridning. Det leder inte till att det blir fler jobb att fördela. Vi har en stor arbetslöshet just nu. Det är inte lätt att få ett jobb i Sverige i dag vare sig man är svensk eller invandrare. Vi har inte fler jobb att fördela.

Mikael Cederbratt tog upp RUT-avdraget i sin inledning. Det var också lite grann att gå utanför vad betänkandet handlar om. Är det RUT-avdraget som ska lösa situationen för de flyktingar som kommer?

Jag skulle vilja fråga om lönen. Jag tyckte att Mikael Cederbratt tog upp att det räckte med 4 800 kronor för att man skulle anses kunna försörja sig. I betänkandet talas det om heltidsarbete. Jag skulle vilja höra vad det är som gäller.

Anf. 16 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Om jag inte kommer ihåg alldeles fel är det förbehållsbeloppet vid utmätning som man har haft som någon form av målsnöre. Jag är nästan säker på det.

Bodil Ceballos säger att ni inte har något emot att man underlättar för människor att få jobb. Varför är ni emot alla åtgärder som vi har vidtagit för att ge dem den möjligheten?

RUT-avdraget har en ganska tydlig koppling. Det rör sig i sektorer som tidigare har varit svarta och som blir vita. Där arbetar en stor del människor som är utrikes födda. Det är precis den gruppen. Det vill ni svepa bort. I alla fall har ni sagt så.

Anf. 17 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Förbehållsbelopp vid utmätning står det inget om i betänkandet. Det måste ha föregått i era interna diskussioner. Det är inget som jag vid något tillfälle har hört talas om. Det står nämligen heltidsarbete i betänkandet.

Jag vänder mig mot förslaget i det här betänkandet därför att jag inte tror att det kommer att få avsedd effekt över huvud taget, och det diskriminerar. Det gör skillnad mellan människor som är födda här i landet och dem som inte är det.

Det är diskriminerande. Varför ska vi anpassa oss nedåt för att vissa EU-länder har det på det här sättet? Det finns ingen anledning, utan det är snarare så att vi bör kunna få de andra EU-länderna att vara mer humana – inte bara ganska humana utan mer humana.

Jag är precis som de övriga här helt övertygad om att detta handlar mer om en signaleffekt. Mikael Cederbratt pratar om att det träffar folksjälén. Vad är det då som är folksjälén? Tror folksjälén att alla som kommer från andra länder är lata och inte vill göra rätt för sig? Det är ju det betänkandet på något sätt försöker påskina: För att komma till rätta med latheten och bidragsberoendet ska vi ställa större krav.

Men det är nästan inga som kommer att omfattas av kravet i alla fall. Varför lägger man då fram det? Varför inte försöka hitta en lösning som ser till att människor får större möjligheter att faktiskt komma in på arbetsmarknaden?

Vi har också problemet att människor ska ha bostad, och bostäder finns faktiskt inte där jobben finns. Även svenskar flyttar till storstadsområdena därför att det inte finns lika många jobb till exempel i Norrland, men i storstäderna finns inga bostäder. Det är nästan omöjligt att få ett kontrakt i Stockholm.

Anf. 18 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Fru talman! Vi tror att det här förslaget åtminstone kan vara en del i att bryta upp det segregerade boendet. Vi är öppna för andra förslag. Jag har inte hört något förslag från något av de tre partier som har diskuterat med mig nu. Vi tror att det kan vara *ett* sätt att eventuellt lätta upp trång-

boddheten. Vi är öppna för andra förslag, men jag har inte hört något förslag från något av oppositionspartierna.

Eftersom ni i Miljöpartiet ändå var väldigt kloka och ställde upp på den nya lagstiftningen om arbetskraftsinvandring trodde jag ändå att ni i botten faktiskt inte tycker att det är någon nackdel att säga att egen försörjning är naturlig. Varför skulle migrationsområdet vara borta från det? Jag kan inte förstå det.

Jag måste säga att jag lyfter lite förvånat på ögonbrynen när demokratiens högsta beslutande organ i Sverige säger att folksjälens verkar vara något fult. Det är väl inget fult? Det är ju de människor vi representerar. Jag tror inte att svenska folket tycker att människor som är utrikes födda är lata, utan vad jag beskrev folksjälens som var att vi vill att dessa människor ska komma, vi behöver dem som kommer till vårt land, men vi tycker också att det är rimligt att man ställer krav på dem, precis som på oss andra svenskar.

Anf. 19 FREDRICK FEDERLEY (c):

Fru talman! Ofta när jag kommer in i diskussionen har vi kommit en bit därefter så att det inte längre handlar om den föreskrivna texten som ligger på bordet utan om en hel del andra saker. Jag tänkte därför börja med att rekapitulera vad det faktiskt är vi diskuterar.

Det vi diskuterar är att i de fall där en person kommer till Sverige och inte är flykting, inte kommer hit på andra skyddsbestämmelser och inte är barn men vars anhöriga vill komma till Sverige så anser regeringen att det är rimligt att man har ordnade förhållanden när de kommer. Det är inte så att man ska försörja den anhöriga som kommer till landet, men man ska ha ett boende och vettiga levnadsförutsättningar i Sverige när de anhöriga kommer.

Därför blir det lite fel när hela diskussionen konstant handlar om barn och flyktingar. Det har det gjort i replikskiftena, och det ska bli intressant att läsa protokollet. Detta går att vidimera.

Varför har regeringen antagit detta? Är det för att regeringen på något sätt är ond och vill klämma åt människor och tycker att det är lite för släpphänt? Nej, det är absolut inte de ambitionerna som har framförts från oppositionen. Handlar det om att vi på något sätt vill strypa tillförseln av nya människor till Sverige? Absolut inte – genomgående i propositionen liksom i betänkandetexten poängterar vi vikten av en fortsatt liberal invandring till Sverige. Det är något vi fortsatt kommer att behöva, precis som vi historiskt har behövt det.

Men det sägs också att i de fall där det inte handlar om direkta skyddsskäl är det rimligt att man kan ställa högre krav på att personerna i fråga kommer till ordnade förhållanden. Är det något hemskt och otäckt? När får man egentligen de bästa förutsättningarna för att kunna integreras i samhället? Vi har flera gånger i den här kammaren fört diskussioner som har handlat om problem vi har sett till exempel i Södertälje och på en del andra ställen där man har haft levnadsförhållanden som vi aldrig skulle acceptera för någon svensk medborgare över huvud taget. Vi skulle inte acceptera att 20–25 personer bor i en liten tvåa eller trea. Då skulle vi slå bakut och säga att detta är icke acceptabelt.

På samma sätt säger regeringen att om man inte omfattas av direkta skyddsskäl är det rimligt att man har ordnade förhållanden, ett hyggligt

boende och några kronor över efter att ha betalat räkningarna. Jag tror inte att de flesta svenskar tycker att detta är något enormt anmärkningsvärt. Jag tror till och med att en hel del av befolkningen kan tycka att det är lite vaga grunder, även om regeringen inte delar den uppfattningen.

Det har också förts en diskussion om att hela välfärdssamhället är på väg att raseras och att det är någon typ av gökunge vi stoppar in i det svenska välfärdssamhället. Det är anmärkningsvärt, framför allt när en socialdemokrat säger detta. Socialdemokraterna brukar hävda att det är de som har byggt välfärdssamhället, även om jag gärna vill poängtera att det var liberaler i grund och botten som började diskutera om generella välfärdssystem i Sverige. Men det har arbetarrörelsen ofta glömt.

Det man hävdar är att man inte längre ska ha en grundläggande princip som man har haft i Sverige och som har byggt på två spår. Det ena spåret säger att du för att få del av de allmänna försäkringarna och trygghetssystemen ska vara svensk medborgare. Det är hela grunden. Vi är medborgare i Sverige; därför betalar vi skatt, och därmed får vi samma tillgång som alla andra till systemen. En annan grupp som vi har sagt ska tillhöra systemet är de som har särskilda skyddsskäl. De ska därmed ha en ökad trygghet därför att vi har ett ökat ansvar.

För den som inte ingår i till exempel den direkta flyktingstatusen anser vi att det är rimligt att man för att få ta hit sina anhöriga, alltså de som inte har skyddsbehovet på samma sätt, ska kunna omfattas av ett försörjningskrav så att man har rimliga förutsättningar och därmed får en bättre ingång i det svenska samhället.

Det är heller ingen från oppositionen som har framfört vad man i stället borde göra. Det finns några skrivningar från oppositionen där det finns saker som jag är beredd att framöver diskutera när det till exempel gäller utsatta kvinnor i mycket prekära situationer. Jag är beredd att fortsätta den diskussionen framöver. Det är nämligen något som vi från Centerpartiet också har lyft upp i flera sammanhang tidigare men där vi inte har kommit ända fram i det arbete vi har gjort nu. Vi är dock övertygade om att vi kommer att fortsätta detta arbete efter valet när vi får en fortsatt trygg alliansregering som försöker få ordning på migrationspolitiken i Sverige.

Det är också så himla tydligt hur olika man ser på olika frågor. När det gäller arbetskraftsinvandringen stod oppositionen upp och krävde att det ska minsann vara ordning och reda, och det ska fungera från första sekunden när man kommer till Sverige. Man ska veta vad som gäller och vilka löner det är och så vidare.

Det tyckte man var helt rimligt från oppositionens sida. Men när vi i dag ställer krav på att man ska ha tak över huvudet och kronor i plånbooken så att man kan betala räkningar, då är det helt oanständiga krav som raserar välfärden och som är repressiva och så vidare.

Någonstans får ni bestämma er. Antingen ska det finnas regler om ordnade förhållanden som gäller när man kommer hit eller också ska det inte finnas det. Jag ser fram emot svar på den frågan av Göte Wahlström.

Jag tror i grund och botten att det här är ett förslag som leder i rätt riktning. Hade oppositionen haft många konstruktiva förslag som byggt på att man själv hade någon idé om hur vi ska komma vidare med de missförhållanden som råder på sina ställen i landet, med ovärdiga boenden enligt svensk standard, så hade man väl kunnat presentera det i sina

reservationer eller motioner. Men det har man faktiskt inte gjort. Det finns inga konstruktiva förslag som adresserar den egentligen frågan om under vilka villkor vi ska låta människor bo i det här landet.

Egentligen är det väl så att vad man indirekt säger från oppositionen är att det är acceptabelt för andra än svenska medborgare att leva på ett helt annat sätt än vad vi tillåter svenska medborgare att göra. Men det är ingen politik som alliansregeringen eller vi från Centerpartiet kan ställa upp på. V vill se till att det finns en grund att stå på när man kommer hit, och vi tror att det också är en ökad möjlighet till integration. Jag tror inte att detta allena löser några stora integrationsproblem, men det är ett steg av många. En rad andra frågor behandlades i till exempel arbetsmarknadsutskottet och av andra åtgärder som regeringen har föreslagit tidigare, men detta är en bit på vägen som jag tror gör att vi får en tydligare migrationspolitik som nu börjar bli klar för de flesta. Du kan antingen komma hit för att arbeta eller komma hit därför att du har skyddsskäl, och därmed omfattas av en annan lagstiftning. Du har två tydliga vägar in. Du har en rättsprövning som alla är överens om fungerar bättre än systemet gjorde innan.

Därmed bör vi få den tydliga migrationspolitik som jag tror kan vinna en otroligt viktig acceptans från svenska medborgare. Vi är nämligen fortsatt i behov av migration till Sverige. Vi måste fortsätta att adressera de problem som vi kan se med delar av migrationspolitiken. Det finns ingen anledning att ge upp den diskussionen. Den kommer att fortsätta under många år framöver.

(Applåder)

Anf. 20 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Fredrick Federley säger att han tycker att det ska bli intressant att läsa protokollet. Det kan jag notera att han inte är ensam om. Det har sagts en hel del här som det kommer att bli mycket intressant att analysera, inte minst från människovärdessynpunkt.

Det är faktiskt lite grann det vi diskuterar här. Ska vi ställa andra krav på människor som kommer som flyktingar? En del av dem, Fredrick Federley, som faktiskt också får uppehållstillstånd enligt synnerligen ömmande omständigheter är enligt min och troligen också Fredrick Federleys bedömning egentligen att betrakta som flyktingar. Låt oss ta den diskussionen när vi diskuterar utlänningslagen. Vi har varit nära varandra i den typen av frågeställningar tidigare. Ska vi ställa andra krav eller ska vi ställa samma krav? Det är den avgörande och springande punkten.

Fredrick Federley försöker få det att låta som om vi ska ställa krav på att svenskar inte får bo trångt, medan asylsökande ska få göra det enligt oppositionens uppfattning. Struntprat och trams. Det finns inga sådana skillnader i vår hållning. Det tror jag inte heller om Fredrick Federley, i vart fall har jag inte hört honom för kammaren presentera någon lagstiftning som skulle förhindra låt säga åtta studenter att bo i en etta i en av våra universitetsstäder därför att de inte fick några lägenheter. Oavsett om dessa är infödda svenskar eller invandrare har jag inte sett några sådana förslag. Skulle vi kunna diskutera sådana förslag, hur vi ska minska trångboddhet i allmänhet, så för all del.

Fredrick Federley kräver också att vi ska presentera hela vår samlade integrationspolitik här i dag. Det är väl ändå lite väl mycket begärt. Fredrick Federley är härmed inbjuden till nästa onsdags debatt. Då diskuteras etablering. Då diskuteras integrationspolitik. Då kan Fredrick Federley se fram emot att vi från vår sida kommer att presentera vilken politik de olika partierna står för. Vi för också djupgående och konstruktiva samtal om hur vi gemensamt ska presentera en helt annan politik än den som den här regeringen har fört.

Anf. 21 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Återigen tycker jag att det sägs mycket klart och tydligt av Kalle Larsson att det inte finns några andra förslag. Vad han svepande säger är att man för diskussioner om en annan politik, men vad denna andra politik innehåller klarar man inte av att redogöra för.

Jag har inte begärt att ni här ska redovisa ert samlade integrationsprogram. Här diskuterar vi *en* fråga: Hur kan vi komma till rätta med en del av de problem som vi ser på integrationsområdet? Och det kommer inga konstruktiva förslag. Det har vi fortfarande inte uppfattat från något av era tre partier som alla, i debatter åtminstone, visar ett stort engagemang i frågan men som sällan kommer till konkreta lösningar. Tidigare har det föresvävats oss i en del diskussioner att man så att säga ska portionera ut migranterna i olika kommuner. Det är det mest konkreta som har kommit hittills.

Vi har valt att lägga frågan i en utredning för att se hur vi ska komma till rätta med den biten, men oppositionen har inte kommit fram till något konkret förslag på hur man ska adressera de problemen och hur man skapar rimlig grund för anhöriga till migranter som kommer hit till Sverige. De omfattas inte av flyktingdefinitionen. Det handlar framför allt om dem som har lämnat sitt land på grund av svåra motsättningar eller på grund av miljökatastrof. Det är de två huvudsakliga grupperna vi pratar om.

Vi pratar alltså inte om den som flyr från krig, den som flyr från förföljelse eller den som flyr på grund av sin religiösa övertygelse och vi pratar inte om den som flyr till följd av förföljelse på grund av sin sexualitet. Det handlar inte heller om barn som kommer ensamma till landet och vill ha hit sina föräldrar. Det är alltså en mindre grupp vi pratar om. Man skulle egentligen kunna säga att de inte ingår i kärnan av det svenska flyktingbegreppet men att vi ändå anser att de bör ha en möjlighet att få skydd i Sverige. Det är den lilla gruppen vi diskuterar.

Anf. 22 KALLE LARSSON (v) replik:

Fru talman! Det jag tycker är intressant är inte nödvändigtvis att ställa sig frågan vad vi ska göra i stället. Jag försöker – det kanske är gammaldags av mig – följa kammarens regler och i huvudsak diskutera det ärende vi har på bordet. Man kan annars bli avbruten av talmannen för avvikelser från detta, har vi noterat. Därför kan jag inte lägga in hela vår samlade integrationspolitik. Det vi i dag har att diskutera är det som finns i det här förslaget, positivt eller negativt för integration.

Jag skulle vilja höra de bevis och belägg som Fredrick Federley har för att det här är positivt för integrationen. Vår invändning är ju inte att ni inte tänker göra någonting. Vår invändning är att det ni nu gör är negativt

för integrationen, bland annat. Vi har andra argument också, men eftersom talartiden är kort och man kan välja att svara på vissa frågor och inte andra skulle vi kunna koncentrera oss på just detta. Jag vill att Fredrick Federley presenterar de belägg och bevis för att det man har som grund för sitt förslag är positivt för integrationen.

Kommer det, för att säga det lite annorlunda, att bli nya tongångar i Södertälje och i Rosengård när det här förslaget genomförs? Kommer vi plötsligt att få höra att på fredag är det kyckling, men inte för mig för jag måste ut och söka jobb. Annars får min fru inte komma hit. På söndagen när alla andra har något annat att göra kan jag inte delta i den sociala samvaron, känna ett lugn och en trygghet med mina närmaste som inte har fått komma hit, utan jag måste ut och leta bostad. Bostadsvisningarna är ofta på söndagskvällar och måndagar. De dagarna är numera heliga för mig. Jag kommer att ge mig ut och leta massor av nya bostäder – bostäder som inte finns, arbeten som inte finns, i vart fall inte på samma plats.

Fredrick Federley är mig svaret skyldig. På vilket sätt – kortfattat, enkelt och kärnfullt nu, för det kan du om du anstränger dig – gynnar detta integrationen, och på vilket sätt är det rätt att ställa vissa krav på asylsökande som inte ställs på dig och mig?

Anf. 23 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Jag tackar för det som jag tolkar som ett beröm från Kalle Larsson, att jag kan fatta mig kort och ändå få en hel del sagt.

Först och främst tror jag inte att det på något sätt är mer negativt för en människa som kommer till Sverige som anhörig till en migrant att komma till ordnade förhållanden. Jag kan inte för mitt liv se att detta på något sätt gör att man har sämre möjligheter till integration. Det är vad förslaget förespråkar. När en anhörig till någon som inte omfattas av kärnan i det svenska flyktingbegreppet kommer till Sverige ska det vara ordnade förhållanden, med ett boende och med pengar att betala räkningar. Mer än så är det inte vi ställer krav på. Jag tycker inte att det är orimligt. Snarast är det väl så att jag skulle vilja fråga om det på något sätt blir bättre av att man kommer till oordnade förhållanden, vilket uppenbarligen måste vara vad oppositionen faktiskt föreslår.

En del av dem som jobbar kanske allra mest med integrationspolitiken är Sveriges Kommuner och Landsting. Det är de som har det direkta arbetet och den nära demokratin och som ser det direkta arbetet. Jag kan förstå om Kalle Larsson inte har valt att lyssna till vad Sveriges Kommuner och Landsting säger. Vänsterpartiet är traditionellt inte så starkt i kommunerna. Däremot säger vi i Centerpartiet – det är förvånande att Socialdemokraterna inte har lyssnat på detta – att vi ser detta som ett tydligt steg i rätt riktning för att öka integrationen.

Kalle Larsson känner också till att ingen kan veta exakt hur ett lagförslag faller ut, men vi är övertygade om att detta är ett av många steg i rätt riktning, precis som Sveriges Kommuner och Landsting, där Socialdemokraterna fortfarande är störst och där deras företrädare faktiskt förordar den här inriktningen i sitt remissvar. Var det landar i slutänden är någonting som vi faktiskt får veta efter att lagen är genomförd och vi gör en utvärdering, precis som med alla andra lagar. Vi vet inte exakt hur det faller ut. Men att det på något sätt skulle bli sämre tror jag icke.

Anf. 24 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet eftersom Fredrick Federley sade att vi allihop tog upp barnen i den här frågan. Det var precis det vi inte gjorde. Vi säger att barnfamiljer är undantagna och att de som kommer att omfattas av förslaget är väldigt få.

Ni har ju ett syfte med lagstiftningen, det sade Fredrik alldeles nyss, och att vi inte vet vad som kommer att bli utfallet. Men vår bedömning är att ni inte kommer att nå syftet med det här förslaget. Det omfattar väldigt få.

Sedan har vi också en annan uppfattning om förslaget faktiskt främjar integration eller ej. Ni menar att det främjar integration, men vi menar att det här inte kommer att främja integrationen av de få individer det handlar om. Ska det finnas en lagstiftning som omfattar få när, åtminstone enligt mitt sätt att se, den inte kommer att få det syfte ni tänker er?

Fredrick efterlyser förslag om vad som kan göras. Ni säger att både bostad och arbete behövs. Vi vet att bostäderna finns ute i landet och att arbetena finns i storstäderna. Ett förslag är att ni faktiskt försöker främja sysselsättningsskapande åtgärder i resten av landet där bostäderna finns, där det är lätt att få en bostad för den som kommer hit. Men ni har inte heller velat öka till exempel kommunbidragen. Det går att göra riktade satsningar mot till exempel Norrlandskommunerna, där det råder en stor befolkningsminskning och därmed också en minskad service till människor. Det kommer självklart att behövas människor som arbetar inom vård, omsorg och så vidare även i Norrlandslänen. Men ni vill inte satsa på att stötta Norrland.

Anf. 25 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Jag uppskattar alltid att debattera med Bodil Ceballos eftersom debatten ofta blir mer konkret och mindre svepande. Det ges också ofta konkreta förslag, vilket jag tycker är bra.

Vad som var oklart för mig var om Bodil egentligen menar att förslaget hade varit bättre om det hade omfattat fler. Där verkar en del av kritiken ligga, det vill säga att förslaget omfattar för få. Det vore bra om vi kunde reda ut om det är en av era kritiska punkter.

Kan det på något sätt vara sämre att man kommer till Sverige och då har ordnade förhållanden att komma till med bostad och tillräckligt med pengar för att betala räkningar? Är det på något sätt sämre än att det kravet inte finns? Det finns uppenbarligen en kritik mot att detta inte skulle leda i rätt riktning. Är det sämre att komma till ordnade förhållanden?

När det kommer till andra satsningar är det oerhört viktigt – och det är ett bra förslag – att se till att det finns arbetsskapande åtgärder i hela Sverige och inte bara i storstadsregionerna. Det är också därför vi med vår politik har tillfört kommunerna nästan 40 miljarder kronor. På så sätt får kommunerna mer resurser för arbetet.

Däremot har vi valt en annan inriktning som ligger alliansregeringen och framför allt Centerpartiet närmare, nämligen att inte ge riktade påsar som är öronmärkta till exakt vad kommunerna ska göra. Vi är mer övertygade om att det ska vara en nära kommundemokrati med inflytande för kommunen att själv hantera pengarna utan att hela tiden behöva redovisa för staten. Det handlar också om att det finns en näringslivspolitik som

gör detta möjligt, att det finns en fungerande infrastruktur så att det går att ta sig mellan arbetsplats och boende eller möjligheter att skapa nya företag på platser där det behövs fler företag än i storstäderna. Där har regeringen satsat otroligt hårt och kommer att fortsätta att göra det också efter valet i september.

Anf. 26 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Fru talman! Den första frågan som Fredrick ställde är lätt att svara på. Nej, jag tycker inte att förslaget omfattar för få. Jag tycker inte att förslaget skulle ha lagts fram över huvud taget. Jag menar att det inte främjar integration.

Människor som kommer hit och söker asyl är inte mindre skyddsbehövande, enligt mitt sätt att se, oavsett om de får asylstatus – flyktingstatus – eller inte. Vår tillämpning av lagen är strikt, vilket innebär att många av de asylsökande som får stanna på grund av synnerligen ömmande omständigheter är och har varit traumatiserade i sina hemländer. Att få vara tillsammans med sin familj och därmed vara mindre orolig för dem som är kvar i hemlandet är integrationsfrämjande. Att få vara med familjen är bättre för integrationen än att vara orolig för den person som befinner sig i hemlandet. I det här fallet handlar det egentligen bara om den som är fru eller man till den som finns i Sverige. Alla andra kategorier är bortplockade ur förslaget. Förslaget borde inte ha lagts fram över huvud taget eftersom det är felaktigt.

Sedan var det frågan om det är bättre med ordnade förhållanden. Självklart är det bättre om det finns ordnade förhållanden när man kommer hit. Men det kan inte ställas som ett absolut krav, av just den anledning jag nämnde alldeles nyss. Det är bättre för en människa att slippa oron för den som är kvar i hemlandet än att ha allt på plats.

Sedan var frågan hur det ska bli jobb i Norrland och i de kommuner som har befolkningsminskning. Hur ska vi få människor att vilja bo där?

Anf. 27 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Fru talman! Det absoluta kravet som Bodil Ceballos pratar om är att ha tak över huvudet och att kunna betala sina räkningar. Det är det absoluta kravet. Det finns också inskrivet en regel som säger att detta krav försvinner efter fyra år eftersom det är orimligt att ha ett sådant krav längre än så. Jag vill för debattens skull och för dem som lyssnar få fram att det inte är fråga om ett hårdare förslag än vad det är. Det är ett förslag som i det mesta är absolut rimligt.

Sedan var det frågan om att få människor att bo i Norrland. Jag tillhör inte dem som tycker att man ska bestämma var människor ska bo. Det valet ska vara fritt för varje medborgare. Däremot finns det möjlighet att skapa förutsättningar för ett levande och sammanhållet land. Det handlar dels om infrastruktur, dels om näringspolitik som främjar företagande. Det är en illusion att staten, kommunen eller landstinget kommer att driva all verksamhet på svensk landsbygd eller i mindre orter. Vi behöver snarare se till att det där blir ett ökat satsande på företagande. Det kan handla om åtgärder som vidtas i utbildningsväsendet för att skapa en entreprenöriell anda eller fortsatta regelförenklingar för företagen. Näringsminister Maud Olofsson driver på hårt för att få till förenklingar. Det kan handla om en del förenklingar i till exempel plan- och bygglagen

som gör det enklare att starta och driva verksamhet. En översyn av miljöbalkens konsekvenser kan också komma att behövas. Det ska inte vara för att få dumpa saker överallt utan för att göra en del av hanteringen lättare som drabbar en del små företag. Här har regeringen presenterat hundratals åtgärder under mandatperioden. Jag känner mig trygg och förvissad om att vi tar med oss en styrka i valrörelsen som kommer att ge fler jobb i hela landet, både i staden och på landet.

Anf. 28 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! I dag rör sig många människor mellan olika länder och mellan olika världsdelar – kanske mer än någonsin. Om vi blickar tillbaka har det visat sig att det i alla tider har varit svårt eller nästan omöjligt att försöka styra strömmarna av hur människor flyttar. Det har också visat sig katastrofalt att försöka isolera länder och katastrofalt att bedriva en extremt nationalistisk politik.

Tvärtom är min utgångspunkt att invandring och utvandring hör ihop med ekonomisk utveckling, frihet och demokrati. Därför har vi liberaler genom åren välkomnat det öppna samhället så att vi inte stänger in eller stänger ute människor. Därför har också alliansregeringen under sina år arbetat för att öka möjligheterna att lagligt komma till Sverige, i motsats till vad den socialdemokratiska regeringen gjorde under ett antal år.

Jag är övertygad om att nästan alla som kommer till Sverige vill ha ett arbete eller utbildning som leder till arbete så snart som möjligt. Samtidigt måste vi konstatera att integrationspolitiken under många år i Sverige har varit misslyckad. Arbetslösheten bland invandrare är hög. Det finns många orsaker. Det finns stadsdelar i storstäderna där 80–90 procent av den vuxna befolkningen är utan jobb.

Dagens ärende hör ihop med en lång rad andra politiska beslut för att underlätta integration i samhälle och arbetsliv. Alliansregeringen har verkligen gjort ett antal saker för att underlätta för nyanlända att komma in i arbetslivet. Den proposition vi diskuterar i dag är en del i det arbetet.

Helt kort ska jag nämna, fru talman, att nästa onsdag debatterar vi en proposition från Integrations- och jämställdhetsdepartementet om att påskynda nyanländas etablering i Sverige. Det handlar om att ge nyanlända ökad hjälp att flytta dit där jobb och bostäder finns, och det handlar också om att ersättningen ska utformas så att det lönar sig att jobba och delta i arbetsintroduktion. Även under tiden medan man söker asyl, innan man har fått uppehållstillstånd, får människor numera hjälp med att redan då komma in i arbetspraktik, läsa svenska och så vidare i stället för att som tidigare gå passivt och vänta i månader.

Dagens proposition om försörjningskrav vid anhöriginvandring får ses som en del av den politik som syftar till att stödja nyanländas inträde i arbete och samhällsliv.

I dag har vi sedan gammalt regler som säger att nära anhöriga till invandrare har rätt att komma till Sverige. De reglerna finns ju kvar – så att det inte blir några missförstånd – även sedan riksdagen sagt ja till dagens proposition. Men det som nu blir nytt, som vi har hört, är att en inflyttad person med uppehållstillstånd ska ha en minimilön och en bostad för att en nära anhörig automatiskt ska få tillstånd att komma hit.

Tanken är då den att det är bra för alla inblandade, bra för dem som redan bor här och bra för dem som flyttar hit, om det är någorlunda ord-

nade förhållanden för den boende och att den första etableringen i samhället har lyckats. Tanken är naturligtvis också att reglerna ska uppmuntra till att flytta till platser där det finns jobb och bostad.

Alla länder i EU har någon form av försörjningskrav, de flesta betydligt strängare än de svenska. Däremot finns det undantag från försörjningskrav också i hela EU, enligt de direktiv för återförening och skydd som EU har. Sverige har givetvis också infört de undantagen men är betydligt generösare än i stort sett alla EU-länder. Vi undantar alla nära anhöriga till flyktingar, och vi ställer inte upp någon tremånadersgräns, som en del EU-länder har för ansökan.

Det tål alltså att upprepas, fast flera har sagt det, att det inte handlar om att den som bor här på något sätt ska kunna försörja den som flyttar hit, men han eller hon som bor här ska ha en lön som går att leva på och ha en bostad för sig själv och den som kommer hit.

Som sagt var: De som definitionsmässigt är flyktingar enligt internationella konventioner, Genèvekonventionen och så vidare, är generellt undantagna från detta försörjningskrav. Försörjningskravet gäller alltså den grupp människor som inte har en ovillkorlig rätt att komma till Sverige.

När diskussionen om försörjningskrav började för några år sedan hade vi i Folkpartiet en hel del diskussioner om vad vi tyckte om det hela. En sak som vi tidigt var helt klara över var att barnfamiljer inte skulle splittras. Det handlar om barn i olika situationer. Det är självklart att barn inte ska behöva försörja vuxna föräldrar som flyttar hit. Men det ska inte heller vara tvärtom, att vuxna i Sverige ska behöva vänta på att få återförenas med barn för att de vuxna inte har fått arbete.

Därför, fru talman, är det verkligen bra att barnundantaget är så tydligt formulerat i regeringens proposition och att det inte finns utrymme för några misstolkningar. Barnfamiljer ska inte splittras.

Samtidigt kan vi glädja oss åt en annan lagändring, för att återigen anknyta till helheten, som vi har väntat länge på. Snart kommer en proposition som ska göra det möjligt för en människa som har rätt att stanna med sin man eller sin fru i Sverige att slippa åka till hemlandet, kanske över halva jordklotet och vara borta i månader, för att söka uppehållstillstånd.

Sedan har vi en del övriga undantag från försörjningskravet. Människor som är långvarigt sjuka ska kunna förenas med nära anhöriga, och människor som har vistats här i fyra år har inte heller något försörjningskrav.

Fru talman! Det är viktigt för en person som kommer till Sverige hur den första tiden utformas. Ska det vara passiv väntan, eller ska det redan från början handla om jobb, svenskstudier och andra studier? Det är viktigt att hitta olika vägar som uppmuntrar och underlättar för människor att skaffa en egen försörjning.

Under tolv år med socialdemokratisk regering hände i stort sett ingenting i den här vägen. Vi har sett resultatet, med många människor som är som arbetslösa många år efter att de kommit hit och med många människor som inte har kunnat utnyttja sin utbildning från hemlandet därför att ingen har validerat den och ingen har erbjudit lämplig komplettering till utbildningen. Vi har sett alltför många som är utanför samhälle och arbetsmarknad.

Nu ser vi, som sagt, en rad förslag från regeringen som går i motsatt riktning. Dagens proposition är en viktig del av den förnyelsen. Med dagens förslag till försörjningskrav ger vi det tydliga beskedet att det är viktigt att komma in i arbetslivet. Men samtidigt, med undantagen för barnfamiljer och andra, förenas försörjningskravet med en human inställning till människors situation.

Först som sist ska det sägas återigen att när vi talar om migrationspolitik och olika svårigheter får vi aldrig glömma bort att i grunden är migration mellan länder något mycket positivt. Det är positivt för att det öppnar för nytänkande och utveckling. För Europa och Sverige är det dessutom helt enkelt så att vi kommer att sakna arbetskraft i framtiden. Därför har alliansen i motsats till den tidigare regeringen öppnat fler lagliga vägar in till Sverige, och därför driver vår regering en politik i EU för ett öppnare Europa.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och propositionen!
(Applåder)

Anf. 29 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Så här långt i debatten kan man notera att det har florerat en del överord och kanske långtgående spekulationer. Det finns exempel från den förra mandatperioden som rör barn- och familjeperspektivet som förskräcker, men jag tänker inte ta upp dem här.

Det är alltid viktigt med perspektiv till politiska beslut. Migrationspolitiken är ett av de svåraste politikområdena, där avvägningar måste göras mellan internationella konventioner och nationell lagstiftning. Därutöver måste en rad hänsyn tas till särskilda omständigheter på individnivå. Kunskap om länder, kulturer och religion måste också vägas in både i lagstiftning och i den individuella bedömningen av varje enskilt fall. Detta betänkande innehåller alla dessa ingredienser.

Som en röd tråd genom alla konventioner om mänskliga rättigheter och flyktingsituationer påtalas vikten av att värna varje människas okränkbarhet. Utöver detta fanns behov av ytterligare ett skydd och värn för barn som går ännu längre. Därför upprättades också barnkonventionen. Barnkonventionen går längre i rätten att värna barnens rättigheter och behov. Barn kan således inte göras ansvariga för sin situation eller ansvara för vuxnas val eller ageranden. Barns rätt till sina föräldrar utgör en av dessa grundläggande rättigheter. Varje stat som undertecknat konventionerna är pliktiga att fullgöra sitt åtagande. För Kristdemokraterna är detta självskrivet och utgör vägledning för våra ställningstaganden, där barnperspektivet har en särställning.

Vuxna människor med uppehållstillstånd har, så långt möjligt, ansvar för sina handlingar och sin försörjning. Hänsyn till individens förutsättningar och förmåga att fullgöra sitt ansvar måste dock alltid beaktas. De som av olika skäl saknar förmåga att ta hand om sig själv och sin situation måste ges stöd och hjälp. I dessa fall är det också rimligt att det finns särskilda skäl till undantag. Dessa är personer med traumatiska erfarenheter, personlig förföljelse och annat, ofta i en komplex och blandad bakgrund. Deras förutsättningar är ibland starkt begränsade att inom rimlig tid kunna inrätta ett fungerande liv med egenförsörjning och bostad.

Förslaget om försörjningskrav innehåller just de avvägningar som jag har redogjort för och där barn- och familjeperspektivet tydligt beaktas, likaså situationen för personer med särskilda skäl. För alla dessa finns undantag från försörjningskrav.

Fru talman! Integration – bara ordet ger blandade känslor av både frustration och positiva associationer. Frustrationen kommer från de många exemplen på politiska misslyckanden och felgrepp som har resulterat i permanent utanförskap i generationer, oacceptabla boendemiljöer, arbetslöshet och mycket annat. De positiva associationerna är kopplade till de möjligheter som finns när människor ges förutsättningar och möjligheter.

Det ojämförligt bästa sättet att bli en del av ett samhälle är en tidig introduktion, språkkunskap och arbete. Alliansen står för allt detta. Vi vill att alla som bor i Sverige ska vara en del av vårt land utan att förminka sin egen identitet, sitt sammanhang eller sin kulturella bakgrund. De som inte gillar detta – det finns ju några – saknar sannolikt förmåga att tänka mer än en tanke i taget.

I Sveriges sydligaste storstad har i dagarna uppmärksammats den bristande respekten för människor som tror på ett visst sätt, klär sig något annorlunda än andra och har en annan kulturell bakgrund. Övergrepp mot denna minoritet har pågått under en längre tid men har i dagarna uppmärksammats i samband med mindre lyckade uttalanden från ledande personer i samhället. Dessa uppmärksammade händelser visar på betydelsen av en fungerande integration och att människor oavsett ursprung är en självklar del av det svenska samhället och ska så förbli.

Fru talman! Alliansens satsningar på att alla människor ska kunna få en egenförsörjning gäller inte minst nyanlända, som ska ges en kort väg in på den svenska arbetsmarknaden. I måndags besökte jag och en kollega arbetsförmedlingen i Falkenberg. Platschefen informerade oss om det särskilt lyckade samarbetet med kommunen, som gjort att ett stort antal nyanlända personer – 118 personer under 2009 – efter en kort tid hade kunnat beredas praktik och arbete genom de så kallade instegsjobben. Genom en arbetsgivare på orten har personer som nyligen fått uppehållstillstånd fått en praktikplats som direkt kommer att övergå till en anställning. Naturligtvis kommer detta att ge de nyanlända en mycket bättre situation och bättre framtidsmöjligheter än om de förpassas till en passiv väntan.

Fru talman! I Kristdemokraternas principprogram fastslås vår grundsyn om alla människors lika och okränkbara värde. Detta innebär dock inte att individer befrias från ansvarstagande för egen försörjning och samhällsansvar, tvärtom. Den rättigheten medför ett ökat egenansvar för individen själv och andra i omgivningen. Det är också denna ofta outtalade andemening som gjort att vårt samhälle har kunnat utvecklas till en välfärdsstat. Kort sagt: Min rättighet är någon annans skyldighet, och det är likadant omvänt. Detta är något som förtjänar att lyftas fram något oftare än vi mestadels gör.

Fru talman! Sommaren 2008 var jag inbjuden till ett offentligt möte i Almedalen som hade anordnats av Röda Korset. Deltagande var också UNHCR:s representant Lill Lindfors. Båda organisationerna framhöll vikten av att man respekterade barn- och familjeperspektivet. Jag meddelade då att från kristdemokratisk sida är detta ovillkorligt: Vi kommer att

värna alla barns och familjers rätt att hålla ihop. Detta löfte har nu infridats.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 30 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Anförandet gav underlag för en rad frågor, men jag ska försöka hålla mig till någon enstaka frågeställning.

Vi har snart avverkat en mandatperiod, fyra år, i riksdagen. Vi har båda två kunnat åka hem till familjer under den här fyraårsperioden. Vi har kunnat ha kontakt med anhöriga på olika sätt. Tänk om man under denna tid och ytterligare en halv mandatperiod – sex eller kanske sju år – inte skulle få ha kontakt med anhöriga. Detta är Lars Gustafssons förslag. Förslaget innebär att familjer kan skiljas åt under sex till sju år. Tycker Lars Gustafsson att det är ett rimligt agerande? Han säger ju att det är ett rimligt förslag där man har gjort de bedömningar och värderingar som kan anses skäligena.

Jag menar att han ska fundera på sin egen roll utifrån fyraårsperspektivet och lägga till ytterligare en halv mandatperiod. Under så lång tid ska man ha familjeseparation för att sedan eventuellt få ha ett möte.

Det är inte ett rimligt förslag som nu har lagts fram. Det är dessutom ett av många steg. Det är länkat till flera ytterligare förslag, precis som jag antydde i mitt anförande. Jag kan se att ett förslag som ska beslutas här i eftermiddag innebär förflyttningar på arbetsrättens område. Det här förslaget innebär att vi förflyttar oss på välfärdspolitikens område. Det är förslag som förändrar och förflyttar oss i negativ riktning. Gör inte Kristdemokraterna samma värdering, eller har man inte ens tänkt tanken att man är på väg att förändra välfärdspolitikerna?

(Applåder)

Anf. 31 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Göte Wahlström svänger sig med påståenden, och jag tycker att det är att vilseleda lyssnarna.

Göte Wahlström menar tydligen att det är rimligt med sju års väntan på att få ett jobb när man kommer hit. Det är ju så det har gått till.

Hans tal om sju års väntan på återförening är bara spekulationer. Varje vuxen individ har rätt att själv ansöka om att få komma hit. Det har inte tagits upp i debatten. Make eller make utan barn äger rätt att själv ansöka om uppehållstillstånd i Sverige. Om det finns traumatiska upplevelser i bakgrunden finns det möjlighet att göra detta. Det pratar man inte om. I stället pratar man som om det vore ett obligatorium att få sin maka med sig. Vi ska nog göra en distinktion här.

Vi pratar om vad vi har gjort under mandatperioden. Jag förberedde mig för Göte Wahlströms inlägg och kan räkna upp några saker. Nu har vi fått till stånd en översyn av vad som menas med synnerligen ömmande omständigheter. Det är kristdemokratisk politik. Vi tittar på familjeåterföreningar, så att man inte behöver åka tillbaka när man väl får stanna här om man är gift eller har barn. Vi gör en utredning om vård för gömda, som Göte Wahlströms parti hade möjlighet att göra i alla år man satt i regeringsställning. Vi har fått in arbetskraftsinvandring. Jag kan räkna upp mycket. Jag tycker att det är ganska bra resultat under fyra år.

Det stämmer inte att de som inte omfattas av de särskilda skälen kommer att ha sådana långa väntetider om nu inte krigstillståndet i hemlandet är så svårt att man inte kan lämna det. Det är inget som hindrar människor att få återförenas långt tidigare, för de som kommer hit kommer att ha rimliga förutsättningar att skaffa sig ett jobb ganska snart. Det är därför detta förslag är acceptabelt. Dessutom har man som vuxen möjlighet att också själv ansöka om att få komma hit.

Resten kan jag ta i nästa inlägg.

Anf. 32 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det var ett något märkligt svar. Utöver att man stigmatiserar och pekar ut en enskild grupp, som vi kan diskutera storleken på, är man också enligt Lars Gustafsson beredd att skuldbelägga denna grupp av individer och säga: Ni har själva ansvar för era handlingar. Om ni har tvingats fly från situationer som inte omfattas fullt ut av den svenska lagstiftningen och inryms i alla undantag har ni ansvar för era handlingar och kan själva återvända när ni vill för att eventuellt få återförenas med anhöriga.

Det som är problematiken i detta förslag som nu Kristdemokraterna har ställt sig bakom är att det är fyra års väntan exklusive prövningstiden. I ett exempel som föredrogs här tidigare blev det sju åtta års väntan för att få återförenas. Det tycker Lars Gustafsson är helt acceptabelt, för människor har ansvar för sina egna handlingar!

Nu förstår jag den kristdemokratiska politiken och varför så många är så oroade över svängningen inom migrationspolitiken. Det har tydligen sitt pris att få sitta med vid bordet och genomföra en rad politiska ställningstaganden som det inte har funnits skiljaktigheter i, och det är man beredd att betala. Förslaget om försörjningskrav vid anhöriginvandring är helt acceptabelt, för den enskilde har ansvar för sina egna handlingar. Har man valt att komma till Sverige får man stå sitt kast och vänta i sju åtta år på att få återförenas med sin familj och sina anhöriga.

Det är häpnadsväckande, men det är ett tydliggörande av vad kristdemokratisk politik i dagsläget står för.

Anf. 33 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Fru talman! Retorik är inte Göte Wahlströms starka sida. Det förstår jag nu, av det enkla skälet att det var 2003 som den här avvisningen skedde. Jag vet inte om jag var vid regeringsmakten 2003, i alla fall. Det var 2007 med den nya regeringen som personen fick stanna här. Och nu har Europadomstolen sagt att den här irakiern – det var det väl? – eller iraniern skulle få stanna. Så det är ett mycket märkligt räknesätt.

Sedan tycks det vara så att Göte Wahlström inte förstod vad jag försökte säga. Det är jättebra att jag då kan klargöra det. Den make som befinner sig i hemlandet äger rätt att också själv ansöka om uppehållstillstånd i Sverige. Det var det jag sade. Det är bara det att det inte finns ett obligatorium för den personen att få komma hit på grund av att det är en anhörig. Det var det som var skillnaden. Det förstod inte Göte Wahlström. Jag beklagar det.

Men det som är intressant när man tittar på den socialdemokratiska retoriken är att man har haft förslag om att tvångsplacera människor som kommer till Sverige i olika kommuner, oavsett om där finns jobb eller

annat. Det har framförts från företrädare i Göteborg i alla fall. Den typen av tvångsplacering av människor som kommer hit kan inte Kristdemokraterna ställa sig bakom.

När det gäller barn- och familjeperspektivet är det en tydlig markering om att detta finns med i betänkandet som en undantagsregel, som jag också gjorde klart i mitt anförande. Barn och familjer hör ihop. Barn kan inte göras ansvariga för vuxna. Men vuxna har ett ansvar för sig själva och för sin egen försörjning.

Det är uppenbart att det inte har varit vägledande i den tidigare politiken hos Göte Wahlström och hans parti, vare sig det gällt svenskar eller nyanlända. Då kan man tänka på det här talesättet: Arbete befordrar hälsa och välbefinnande och förhindrar många tillfällen till synd. Det vore bra om Socialdemokraterna tänkte så också.

Anf. 34 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Det är med stor glädje som jag i dag debatterar införandet av ett försörjningskrav för anhöriginvandring här i kammaren. Förslaget läggs fram i full enighet inom alliansen och visar återigen hur vi förmår samla oss till kloka, viktiga och ibland tuffa beslut inom migrationsområdet.

Varför behövs det ett försörjningskrav? Är inte allting bra som det är? Nej, anledningarna till att det behövs ett sådant här krav är flera.

För det första är det inte rimligt att svenska skattebetalare ansvarar för att ordna bostad och försörjning för dem som kommit till Sverige utan att ha skyddsbehov.

För det andra kommer detta att skapa nödvändiga incitament till att bosätta sig i delar av landet där det finns tillgång till bostäder och arbete, och därigenom avlastas orter som tagit emot fler än de kan hantera.

För det tredje stärker det arbetslinjen i migrationspolitiken och underlättar integrationen av nya svenskar, både de som kommer som asylsökande och de som kommer som anhöriginvandrare efteråt.

Det finns de som har haft synpunkter både på att förslaget över huvud taget läggs fram och på att det är för tunt. Det är en mycket spännande motsägelse. Jag har med stort intresse lyssnat på debatten i dag där detta gång på gång har återkommit.

Det är bra att vi nu tar steget och inför ett försörjningskrav även i denna omfattning. Nu slutar vi att vara det enda landet i Europeiska unionen som saknar försörjningskrav. I en union utan inre gränser är det fullkomligt logiskt och rimligt med ett gemensamt förhållningssätt i fråga om vilka som får komma till ett land och under vilka villkor. Sedan kan omfattningen och utformningen variera, men signalen är tydlig.

Det finns försörjningskrav i någon form i alla EU:s länder. Och för den som framöver söker sig till Sverige för en bättre framtid ska utvecklingsmöjligheter, utsikten till integration och allmänt goda levnadsvillkor vara moroten, inte att vi är det enda land som inte ställer krav på dem som kommer hit.

Samtidigt är jag stolt över vår reform och hur den är utformad. Jag tror inte att det finns något annat EU-land som tar större hänsyn till barnen och till deras villkor. Barn som flytt undan krig och förföljelse eller som kommer som anhörig till någon som har gjort det undantas från

kravet på försörjning med den här lagen, och det är en utformning som vi inom alliansen är nöjda med.

Men den signal som ett försörjningskrav sänder är viktig. Den visar att arbetslinjen är tydlig och att det är arbete som är biljetten in till Sverige och det svenska samhället.

Integration, anhöriginvandring, försörjning – allt är beroende av ett tydligt fokus på arbete. De som har arbetsförmåga och är i arbetsför ålder ska försörja sig genom ett eget arbete. Så gäller inom migrationspolitiken precis som inom alla andra politikområden när det är alliansen som bestämmer.

Vi har en mycket hög asylinströmning i Sverige, och vi har ett mycket bra mottagande. År 2007 tog vi emot flest asylsökande i hela EU. Året därpå tog vi emot näst flest, och de senaste uppgifterna pekar på att vi åter är på väg att toppa den här statistiken.

Rätten att söka asyl är självklar, och där ska vi leverera en snabb, rättssäker och ansvarstagande process. De som får asyl ska ges förutsättningar att snabbt komma in i vårt samhälle. Men för den som inte är på flykt är det inte rimligt att det bara är att komma till Sverige utan att ha försörjning och bostad ordnad, särskilt inte när familjeåterförening kan ske i tredjeland.

Det kan verka hårt, men jag vill understryka att vi lägger resurserna på rätt plats. Vi värnar dem som behöver vår hjälp och dem som behöver vårt skydd, men vi kan inte ta på oss att därutöver sörja för alla andra som vill ta sig till Sverige.

Vägen till integration stavas arbete. För oss i alliansen är det viktigt att slå fast principen att det är arbetslinjen som gäller och inte bidragslinjen. Många av de problem som finns vad gäller integrationen i vårt land kommer av att nya svenskar möts av välvilliga socialsekreterare snarare än av ivriga arbetsförmedlare. Det vill vi ändra på. Det är vår politik. Det är den vi står för.

Den första inkomstkällan för en ny svensk som kommit av fri vilja ska vara arbete, inte socialbidrag. Försörjningskravet kommer också att föra det goda med sig att det skapar incitament för vita jobb och därigenom hindrar svartjobb och exploatering av människor.

Vikten av att komma in i de sociala trygghetssystemen, få en vit anställning och betala skatt kommer att bli uppenbar för alla nyanlända, och det är inte säkert att så är fallet i dag. Det kommer att leda till tryggare och säkrare anställningar för de nyanlända och hämma framväxten av en grå sektor.

Oppositionens misstro mot att nyanlända ska klara av ett försörjningskrav är mycket talande. Dels tror ni inte dessa starka människor om något, de som klarat av att fly, ofta över en halv värld, för att komma hit. Dels tror ni inte på den svenska arbetsmarknadens förmåga att bereda dem arbete.

Det är i sig begripligt, självklart, med tanke på att ni vill försämra möjligheten att komma in på den svenska arbetsmarknaden och återigen höja trösklarna för dem som har det svårt.

Nej, det har inte varit lätt för nyanlända att få jobb, men det är knappast deras fel. Nu finns det vägar in för dem som har varit utanför, som till exempel hushållsnära tjänster. Ni vill ta bort den vägen, och det är en

logik som ni gärna får förklara utförligt här i kammaren och under den kommande valrörelsen.

En förutsättning för att nyanlända ska bli självförsörjande är att diskriminering undviks och att trösklarna till arbetsmarknaden inte höjs. Regeringens satsningar på nystartsjobb och instegsjobb är viktiga, liksom RUT-avdraget för hushållsnära tjänster. Åtta av tio som jobbar som städare i Stockholm är födda utomlands. Det är något att reflektera över. Det visar hur förödande det vore om oppositionen fick sin vilja igenom att stoppa den här reformen.

En viktig effekt av försörjningskravet kommer att vara att människor flyttar till mer drägliga boendeförhållanden. Det kommer inte att anses rimligt att tre familjer bor i en tvåa och att ungdomarna får göra läxorna i trapphuset. Det är bra att vi får en ändring av den situationen.

Vi är alla här i salen medvetna om att det ibland kan vara nödvändigt att flytta bort från platser som Ronna eller Rosengård för att få fäste i Sverige. Med nya incitament och nya tankar kan det kanske bli så att delar av nätverket kan flytta med till kommuner som ropar efter nya invånare, där det finns bostäder och där arbetsmarknaden är mer gynnsam.

Vi talar ofta om kommuner som inte maktar med, men vi talar mycket mer sällan om dem som längtar efter fler invånare, till exempel Sorsele eller Sandviken eller ett 90-tal andra kommuner som alla kan sättas upp på den här listan.

Hittills har det gått en knivskarp skiljelinje mellan alliansen och oppositionen i denna fråga. Oppositionen har styvnackat sagt nej till allt som handlar om försörjningskrav vid anhöriginvandring. Jag tycker uppriktigt sagt att det är lite märkligt. Nog förstår ledamöter från Södertälje och Malmö hur värdefullt detta kommer att vara för integrationen i dessa kommuner och hela vårt land att arbetslinjen vinner över bidragslinjen även här.

Jag hoppas att alla ni som har uttryckt bekymmer över EBO, trångboddhet, arbetslöshet och bristande integration röstar för denna lagstiftning. Den kommer inte att på egen hand kunna lösa alla bekymmer – vem tror något sådant? – men den är ett steg i rätt riktning.
(Applåder)

Anf. 35 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Det finns så mycket att säga och så lite tid. Tobias Billström är dessutom van att bara svara på de frågor han själv har lust med. Jag ska därför göra det mycket enkelt för honom och bara ställa en enda fråga. Jag gör det genom ett exempel.

Låt oss säga att vi har en person, vi kan kalla honom Mohammed, från Somalia. Han har kommit till Sverige men har inte riktigt uppfyllt kraven för flyktingstatus eller övriga skyddsgrunder och har inga barn. Han får ändå tillstånd utifrån definitionen ”synnerligen ömmande omständigheter”. Regeringen vill att Mohammed får att få förenas med sin fru ska skaffa sig ett jobb och ett vettigt boende.

Å andra sidan har vi annan person. Vi kan för skojs skull kalla honom Tobias. Han blev arbetslös i höstas. Han är, precis som Mohammed, i 35-årsåldern. Skillnaden är att Tobias har ljus snedlugg. Herr talmannen kanske minns de där MUF:arna som i varje fall jag såg på gymnasiet och

som ofta var syntare? Det hör inte till saken och de ska inte ställas till ansvar för det i dag, men det är inte förlåtet.

Nåväl, Tobias blev arbetslös i höstas. Han har ingen a-kassa. Det var för dyrt att gå med i facket och a-kassan. Han har visserligen en bostad, men han kommer att sakna arbete.

Frågan jag ställer till Tobias Billström är: Principiellt sett, varför ska Mohammed ha andra incitament att skaffa sig arbete än dem Tobias har?

Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Först och främst finns i detta hypotetiska exempel en avgörande skillnad, nämligen frågan om medborgarskap och på vilka grunder man befinner sig i landet. I Kalle Larssons värld kanske det inte betyder något. Kalle Larsson står egentligen för uppfattningen att vi ska fri invandring till Sverige. Han säger det dock aldrig öppet i kammaren, för han vet att det skulle generera ett antal följdfrågor som han inte märkar med.

Låt mig få vända på resonemanget och säga så här i stället: Ja, jag tycker att kraven ska vara lika. Det ska vara rättvist. Det är rättvist att säga att alla människor som bor i landet ska flytta dit jobben finns. Det kravet finns. Människor ska pendla över kommungränserna och kanske längre för att ta ett jobb. Det kallas arbetslinjen, ifall Kalle Larsson inte har noterat detta.

Det kravet ska också ställas på alla andra som kommer hit. Det är resultatet av det förslag som kammaren har att ta ställning till i dag. Det kallas solidaritet, Kalle Larsson, mellan alla oss som bor i landet. Man ska inte kunna säga: Jag vill inte arbeta, men jag tycker att jag kan bo i den här kommunen i alla fall och leva på de pengar jag får ut i socialbidrag. Eller: Jag engagerar mig inte i projektet att flytta någon annanstans, för det känns inte kul att pendla över kommungränsen – eller om det är av något annat skäl.

Den här propositionen gör upp med ett antal föreställningar. Jag förstår att Kalle Larsson, som under förra och förrförra mandatperioden och kanske ännu längre tillbaka i tiden tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet varit förespråkare för motsatsen till vad denna proposition innebär, inte tycker om detta. Efter alla mina resor runt om i riket tror jag dock att det är vi som har svenska folket bakom oss när riksdagen nu inför ett försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Anf. 37 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Det här var intressant. Tobias Billström anförde tre olika argument. Inget av dem har bäring på den fråga jag ställde. Kanske hade det första, frågan om medborgarskap, det. Det är medborgarskapet som avgör. Man ska ställa vissa krav på dem som inte är medborgare och andra på dem som är medborgare. Låt mig återkomma till det.

Tobias Billström säger att det som vi i dag diskuterar är att införa arbetslinjen i mottagandet. Det är det dock inte alls frågan om. Det är att införa försörjningskrav vid anhöriginvandring. Det heter i varje fall propositionen. Jag vet inte om Tobias Billström vill diskutera en annan proposition och ett annat betänkande, men då tar vi det vid ett annat tillfälle. Nu diskuterar vi regler för försörjningskrav vid anhöriginvandring.

Det tredje argumentet handlade om huruvida vi har gjort något tidigare eller inte. Det är inte heller relevant i detta sammanhang.

Den fråga som Tobias Billström ännu inte har besvarat är: Varför ska Mohammed behöva incitament för att skaffa sig ett arbete som inte Tobias behöver? Varför ska Mohammed ställas inför kravet att skaffa sig ett arbete och annars inte få förenas med sin närmaste när vi inte anser att det är stimulans för Tobias att skiljas från sin eventuella partner och genom det sätts under press att skaffa sig ett arbete?

Tobias Billström, du har två minuter på dig. Blanda inte in en massa andra frågor. Försök inte diskutera arbetslinjen i allmänhet. Det tar vi en annan gång, precis när du vill och var du vill. Låt oss inte diskutera invandring i stort; det tar vi när du vill och var du vill. Svara i stället på frågan om varför Mohammed ska ställas inför vissa krav som inte Tobias ska ställas inför. Det kan väl ändå inte handla om att Tobias har snedlugg och vit hud och att Mohammed är från Somalia.

Anf. 38 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Finner man inga bättre argument kan man alltid välja de personliga. Det är Kalle Larsson känd för att göra här i kammaren. Kalle Larsson glömmer dock två saker. Den ena är att vi som är födda, har växt upp och gått i skola här i landet och känner det svenska samhället från födseln vet en massa saker som människor som kommer hit inte känner till. Vi har ett kunskaps- och informationsövertag.

Kalle Larsson borde någon gång reflektera över varför många människor väljer att bosätta sig i Malmö eller Södertälje när de kommer hit. De skulle kanske ha fattat helt andra beslut om de från början haft en annan information och kunskap. Många bosätter sig i dessa kommuner för att de upplever att det är rationellt. Det framgår när man pratar med kommunpolitiker runt om i Sverige. Jag vet inte hur många Kalle Larsson har pratat med. Jag har dock pratat med ganska många människor från de flesta partier som finns representerade i kammaren, och de tycker att lagförslaget är bra.

Kunskap och information är viktigt. Därtill är incitament viktiga. Det är anledningen till att vi ska ställa krav på detta vis på dem som kommer till vårt land. Man måste från början få rätt signaler om vad som är ett rationellt val. Annars kommer människor att göra som de gör i dag och ta fram papperslappen de fått i Bagdad eller Mogadishu när de vid första intervjun med Migrationsverket får frågan: Var tänker du bo? Sedan bosätter de sig där det står på lappen, och så går det som det går.

Vi vill göra upp med denna utveckling och bryta den. Vi vill se till att människor som kommer till Sverige får tydliga signaler om att de måste bosätta sig där jobben och bostäderna finns. Det här är ett led i detta, men det är inte tillräckligt. Vi håller just nu på att ändra Migrationsverkets instruktioner så att man ska få denna information från början. Allt måste byggas på vartannat.

Under alla år som ni styrde uppmärksammade ni över huvud taget inte denna problematik, och det kan man beklaga.

Anf. 39 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag hörde rätt, men jag tyckte att migrationsministern sade att det här var ett förslag i stilfull enighet mellan alli-

ansföreträdarna. Men när man lyssnar på hur Tobias Billström uttrycker sig i kammaren och hur de andra alliansföreträdarna uttrycker sig känns det inte särskilt enigt.

Migrationsministern ger uttryck för en människosyn som jag inte hör från de andra alliansföreträdarna.

Oss i oppositionen kan man kanske mer stilfullt kalla eniga i den här frågan. Vi är överens om att det inte är ett bra förslag eftersom det inte leder till det som ni vill, nämligen en bättre integration.

Det är alldeles för många frågetecken för att det skulle kunna leda till en bättre integration. Om ett förslag inte är bra finns det naturligtvis ingen anledning att rösta för det.

Det handlar inte om att vi misstror människors vilja att försörja sig. De flesta människor i världen vill kunna försörja sig, både de som är födda här i landet och de som kommer utifrån. Det gäller naturligtvis också människor i andra delar av världen. De flesta människor vill kunna försörja sig.

I vårt land är det i dag hög arbetslöshet. De som drabbas mest är ungdomar och invandrare. Det är mycket svårare att komma som nyanländ till det här landet och få ett jobb. Det vet ministern naturligtvis.

Ni ställer också som krav att man ska flytta dit där det finns både bostäder och jobb. Hur ska ni lösa det? Var finns både jobb och bostad samtidigt?

Vi har mycket bostäder ute i landet, men människor ute i landet flyttar till Stockholm för att jobben finns här. Hur ska ni lösa det?

Anf. 40 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag måste ju börja med det första i Bodil Ceballos replik, med talet om den stilfulla enigheten.

Vad återfinner vi på s. 23 i betänkandet? Det är det särskilda yttrandet, där Vänstern och Miljöpartiet säger att man kommer att verka för att en rödgrön regering snarast möjligt avskaffar försörjningskravet vid anhöriginvandring.

Var är Socialdemokraterna? Var är den stilfulla enigheten i den frågan när ett av de tre partier som gör anspråk på att vilja styra Sverige över huvud taget inte kan ta ställning i den här frågan? Eller, rättare sagt, det intressanta är att ni tar ställning till att säga nej till propositionen, kära socialdemokrater, men uppenbarligen, om man utgår från den stilfulla enigheten, köper ni förslaget när det väl finns på plats. Det gör tydligen inte Vänstern och Miljöpartiet.

Varför vill regeringen införa ett försörjningskrav?

Regeringens uppfattning är att avgörande faktorer för god integration är arbete och bostad för den egna familjen. Om anknypningspersonen redan har integrerats i samhället genom att han eller hon är egenförsörjande, kan språket och har en bostad främjas de nyanlända familjemedlemmarnas integration. Det borde vara uppenbart för alla.

När man lyssnar på debatten här tycks det som om alla är helt eniga om att detta behövs, men ingen vill ta tag i grundfrågan, nämligen hur man ska få människor att fatta rätt beslut.

Besluten ser naturligtvis olika ut beroende på vilken individ man pratar om. Det beror på vilken bakgrund man har, vilka yrkeskunskaper man har och vilken del av landet man från början väljer att röra sig till. Det

borde vara uppenbart för alla som har lyssnat på företrädare för till exempel Sveriges Kommuner och Landsting att de betraktar anhöriginvandringen som det i särklass besvärligaste problemet att hantera. Det är mycket besvärligare än hanteringen av asylmottagande som ofta sker mycket mer ordnat.

På den frågan blev Bodil Ceballos svarslös. Vad är alternativet? Finns det något alternativ från oppositionen och Miljöpartiet för att få människor att röra sig till de orter där arbete och bostäder finns? Ska vi acceptera att utanförskapet växer i de kommuner där det redan under så många år har uppstått problem med trångboddhet, arbetslöshet och utanförskap?

Anf. 41 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Migrationsministern säger att man ska fatta rätt beslut redan från början. Vad är rätt beslut?

Vi vet att det brukar vara lättare för alla att få arbete när man har ett nätverk. Så är det för oss svenskar – det är lättare att få ett arbete om vi känner människor som kan erbjuda oss jobb. Det är lättare även för dem som kommer hit att få arbete om de befinner sig i ett nätverk med företagare från hemlandet som kan anställa exempelvis.

Var finns de? De finns i huvudsak på några ställen i landet. Det är naturligt att människor söker sig dit, men där finns inte bostäder.

Där har vi jobb, men inte bostäder.

Hur ska vi få människor att välja att flytta dit där bostäderna finns när jobben inte finns där?

Är det rätt beslut att säga att man vill flytta till Sandviken när Gävleborg har en av de högsta arbetslöshetssiffrorna i landet?

Jag välkomnar att människor flyttar till vår del av landet, men vi måste ge incitament för att skapa jobb där. Jag utgår ifrån att om det finns jobb är människor redo att förflytta sig. Det gör vi, och det gör alla andra. Vi infödda svenskar är inte annorlunda än de som kommer hit. De flesta vill kunna försörja sig. Det är ingen som över huvud taget ifrågasätter det.

Vad gör regeringen för att se till att vi kan skapa fler jobb i områdena utanför storstadsområdena? Vad finns det för incitament?

Marknaden har inte klarat det på egen hand. Då måste regeringen göra något, annars är det väldigt svårt för den som kommer hit att välja rätt – fatta rätt beslut, som migrationsministern säger.

Anf. 42 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Vi kan börja med att tala om vad som inte är rätt beslut, så att vi har det klart för oss. Rätt beslut är inte att välja att bosätta sig i en ort som Södertälje eller Malmö, i en tvåa där det redan bor 20 personer – i en lägenhet som ursprungligen är byggd för en familj och där ytterligare en eller två familjer kanske är på väg att flytta in. Det är inte rätt beslut.

Vad skulle kunna vara alternativet till det, och varför är försörjningskravet viktigt i den här dimensionen?

Om människor inte får rätt incitament och fattar andra beslut kommer den här utvecklingen att fortsätta.

Man måste förstå att migrationspolitiken ska ses i ett bredare sammanhang. Jag skulle naturligtvis kunna göra en lång uppräkningslista av åtgärder som vi har vidtagit för att se till att skapa bättre förutsättningar för företagande och en växande arbetsmarknad på många orter i landet, men att tala om allt som regeringen gör för Norrland faller, med all respekt, lite utanför den här debatten, Bodil Ceballos.

Det riktigt viktiga är att fokusera på vad skillnaden kan vara mellan nu och senare. En viktig skillnad är att börja tänka i termer av arbetsmarknadsregioner när det gäller asylmottagandet och frågan om anhöriginvandringen.

Vi pratar om att människor ska pendla. Vi pratar om hur viktigt det är att uppmuntra människor att fatta den typen av beslut, men när vi kommer till migrationspolitiken är det som om vi alltid ser allting i perspektivet att allt ska ske inom ramen för en och samma kommun. Jag kan inte förstå varför Bodil Ceballos, som är en klok människa, faller tillbaka i det tänkandet. Hur kan det komma sig? Det är väl helt uppenbart att tiotusentals människor i det här landet dagligen och stundligen pendlar. Varför skulle inte de individer som vi nu pratar om också kunna göra det för att uppfylla försörjningskravet?

Jag ser inte problemet. Någonstans har oppositionen glömt bort att om arbetslinjen ska fungera förutsätter det att människor är beredda att välja ett arbete som kanske inte är omedelbart i närheten av där man själv bor. Detsamma gäller naturligtvis bostadsfrågan.

Anf. 43 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det kommer att vara intressant att i protokollet ta del av dagens debatt när det gäller den diskussion som har varit, inte minst finns det anledning att analysera migrationsministerns anförande.

En del uttalanden gör att man måste se detta i ett bredare perspektiv.

Signalen är tydlig, sade ministern. Det är signalpolitik det handlar om. Det handlar också om att ge en signal till tjänstemän ute i verksamheten. Välvilliga socialsekreterare står i motsats till arbetslinjen. Jag ser det inte så. Vi vet att arbetslinjen är central för oss i Sverige med välfärdssamhället och välfärdspolitikerna i sin helhet. Det vet alla här i kamraren, och det vet alla representanter för riksdagspartier i Sverige.

Jag vill ställa en fråga till ministern. Nu har vi sett betänkandet och konstaterat alla undantag. Vilka kommer att träffas av lagstiftningen? Av tidigare utredningar på det här området vet vi att det är vissa grupper. Kvinnor, till exempel, kommer i hög utsträckning att träffas negativt av lagstiftningen. Grupper från vissa delar av världen kommer att träffas hårdare än andra grupper.

Men det vore intressant att få reda på detta av ministern eftersom man nu vet exakt hur detta kommer att slå och vad som kommer att bli effekten. Hur många människor i Sverige i dag kommer att bli berörda av denna lagstiftning? Och vilka grupper ser man kommer att drabbas av lagstiftningen i större utsträckning än andra?

Anf. 44 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Den frågan är enkel att svara på. Hade jag haft en kristallkula som visar hur situationen när det gäller asylsökande till Sverige kommer att se ut under kommande år hade Göte Wahlström gärna fått

lov att ta en titt i den kulan. Men jag har ingen sådan, och jag kan inte här och nu svara på det exakta antalet i varje kategori som kommer att beröras av detta, och det kan inte Göte Wahlström heller göra därför att vi inte vet vilka som kommer att komma som asylsökande. Vi vet inte hur världsutvecklingen kommer att se ut. År 2007 hade vi en mycket stor inströmning från Irak till Sverige. I dag, 2010, har den krympt till en rännil jämfört med vad den var då.

Jag har däremot en motfråga till Göte Wahlström apropå temat signaler. Den gäller samma sak som jag tog upp med Bodil Ceballos. Hur kan det komma sig att det finns ett särskilt yttrande i detta betänkande från Vänsterpartiet och Miljöpartiet, där de skriver att de kommer att verka för att en rödgrön regering snarast möjligt avskaffar försörjningskravet vid anhöriginvandring, och som Socialdemokraterna inte står bakom? Hur kan det komma sig, och vad säger det om enigheten inför den 19 september i ert alternativ när det gäller migrationsfrågorna?

På sitt sätt tycker jag att Bodil och Kalle och deras respektive partier är mycket hederligare i detta avseende. De säger i varje fall att de inte vill ha detta krav. Men vad tänker Socialdemokraterna göra, och varför står ni inte bakom detta särskilda yttrande, Göte Wahlström? Vad är det ni vill undvika? Ni har redan yrkat avslag på propositionen, så varför fullföljer ni inte denna tankegång och ställer er bakom detta särskilda yttrande? Vad döljer sig egentligen bakom detta, Göte Wahlström?

Efter mina besök runt om i landet, apropå socialsekreterare och så vidare, tycker jag att det är viktigt att notera att de kommuner som flyttar integrationsfrågorna från socialförvaltningarna till arbetsmarknads- och integrationskontor, som bemannas av arbetsförmedlare eller människor som har en annan bakgrund än socialsekreterare, noterar väsentligt bättre resultat när det gäller integrationsfrågorna. Jag förstår att du kanske har svårt att svälja detta, Göte Wahlström, eftersom det inte är den politik som du och ditt parti har stått för under de tolv år som ni styrde Sverige, men det är vår politik.

Anf. 45 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik:

Herr talman! En yrkeskategori i Sverige har nu utpekats för att inte utföra ett bra arbete utifrån de intentioner som borde finnas för oss som finns verksamma i den offentliga sektorn. Vi har fått se det nu.

Jag vill göra ett förtydligande. Jag bad att få en bedömning av dagsläget när det gäller vilka och hur många personer som drabbas av denna lagstiftning. Det borde framgå i det beredningsunderlag som regeringen har haft när man har tagit fram denna proposition och som nu har varit underlag för vårt arbete i utskottet.

Det är intressant att remissinstanserna näst intill samfällt har gjort bedömningar som inte går i linje med det som regeringen nu föreslår och som utskottsmajoriteten, inklusive Kristdemokraterna efter alla sina uttalanden, nu tycks ställa sig bakom. Det är naturligtvis något bekymmersamt att så är fallet, men det är ändå en realitet. Remissinstanserna är de organisationer och personer som i mycket stor utsträckning träffar de människor som i dag drabbas av den särlagstiftning som detta handlar om och som drabbar och selekterar ut en grupp i samhället. Jag tycker att regeringen borde veta bättre i denna frågeställning.

Nu vet jag, vis av erfarenheten från tidigare debatter, att det i ministerns sista två minuter kommer att komma ett antal insinuerande påståenden.

Jag vet att även alliansen i sitt arbete, när man träffades två kvarter från mitt eget boende i Bankeryd, var långt ifrån enig i alla frågeställningar. Det fanns diskussioner, och det fanns saker som ventilerades. På samma sätt kan vi se att det även i dag finns vissa skiljelinjer i alliansens politik.

Vi kommer att diskutera oss samman. Tobias Billström behöver inte vara orolig över detta. I oppositionsställning kommer man att få sitta och följa dessa frågeställningar och den diskussion som vi ska ha även på detta politikområde framgent. Han behöver inte vara orolig. Han behöver inte ställa den frågan fler gånger i insinuerande ordalag.

Anf. 46 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Nej, jag är inte på något vis orolig. Jag noterar bara hur fantastiskt detta är. Detta är en analog fråga. Antingen vill man avskaffa försörjningskravet, och det vill Vänsterpartiet och Miljöpartiet, eller också har man uppenbarligen uppfattningen att det kanske finns positiva delar i detta, och då ställer man sig inte bakom det särskilda yttrandet. Jag kan inte gärna dra någon annan slutsats av detta. Göte Wahlström får förlåta mig, men jag tänker absolut inte insinuera någonting. Jag överlåter till väljarna att dra sina egna slutsatser av detta.

När det gäller frågan om remissinstanserna är det intressant att Göte Wahlström helt bortser från SKL:s yttrande i dessa frågor. SKL säger att man visst ser att detta kan ge positiva effekter på integrationsområdet. De 290 kommuner som SKL representerar betyder tydligen ingenting för Göte Wahlström. Inte ens hans egna partikolleger som har varit med och tagit fram SKL:s yttrande har tydligen någon betydelse. Det tycker jag är intressant. Det säger kanske också någonting, om vi blickar tillbaka på de tolv år som Socialdemokraterna styrde Sverige, om hur stort glappet var mellan hur man betraktade dessa frågor på nationell nivå och hur man såg på frågorna ute i landets kommuner. Jag kan försäkra Göte Wahlström att jag under mina resor har mött många kommunpolitiker som betraktar detta som ett mycket viktigt förslag och som säger rakt ut att asylfrågorna fungerar väl och att asylmottagandet inte är deras stora problem. Problemet är den oordnade och oplanerade anhöriginvandringen som är mycket svårare att hantera.

Detta förslag är definitivt ett resultat av att vi har lyssnat på remissinstanserna, men kanske inte just de remissinstanser som Göte Wahlström tyckte var viktiga att vi skulle lyssna på.

Jag har inte heller dömt ut några yrkeskategorier. Socialsekreterare är alldeles utmärkta i sitt yrke. Men när det gäller integrationsfrågorna tror jag faktiskt att det är ganska bra att arbetsförmedlarna också har ett ord med i laget och att frågorna i kommunerna inte är en angelägenhet bara för socialförvaltningarna, för vi ser att det inte alltid ger det bästa resultatet. Försörjningskravet kommer förmodligen också i detta avseende att innebära vissa förändringar.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU33
Övergångsvis dokumenthantering vid flyttningar under punkt-
skatteuppskov (prop. 2009/10:94).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter end-
ast *en* bordläggning.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

8 § Unga lagöverträdare

Unga lagöverträdare

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU11
Unga lagöverträdare (redog. 2009/10:RRS8).

Anf. 47 KERSTIN HAGLÖ (s):

Herr talman! Dagens debatt handlar om Riksrevisionens granskning
Hanteringen av unga lagöverträdare – en utdragen process.

Riksrevisionens styrelse anser att granskningens resultat är av ett så-
dant intresse och av sådan betydelse att dessa bör komma till riksdagens
känedom.

Vi i de rödgröna partierna håller med om detta, och vi anser att rege-
ringen inte har tagit till sig av de rekommendationer som Riksrevisionen
ställt upp. Därför har vi också en gemensam reservation. Jag yrkar bifall
till denna.

Jag kommer i mitt anförande att ta upp vad det är som Riksrevisionen
har granskat, vilka slutsatser man har dragit och vilka rekommendationer
som man har lämnat till regeringen. Jag tror att det kan vara bra också för
er som sitter på åhörarläktaren att få höra vad det är som granskats.

Det som Riksrevisionen har granskat är hur hanteringen av unga la-
göverträdare sker. Undersökningen gäller framför allt förhållandena
under 2007 men även till viss del förhållandena under 2008 och 2009.
Granskningen koncentreras främst på de misstänkta och tilltalade i ål-
dersgruppen 15–17 år som är den grupp som omfattas av samtliga krav i
lagen om unga lagöverträdare. Då gäller det skyndsamhet och tidsbrist i
fråga om handläggning.

Granskningen visar att de ansvariga myndigheterna – polis, åklagare
och domstol – inte lever upp till de mål och krav som ställs på hantering-
en av unga lagöverträdare.

Enligt lagen ska ungdomsbrott hanteras särskilt skyndsamt. Men så
sker inte enligt Riksrevisionen.

Herr talman! Detta är allvarligt, och det kan inte nog understrykas hur
viktigt det är med snabba och tydliga reaktioner och att sätta gränser när
ungdomar begår brott eller misstänks ha begått brott. Det är gränser som
kan ge trygghet och som kan reparera så att ungdomar kan komma bort

från den kriminella banan och komma tillbaka till ett väl fungerande socialt liv.

Om det är någon gång som vi vuxna sviker våra ungdomar så är det när vi inte sätter gränser.

Långa handläggningstider är onödigt plågsamma och minskar också den unges känsla för att rättegången och påföljden är en konsekvens av det brott som begåtts. Samtidigt vet vi att antalet återfall kan öka.

För brottsoffret är det också oerhört viktigt att få upprättelse och att kunna få ett förtroende för att rättsväsendet fungerar och reagerar, så en utdragen process påverkar både brottsoffret och lagöverträdaren negativt.

Riksrevisionen säger att det är allvarligt när den totala handläggningstiden från anmälan till huvudförhandling i tingsrätten i genomsnitt är 5,7 månader, nästan ett halvår. Det innebär att de två lagstadgade fristerna överskrids eftersom fristerna är sex respektive två veckor. Det är i mer än 40 procent i de fall som studerats som man går utöver detta.

Även lagföringen minskar. Andelen brottsmisstankar avseende unga lagöverträdare som lett till lagföring har minskat, från 66 procent till 58 procent. Riksrevisionen säger att av de ärenden som granskats borde åtminstone ytterligare 10–15 procent ha kunnat få rimliga förutsättningar att utredas vidare. Förklaringen kan säkert hittas i att lagens krav på särskilt utsedd personal inte tillgodosetts. Både polis och åklagare har utsett personal som ska handlägga ungdomsärenden i en sådan utsträckning att de flesta unga lagöverträdare skulle kunna hanteras av personal som är särskilt utsedd för uppgiften. Men 60–70 procent av dem som utrett ärenden inom polisen är inte särskilt utsedda.

Vi socialdemokrater anser att det är ett måste att de som hanterar unga lagöverträdare har den kompetens som krävs för att på ett effektivt och rättssäkert sätt bemöta den unge. Vi tror att det då blir bättre utredningar, snabbare utredningar och därmed kortare handläggningstider.

Herr talman! Granskningen visar också att antalet återfall bland unga ökar – detta efter att flera år ha minskat. Det är oroväckande att det under första halvåret 2007 och till och med februari 2009 i de granskade ärendena var 32 procent av de unga lagöverträdarna som hade återfallit i nya brott. Det är klart att detta beror på den långa handläggningstiden. Men vi socialdemokrater menar att en stor bidragande orsak till detta också är den politik som förs i dagens Sverige – en politik som bidragit till att allt fler unga känner sig otrygga och mår sämre.

När klyftorna ökar och välfärden monteras ned påverkar det självklart våra barn och ungdomar. När föräldrar inte känner sig trygga och inte har ett jobb att gå till påverkar det självklart våra barn och ungdomar. När grupperna i skolorna blir större och det blir färre vuxna, när dörrar till kultur- och fritidsverksamhet stängs och när det förebyggande arbetet mot alkohol och droger stannat av påverkar det självklart våra barn och ungdomar.

Vi socialdemokrater ser andra möjligheter för Sverige, för våra barn och ungdomar och för deras föräldrar – jobben först!

Vi vill bygga ut föreningsverksamheten och kulturen och vill ha en bättre skolhälsovård, snabb hjälp till unga som mår dåligt, hjälp vid kris och ohälsa samt förebyggande insatser när det gäller alkohol och droger – tillbaka till en mobilisering mot narkotika! Vi vill skapa fler skarpa satsningar på det förebyggande arbetet och har budgeterat för allt detta.

Vi socialdemokrater vill investera i våra barn och ungdomar. Det är bättre än att ge skattesänkningar till dem som redan har råd att investera i sig själva.

Unga har rätt till en trygg uppväxt. Vi vill förebygga mer för att behöva reparera mindre. Vi vet att det minskar risken för att unga hamnar snett. Det motverkar också att de som det gått illa för återfaller i brott.

Riksrevisionens granskning visar på ansvaret för de allvarliga bristerna när det gäller hanteringen av unga lagöverträdare. Det ansvaret ligger på både myndigheterna och regeringen. Men ytterst är det regeringen som har det övergripande ansvaret. Regeringen har tydligt brustit i sin skyldighet att sätta upp mål, att prioritera dessa och att ställa krav – detta trots att det finns en medvetenhet om att tidsfristerna inte upprätthållits. Återigen visas det på en passivitet från regeringens sida.

Det här visar också på en respektlöshet inför de beslut som vi fattat i denna riksdag. De mål som vi satt upp här i riksdagen när det gäller unga lagöverträdare handlar om att de ärendena ska hanteras skyndsamt, men nu ser vi en långdragen process, att uppklaringsprocenten ska öka, men nu ser vi hur den minskar, och att antalet återfall minskar men nu ser vi att det har ökat.

Herr talman! Mot den bakgrunden är det välkommet att Riksrevisionen nu sätter upp ett antal rekommendationer till regeringen om vad som bör göras för att hanteringen av unga lagöverträdare ska ske på ett bättre sätt. Vi menar att regeringen ska ta till sig dessa rekommendationer. En av rekommendationerna är väldigt klar och tydlig: att regeringen uppdrar åt Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket att lämna gemensamma förslag till åtgärder – det vill säga en bredare, samlad rättskedja som hänger ihop.

Man pekar på att Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten inte har tagit fram någon gemensam strategi utan var för sig beslutat om nationella satsningar under 2009. Nu inför 2010 ser det likadant ut.

Samarbetet mellan myndigheterna måste säkerställas så att rättskedjan håller ihop. Vi anser därför, liksom Riksrevisionsverket, att Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket ska ta fram en gemensam strategi för hur vi ska uppfylla målen, kraven, prioriteringarna och uppföljningen när det gäller hanteringen av unga lagöverträdare så att detta kan följa med ned till det lokala planet där man har att hantera det här.

En ung människa som begår brott eller som misstänks för brott måste behandlas, hanteras, lika oavsett om han eller hon bor i Karlskrona eller bor i Haparanda.

Nu handlar det om att snabbt bryta den trend vi ser och som Riksrevisionens granskning visar på, nämligen att hanteringen är en utdragen process, att uppklaringsprocenten minskar och att antalet återfall ökar. Ytterst handlar det om rättssäkerhet och rättstrygghet för våra ungdomar och om att bryta en kriminell bana och den unges, brottsoffrets och de anhörigas lidande.

I detta anförande instämde Christer Adelsbo och Margareta Persson (båda s).

Anf. 48 HELENA BOUVENG (m):

Ärade talman! *Hanteringen av unga lagöverträdare – en utdragen process* heter Riksrevisionens rapport som vi i dag debatterar. När det gäller unga lagöverträdare finns det många områden som är viktiga. I rapporten fokuserar man framför allt på skyndsamhetskravet när unga begår brott, men man tar också upp lagföring och återfall i brott. I mitt inlägg här i dag kommer jag till största delen att beröra tidsfristerna.

I dag är jag både glad och ledsen. Jag är glad över att Riksrevisionen antog utmaningen att granska ett område där vi alla anat att det förekommer brister men som vi inte riktigt haft en helhetssyn på. Jag är ledsen över det resultat som kommit fram vid granskningen. Jag tror inte att det finns någon i denna kammare som inte instämmer i vikten av att det när unga människor begår brott är ännu viktigare att reaktionerna är tydliga och också snabba.

Om någon undrar vill jag direkt säga att det inte är acceptabelt att den genomsnittliga handläggningstiden från anmälan till huvudförhandling i tingsrätt är 5,7 månader. Det är nästan ett halvår, vilket förmodligen känns som en eon för en ung människa. Om man sedan också får vänta på att avtjäna sin påföljd kan tiden mellan brott och påföljd vara upp till ett år. Det blir med all säkerhet ett förlorat år, inte bara för den unga lagöverträdaren utan också för dennes familj, brottsoffret och hans eller hennes familj. Dessutom är risken stor att ungdomarna om en alltför lång tid får löpa bildar sina egna domstolar, inte minst på nätet.

Granskningen gjordes till största del utifrån uppgifter som fanns för första halvåret 2007. Alliansregeringen tillträdde hösten 2006. Att på fyra månader ha genomfört reformer som skulle ha fått genomslag redan då är mer än mycket begärt. Efter en genomgång av kammarprotokoll har jag svårt att se om det över huvud taget fanns i diskussionerna. Ingen spänning – ingen aning, brukar vi prata om när det gäller polisens framgångar i att upptäcka brott. Kanske kan man säga något liknande beträffande den förra s-regeringens brister när det gällde att upptäcka hur det faktiskt såg ut och att de därmed inte heller gjorde något för att förändra den oönskade situation som drabbar våra unga människor.

Läser jag protokoll ser jag dock att det finns en aning, efter kritik från bland annat Justitieombudsmannen. Flera frågor och interpellationer ställdes till den dåvarande justitieministern. Svaren hänvisade oftast till pågående utredningar eller till att allt nu var frid och fröjd. Jag ska citera Thomas Bodströms svar på en fråga från Ulf Sjösten som behandlar just handläggningstiderna för unga lagöverträdare. I svaret går att läsa:

”Genom det reformarbete som nu bedrivs av polisen och åklagarorganisationen samt av Beredningen för rättsväsendets utveckling anser jag att det kommer att skapas än bättre förutsättningar för de brottsutredande myndigheterna att hålla de tidsfrister som ställs upp för ungdomsmålen. Jag har goda förhoppningar om att detta utvecklingsarbete ska leda till en mer skyndsamt lagföring av unga lagöverträdare.”

Svaret gavs den 24 september 2004. Insikten fanns redan då, men agerandet stannade vid en förhoppning.

Herr talman! Nu har vi som tur är en alliansregering som inte bara har förhoppningar. Det är en regering som har korten på bordet, och vi tycker att det är bra. Utan kunskap är det svårt att agera. Redan innan granskningen presenterades fick länspolismästaren Mats Löfving den 17 mars

2009 uppdraget att göra en översyn av hur rättsväsendets myndigheter arbetar med ungdomar som riskerar att utveckla en vanekriminell livsstil. Rapporten berör bland annat frågan om en skyndsam handläggning, som är ett steg i att regeringen tar sitt ansvar för uppföljning av hur hanteringen av unga lagöverträdare sker. Det är helt i linje med den kritik Riksrevisionen i sin granskning framför gentemot regeringen och dess roll.

Riksrevisionen kan också konstatera – det glömde Kerstin Haglö att berätta – att polisen och Åklagarmyndigheten under den senaste tiden vidtagit åtgärder för att kunna prioritera unga lagöverträdare. Den 9 maj beslutade Rikspolisstyrelsen och länspolismästarna om en nationell satsning mot ungdomsbrottsligheten, en satsning som är möjlig på grund av den historiskt stora satsningen på rättsväsendet och inte minst polisen. Fler poliser gör det möjligt, och de speciella ungdomspoliserna kan nu stå helt fredade. Också Åklagarmyndigheten skriver i sin verksamhetsplan för 2009 att en nationell åtgärdsplan ska tas fram för att öka kvaliteten i handläggningen och snabbare lagföra unga människor som begår brott. Det är bra, men det finns mer att göra.

Herr talman! Att ändra på tidsfristerna lär inte korta handläggningstiderna. För min del tror jag att det handlar mer om att utveckla och effektivisera och att samverka mellan myndigheter blir bättre. Där är vi helt överens, Kerstin. I promemorian *Effektivare insatser mot ungdomsbrottslighet* för man fram förslaget om en starkare styrning gentemot polis och åklagare genom ekonomiska incitament, likt vårdmiljarden. Medel till de lokala organisationerna hålls helt enkelt inne och fördelas senare utifrån hur man har klarat av tidsfristerna. Här anser jag också att det borde ingå att man faktiskt inleder förundersökning direkt när anmälan har gjorts. Att polisen som Riksrevisionen har kunnat påvisa helt enkelt inte inleder förundersökning direkt anser jag är ett rent tjänstefel.

Ett annat förslag som jag gärna ser att vi går vidare med är att polis kan vara förundersökningsledare på samma premisser som gäller för vuxna när de begår brott. Det finns nämligen ingenting som säger att ungdomsbrott skulle vara mer komplicerade än vuxenbrott. I flera andra länder har polisen långtgående befogenheter just i ungdomsfall för att brotten ska kunna hanteras med skyndsamhet. Kommunikationen mellan polis och åklagare leder i många fall till en försening som inte hade behövt uppstå.

Det behöver även säkerställas att det finns allmänna råd och föreskrifter, inklusive tidsfristerna, för utredningar när det gäller ungdomsbrott. Det ska inte bero på var i landet man bor hur behandlingen av ungdomsbrotten går till. Lika viktigt är det med samverka mellan olika myndigheter. Sneglar vi på vårt grannland Danmark ser vi att man där har en väl utarbetad organisation mellan skola, polis och socialtjänst – myndigheter som har den lokala kännedomen och närheten till inblandade personer. Ansvarsfördelningen är tydlig, men man arbetar tätt tillsammans inte bara i det direkta arbetet utan också mer långsiktigt.

Till slut, herr talman, är min uppfattning utifrån de besök jag har gjort på landets polismyndigheter att det kan handla en hel del om attityd. På vissa myndigheter har man verkligen uppmärksammat vikten av skyndsamhetskrav och bra, snabba och goda utredningar. På vissa myndigheter har jag tyvärr uppfattningen att det fortfarande råder en kultur där ungdomsbrotten trots olika tydliga signaler från regeringen faktiskt inte är de

mest prioriterade. De poliser som utreder ungdomsbrott är inte alltid de som gör de bästa och snabbaste karriärerna. Det är inte dessa brott som uppmärksammas och diskuteras runt lunchbordet, och det är inte de poliserna som får dagens ros.

Här tror jag faktiskt att det finns en hel del att göra, och förhoppningen är att vi är på väg. Allt fler inom våra rättsvårdande myndigheter har nämligen insett vikten av att ungdomar som begår brott får tidiga och tydliga reaktioner, inte minst i arbetet med att förhindra återfall till brott. Att rättsväsendet ser allvarligt på brott som begås av unga och på lidandet för de unga brottsoffren mildras av att fler brott som begås av unga verkligen utreds. För detta krävs en alliansregering som agerar och att vidtagna åtgärder inte stannar vid förhoppningar.

Till Kerstin Haglö vill jag ställa en fråga. Jag tyckte att du gjorde ett bra inlägg, och jag kan hålla med om mycket av det du sade. Men jag tror att Justitieombudsmannens rapport kom 2002 eller 2003, och det har varit interpellationer. Nu vill ni göra allting på en gång, men det hände ingenting då. Ni hade chansen. Varför antog ni inte utmaningen för sex år sedan? Då kanske vi inte hade haft de siffror vi har i dag.

(Applåder)

Anf. 49 KERSTIN HAGLÖ (s) replik:

Herr talman! Min fråga till dig, Helena Bouveng, måste bli: Hur står det till med ansvarskänslan? I ditt inlägg går du tillbaka och kommer med kritik mot den socialdemokratiska regeringen. Men den kritik vi diskuterar i dag är riktad mot den moderatledda regeringen. Det är hård kritik från Riksrevisionen.

Det är riktigt som Helena Bouveng sade att Riksrevisionen konstaterar att vissa åtgärder har vidtagits inom myndigheterna. Det konstaterar även utskottsmajoriteten i sin betänkandetext. Det är märkligt att läsa texten när Riksrevisionen pekar på det jag sade i mitt huvudanförande, nämligen att Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten var för sig beslutade om en nationell satsning 2009. Polis, åklagare och Domstolsverket hade inte i sina verksamhetsplaner 2007/08 någon särskild fråga eller några mål när det gällde ungdomsbrotten.

Tycker Helena Bouveng att regeringen har tagit till sig av rekommendationerna?

Anf. 50 HELENA BOUVENG (m) replik:

Herr talman! Rekommendationerna kommer ju nu – detta sagt med tanke på om vi gjort det utifrån Riksrevisionens rapport eller inte. Du började, Kerstin Haglö, med att säga: Vi tar ansvar. Men ni visste ju hur det såg ut redan för sex sju år sedan. Vad hände? Jo, ni gjorde lite organisatoriska förändringar med förhoppningen att någonting skulle ske. Den största utredningen i rapporten gjordes första halvåret 2007. Då hade alliansregeringen varit i gång fyra månader. Ibland får Kerstin Haglö hia sig lite grann, för det tar något längre tid än så att genomföra reformer.

Skillnaden mellan den förra och nuvarande regeringen är att vi verkligen tar ansvar. Rikspolisstyrelsen har gjort egna utredningar. Vår justitieminister har tillsatt utredningar som i dag kan utmynna i konkreta åtgärder, inte bara vara utredningar. Vi kommer med påföljdsförslag. Vi gör mycket för att åklagare och polis ska kunna samarbeta. Vi har ställt

höga krav på polis och åklagare. Vi kan se att den största kritiken från Riksrevisionen gäller polis och åklagare. Kerstin Haglö var inne på Domstolsverket. Även Domstolsverket har börjat titta på frågan, men där är faran inte riktigt lika stor.

I dag har vi en regering som vidtar konkreta åtgärder, väldigt många sådana. Det hände ingenting när ni hade makten, Kerstin Haglö. Ni hade chansen men tog den inte, och nu frågar du vem som tar ansvar. Vi tar ansvar för hur det faktiskt ser ut. Vad gjorde ni, Kerstin Haglö?
(Applåder)

Anf. 51 KERSTIN HAGLÖ (s) replik:

Herr talman! Det var återigen ett retoriskt sätt att peka på den socialdemokratiska regeringen. Var finns Helena Bouvengs ansvarskänsla? Det är nu Riksrevisionens rapport visar att lagföringen minskar och återfallen liksom handläggningstiderna ökar när det gäller våra unga lagöverträdare. Och Riksrevisionen ställer krav på att regeringen ska se till att Rikspolisstyrelsen, Domstolsverket och Åklagarmyndigheten tar fram en gemensam åtgärdsplan så att rättskedjan håller ihop – för att göra det effektivt och rättstryggt för våra barn och ungdomar.

När man läser betänkandetexten ser man dock att ingenting har gjorts. Det är ni, Helena Bouveng, som nu har ansvaret. Vi kan läsa att Rikspolisstyrelsen tar fram en egen åtgärdsplan med modeller för samverkan med andra myndigheter och för att initiera nationella samråd. Åklagarmyndigheten har tagit fram en nationell åtgärdsplan för riktade insatser mot ungdomsbrott inför 2010. Alltså har man inte tagit till sig av rekommendationerna från Riksrevisionsverket. Det är din regering, Helena Bouveng, som sitter i Rosenbad. Se till att något händer – nu!

Anf. 52 HELENA BOUVENG (m) replik:

Herr talman! Vilken tur att det är min regering som sitter i Rosenbad, för då händer det någonting, eller hur, Kerstin Haglö? Vi väntar inte bara på Riksrevisionens rapport. RPS har gjort en egen utredning. Justitieministern tillsatte utredaren Mats Löfving innan Riksrevisionens rapport kom, och han har tagit fram mycket konkreta åtgärder.

Jag vet inte om Kerstin Haglö riktigt lyssnade på vad jag sade. En konkret åtgärd, som ni hade alla möjligheter att vidta, är att polisen i betydligt högre grad kunde vara förundersökningsledare, alltså i stället för åklagaren. Jag vet inte om Kerstin Haglö tycker att ungdomars brott är mer komplicerade än andra.

Vi har kommit långt. I vår kommer vi att lägga fram fler förslag om hur vi kan förhindra att unga människor återfaller i brott eller inleder en kriminell bana. Vi kommer att lägga fram förslag om drogtester på unga. Vi kommer att se till att fler brott begångna av personer under 15 år utreds så att vi tidigt kan förebygga brott. Jag såg inga sådana förslag över huvud taget under Socialdemokraternas tid vid makten.

Vi är mycket tydliga med lokala föreskrifter om hur socialen, skolan och polisen mer konkret, på samma sätt som i Danmark, kan samarbeta och få mer kunskap samt i högre grad kan motverka att våra unga människor faller in i en kriminell livsstil. Vad hände när ni hade chansen? Ni tog den inte. Ni visste om problemen och hade förhoppningar, men det stannade där.

Jag är ledsen, Kerstin Haglö – inte för din skull utan för våra unga människors skull.
(Applåder)

Anf. 53 KARIN NILSSON (c):

Herr talman! De allra flesta barn som växer upp i Sverige har en trygg uppväxt med engagerade föräldrar. Barnen i dessa familjer kan känna trygghet. De blir bekräftade av sina föräldrar och lär sig ta ansvar för sig själva och sin omgivning. De får en uppväxt som ger goda förutsättningar för det liv som väntar runt hörnet som vuxen.

Men det finns tyvärr också barn som har en betydligt svårare uppväxt, barn som ingen egentligen förvånar sig över att de börjar begå brott. Det kan vara barn som lever i familjer med missbruksproblem eller med psykiska problem. Det kan vara barn som lever i familjer där övergrepp av olika slag snarare är regel än undantag. Barnets otrygghet leder till frustration och förtvivlan. Detta leder till aggression som i sin tur ofta leder till kriminalitet.

Föräldrarna har alltid grundansvaret för sina barn, men när föräldrarna inte tar detta ansvar måste samhället vara snabbt och tydligt i sina hjälpanse insatser.

Herr talman! Riksrevisionen tar upp många viktiga frågor i sin redogörelse. Det pågår också många viktiga saker för att förbättra de rättsliga myndigheternas hantering av unga lagöverträdare. Helena Bouveng har bland annat tagit upp utredningen om hur tiderna kan kortas mellan brottslig gärning och samhällets reaktion. Utöver det som redan tagits upp vill jag nämna ytterligare ett antal åtgärder som vi i Centerpartiet vill se framöver.

Vi menar att det är oerhört viktigt att handläggningstiderna kortas. Detta har inte fungerat trots att det redan finns tydliga tidsfrister i lagstiftningen. Vi vill därför uppmuntra polis, åklagare och domstolar att hålla tidsfristerna genom att tillföra medel till dem som lyckas korta handläggningstiderna. Vi föreslår alltså ett system som kan jämföras med sjukvårdens kömiljardsatsning.

Vi vill även se ett mycket tätare samarbete mellan socialtjänsten och polisen. Det kan med fördel ske inom det så kallade samverkansavtalet som finns mellan kommunerna och polisen. Men för att detta tätare samarbete ska fungera krävs lokal polisenärvaro. Centerpartiets krav på polis i varje kommun är med andra ord också en satsning på att minska ungdomskriminaliteten.

Jag välkomnar därför det betänkande som Stockholms länspolis-mästare Carin Götblad i dag överlämnar till regeringen angående rekryteringen av ungdomar till kriminella gäng. Där har just samverkan mellan skola, socialförvaltning och polis en framträdande roll.

När vi talar om unga lagöverträdare måste vi också tala om ungdomars användning av alkohol och andra droger. Det finns nämligen ett mycket tydligt samband. Nolltolerans mot langning, omedelbar kontakt med föräldrar och nära samarbete mellan polisens ungdomsgrupp och socialförvaltningens ungdomsgrupp är viktiga delar i det som kallas Kronobergsmodellen. Den har varit framgångsrik med minskad tillgänglighet av alkohol till unga och med färre misshandels- och skadegörelsebrott. Kronobergsmodellen bör användas i hela landet.

Eftersom jag kommer från Kronoberg är jag givetvis särskilt stolt över de framgångar som Växjöpolisens haft med denna modell.

Vi vill även ha möjlighet att narkotikatesta barn under 15 år om det finns misstankar om att hon eller han missbrukar. I flesta fall kan åtgärder vidtas utan ett formellt test, men inte alltid. Då kan inte samhället ha en låt-gå-attityd och bara rycka på axlarna.

Utöver detta vill jag poängtera behovet av att förbättra den slutna ungdomsvården. Varje intagen ska ha en individuell handlingsplan som följs upp. Samordningen mellan Statens institutionsstyrelse och kommunerna måste bli bättre så att den unge inte släpps ut utan planerad utslussning och hjälp tillbaka till ett laglydigt liv.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Jag vill också lägga till en fråga här på slutet, för jag ser att jag som vanligt inte får något replikskifte här med Socialdemokraterna. Kerstin Haglö tog upp frågan om droger i sitt anförande. Senast jag var uppe i talarstolen och debatterade droger var det med Vänsterpartiets företrädare, som ville legalisera droganvändningen. Jag frågade den gången hur s ställde sig, om de ansåg att det lagförslaget skulle kunna vara en del även i deras politik. Jag fick aldrig något svar då. Nu finns möjligheten att ge mig svar i dag. Jag har väldigt svårt att se att detta kan inrymmas i den politik där vi försöker få unga människor på rätt väg och undvika brott, för användning av alkohol eller droger är trots allt en stor del i en kriminell bana. Den gången ledde frågan både till en reservation och till en votering i kammaren.

Att frågan är aktuell för ett av de rödgröna partierna i vänsterkartellen kan vi klart konstatera. Därför vore det skönt om jag kunde få den frågan besvarad i dag.

(Applåder)

Anf. 54 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Jag ska ta vid där Karin Nilsson slutade och också väva in Helena Bouvengs utmärkta anförande.

Det är lite tyst från oppositionen, och jag är glad att det är några som är här. Jag kan konstatera att ni som är här är ganska passiva. Rätt viktiga frågor ställs och ni väljer att inte svara. Jag kan också notera att stora delar av oppositionen saknas. Jag ser ingen här från vare sig Vänsterpartiet eller Miljöpartiet. Jag ser inte heller ordföranden i utskottet här. Det måste väl tyda på ett rätt stort ointresse för att prata om dessa frågor. Jag kräver inte att alla ska vara här hela tiden, men det är ju bra om de mönstrar på med några fler.

Däremot är jag väldigt glad över det anförande som Kerstin Haglö höll, för det innehöll många viktiga tankar om samsyn om behovet av tidiga, tydliga och effektiva åtgärder för de unga. Det finns ingenting som förstör en ung människas liv så mycket som att hamna i en kriminell miljö eller i narkotikamissbruk, vilket är kriminellt i Sverige i dag trots att delar av oppositionen vill avskaffa just detta faktum.

Du hatar mig. Du vill väl att jag ska dö. Det sade den unge mannen som satt uppkrupen i en soffa på en Sisinstitution senast jag var där på ett besök. Vi pratade en stund, och jag försökte förklara vad vi politiskt försöker göra för att se till att unga människor inte ska hamna i brottslig-

het och förstöra sitt eget liv och andras i rasande fart. Det är ju så att om man är över 15 år och har begått ett mycket allvarligt brott, kan det leda till att man blir inlåst bakom stängsel för att få behandling och vård och snarast kunna komma ut till ett liv där man slutar att förstöra sitt eget liv och inte minst andras.

Jag tycker att man ska vara noga med att säga att de personer som hamnar i den här miljön sällan har några trevliga historier att berätta. När jag jobbade på Örebro tingsrätt brukade jag få sitta med personal inför domstolsförhandlingar och gå igenom detta. Det var sida upp och sida ned med missriktad välvilja från den institutionaliserade vuxenvärlden. Det var exempel på hur föräldrar varit frånvarande, hur skolan hade misslyckats med sina insatser, hur socialtjänsten inte hade nått fram och hur unga hade fått gå ned sig totalt i misär, våld och brott. Det är viktigt att ha med sig detta, att vi pratar om ungdomar som alltför ofta hamnar tidigt i en väldigt utsatt situation och hamnar på brottets bana av olika skäl.

Herr talman! När vi debatterar det här betänkandet tycker jag att vi ska vara noga med att tala om hur mycket som har gjorts från regeringens sida. Om man nu vill att ungdomsbrott ska utredas och om man vill ha poliser ute tillsammans, helst sida vid sida med socialsekreterare, krävs det många poliser. Den här regeringen har tillskjutit rekordmånga poliser som ska kunna vara ute och bättre förebygga att ungdomar begår brott och se till att ungdomsbrott också utreds. Det är det ena.

Det andra är de satsningar som har gjorts från regeringen på kommunerna i den internationella finanskrisen – som snart har dragit förbi men som vi inte riktigt sett slutet på än – som har räddat kommunerna och sett till att det har funnits resurser i socialtjänsten. I min hemkommun Örebro finns det i dag lika många socialsekreterare som jobbar ute för att hjälpa ungdomar på lördagsnätter som det har funnits tidigare – väldigt viktiga insatser.

Vi befinner oss i ett reformarbete på skolområdet. Jag menar att de här problemen i regel upptäcks ganska tidigt, senast i skolan brukar man säga. Här är det otroligt viktigt att vi fokuserar på att skapa förutsättningar för ungdomar att lyckas i skolan, att vi har tydligare fokus på kunskap och ordning och reda i skolan och att fånga upp de ungdomar som hamnar utanför, för de personer som hamnar i domstol efter att de har fyllt 15 år eller, som den unge mannen på Sisinstitutionen, helt och fullständigt har misslyckats i skolan har en gemensam historia. Det är inte ovanligt att man har tvingats hoppa av. Det är väldigt ovanligt att man har en gymnasieutbildning. Där gör vi enorma insatser på skolområdet.

Regeringen vidtar också åtgärder för att stärka och markera föräldransvaret vad gäller vem som ansvarar för barnen. Det är tydligen oklart ibland vad gäller att betala ersättningar om barn har förstört saker. Det hjälper rimligen inte de ungdomar som jag nyss hänvisade till, men det finns fortfarande förfärande många föräldrar som inte tar det ansvar som de är kapabla att ta för de unga. Föräldrarna är ju viktigast. Föräldrarna, skolan, socialtjänsten och poliserna är viktiga. Här vidtar vi åtgärder.

En hel del av det som påpekas i betänkandet och som kommer från Riksrevisionen har vi satt i gång. Vi har redan hört om den Götbladska utredningen som vi fick i dag. Vi har hört en hel del tidigare när Carin

Götblad har berättat för oss om sitt arbete. Vi har också fått Mats Löfvings utredning.

Allt detta pekar på att vi har en situation som är känd. Man kan säga att ungdomsbrottsligheten som helhet inte ökar. Det är en bra nyhet. Den dåliga nyheten är de facto att brottsligheten blir värre och värre och ser mer och mer svårknäckt ut hos en mindre grupp som går ned sig i en allt djupare brottslighet. När man slår på nyheterna och får höra om nioåringar som överlämnar narkotikapaketer eller om tolvåringar som säljer narkotika måste man reagera. I alla fall känner jag en rätt stor frustration över dessa barn som är i dessa miljöer.

De projektförslag som nu finns, Projekt pojke som inte är minst viktigt, visar på att 5 000 unga människor av manligt kön i dag befinner sig i riskzonen för att rekryteras till kriminella gäng. Här är jag helt övertygad om att vi snart kommer att kunna gå vidare och verkställa de förslagen. En del av det som föreslås finns redan i dag. Sociala insatsgrupper pratar Carin Götblad om. Till exempel jobbar Stockholmspolisen med Maria Ungdom som är ute varje fredag och varje lördag för att leta upp ungdomar, hjälpa ungdomar och stoppa dem från att förstöra sitt eget liv med narkotika och andra droger.

När det gäller polisen har vi också vidtagit en hel del åtgärder. Som jag sade har poliserna blivit fler. Men vi är också tydliga med lagstiftningen. En hel del av de unga människor som befinner sig i utsatthet får konstiga förebilder, och här agerar regeringen rätt tydligt mot dem som ägnar sig åt grov brottslighet för att se till att de inte ska kunna vara några förebilder för unga personer utan hopp och framtidstro. Vi förbättrar skolan och vi förbättrar socialtjänsten, men vi ska också se till att de här unga personerna inte har förebilder som är värdelösa, värderingslösa och direkt farliga. Då pratar vi om grov organiserad brottslighet.

Det är enklare att slå mot pengarna. Vi skärper lagstiftningen för mycket grova brott, organiserade brott, återupprepade brott. Personer ska inte glida omkring ostraffade och därmed uppmuntra unga människor till ett kriminellt val när det finns möjlighet att välja. Den enda vägen till framgång i samhället är skötsamhet, utbildning och ansvarskännande. Det är den vägen vi måste stimulera. Vi måste hjälpa unga som inte har förutsättningar i dag att komma in på den vägen. Vi är också tydliga med att slå mot de kriminellas plånböcker, som jag var inne på.

Vad gäller narkotika och unga är regeringen just nu i lagstiftartagen. Det finns lagrådsremisser och svar på dem. Jag hoppas att regeringen snart kommer fram med förslag om att fler brott begångna av personer under 15 år ska utredas. I dag är det väldigt konstigt i Sverige. I Sverige är regeln att om man är under 15 år och har begått ett allvarligt brott ska brottet inte utredas och klarläggas för att se vem som har gjort vad. Det framgår av regelverket om unga lagöverträdare.

Nu vänder vi på den steken, är det tänkt. Fler brott ska utredas. Det ska vara huvudregeln om det är allvarliga brott. Varför? Jo, för att se till att rätt sociala insatser blir gjorda, så att oskyldiga inte drabbas av åtgärder från socialtjänsten.

Det är samma sak när det gäller att tidigt upptäcka narkotika. Man kan lyssna på poliserna. Folkpartiet hade ett bra seminarium i riksdagen häromveckan, där personer från Maria Ungdom och polisen i Stockholms city berättade hur det ser ut. Det finns tyvärr allt fler unga under 15 år i

narkotikamiljöer. Här är det konstigt om vi inte kan tillåta att polisen, då allt annat är uttömt och insatserna gjorda, kan se om det finns missbruk av narkotika för att avbryta detta bruk, inte för att straffa.

Herr talman! Det finns mycket man kan lägga till. Folkpartiet liberalerna har en mängd olika förslag, till exempel på mer av inriktade ungdomsdomstolar. Vi tycker att tanken med institutionsvården är central. Götblads utredning pekar på att återfallsfrekvensen är förfärande för de unga människor som har begått mycket allvarliga brott. Vi menar att man ska ha obligatorisk eftervård, lika lång som det straff man får, på plats första gången för att säkra att den unga personen efter institutionsplacementen landar någorlunda mjukt och får komma in i något bättre sociala miljöer. Som Kerstin Haglö inledningsvis sade i sitt anförande vill man att barn ska komma tillbaka till välordnade sociala miljöer. Men vi vet att verkligheten inte ser ut så.

Vi pekar på att socialtjänsten ska kunna agera tidigare. I dag är det ett väldigt stort problem att socialtjänstens insatser mot den som är under 15 år och har begått ett brott bygger på frivillighet och samtycke från föräldrarna. Det är i regel inget problem om föräldrarna är kloka. Om barn hamnar i brottslighet förstår man att det är farligt. Men balansen i dag säger att föräldrarnas rätt att säga nej till socialtjänsten är viktigare än barnets rätt att få hjälp när socialtjänsten anser att det är nödvändigt. Vi menar att detta inte är till barnets bästa och kräver en ändring.

Herr talman! Det var några synpunkter på ett mycket angeläget ämne. Jag yrkar självklart bifall till förslaget i detta betänkande och är väldigt tacksam över att regeringen agerar utefter de riktlinjer som har kritiserats här.

Anf. 55 INGER DAVIDSON (kd):

Herr talman! Vår viktigaste uppgift som politiker är att utforma samhället så att det blir tryggt och därmed brottsförebyggande. Det handlar om att ge föräldrarna stöd i deras otroligt viktiga roll att fostra sina barn. Det handlar om att skapa en skola där varje barn blir sett och där de får med sig de kunskaper som är nödvändiga för att klara av livet.

Jag hörde en ung tjej för ett tag sedan som sade just så: Vi får lära oss en massa saker i skolan, men får vi lära oss att leva? Det uttryckte hon på ett väldigt bra sätt. Skolan har en otroligt viktig roll för att barnen ska få den utgångspunkt i livet som de har rätt att få.

Det finns väldigt många anledningar till att unga människor och ibland till och med barn hamnar snett och börjar begå brott. Oavsett vad det finns för orsak som ligger bakom är det viktigt att samhället reagerar snabbt och konsekvent när det ändå händer. Ingen blir hjälpt av att det ses mellan fingrarna när det första brottet begås. Tvärtom kan rätt omhändertagande och rätt stöd då förhindra en fortsatt kriminell bana. Särskilt viktigt är det, som vi nu har hört flera gånger, att tiden mellan brottet och samhällets reaktion blir så liten som möjligt. Både brottsoffret och den som begått brottet ska kunna förvänta sig en snabb reaktion från samhällets sida.

Nu visar Riksrevisionens rapport, vilket vi nu också hört flera gånger, att det tyvärr är långt kvar och att mycket finns att göra för att uppnå det mål som riksdagen har satt upp. Utredningen av ungdomsbrott tar alldeles för lång tid. Men Riksrevisionen konstaterar att det inte är lagstift-

ningen som behöver förändras, för den är väldigt tydlig i det här avseendet. Inte heller är det generellt sett brist på resurser som orsakar de långa handläggningstiderna. Visst kan resursbrist vara orsaken på enstaka platser, det tror jag. Men generellt sett är det rutiner och arbetssätt inom myndigheterna som måste ses över. Inte minst krävs ökad samverkan mellan myndigheterna.

De nämner fem konkreta orsaker till att handläggningstiderna är så långa. Jag tänker nämna dem.

Den första är att mål och prioriteringar inom myndigheterna är otydliga.

Den andra är att det saknas tydliga krav på uppföljning.

Den tredje är att lagens krav på personal med ungdomsutbildning inte är säkrat.

Det fjärde är att rutiner och arbetssätt inte är tillräckligt välutvecklade.

Det femte är att samverkan brister mellan åklagare, polis, socialtjänst och rättsväsendet i övrigt.

Det är alltså väldigt tydlig kritik mot hur arbetet inom myndigheterna bedrivs, men det är också en tydlighet som gör att man kan ta till sig det här. Sedan Riksrevisionen lämnade sin rapport i september förra året har myndigheterna vidtagit en hel del åtgärder för att förbättra sina rutiner så att de på ett enklare och bättre sätt ska kunna hålla tidsfristerna och för att utveckla sitt arbetssätt, sin kompetens och sin effektivitet.

Åklagarmyndighetens nationella åtgärdsplan för insatser riktade mot ungdomsbrott har haft Riksrevisionens granskning som ett av sina underlag när de utarbetat sin plan. Rapporten har alltså redan lett till att det har vidtagits åtgärder, och det är positivt. Men vi kan bara konstatera att arbetet måste fortsätta. Det är framför allt i brottsförebyggande syfte som regeringen har infört krav på att processen kring ungdomsbrott ska vara snabb. Varje halvår, varje termin är viktig när man är i tonåren. En utdragen rättsprocess riskerar att påverka inte bara skolgången utan också möjligheten till anpassning till samhället och möjligheten att skapa sin egen identitet. Det kan i sig leda till att man fortsätter att begå brott.

Det är inte acceptabelt att problemen med samordning och organisatoriska brister hindrar en effektiv hantering av unga som begår brott. För oss i alliansregeringen handlar det nu om att följa upp att arbetet inom myndigheterna går vidare, så att den rättsliga hanteringen verkligen blir så snabb och effektiv som vi har satt som mål. Vi har fått rapporten nu, och vi ska fortsätta att följa upp att de rekommendationer som finns där också genomförs.

Men allt är inte mörkt. På flera platser i landet har ett samarbete mellan polis, socialtjänst och åklagare etablerats. De finns i samma lokaler och arbetar inom sina respektive ekonomiska ramar och sin unika profession, men tillsammans. I Värmdö lyckades man under ett år, 2008–2009, minska handläggningstiden för ungdomsbrott från 36 till 6 veckor. Där finns också ett stödcenter för både unga brottsoffer och unga gärningsmän. Det är bra bevis på att just de brister i arbetssätt, rutiner, samverkan och uppföljning som Riksrevisionen pekade på går att åtgärda. Sådana här goda exempel ska vi nu sprida över hela landet.

Alliansregeringen arbetar också på bred front för att förebygga brott, inte minst återfall i brott. Johan Pehrson räknade upp en hel del åtgärder

som jag inte tänker upprepa. Men det handlar bland annat om att identifiera de ungdomar som är i riskzonen och sätta in relevant stöd i tid. Ni har alla hört sägas: Vi kunde se redan i förskolan att den här killen skulle bli kriminell. Någon lärare i skolan kanske säger: Man visste på förhand vad som skulle hända med henne.

Så här kan det inte fortgå. De här barnen och ungdomarna måste identifieras. De måste också om de hamnat i en kriminell bana få hjälp att lämna den. I den utredning som Carin Götblad lämnade just i dag finns en hel del konkreta förslag på hur det ska gå till att identifiera och lyfta bort ungdomar, men också om hur man ska kunna hjälpa dem som har hamnat i en kriminell bana och kanske redan sitter i fängelse att få hjälp att lämna den kriminella banan. Det är ingen lätt historia. Det vet alla som över huvud taget har satt sig in i inte minst grov brottslighet.

Att förebygga brott och förhindra återfall är och förblir den viktigaste insats vi kan göra för de ungdomar som befinner sig på det sluttande planet.

Herr talman! Till slut ska jag bara nämna Kristdemokraternas förslag om att särskilda ungdomsdomstolar ska inrättas, där specialutbildad personal som fredas från andra uppgifter – en väldigt viktig del – får hantera ungdomsmålen. Vi är övertygade om att det vore ett bra sätt att få till den tydliga prioritering av ungdomsbrotten som krävs. Det kommer vi att arbeta vidare för.

Med det yrkar jag på att redogörelsen läggs till handlingarna och att motionerna avslås.

(Applåder)

Anf. 56 KERSTIN HAGLÖ (s) replik:

Herr talman! Den socialdemokratiska regeringen, Inger Davidson, satte upp tydliga mål och krav vad gällde ungdomsarbetslösheten. Det fanns skrivet i regleringsbrevet. Det gjorde också att man kunde se detta i verksamhetsplanerna ute hos polis, åklagare och Domstolsverket. Man hade med mål och krav när det gällde hantering av unga lagöverträdare.

Man kan läsa vad Riksrevisionen nu skriver: Under den granskade tidsperioden kom regeringen med relativt få och allmänt hållna uttalande mål och krav för ungdomsärenden. Inte heller polisen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket formulerade några särskilda mål för ungdomsbrott i sina verksamhetsplaner för åren 2007 och 2008.

Inger Davidson säger i sitt anförande: Vi ska följa upp rekommendationerna från Riksrevisionen. Nej, Inger Davidson, i betänkandetexten säger ni något helt annat. Ni kunde i så fall ha yrkat bifall till vår reservation. Vår reservation säger att regeringen ska följa de rekommendationer som Riksrevisionen har gjort. Det har ni inte gjort, Inger Davidson.

Hur kan vi se till att Åklagarmyndigheten, polis och andra gör egna nationella åtgärdsplaner som Riksrevisionen säger? Håll ihop rättskedjan. Det är oerhört viktigt att ni gör en gemensam åtgärdsplan, men man går i samma fotspar därför att regeringen inte ställer krav. Inger Davidson står och tar detta i försvar.

Anf. 57 INGER DAVIDSON (kd) replik:

Herr talman! Man kan först konstatera att det inte hade hänt så mycket. Det som Kerstin Haglö beskriver som otroliga satsningar från den

förra regeringens sida hade inte direkt visat sig när uppföljningen började göras. Ni vill inte erkänna att det är 2007 som man följer från Riksrevisionen.

Man behöver inte slå in öppna dörrar. Under hela den här perioden har Socialdemokraterna lagt fram reservationer där man helt och hållet slår in öppna dörrar. Detta tycker jag är ett bra exempel på det.

Det har kommit en rapport från Riksrevisionen. Vi beskriver att arbete redan har påbörjats. Det finns kontakter som pågår med myndigheterna och nationella handlingsplaner som har tagits fram. Regeringen är väl medveten om detta.

Ska riksdagen behöva påpeka för regeringen: Ni måste se över det som Riksrevisionen säger? Det vore mycket märkligt om vi skulle behöva göra ett sådant uttalande från riksdagens sida när vi vet att arbete redan pågår. Det är anledningen till att vi inte stöder den reservationen.

Det är inte första gången under den här perioden som det går till så, och det är bara att beklaga. Vi har gjort väldigt många insatser under regeringsperioden för att förbättra inom myndigheterna men också för att förebygga brott. Det är jag väldigt stolt över.

Anf. 58 KERSTIN HAGLÖ (s) replik:

Herr talman! Jag blir något förvånad över Inger Davidsons sätt att se på denna fråga. Du tycker att det är märkligt att vi här skulle tala om för regeringen att den ska följa Riksrevisionens rekommendationer.

Det är ändå så, Inger Davidson, att det är denna riksdag som har fattat beslut om särskild skyndsamhet när det gäller unga lagöverträdare. Hanteringstiderna ska vara så korta som möjligt för att se till att reparera för den unge så fort som möjligt.

Det är denna riksdag som har fattat det beslutet. Regeringen gör ingenting. Vi ser att lagföringen minskar, handläggningstider ökar och återfallen ökar. Inger Davidson kan aldrig komma ifrån att det som nu granskats är 2007, 2008 och 2009. Det är ni som har ansvaret. Inger Davidson företräder denna regering.

Jag blir något förvånad när Inger Davidson säger att vi inte gjorde någonting. Vi lade fram en stor proposition om unga lagöverträdare där vi följde upp påföljdssystemen. Vi var de som införde obligatorisk ungdomstjänst. Vi var de som införde obligatorisk medling.

Vi var de som såg till att en särskild kvalificerad kontaktperson kunde ges och även för dem under 15 år. Det var en ryggsäck: Jag finns här som vuxen. Jag finns här som vuxen och kommer att finnas här. Om det så tar ett år, två år eller tre år skulle en särskild kvalificerad kontaktperson finnas där.

Det har ni inte följt upp. Vi säger också i reservationen: Följ upp det som vi har gjort tidigare, eftersom det inte följs ute i kommunerna. Ungdomar får vänta alltför länge på den ungdomstjänst som de blir dömda till.

Anf. 59 INGER DAVIDSON (kd) replik:

Herr talman! Det sista kan jag absolut hålla med om. Jag har just bett riksdagens utredningstjänst att se över hur lång tid det tar innan ungdomar får genomföra sin ungdomstjänst. Det är en fråga som vi jobbar med.

Det fanns en viktig mening i det Kerstin Haglö sade. Om inte regeringen gör något ska då inte riksdagen göra något? Det var just det som var mitt svar och som också står i betänkandet. Eftersom arbete redan pågår både inom myndigheterna och från regeringens sida anser majoriteten i utskottet inte att vi behöver påpeka det särskilt för regeringen och skriva ett tillkännagivande. Det är anledningen.

Vi gör inte exakt samma saker och följer kanske inte heller upp alla de förslag som ni hade. Men vi kommer med nya konkreta förslag. Vi har genomfört flera utredningar. Du har nu hört det här i flera omgångar. Mats Löfvings förslag är jättebra på många punkter. Vi kommer att genomföra det ena efter det andra. Det gäller likaså Carin Götblads förslag.

Vi har en inriktning där vi ser till individerna som råkar illa ut och där vi försöker hjälpa dem. Det har varit väldigt mycket av kollektivism och allmän inriktning tidigare. Nu satsar vi på att hjälpa de enskilda individerna att inte komma in på brottets bana, och om de har gjort det ska de få hjälp att komma därifrån.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

9 § Statlig förvaltning

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU29
Statlig förvaltning.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

10 § Kommunala frågor

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2009/10:FiU17
Kommunala frågor.

Anf. 60 CHRISTINA ZEDEL (s):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 3.

För oss socialdemokrater är strävan efter att skapa ett samhälle som bygger på möjligheter för alla något som vi politiskt alltid har satt främst. Vår politik bygger på vår övertygelse om att alla människor oavsett bakgrund är lika mycket värda. Ett jämlikt samhälle leder till ökad trygghet som i sin tur ger frihet till individen.

Vår politik utgår från att vi alla också är beroende av varandra och hör ihop. Solidariskt delar vi på våra gemensamma resurser och tar hand om varandra i samhället. Utifrån denna övertygelse har vi steg för steg byggt den svenska välfärdsmodellen.

Denna modell vilar på tre hörnpelare. Den första hörnpelaren rör relationerna på arbetsmarknaden. Den förutsätter en hög organisationsgrad i facket, kollektivavtal, en stark arbetsrätt, skäliga ersättningar i arbetslöshetsförsäkringen, aktiv arbetsmarknadspolitik och en väl fungerande arbetsmiljöpolitik.

Den andra hörnpelaren innebär obligatoriska och generella socialförsäkringssystem.

Den tredje hörnpelaren garanterar grundläggande välfärdstjänster. Modellen finansieras solidariskt av medborgarna via skatter, fördelas efter behov och på lika villkor och omfattar hela befolkningen. Välfärdstjänsterna ska hålla jämn och hög kvalitet. Modellen är bra för tillväxt och konkurrensförmåga, vilket också OECD har konstaterat i en rapport från 2006.

Men den moderatledda regeringen vill se en annan samhällsmodell och har alltsedan den fick regeringsmakten systematiskt via olika politiska beslut attackerat modellen i syfte att skapa ett annat samhälle, som bygger på marknadslösningar. Genom stora skattesänkningar och minskningar av den gemensamma sektorn försämras också kvaliteten.

Högerregeringen vet att den svenska välfärdsmodellen har ett starkt folkligt stöd. Därför använder de retoriken och säger en sak och gör en annan. Om de skulle säga rent ut att de vill ha ett helt annat samhälle, som mer liknar det amerikanska där marknaden styr och försäkringslösningar för individen är en förutsättning, skulle de inte få tillräckligt med röster för att kunna behålla makten. Därför måste de få till ett förändrat tänkande hos människor, där det inte är solidariteten som är ledstjärna utan där människor ser sig själva mer som kunder i ett samhälle än som medborgare som har både rättigheter och skyldigheter.

Med tålmod och list nöter de ned det folkliga stödet genom att attackera de tre hörnpelarna i välfärdsmodellen samtidigt. Först och främst gör de allt för att minska löntagarnas och de fackliga organisationerna inflytande och styrka. De underminerar legitimiteten för socialförsäkringar. På bred front införs mer långtgående marknadslösningar för offentliga välfärdstjänster.

Herr talman! Tillsammans bidrar vi till välfärdsverksamheten genom att betala skatt. För oss socialdemokrater är inte välfärdsområdet en marknad där vinstintressen ska vara styrande. Det kan aldrig accepteras att privata ägare tar ut vinster genom att göra avkall på kvalitet i välfärden, säga upp personal eller välja bort medborgare med stora behov.

Det finns stora behov av kvalitetsförsäkringar inom välfärden. Det är medborgarnas välfärd, trygghet och valfrihet som ska garanteras. Våra gemensamma skatteresurser ska gå till välfärden – inte till vinstuttag. Det är orimligt att enskilda företag ska kunna skaffa sig vinster på välfärdens verksamheter genom låg kvalitet eller utbildad personal.

För att säkerställa att gemensamma resurser verkligen används för att förbättra kvaliteten krävs högre kvalitetskrav på alla utförare inom den offentligt finansierade välfärden. Medborgarna ska också ges rätt till god insyn i de välfärdstjänster som erbjuds.

Personalen inom den privata verksamheten måste ges samma meddelarskydd som inom den offentliga. Det är orimligt att personalen ska riskera att få sparken eller annan påföljd för att man påvisar missförhållanden på arbetsplatsen.

Vi socialdemokrater vill ha en stark offentlig sektor där medarbetarna ges möjlighet till inflytande, utbildning och goda anställningsvillkor med kollektivavtal. Att utveckla den offentligt drivna verksamheten har hög prioritet för oss. Genom samarbete mellan politiska huvudmän och löntagarna vill vi skapa mönsterarbetsplatser.

En god kvalitet och tillgänglighet inom vård och omsorg måste garanteras i hela landet. Det är nödvändigt med en fortsatt kommunalekonomisk utjämning eller andra regionala omfördelningar av skattekraft för att kunna garantera en likvärdig kvalitet i välfärdstjänsterna oavsett var i landet man råkar bo.

Vi står inför stora framtida utmaningar på välfärdsområdet. Förutsättningarna ser olika ut i olika regioner. Det är oerhört angeläget att solidariteten mellan Sveriges regioner vidmakthålls. Kvaliteten i välfärdstjänsterna utmanas även i det korta, akuta perspektivet. Den ekonomiska krisen och den nu höga arbetslösheten har snabbt grävt stora hål i landstingens och kommunernas budgetar.

Vi anser att det behövs ett större och mer långsiktigt statligt tillskott till kommunsektorn än vad regeringen har föreslagit.

(Applåder)

Anf. 61 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Herr talman! Jag vill börja med att uppehålla mig vid Socialdemokraternas förslag att förbjuda vinstutdelning i välfärdsverksamheter. Just i dag finns ett helt uppslag i en av morgontidningarna om att svenska skolföretag nu finns i England för att starta skolor enligt respektive verksamhetsmodell.

Rubriken är ”England är bara början”. Den första meningen lyder: ”När Moderaterna lade grunden för friskolereformen i början av 1990-talet var det nog ingen som anade att svenska skolföretag skulle kunna gå på export ett par decennier senare.”

Jag tycker att vi ska vara stolta över att en svensk modell är så bra att den kan exporteras. Förutsättningen för denna smått fantastiska utveckling är att vi har bejakat och tillåtit fri företagsamhet i skolsektorn. När socialdemokrater säger nej till att dela ut vinst eller avkastning säger de också nej till att en sådan här utveckling kan upprepas. Här ser vi tydligt en grundläggande skillnad mellan alliansregeringen och oppositionen. När alliansregeringen bejakar mångfald och företagsamhet misstänkliggörs företagande i de skattefinansierade välfärdstjänsterna av oppositionen genom att man misstänkliggör avkastning och vinstsyfte, som ju är företagandets grund.

När friskolereformen utformades för några decennier sedan var det säkert inte många som kunde föreställa sig vinst i skolverksamhet. Men mycket har förändrats sedan dess, och nu vill Socialdemokraterna vrida klockan tillbaka.

Syftet med alliansregeringens valfrihetsreformer har varit att sätta medborgaren i centrum i de viktiga kommunala verksamheterna inom vård, skola och omsorg. För att uppnå detta har regeringen arbetat målmedvetet för att utveckla företagande och mångfald inom de offentligt finansierade tjänsterna.

Som symbol för detta arbete vill jag ta upp en nyhet för några veckor sedan om att Sveriges Kommuner och Landsting har gjort den första nationella patientenkäten någonsin. Äntligen – vill man utropa – intresserar man sig för hur patienten upplever kvaliteten! Alldeles för länge har plansystem prioriterats på bekostnad av medborgarna. Upplevd kvalitet i vården är inte någon liten sidolyx, utan det är sannolikt avgörande för förtroende och trygghet i mötet med vården och även för vårdresultatet.

Valfrihet och mångfald har varit ledstjärnan för att skapa utrymme för nya arbetsformer och nya aktörer. Pengsystem, kravspecifikation och fokus på kvalitet och uppföljning ger ramar för att de som arbetar inom verksamheterna ska ha så stor frihet som möjligt att utforma sitt sätt att arbeta. Öppna jämförelser har byggts upp så att man kan lära av varandra och förbättra service, kvalitet och effektivitet. Det gäller att lita till människors kraft och förmåga till utveckling och förnyelse. Det har vi helt enkelt inte råd att låta bli.

Betänkandet ger exempel på olika ändrade lagar: lagen om valfrihet, patientens valfrihet, friare etablering och avskaffandet av stopplagen. Oppositionens förslag har motarbetat eller begränsat dessa förändringar på olika sätt: Entreprenader i omsorgen bör inte tillåtas. Den summa pengar som följer eleverna ska vara lägre i fristående verksamheter. Etableringen ska styras geografiskt och friskolor stoppas om det inte passar kommunen.

Socialdemokraterna vill ha valfrihet men utan mångfald. Valfrihet är bra, men man får välja bland det som finns, som det en gång uttrycktes av ett socialdemokratiskt landstingsråd i Stockholm. I samma tanketradition ser vi nu Socialdemokraternas förslag till förbud mot utdelning av vinst och avkastning i välfärdsverksamheter.

Verksamheter i vilken regi det än vara må måste ge överskott, annars måste den läggas ned eller krympas. Vinst och avkastning är helt nödvändiga för att få kapital, och vinsten visar andra vad de kan göra bättre. I normalfallet går vinsten tillbaka till verksamheten. Den går till utveckling, högre löner, ny teknik eller till att bygga upp nya verksamheter. Kvarstående samlat överskott går tillbaka till ägaren som avkastning på satsat kapital och belöning för effektiv och bättre verksamhet.

Socialdemokraterna skapar en negativ bild av vinstmotivet då vinsten mer eller mindre ofta anses härröra från sämre kvalitet och urval av lönsamma patienter, som beskrivs i motionen. Det är naturligtvis inte rimligt med sådana vinster, och med kvalitetsuppföljning och upphandling med rätt kravspecifikation ska detta inte heller vara möjligt. Resonemanget i motionen visar snarare på en brist på respekt för hur fristående verksamheter arbetar. Vinsten sägs också kunna härröra från att verksamheter säljs till underpris. Verksamheter ska självfallet inte säljas till underpris.

Enligt reservationen ska ideella, kooperativa och andra sammanslutningar utan vinstsyfte ges goda förutsättningar och inte tvingas konkurrera med koncerner. Man vill uppenbarligen förhindra större koncerner, men det mest effektiva kan mycket väl vara en viss typ av stordrift. Vi

kan ta friskoleetableringen som exempel igen. Det finns fantastiskt bra exempel på föräldragrupper och lärargrupper som brutit sig ut och etablerat en skola. Det fordrar emellertid mycket, och de förutsättningarna kanske inte finns i ett visst geografiskt område eller vid en viss tidpunkt. Då kanske det är just en ny skola som startas med erfarenheter och vinst inom en grupp av skolor som är möjligheten att skapa alternativ.

Driften av sjukhus med stora investeringar kan knappast ske utan att få in kapital som ger avkastning. När svenska sjukhusföretag vände sig till andra länder var det tyvärr av helt fel anledning, nämligen stopplagen som omöjliggjorde deras verksamhet i Sverige. Det byggde egentligen inte på att man kunde exportera en bra modell.

Högteknologiska sjukhus har fullt med teknisk utrustning som utvecklats med vinstsyfte, men sjukhuset ska inte få drivas med vinstsyfte. Vad är det som är den stora skillnaden mellan utveckling av utrustning och användandet av utrustningen i vården? Låt oss ta strålkniiven som exempel. Utveckling och produktion får gå med vinst men inte vårdavdelningen där den används.

Man kan till och med lägga ett könsperspektiv på detta och konstatera att verksamheter med många ingenjörer, gissningsvis män, gärna får gå med vinst men vårdavdelningen med övervägande kvinnlig personal kan inte göra det. Centralt är vår utmaning specificerade krav, kvalitetsjämförelser och utvärderingar.

Förutom reservationen om förbud mot vinstutdelning finns två reservationer om skatteutjämnningen. Jag vill bara säga att skattesystemet ska stödja regioner som har dåligt skatteunderlag eller skev åldersfördelning. Det är inte på något sätt kontroversiellt då syftet just är detta. Den översyn som vi gör nu ändrar inte detta syfte.

Både Socialdemokraterna och Vänstern uttrycker att kommunerna bör stärkas ekonomiskt, men kommunernas ekonomi är god. Resultaten har stärkts 2009, och vi får även ett bra resultat 2010. Det är för tidigt att kunna bedöma resultatet för 2011. Alliansregeringens framgångsrika arbete mot utanförskap och ohälsa har bidragit till överskotten, liksom att förändringsarbetet nu har kommit i gång i verkligheten ute i kommunerna.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till förslaget i finansutskottets betänkande nr 17 och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 62 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Riksdagskolleger och åhörare som finns någon annanstans än just här i kammaren! Detta betänkande behandlar bland annat motioner om vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter.

Valfrihet i välfärden är oerhört viktigt, både för oss som medborgare och för alla dem som jobbar i offentligt finansierade välfärdsverksamheter. Mot den bakgrunden blir frågan om vinst i offentligt finansierade välfärdsverksamheter viktig. För Centerpartiet är vinst en förutsättning för effektiv verksamhet och en garant för valfrihet. Men frågan är vad Socialdemokraterna vill.

Herr talman! Det är oklart vad Socialdemokraterna egentligen vill. In- för deras kongress var frågan om vinst i välfärdsverksamheter väldigt stor. Inför kongressen skrev partistyrelsen: Vi kan aldrig acceptera att privata ägare tar ut stora vinster.

På kongressen strök man ordet ”stora”, och det blev i stället att man aldrig kan acceptera att man tar ut vinster.

Kongressen lade dessutom till: Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd, inte till aktieägares vinstuttag.

Det är bara att konstatera att utan vinstmöjligheter blir det inga välfärdsföretag. Utan välfärdsföretag finns det inga möjligheter för elever, föräldrar och vårdtagare att välja. Det är ett rätt logiskt samband.

Herr talman! I kongressbeslutet och i reservation 3 i betänkandet återkommer dessutom en mening, nämligen: De folkvalda ska ha rätt att neka nyetableringar och att geografiskt styra var nya utförare får etablera sig.

Socialdemokraterna är inne på att riva upp etableringsfriheten. Den socialdemokratiska logiken är att valfrihet innebär att det bara ska vara möjligt att välja det som politiker bestämmer. Då får jag en flashback och minns vad Henry Ford sade om T-Forden. Han sade: Det går bra att välja precis vilken färg ni vill bara den är svart. Jag vill inte svartmåla, herr talman, utan jag vill bara få klarhet i vad Socialdemokraterna egentligen vill.

Christina Zedell får gärna förklara för mig hur man kan ha valfrihet utan möjlighet till vinst eller etableringsfrihet. Jag skulle vara väldigt tacksam om jag kunde få det förklarat här i kammaren. Jag kan inte tolka det på annat sätt än att Socialdemokraterna inte vill ge elever, föräldrar och vårdtagare valfrihet. Som jag ser det finns det ingen annan tolkning. Dessutom vill man riva upp vårdvalet och lagen om valfrihet, LOV.

Jag är engagerad som ordförande i en föräldradriven friskola på landsbygden. Det gör att jag blir oerhört bekymrad när man säger att man vill ha något slags kommunalt veto för etableringar av friskolor. Det kommer inte minst att drabba landsbygdsskolor, som kanske är nedläggningshotade, eftersom föräldrar då inte ges möjlighet att starta en skola eller ha det som ett spelkort för att få behålla den kommunala skolan.

Många landsbygdsskolor är hotade. Jag kan gå tillbaka till Flens kommun i mitt eget län, Sörmland. Den skola som jag leder, Dunkers skola, lades ned av en socialdemokratisk kommunledning. Den startades upp av föräldrar. Floda skola i Katrineholms kommun lades ned av en socialdemokratisk kommunledning. Den startades också upp av föräldrar. Vem tror att samma politiker som precis har beslutat om att lägga ned en landsbygdsskola sedan kommer att ge möjligheter till föräldrar att starta densamma igen? Jag tror det inte.

Det här handlar alltså om att Socialdemokraterna sätter politikers makt framför elevers, föräldrars och vårdtagares valfrihet. Jag kan inte tolka det på annat sätt. Christina Zedell får gärna utveckla detta.

Med detta vill jag yrka bifall till majoritetens förslag i betänkande FiU17.

Anf. 63 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är intressant att komma direkt från kommunpolitiken till riksdagen under en mandatperiod som har inneburit så mycket av

utmaningar för just kommunerna – en lågkonjunktur och naturligtvis en föränderlig värld.

I dag tänkte jag fokusera på utjämningsystemet med anledning av de reservationer som finns.

Kommuner och landsting tillsammans med riksdagen ansvarar för grunderna i välfärdssystemet. Ansvar för att utveckla verksamheterna åligger oss alla som folkvalda. Kommunerna har trots sina likheter väldigt olika förutsättningar. Befolkningsstruktur, kommunikationer, utbildningsnivå, företagarstruktur och mycket annat påverkar möjligheterna. Ändå skulle jag vilja framhålla att även vi folkvalda har visioner och har möjligheter att påverka utvecklingen i våra kommuner. Men det finns strukturella skillnader. Där har vi ett utjämningsystem som ska bistå de kommuner där man har de opåverkbara faktorerna. Det är en viktig fråga.

Det som jag blir fundersam över är vad det är för system som vi vill ha framöver. Jag konstaterar att Socialdemokraterna enligt reservationen dels vill stå upp för det system som finns i dag, dels eftersträvar ett regionalt system. Vad skulle detta system innebära? Innebär det ett avskaffande av utjämningsystemet eller någon ny form av system? Jag tycker att det är väldigt svårt att tolka den reservationen.

Utjämningsystemet har funnits länge, och finns det några system som har debatterats mycket är det just det här systemet. Det anses ofta vara krångligt och svårbegripligt. Jag skulle kanske modifiera det något och säga att det kanske finns transparensproblem och att vi inte alltid greppar hela systemet, men det är en del av den politiska verkligheten.

Jag skulle vilja läsa upp ett uttalande, med anledning av att vi har en debatt om utjämningsystemet och dess villkor, från utredaren Carl W U Kuylenskierna år 1925. Han var utredare av det dåvarande systemet. Han säger så här: Det kan nu möjligen göras gällande, att tiden borde vara mogen för att bringa reformspörsmålet beträffande skatteutjämnings ur världen. 1925!

Varför behöver utjämningsystemet revideras? Jo, därför att verkligheten förändras, verkligheten för kommunerna, regionerna och Sverige.

Kommittéarbete pågår just nu i Utjämningskommittén.08 som kommer att leverera sitt betänkande till nästa vår, 2011. Kommer det att vara den sista utredningen? Jag skulle inte tro det. Jag skulle inte falla in i Kuylenskiernas spörsmål.

Nej, Sverige och kommunerna förändras. Det viktiga är vilken typ av system vi vill ha. Alliansen lovade i plattform för 2006 att utjämningsystemet skulle bestå men menade att det krävs revideringar. En sådan viktig fråga är naturligtvis på vilket sätt det påverkar tillväxtförutsättningarna. Det har kommittén i uppdrag att se över.

En annan faktor är frågan om fastighetsavgiftens införande och på vilket sätt det påverkar utjämningsystemet. Men att utjämningsystemet ska finnas och ge alla likvärdiga förutsättningar i landet är ett faktum.

Så kommer jag till välfärdssystemet och vikten av, som tidigare talare har varit inne på, valfrihet och mångfald och hur vi folkvalda ska underlätta för våra medborgare att göra de viktiga valen. Det handlar om att skapa förutsättningar för valmöjligheterna. Där har vi en väldigt viktig roll. Men jag uppfattar att vi där har olika uppfattningar. När jag var stadsbyggnads- och miljökommunalråd kunde jag konstatera att det är helt okontroversiellt att i de delarna av välfärden diskutera valfrihet,

olika utförare och upphandlingar. Däremot är det inom de sektorer där kvinnor är verksamma oerhört kontroversiellt. Det har alltid förvånat mig. Anna Lilliehöök var inne på ingenjörerna kontra sjuksköterskorna i vården och deras olika förutsättningar att bedriva verksamhet. Så ser det ut i stora delar av den kommunala sektorn. Det är en viktig fråga om förutsättningar för kvinnor och män i offentlig sektor.

Herr talman! Utjämningsystemet fyller en viktig funktion. Med tanke på hur läget såg ut för kommunerna 2009 var det väldigt bra av alliansregeringen att agera och stärka kommunernas förutsättningar rent finansiellt. Samtidigt kan jag konstatera att Sveriges Kommuner och Landsting har lämnat in synpunkter på hur det faktiska utfallet blev. Där kan vi konstatera att Sveriges kommuner 2009 gick med ett överskott på 14 miljarder. Jag noterade att man från Socialdemokraterna tycker att det ska in ytterligare insatser i den kommunala ekonomin. Då blir man lite fundersam på vad den typen av insatser ska grundas på.

Jag noterar att min egen kommun, som gjorde stora insatser under lågkonjunkturen, ändå gjorde ett årsresultat på ungefär 14 miljoner kronor i överskott. Det är ett ganska hyfsat utfall.

Det är ett långsiktigt arbete. Flera har varit inne på att 2011 vet vi ingenting om, men 2009 har ändå fallit ut relativt väl för kommunernas del. Sedan får vi se hur 2010 kommer att bli.

Utgjämningskommitténs arbete är omfattande. Det handlar om att skapa de långsiktiga förutsättningarna för alla kommuner i vårt land. Det finns mycket att göra i det kommittéarbetet. Det brukar vara en diskussion om vinnare och förlorare. Vem vinner, vem förlorar? Där tror jag att det ändå lugnat ned sig från den tid då man debatterade utjämningsystemets vara eller inte vara. Systemet är viktigt men behöver som sagt revideras.

Herr talman! Jag ska avslutningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 64 EMMA HENRIKSSON (kd):

Herr talman! Vi debatterar de motioner som lämnades in under den allmänna motionstiden och som rör de kommunala frågorna. Flera av de viktiga frågorna har redan berörts, bland annat utjämningsystemet och hur vi ser på privat företagande.

Jag skulle vilja nämna det som handlar om LSS, lagen om stöd och service för vissa personer med funktionshinder. Det är en enormt viktig reform, och det är som vi skriver i betänkandet helt avgörande för människor att vi har kunnat genomföra någonting som gör att människor som förut inte alls kunde vara delaktiga i samhället, inte alls kunde jobba eller få en rimlig möjlighet till bra privatliv och familjeliv har fått möjlighet till det genom reformen. Det som motionärerna tar upp, som är viktigt och någonting som vi håller på att se över, är vad det innebär för kommunen som ju bär de stora kostnaderna. Kan det för en väldigt liten kommun innebära att man inte har möjlighet att leva upp till det lagen är till för? Det gäller att se till att vi får likvärdiga förutsättningar i våra kommuner. Som vi skriver i betänkandet är det någonting som regeringen håller på att se över, och det kommer att komma en proposition under den månad vi nu är inne i.

Jag skulle vilja ta upp även utjämningsystemet. Christina Zedell pratade väldigt fint om vad Socialdemokraterna vill. Alla människor är lika värda, alla ska ha det bra. Det är väl ingen om är emot det, det är någonting som vi alla partier i Sveriges riksdag står för. Skillnaden mellan partierna är att vi har lite olika teorier om hur vi når det. Det finns inget parti som tycker att vi inte ska ha något utjämningsystem. Däremot är frågan hur systemet ska vara utformat, i vilken mån det ska vara mellan kommunerna rakt av eller i vilken mån staten ska vara inblandad i någonting där vi kan ha lite olika åsikter.

Den senaste i raden av de utredningar som är tillsatta tittar på en viktig faktor. Är det något i det här systemet som hindrar tillväxt, som gör att det blir svårare för kommunerna att skapa ett bättre samhälle och ge bättre förutsättningar för ett bra näringslivsklimat? Det är viktigt att man tittar på det. Det är något som är på gång.

Den största skillnaden mellan partierna och mellan blocken märker vi när vi kommer till den motion som Socialdemokraterna har lagt fram om vinstintressen i vården. Precis som mina allianskolleger har tagit upp här tidigare finns det en stor skillnad här.

När Socialdemokraterna ska peka ut vad som är det viktigaste för dem när det handlar om privata entreprenörer i offentligt finansierad verksamhet säger de: Bara vi får sätta stopp! Bara vi får se till att det inte kommer för mycket verksamhet! Då kan vi acceptera det. Och så ska de inte kunna stoppa några pengar i fickan.

Det vi ser som det absolut viktigaste är att det blir en så bra verksamhet som möjligt, att vi får nöjdare personal. Det kan vi se på många ställen när man får en privat idkare som bedriver verksamheten i stället för en offentlig.

Ett exempel är S:t Görans sjukhus. När man gjorde om det här i Stockholm blev det betydligt bättre för personalen. Det tycker jag är viktigt.

En viktig aspekt är också att det är en stor hämsko på kvinnligt företagande om man inte gör det möjligt att ha privata aktörer i verksamheten. Jag tycker att det är jätteviktigt.

Vi vet att det finns skillnader i hur män och kvinnor väljer yrke. Man kan fundera på om vi kanske kan stimulera till mer mix där, absolut. Men vi vet att skillnaderna finns där. Då måste vi också se till att i de verksamheter som är dominerade av kvinnor ska det vara möjligt att starta eget, både för kvinnornas egen skull och för att vi får bättre verksamhet då. Det som är det absolut mest avgörande är ändå att vi vet att med fler människor och fler olika variationer på den verksamhet som bedrivs får vi nöjdare medborgare.

De som försöker se till att vi får det lite lättare att ta oss fram på alla snöiga gator kan göra vinst på sin verksamhet utan att vi sätter käppar i hjulet för dem. Då tycker jag att det är rimligt att de som lagar benet på den som har halkat omkull på grund av det snöoväder vi har haft den här vintern också kan ha möjlighet att göra en liten vinst om de håller en hög kvalitet i den vård de bedriver.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU26
Allmänna motioner om inkomstskatter.

*Allmänna motioner
om inkomstskatter*

Anf. 65 BRITTA RÅDSTRÖM (s):

Fru talman! Vi ska i dag debattera kvarvarande motioner som väckts under den allmänna motionstiden 2009 och som har anknytning till inkomstbeskattning av personer. Det är inte lite. Det omfattar ganska många skattefrågor.

Låt mig börja med att yrka bifall till reservation nr 1 och nämna att vi har två särskilda yttranden. Det är om hushållsnära tjänster och ROT-arbeten samt om a-kasseavgift och faktureringsavgift. Jag tänker nämna lite om innehållet i dessa och motivera vad vi tycker liksom i reservationen.

Vårt mål för skattepolitiken är att få fler människor i arbete, trygga välfärden och rättvisan och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Vi vill stå för en solidarisk skattepolitik som vänder sig till alla, inte en solidaritet som bara vänder sig till rika.

Skattesystemet ska vara ett system som är likformigt, enkelt att tillämpa och ha så få undantag som möjligt. Regeringens politik är den omvända. Reglerna blir allt fler, och krånglet ökar. Det kan leda till olika former av skattefusk.

Skattesänkningarna har duggat över oss på bekostnad av dem som är sjukskrivna, arbetslösa och pensionärer. Effekten av den förda politiken har blivit ökade klyftor i samhället. Särskilt stora är de mellan dem som arbetar och dem som inte gör det. Det är inte nog med att den som är sjuk, arbetslös eller pensionär har lägre inkomst. De betalar högre skatt än dem som arbetar vid lika inkomst. Är det rättvist?

Sänkta skatter i kombination med subventionerade hushållsnära tjänster är rena bingovinsten för dem som redan har det gott ställt. En fjärdedel av jobbskatteavdraget har gått till den tiondel som tjänar mest. Den tiondel som har högst inkomst lägger beslag på 60 procent av statens subvention av hushållsnära tjänster.

Skatter ska utformas så att de uppmuntrar till arbete. Det ska löna sig att arbeta, och det ska löna sig att ha arbetat. Jag återkommer till pensionärerna. I dag betalar en normalpensionär 700 kronor mer i skatt än vad en löntagare gör vid samma inkomst. Är det rättvist?

Det är inte värdigt Sverige. Pension är uppskjuten lön, inte bidrag, liksom sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen är försäkringar, inte bidrag.

Det parti som har sagt sig hata bidrag har nu infört och älskar avdrag av allehanda slag. Det är avdrag som högvälönade kan få full valuta för. Det passar tydligen.

Fru talman! Vi socialdemokrater värnar om den svenska modellen. Vår utgångspunkt är att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärden fördelas efter behov. Den borgerliga regeringen har i stället som vi känner till prioriterat skattesänkningarna.

Skattesänkningarna uppgår till totalt 100 miljarder kronor. Vad skulle vi inte ha kunnat göra för de pengarna. Det är mer än den totala kostna-

den för hela rättsväsendet *och* det allmänna bidraget *och* försvaret. Den tiondel av svenskarna som har de högsta inkomsterna har fått nästan lika mycket av regeringens skattesänkningar och reformer som 60 procent av svenska folket tillsammans.

Enligt vår mening bör skattereduktion av hushållstjänster ersättas av ett tidsbegränsat ROT-avdrag för upprustning av bostäder inklusive flerfamiljshus i det så kallade miljonprogrammet. Det bör utvidgas med en klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar.

Vi tycker också att renovering av skolor ska omfattas av skattereduktionen. ROT-avdraget i sin nuvarande tappning är orättvist. Hyreslägenheter omfattas inte, som tidigare nämnts.

SCB har redovisat siffror om avdragets effekter. 7 procent av dem som tjänar över en halv miljon har utnyttjat avdraget mot endast 6 promille av dem som tjänar under 200 000. I Storuman till exempel och i Åsele är det en person eller en familj som har utnyttjat avdraget. Det kanske beror på att där tjänar man inte lika mycket pengar som man gör i Danderyd.

Avdraget kostar 1,3 miljarder per år. Samtidigt försummas många andra behov i vårt samhälle. 25 000 personer har sagts upp i kommuner och landsting. Regeringen lovade fler jobb i valet. Tyvärr blev det tvärtom. 100 000 jobb har försvunnit. Arbetslösheten är ca 9 procent.

Skattepengar ska användas så effektivt som möjligt. Vår prioritering är klar. För att skapa jobb i framtiden som genererar skatteintäkter – det är det vi pratar om – vill vi investera i utbildning, slopa arbetsgivaravgiften för unga arbetslösa och stötta småföretagarna på olika sätt.

Regeringen lägger 1,3 miljarder kronor på hushållsavdrag som alla får vara med och betala via skatten men som få utnyttjar. Det är främst de med höga inkomster som utnyttjar det.

Samtidigt har regeringens politik medfört att 25 000 jobb har försvunnit från skolor, barnomsorg, hemtjänst och sjukvård. Är det en rimlig prioritering av våra skattepengar? 1,3 miljarder kronor motsvarar flera tusen heltidstjänster i hemtjänsten, barnomsorgen och skolorna där de verkligen behövs. Är det rättvist att det ska vara på det här sättet?

Fru talman! Är avdragen för hushållsnära tjänster verkligen regeringens svar på hur arbetslösheten ska lösas? Subventionsekonomin tvingar ju lågavlönade att stötta högavlönade. Äldre med låga pensioner blir hänvisade till en allt dyrare kommunal hemtjänst eller tvingas avsäga sig den och be anhöriga om hjälp om det finns någon anhörig på orten.

I en jämförelse som PRO har gjort ser man att det inte finns något annat land än Sverige bland 18 undersökta länder där pensionärer betalar högre skatt än löntagare. Pensionärerna kräver inte att de ska betala lägre skatt än löntagarna utan en skatt som är rättvis – en lika skatt.

Ökade orättvisor är en automatisk konsekvens av alliansens politik. Skattesänkningar och avdragsmöjligheten för hushållsnära tjänster gynnar konsekvent högavlönade mer än lågavlönade. Den borgerliga regeringens skattepolitik har lett till en allvarlig urholkning av skattesystemets omfördelande effekt och innebär ett hot mot välfärden som vi känner den.

Jag tycker att allianspartierna ska svara på vad de tycker om detta.

Moderaterna som leder regeringen har i sitt handlingsprogram som mål att sänka skatten till EU-genomsnittet som är en skattekvot på 40 procent mot dagens svenska på 46,2 procent. Det innebär skattesänkningar på ca 196 miljarder kronor utöver de 100 miljarder som redan genomförts. 196 miljarder! Vad ska tas bort ur välfärden? Vad ska tas bort av det som samhället ska stå för framöver?

Detta kommer att leda till ännu större orättvisor, större klyftor och klasspolitik. Är det rättvist? Är det ett sådant samhälle vi vill ha?

Det är också mycket märkligt att de borgerliga partierna inte har stött på regeringen i frågan om EU-parlamentarikernas kostnadsersättningar eller i frågan om att undersöka möjligheten att beskatta kostnadsersättningar som följer uppdraget som inte motsvarar de utgifter de avser att täcka.

Det var ett enigt skatteutskott som ställde sig bakom detta och som riktade ett tillkännagivande till regeringen. Vad har hänt med det? Vad gör ni för att något ska hända? På ett halvår har inget hänt, trots att vi har haft ordförandeskapet. Det vill jag ha besked om. Vad tänker ni göra? Vad har ni gjort? Var regeringen så uppfylld av den makt det innebar att ha ordförandeskapet eller struntar man i vad utskottet tycker? Vi som beslutar i riksdagen är trots allt folkvalda. Regeringen är inte folkvald, och människor, folket, reagerar över att regeringen struntar i det tillkännagivande som utskottet gjort.

Fru talman! Låt mig avsluta med ett bibelcitat som säkert Lennart Sacrédeus känner till, även om han inte är här just nu. Det låter så här: ”Ty den som har, åt honom skall varda givet, så att han får över nog; men den som icke har, från honom skall tagas också det han har.”

Det var Matteus 13:12. Bättre än så här kan den här mandatperiodens borgerliga skatte- och regeringspolitik inte beskrivas.

Anf. 66 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Betänkandet *Allmänna motioner om inkomstskatter* innehåller som sagt en hel del olika frågor. Jag kommer att beröra några av de saker som är upptagna i det här betänkandet, naturligtvis inkomstskattefrågan först.

För oss i Vänsterpartiet är det oerhört viktigt att ha ett enkelt och likformigt inkomstskattesystem. Vi tycker att det är en grundpelare. Samtidigt ska systemet upplevas som rättvist. Vi ska beskatta människor efter bärkraft och naturligtvis fördela efter de behov som finns i samhället.

I dag har vi fått ett inkomstskattesystem där det är stora skillnader mellan de som förvärvsarbetar och de som inte gör det. De som förvärvsarbetar har i dag en mycket lägre skatt än både pensionärer och kanske framför allt de som är arbetslösa, sjuka eller föräldralediga. De har en ännu högre skatt än vad pensionärerna har. Vi har något slags inkomstskatt i tre nivåer i dag, i varje fall de tre större nivåerna. Sedan finns det andra också.

Det hänvisas väldigt mycket till undersökningar från riksdagens utredningstjänst och så vidare när vi pratar om inkomstskatterna. Från Vänsterpartiets sida brukar vi lyfta fram att vi ser att regeringens skattepolitik också innebär en skillnad i ekonomiska förutsättningar för kvinnor och män. Den skillnaden har ökat med alliansens politik. Jag vet att SCB för några veckor sedan kom med en rapport om antalet miljonärer i

det här landet. Antalet miljonärer har ökat, men det visade sig att det var ju män som var miljonärer. Det var inte kvinnor. Det handlar naturligtvis väldigt mycket om löneutvecklingen.

Då skulle jag vilja säga att alliansens politik faktiskt har spätt på den ekonomiska skillnaden mellan kvinnor och män. Det är inte oviktigt att ha det i åminnelse. Allting kan vi inte göra från det här huset, men vi behöver inte försämlra en redan dålig situation för många kvinnor.

Också när man pratar om pensionärer vet jag att vi vid något tillfälle tog fram ett underlag från utredningstjänsten för att se hur regeringens ekonomiska politik och de konkreta aktiva beslut som man har fattat i kammaren, både vad gäller skatter och utgiftsområdena, har slagit mellan olika generationer. Det visade sig att det faktiskt också fanns en omfördelning mellan generationer. De som var de riktigt stora förlorarna vid sidan av riktigt unga människor var de äldre. Jag har inte utredningsmaterialet med mig nu, men jag kan hämta det och visa det för kollegerna i skatteutskottet. Det var nästan förvånande. Man trodde inte att det skulle vara så, men så var det. Det är någonting att ta till sig för alliansens partier.

I betänkandet skriver majoriteten apropå det fjärde steget i jobbskatteavdraget att det skulle tjäna som en efterfrågestimulans i en lågkonjunktur. Jag skulle vilja säga att om man verkligen skulle vilja stimulera i en lågkonjunktur så är det väl låginkomsttagare, de som har mist sina jobb och de som går på a-kassa man i så fall ska stimulera. Ni har gjort precis tvärtom. Ni har fortsatt med ett skattesystem som gynnar i första hand de med högre inkomster, medan de med lägre inkomster hela tiden får se sin köpkraft urholkad. Jag kan därför inte se det fjärde steget i jobbskatteavdraget som en efterfrågestimulans i en lågkonjunktur.

Fru talman! Jag vet att vi så småningom kommer att ha en annan debatt här i kammaren. Det gäller Riksrevisionens granskning av jobbskatteavdraget. I det här betänkandet har ändå majoriteten tagit upp det och pekat på vad jobbskatteavdraget har haft för betydelse för sysselsättningen i det här landet.

Det som är intressant är att det är så få inkomsttagare som känner till jobbskatteavdraget i den undersökning där Riksrevisionen lät SCB ställa ett antal frågor. Det är ännu färre om man går utanför kretsen som har jobb i dag, det vill säga de som är arbetslösa och via jobbskatteavdraget skulle motiveras att ta ett jobb. Bland ungdomar är siffrorna riktigt skrämmande. Bara 15–16 procent av riktigt unga människor känner till jobbskatteavdraget och vad det innebär.

Vi lär återkomma till detta, men det jag tycker var lite intressant att läsa här var att bland dem man frågar säger 2 procent att de skulle kunna tänka sig att arbeta mer till följd av jobbskatteavdraget. 0,6 procent säger att de vill arbeta mindre. Det är klart att om man tycker att man med en mindre insats på arbetsmarknaden ändå får samma inkomst värderar man ju någonting annat. Det är väl också någonting att ta med sig. Så var det med den drivkraften.

Det allra intressantaste är kanske att 97 procent inte tänker förändra sitt arbetsutbud. Så var det med det.

Fru talman! Tiden går, men jag ska försöka hinna med några punkter till i det här betänkandet. Britta Rådström har redan berört kostnadsersättningar till ledamöter i Europaparlamentet som inte är föremål för

beskattning. Jag bara instämmer i det hon sade. Här måste regeringen, precis som man sade i höstas, snabba upp processen och komma tillbaka. Vi måste ha legitimitet för vårt skattesystem. Vi kan inte ha ett skattefrälse, definitivt inte bland politiker. Det går bara inte bra. Det funkar inte.

Jag skulle vilja ta upp en annan fråga om kostnadsersättningar. Det gäller kostnadsersättningar från kommuner till människor som i dag jobbar som frivilligarbetare. Jag vill framför allt ställa en fråga om det som ni skriver i betänkandet. På s. 31 står det att frivilligarbetare bör stödjas av samhället. Så skriver ni i majoriteten. Det låter ju bra, men hur, frågar jag, för sedan blir det ingenting mer.

Vi lägger i alla fall fram ett konkret förslag om att man ska se över den här frågan, se över om kostnadsersättningen eventuellt skulle kunna göras skattefri eller om man på något annat sätt skulle kunna kompensera de frivilligarbetare vi har i dag.

Jag och mitt parti kan instämma i att det var korrekt att höja nivån för övriga avdrag från 1 000 till 5 000 kronor. Det låg en förenkling i det. Men när man gör en sådan sak ska man ju först göra en konsekvensanalys och se vad det får för betydelse och kanske rätta till de fel och problem som det kan innebära. Jag väntar alltså svar på frågan hur dessa ska stödjas av samhället, så som ni skriver i betänkandet.

Sedan var det avdragen för hushållsnära tjänster. Det man kan konstatera är att det har florerat en hel del siffror de senaste veckorna. Alla svänger sig med siffror på vilka som får avdragen, med hur mycket och hur många jobb detta eventuellt skulle kunna leda till. Jag gissar att vi kommer att ha en del replikväxlingar just i de frågorna.

Jag tycker att det är viktigt att slå fast att skattepengar ska användas där de gör störst nytta. Det tycker jag är en oerhört viktig princip. I det här fallet tror jag att vi i så stor utsträckning som möjligt behöver kanalisera skattepengar till exempel till jobb inom hemtjänsten, inom skolan och inom vården. Det är det absolut viktigaste.

SCB har sagt att det år 2008 var ett faktiskt utnyttjat avdrag på 440 miljoner kronor. Jag hörde Britta Rådström föredra exakt hur detta var fördelat inom olika inkomstgrupper. Det finns ju en diskussion om det här, men det är till övervägande delen vid höga inkomster som man har utnyttjat det här avdraget.

Jag har också tittat lite grann på storheterna, hur mycket det är som de yrkar avdrag med. Man menar ju på att många regelmässigt skulle använda det här för hjälp med städning och andra hushållsgöromål. Men det visar sig att de genomsnittliga avdragen faktiskt ligger på ganska låga belopp, kanske 2 000–3 000 kronor sett över en tolv månadersperiod. Det indikerar att det snarare är så att man använder avdraget vid något enstaka tillfälle, kanske vid flyttstädning eller vid något annat tillfälle. Det kan vi också diskutera vidare.

Fru talman! Jag ser att tiden går, och jag bara pratar på. Jag skulle vilja avsluta med någonting som jag tyckte var lite intressant. LO hade frågat vad man helst satsade 1 miljard på. Det var en undersökning som jag läste om i går. Där säger 20 procent vården och 22 procent säger skolan, för att ta några exempel. 15–16 procent säger äldreomsorgen. Någon procent säger hushållstjänster. Det kanske sätter den här frågan i sitt rätta sammanhang.

Med det, fru talman, yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Anf. 67 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Inkomstskatterna är kanske de skatter som har genomgått de största förändringarna den här mandatperioden med borgerligt styre. Det är i alla fall där som de absolut största skattesänkningarna har skett, framför allt genom de fyra stegen av jobbskatteavdrag.

Miljöpartiet har för den delen också varit med och sänkt inkomstskatter tidigare, tillsammans med den tidigare socialdemokratiska regeringen. Men vi hade lite annorlunda rättviseambitioner med våra skattesänkningar. Den här regeringen har i stället gett de största skattesänkningarna till välbeställda män. Är det de välbeställda männen som framför allt behöver sänkta skatter för att det ska löna sig för dem att arbeta? Jag tror inte det.

Regeringens skattepolitik har inte bara gett mest till dem som redan har utan också minskat likformigheten i skattesystemet. Likformighet i skattesystemet låter kanske inte så spännande, men det är ganska finurligt att ha ett system där inkomster beskattas lika, oavsett ursprung eller mottagare, och där man inte krånglar till det för enskilda och företagare genom en massa svåröverskådliga särregler. Här tycks tyvärr utvecklingen gå åt fel håll i dag.

Ett exempel är regeringens HUS-avdrag, där den som köper hushållstjänster eller ROT-arbeten får en skattereduktion motsvarande halva arbetskostnaden. Tillfälliga ROT-avdrag är visserligen ett välbeprövat knep att ta till i lågkonjunkturer, eftersom byggarbeten är så konjunkturkänsliga. Kan man då genom ROT-avdrag styra byggarbetena i tiden kan man få en mycket stor stimulanseffekt. Men ett permanent avdrag reser helt andra frågor. Precis som för hushållstjänsterna kan man fråga sig varför just de här branscherna, varför just de här tjänsterna och inga andra ska få sänkt skatt. Principiellt sett borde folk själva få avgöra hur de vill prioritera sin konsumtion, så länge inte konsumtionen har skadliga effekter för utomstående.

Miljöpartiets linje är därför att avskaffa såväl ROT-avdragen som RUT-avdragen så fort konjunkturen tillåter. Till dess föreslår vi i ett gemensamt rödgrönt förslag att man reformerar ROT-avdraget så att möjligheten att ta del av det inte beror på om man bor i villa, bostadsrätt, hyresrätt eller vad man nu bor i. Vi föreslår dessutom att ROT-avdraget utformas så att det gynnar energieffektiviseringar när man ändå passar på att renovera.

Har man läst tidningarna de senaste dagarna kan man tro att skattereduktionen för hushållstjänster är den största politiska frågan i vår tid. Jag tycker väl inte riktigt att den förtjänar all denna uppmärksamhet. Jag tänker därför ägna resten av mitt anförande åt lite andra och mindre heta frågor.

Tidigare talare har redan varit inne på kostnadsersättningar för EU-parlamentariker och frivilligarbetare, där vi kan konstatera att det råder lite olika villkor. Därför tänker jag nu i stället gräva ned mig i förmånsreglerna.

Reglerna för förmånsbeskattning går ut på att skapa likformighet i beskattning av lön, oavsett om den tas ut som kontanta pengar eller som olika förmåner, till exempel bil eller vad det nu kan vara. Just när det

gäller förmånsbilarna ser man dock att det med nuvarande regler har blivit relativt förmånligt att ta ut just en bil jämfört med att ta ut lön. Det har inneburit att förmånsbilarna utgör en mycket stor andel av nybilsförsäljningen. Det innebär i sin tur att det genom de här reglerna finns en stor potential att påverka vad det är för bilar som vi får in på nybilsmarknaden och efter ett par år på begagnatmarknaden.

I dag beräknas förmånsvärdet utifrån en ganska krånglig formel där statslåneräntan, prisbasbeloppet och nybilspriset figurerar. Någon garanti för likformighet jämfört med beskattningen av kontant lön finns alltså inte. I Storbritannien har man i stället framgångsrikt använt ett system där förmånsbeskattningen baseras på nybilspriset och en procentsats som i sin tur beror på de koldioxidutsläpp som bilen avger och som skärps årligen för att hela tiden hålla trycket uppe. Det är inte heller någon garanti för en total likformighet, men det har varit en mycket kraftfull styrning mot mer bränslesnåla bilar. Ett sådant system skulle vi också kunna införa i Sverige.

När vi ändå pillar i förmånsbeskattningen bör vi också passa på att se till att den som har förmån av fritt drivmedel möter samma bensinpris som den som betalar drivmedlet själv, att förmånen fri parkering beskattas lika, oavsett om det är en förmånsbil eller en egen bil som står där, och slutligen att den arbetsgivare som förser en anställd med en cykel för att denne ska kunna ta sig till och från jobbet möter samma förmånsregler som den som förser sina anställda med ett gymkort för att trampa på en motionscykel.

Fru talman! En annan skattepolitik är möjlig. Vi vill ha rättvisa och begripliga skatter som ger goda förutsättningar för välfärd, företagsamhet och en hållbar utveckling. Därför, fru talman, yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Anf. 68 JESSICA POLFJÄRD (m):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Jag tänkte börja med att läsa en artikel. Den är relativt kort, och jag tänkte därför läsa hela. Artikeln är inte hämtad från alliansens hemsida utan från Aftonbladet, men jag tycker att artikeln på ett talande vis sammanfattar hela diskussionen om RUT-avdraget.

Artikeln handlar om en kvinna, Ellinor, 30 år. Hon menar att debatten är snedvriden:

”Ellinor Hansson, 30, var arbetslös i ett halvår.

Med hjälp av Rut-avdraget har hon nu jobb som städerska.

– Det är inte bara överklassen som tar hjälp av oss, säger hon till Aftonbladet.

När vikariatet inom vården tog slut i augusti blev Ellinor Hansson, 30, arbetslös.

– Jag satt och räknade varje krona och kände mig värdelös som mamma. Jag har sökt hundratals jobb utan att få något, berättar hon för Aftonbladet.

För två veckor sedan anställdes hon av serviceföretaget Kvalitetshem, som erbjuder hushållsnära tjänster på Gotland.

– Jag städar mycket trappuppgångar och snart är det säsong för fönsterputsning. Jobbet är jätteroligt och jag får göra olika saker varje dag.

Debatten om Rut-avdraget är snedvriden, menar Ellinor Hansson.

– Det är inte bara överklassen som använder våra tjänster. Jag blir orolig över att avdraget kanske skulle försvinna. Det borde kosta mer för staten att folk går arbetslösa.

Serviceföretaget Kvalitetshem grundades av Roger Albrecht, som i dag är vd för företaget. Sedan starten för 17 månader sedan har Kvalitetshem anställt en person i månaden.

– Det hade inte varit möjligt utan Rut-avdraget, säger han.

– Skulle det försvinna skulle jag tvingas skära ned på antalet anställda.

Enligt Roger Albrecht är de anställda vid Kvalitetshem oroliga över framtiden på grund av diskussionerna om Rut-avdraget.

– Vi försöker att säkra verksamheten genom att ta fler uppdrag från företag, säger han.

Debatten kring Rut-avdraget oroar även nyanställda Ellinor Hansson:

– Det känns tungt nu när jag äntligen har fått jobb. Det skulle vara jobbigt att gå tillbaka till ruta ett.”

Det här är inget påhitt, utan det är ett utdrag från verkligheten.

Under 2007 och 2008 infördes RUT- och ROT-avdraget, där privatpersoner får avdrag på skatten när de har kostnader för reparation och ombyggnad av sina privatbostäder eller köper hushållsnära tjänster. Avdragen har lett till ett uppsving i branschen när det gäller både bygg- och servicesektorn. Fler arbetar, färre jobbar svart, fler arbeten har blivit vita och nya företag har skapats. Nu hotas dessa jobb. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och i viss mån Miljöpartiet vill ta bort avdraget och göra så att tusentals personer i Sverige riskerar att förlora arbetet.

Vi är fast beslutna att föra en aktiv politik där det lönar sig bättre att arbeta och är enklare att anställa människor. Sverige har inte råd att säga nej till nya jobb.

Fru talman! Tack vare RUT och ROT har efterfrågan ökat för vit arbetskraft. Till exempel gjorde ungefär en kvarts miljon personer avdrag för byggarbeten i hemmet förra året, och åtta av tio byggföretag uppger att svartjobben har blivit färre sedan reformen infördes. Vart fjärde byggföretag uppger att man har ökat sin personalstyrka tack vare ROT. Företagarna beräknar att det kan röra sig om ca 15 000 jobb som antingen har räddats eller skapats i byggbranschen. Lägg sedan till de drygt 11 000 arbetstillfällen som har kommit till i hemservicebranschen. Det betyder att vi ser en kraftig ökning av vita jobb som ger skatteintäkter jämfört med de tidigare svarta jobben som inte gav några skatteintäkter alls. De som arbetar har rätt till avtalsenlig försäkring, pension och gemenskap i form av arbete och arbetskamrater.

Många företagare, inte bara personen som har ett företag på Gotland, vittnar om att det kan bli fråga om stora uppsägningar i den mån bidraget försvinner. Vad är då ert svar? Vad är oppositionens samlade svar till de människor som i dag har arbete men som ni kommer att tvinga ut i arbetslöshet om ni tar bort reformen?

Fru talman! Vad vill Vänstern?

Alliansen har infört RUT och ROT som en permanent åtgärd. Det var inte syftet från början att de skulle vara en konjunkturåtgärd. Syftet var att göra svarta arbeten vita och att underlätta i vardagen för många människor. Det handlar inte om överklassen utan om vanliga människor som

har svårt att få vardagen att gå ihop. Det kan vara småbarnsföräldrar, men också många äldre använder avdraget för att få hjälp i hemmet och på så sätt kunna bo kvar i sin egen bostad längre.

Vad är då Vänsterns gemensamma besked till småföretagare som har satsat tid och kapital i egna företag i branschen? Ert besked är att de är välkomna när det är lågkonjunktur i Sverige, men när konjunkturen vänder kan de göra något annat.

Jag vet att Marie Engström har ett genuint och stort engagemang för småföretagare. Därför ställer jag frågan till Marie Engström, Vänstern: Varför ska företag i den här branschen användas som en statlig konjunkturåtgärd? Är det skillnad på företag och företag? Varför vill ni behålla ROT-avdraget men avskaffa RUT-avdraget? Det här är ni fortfarande svaret skyldiga på. Finns det en skillnad här i ett genusperspektiv? Varför värnar ni om ROT men inte om RUT?

I motion Sk324 föreslår socialdemokraten Håkan Juholt ett ”konst-ROT”, som innebär en skattereduktion för konstinköp – avdragsgilla tavlor. Man skulle gärna vilja fråga Håkan Juholt hur han fördelningspolitiskt tänkte svara på den motionen. Hur kan människor i vardagen bli hjälpta av ytterligare en tavla? Hur kan Rune, som är äldre och behöver hjälp med lite fönsterputs och städning, bli gladare av att ha en ny tavla hemma? Hur kan det hjälpa småbarnsfamiljen att få vardagen att gå ihop genom att få en skattereduktion på tavelinköp? Det här är en grov felprioritering av skattemedel. Det skulle vara roligt att få höra svaret av Håkan Juholt.

Enligt Almegas beräkningar finns i dag 7 586 helårsanställda. Cirka 11 000 personer antas vara sysselsatta i servicebranschen. Enligt Konjunkturinstitutet är det här en ökning med 7 100 personer. Det är alltså 7 100 personer som har fått arbete i branschen.

Ni menar att det här är kostsamt för staten. Vi menar att det här är kostnadsneutralt. Staten har fått intäkter i form av skatter, sociala avgifter och moms. Därtill kommer också momsintäkter eftersom det finns ett ökat konsumtionsutrymme när människor får arbete. Det här bidrar också till att staten får minskade kostnader för utbetalningar från socialförsäkringar. Med RUT är det även möjligt att i större utsträckning konsumera tjänster och inte bara varor.

Vi anser att detta har varit en succé. De siffror ni använder er av är gamla siffror. Vi har inte sett de senaste avdragen.

Arbete är nyckeln till integration och gemenskap. Arbete är också en plusfaktor när vi tittar på RUT-avdraget. Många människor som tidigare har stått långt från arbetsmarknaden har kommit in i arbete. Detta är nyckeln till integration, arbete och gemenskap. Här ser vi många framgångsexempel på hur människor som tidigare har haft svårt att försörja sig och få en egen inkomst faktiskt kommer ut i arbete och har möjlighet att göra sina egna val utifrån att de har en egen lön.

Vi har också prioriterat jobbskatteavdraget. Det har vi gjort av flera olika skäl, och det har vi diskuterat många gånger tidigare. Men det är inte en reform för att göra mindre för någon annan, utan det handlar om att få intäkter för att över huvud taget kunna finansiera pensioner. Hur skulle vi annars kunna få skjuts i pensionssystemet, om vi inte har några intäkter och tillväxt? Det här var jobbskapande. Enligt Riksrevisionen,

som Marie Engström tidigare exemplifierade med, har det gett fler arbeten och fler arbetade timmar.

Anf. 69 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Vi fick ett utdrag ur verkligheten från Jessica Polfjärd. Jag noterade att den kvinna som nu fått jobb som städerska tidigare hade jobbat inom vården men blivit arbetslös. Det är väl den verkligheten som vi har försökt beskriva. Det som har hänt de senaste åren är att många har gått miste om sina jobb, att man har tvingats till uppsägningar och så vidare, inte minst i mitt hemlän, i det landsting som jag tillhör.

En annan fråga som jag fick och som jag ska försöka svara på gällde ROT-arbeten. Bara för att man tycker att det är viktigt att det finns många små företag och att de växer behöver man inte tycka att skatter ska sänkas kontinuerligt i vissa branscher. Meningen med det ROT-avdrag som vi från oppositionen har lagt förslag om är att i en konjunktur med väldigt många arbetslösa inom byggbranschen tidigarelägga en hel rad arbeten och investeringar. Det är det som är syftet. Därför har vi föreslagit ett utvidgat ROT-avdrag. Det handlar inte bara om villor utan också om flerfamiljshus. Det finns en miljöprofil i vårt förslag, och vi vill att det ska vara utvidgat till att gälla offentliga lokaler. Det här är en oerhört viktig konjunkturpolitisk åtgärd.

Nu ska jag ställa en fråga till Jessica Polfjärd, som inte tyckte om avdragsgilla tavlor: Tycker Jessica om avdragsgilla hundpromenader?

Jag skulle vilja ha en kommentar till det jag sade om att klyftan mellan generationer har ökat med alliansens politik. Vad tycker Jessica Polfjärd om det?

Anf. 70 JESSICA POLFJÄRD (m) replik:

Fru talman! Först vill jag berätta att Ellinor Hansson på Gotland hade ett vikariat inom vården, vilket innebär att det säkerligen är en person som hon har vikarierat för som har kommit tillbaka till sin ordinarie anställning. Att det skulle vara antingen-eller känns ganska långsökt. Regeringen har också gjort stora satsningar på den kommunala sektorn för att bibehålla välfärdens kärna.

Små företag: Jag vet inte vad svaret från Vänstern är. Hur ville ni få bukt med svartarbetet? Vad var ert förslag för att de människor som arbetade i en svart sektor utan tydlig anställning skulle kunna komma ut i den ordinarie verksamheten och få vita arbeten? Det är det som är så viktigt för alla oss andra – att få anställningstrygghet.

Avdragsgilla hundpromenader: Ja, jag kan tycka att det är en god idé. Jag vet att Miljöpartiet och Vänstern många gånger har motionerat i olika sammanhang om vikten av att få behålla sitt husdjur. Vikten av att på ålderdomen få kontakt med husdjur och husdjur på äldreboenden har också flitigt debatterats. Om det finns äldre människor som mår bättre av att ha sina hundar är det väl en god tanke.

Klyftorna ökar, säger Marie Engström. Det är någonting som ni hävdar hela tiden. Men de stora skattesänkningarna har faktiskt skett för låg- och medelinkomsttagarna. Låg- och medelinkomsttagare har fått behålla mer av sin lön.

Anf. 71 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Klyftan mellan generationer har ökat med alliansens politik. Människor i medelåldern, i arbetsaktiv ålder, har fått bättre ekonomiskt utfall med alliansens politik än vad ungdomar och pensionärer har fått. De som har fått det sämst är kanske de som är allra äldst.

Jag ska ge det underlag som jag har till Jessica Polfjärd. Jag tycker att varje regering som har en politik som innebär ökade klyftor mellan generationer måste sätta sig ned och fundera på vad detta beror på och vilken målsättning man har med politiken.

Jag vet att ni säger här i kammaren att ni vill ha fler i arbete, och det har jag respekt för. Vi säger också att vi vill ha fler i arbete, men vi vill lösa det på ett annat sätt än vad ni vill göra. När det får den här typen av konsekvenser tycker jag att det ska ringa en hel del varningsklockor hos er. Jag hoppas i varje fall att det gör det, så att vi får upp den här diskussionen på bordet. Det är oerhört viktigt.

Det var en annan sak jag inte hann kommentera. Ni säger att satsningen på hushållsnära tjänster är kostnadsneutral. Jag har också läst den RUT-rapporten – det var den som Maud Olofsson hänvisade till i någon tv-intervju. Det är väl klart att om vi får människor i arbete minskar kostnaderna för a-kassa och blir det mer skatteintäkter och mer momsintäkter till staten. Så blir det även om våra insatser för fler jobb blir verkliga. Det är bara det att när vi gör våra budgetar får vi aldrig räkna med så kallade dynamiska effekter, som detta är. Det är ett sätt att förhålla sig budgettekniskt till de olika förslagen och en annan sak när man i efterhand ser vad det kunde ha lett till. Det är en skillnad som man måste hålla reda på, i stället för att bara slänga sig med att det inte kostar någonting.

Anf. 72 JESSICA POLFJÄRD (m) replik:

Fru talman! Oppositionens gemensamma svar om rättvis skattepolitik är att alla har samma höga skatt. Man säger att vi har straffbeskattat pensionärerna, vilket inte är sant. Ni vet lika väl som vi att det hade sett likadant ut på pensionssidan om ni hade suttit vid makten, det vill säga att den överenskommelse som är gjord innebär att bromsen har slagit till. Däremot har vi med allianspolitiken dämpat effekterna och fallet i pensionerna.

Jag tror att man måste göra saker i rätt ordning. Vi var tvungna att ta ansvar för Sveriges ekonomi. Vi var tvungna att se till att fler människor kom ut i arbete för att över huvud taget kunna finansiera det pensionssystem som vi har.

Pensionärerna har fått sänkt skatt i två steg, och vi har lyckats dämpa fallet så att det inte blir så stort för den största delen av pensionärerna.

Jag vet inte vem som blir gynnad av att alla har samma skatt. Ni fortsätter att hävda att man ska ha samma beskattning, och det innebär att de som arbetar ska få höjd skatt.

Jag kunde inte låta bli att dra ut några exempel, och slumpvalsgeneratören fick även med Karlstad. Det visar sig att en person som bor i Karlstad med en inkomst på 20 000 kronor, har a-kassa och är medlem i Svenska kyrkan får med er politik höjd skatt med 1 334 kronor i månaden. Vill Vänstern, Miljöpartiet och Socialdemokraterna ta bort det från den enskilda personen för att ge det till politiken? Jag förstår inte hur du

kan fortsätta att säga att vi har ökat klyftorna när människor med en inkomst på 20 000 får så mycket mer tillbaka.

Jag har även dragit ut fler exempel, och jag kan ta dem sedan.

Anf. 73 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta när jag hör Jessica Polfjärd. Jag funderar också på vilken verklighet hon lever i.

Det som alltid händer med er politik är att de reformer ni genomför tjänar överklassen. Det är alltid de som tjänar mest på dem. Om du räknar på vad a-kassans och fackföreningsavgiftens höjning har fått för betydelse för människor och vad de får betala mer blir det möjligtvis en skattesänkning på 60–70 kronor i månaden för vanligt folk – jag vet inte exakt hur mycket. Men det har blivit en väsentlig försämring för de allra flesta i låg- och medelinkomstklasserna och betydligt bättre för dem som tjänar väldigt mycket.

Jag har några kommentarer. Först ska jag säga att det är ni som sitter i regeringsställning och är svaret skyldiga. Vi utmanar er. Det är ni som ska svara på frågorna om varför det har blivit så här och hur det ser ut.

Sverige är bland 18 jämförbara länder det enda land där pensionärer betalar mer i skatt än löntagarna. Varför är det så? En pensionär som får 14 000 i månaden i pension betalar 700 kronor mer i månaden än en löntagare med jämförbar inkomst. Det är mycket pengar.

Varför inte låta de 25 000 människor som har blivit friställda från kommuner och landsting fortsätta i sina jobb i stället för att konstruera jobb som stötts med skattesubventioner – att städa i hemmen hos rika män som redan tjänar så mycket att de har råd att köpa de här tjänsterna?

Anf. 74 JESSICA POLFJÄRD (m) replik:

Fru talman! Jag fick en fråga, kanske retorisk, om vilken verklighet jag befinner mig i. Jag befinner mig i den verklighet som jag beskrev tidigare, där Ellinor Hansson har fått arbete. Hon vittnar om att det inte handlar om rika män utan om ganska vanliga människor med vanliga löner och vanliga arbeten som får hjälp i hemmen medan Ellinor Hansson också får ett arbete.

Av en händelse tittade jag också på detta med jobbskatteavdraget och vilken sänkning man får i Skellefteå. Den innebär 1 268 kronor i månaden med fjärde steget i jobbskatteavdraget. Det är verkligheten, Britta Rådström. Människor med relativt låg inkomst får så här mycket mer i plånboken efter att de har betalat skatt. Det här gör skillnad.

Varför händer alltid det här med er politik? frågar Britta Rådström. Tyvärr händer ju alliansens politik alltför sällan. Vi kan önska att den får fortgå även under nästa mandatperiod, för det som annars kommer att hända är att människor får betala mer i skatt. Man kommer att få betala tretton månadslöner i skatt i stället för elva. Det är precis det som inte får hända, för det kommer att begränsa konsumtionsutrymmet och tiden på arbetsmarknaden.

Dessutom har vi sänkt a-kasseavgiften med 50 kronor.

Vi utmanar er, säger Britta Rådström och menar att det är vi som ska svara på frågorna. Ja, det gör vi gärna, men det betyder väl inte att ni i oppositionen inte ska berätta vad ni tänker göra? Ni måste också berätta

för väljarna vad ni vill göra, på vilket sätt ni vill att Sverige ska styras och hur den skattepolitik ni ska utforma ska se ut. Det är väl rättvist?

Prot. 2009/10:85
10 mars

Anf. 75 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Detta gör vi hela tiden, Jessica Polfjärd. Vi talar om vad vi tycker och vad vi vill göra med vår politik.

Jag fick inget svar på detta med pensionärerna. Av 18 jämförda länder är Sverige det enda land där man betalar mer i skatt som pensionär än som löntagare.

Sedan kan jag tala om att jag träffar väldigt mycket människor när jag är hemma i Skellefteå, både på affären, på biblioteket och på gator och torg. De flesta vet vem jag är eftersom jag sitter i riksdagen. Det är inte en så stor stad. De säger att de är villiga att betala mer skatt för att garantera äldreomsorgen, vården över huvud taget och skolan. De är villiga att betala mer skatt. Därför funderar jag över vilken verklighet ni lever i.

Jag tycker att det är orättvist att min mamma, som är 93 år, ska betala städning för rika män via sin skattsedel. Hela den politik som regeringen har arbetat med är i alla led orättvis ur jämställdhetssynpunkt. Kvinnor tjänar mindre och betalar mindre i skatt. Det är män som äger husen och får lägre fastighetsskatt. Det är också de välbeställda männen som använder hushållsnära tjänster.

Jag vill fortfarande veta varför pensionärerna får betala mer skatt än löntagare för samma inkomst.

Anf. 76 JESSICA POLFJÄRD (m) replik:

Fru talman! Britta Rådström jämför med andra länder när det gäller pensionärerna. Då tycker jag att man också ska ta med andra länders förvärsavdrag i jämförelsen. Det är många länder som har det. Vi har egentligen gjort en anpassning i detta avseende från Sveriges sida.

Jag träffar också pensionärer. Det som man kan notera och som är intressant är att PRO och andra pensionärsorganisationer nu, för första gången såvitt jag känner till, diskuterar vikten av sänkt skatt. Tidigare har man talat om höjda pensioner. Nu talar man om sänkt skatt. Här ser man en tydlig koppling: Man får mer kvar i plånboken med lägre skatt än med högre.

Britta Rådström säger att man är villig att betala mer skatt för att bibehålla välfärden. Jag tror att det är ett felaktigt tänk. Det vi har visat med alliansens politik är att man faktiskt kan sänka skatterna med bibehållen välfärd. Detta är inte två saker som står mot varandra.

Britta Rådström säger att hennes mamma är 93 år och subventionerar rika män. Det är faktiskt många äldre som använder RUT-avdraget, för man slipper gå till kommunen och bli biståndsbedömd. Man kan teckna ett eget avtal med en egen utförare och på så sätt få hjälp i hemmet. Man behöver inte gå till kommunen för att få den hjälp man anser sig behöva. Jag tycker att ni ska studera statistiken ytterligare om ni fortsätter hävda att rika välbetalda män använder RUT-avdraget. Titta en gång till!

Anf. 77 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag gläds åt de människor som har fått jobb på grund av RUT-avdraget. Hur många de är råder det lite delade meningar om bero-

*Allmänna motioner
om inkomstskatter*

ende på vem man frågar och vilka intressen de företräder. Det finns siffror på allt mellan ett hundratal och tiotusentals jobb.

Den intressanta frågan är dock snarare: Varför just dessa jobb? Det är ju inte särskilt förvånande att sysselsättningen i en bransch ökar om man pumpar in skattesubventioner. Om det inte hade varit på det sättet hade det varit konstigt. Men varför har man valt just hushållstjänster?

Jag tänker mig att man från samhällets sida ska vara lite försiktig med att pumpa in pengar i olika saker. Man kan ha goda skäl för stödet, oavsett om det är en skattesubvention, ett investeringsstöd eller vad det nu är, om man ser att det ger positiva samhällseffekter utöver nyttan för enskilda individer. Då kanske det är en bra idé. Ta till exempel investeringar i klimatsmart infrastruktur och energieffektiviseringar. De inte bara ger jobb och nytta för dem som åker tåg eller betalar elräkningar för sitt hus, utan de ger också en klimatnytta till samhället.

Däremot ska man vara lite försiktig när vi som politiker säger att vi tror att människor vill ha hushållstjänster och att de därför ska få en skattesubvention om de köper just det. Jag tror att människor själva är bäst på att bedöma vad de vill ha hjälp med i sitt liv. För en del kanske det är hushållstjänster. Andra kanske vill ha hjälp med att laga cykeln. En tredje kanske vill ha hjälp med något annat, och en fjärde kanske inte vill ha hjälp över huvud taget utan vill köpa en stor, anskrämlig platt-tv. Jag tror att individen är den som är bäst skickad att avgöra detta själv. Vad hände med den liberala känsla som fanns hos Moderaterna? Är politiker bättre på att bedöma vad människor behöver?

Anf. 78 JESSICA POLFJÄRD (m) replik:

Fru talman! Nej, naturligtvis är inte politiker de som är bäst på att bedöma vad människor vill göra. Men nu kan det finnas en efterfrågan på tjänster och inte bara på varor, så då kan man välja bort platt-tv:n och köpa tjänster för det konsumtionsutrymme man har.

Varför valde vi då just den här branschen, och varför har vi fokuserat på RUT-avdraget? Jag tror att vi har sagt det förut, men jag säger det gärna igen. Det fanns ju en stor sektor på detta område. Man kan diskutera vad som är nya jobb och vilka jobb som redan fanns. Men vi såg att det var många människor som använde sig av svart arbetskraft.

Jag håller med dig om att det figurerar många siffror. Men om man tittar på Almegas beräkningar handlar det om 11 000 arbetstillfällen. Alla är inte heltid. En del är deltid. Det är faktiskt så många som har fått arbete i den här branschen.

När det gäller var man väljer att pumpa in pengar i skattesystemet eller inte och vad man väljer att subventionera hävdar vi fortfarande att det vi gjorde var det som innebar mest jobbfrämjande åtgärder. Det handlade om att förhindra att arbetslösheten bet sig fast på en hög nivå och om att se till att människor fortfarande fanns kvar i arbete. När konjunkturen vänder finns det då människor på arbetsmarknaden.

Det här är jobbskapande politik, utifrån att människor har kommit i arbete. Sedan är det en positiv effekt att människor kan få arbete utfört i hemmet, eftersom de kanske inte kan eller orkar eller mäktar med.

Anf. 79 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Skattefusk ska förstås bekämpas. Vi rödgröna har ett tio-punktsprogram mot skattefusk. Men att däremot ta bort skatten på allting som det fuskas med håller ju inte, om man liksom drar ut det i hela dess förlängning, av lätt insedda skäl.

Från Miljöpartiets sida menar vi att vi nu behöver stora satsningar från statens sida på grund av det konjunkturläge vi har. Men vi menar att vi kanske bör satsa på lite mer långsiktiga arbeten. Det är inte så att hushållstjänster inte kommer att finnas i framtiden, men jag menar att om vi ska gå in med stora satsningar från statens sida bör det vara på sådant som verkligen ger nytta för samhället i stort. Det kan vara till exempel klimatsmart infrastruktur och energieffektiviseringar. Däremot bör människor själva få välja hur de vill prioritera sitt konsumtionsutrymme.

Man kan så klart fundera på tajmningen. Jag tänker mig att med en grön politik kanske en del av de människor som nu jobbar i städbranschen kan fortsätta med det. En del kanske kommer att jobba i andra branscher i stället. Men för att göra den övergången så smidig som möjlig kan det kanske vara bra att avvakta med utfasningen av RUT och ROT lite, med hänsyn till konjunkturen.

Men jag tycker att den grundläggande inställningen, att vi inte ensidigt ska peka ut en specifik bransch när det gäller skattesubventioner, borde vara någonting som tilltalar en liberal och moderat.

Anf. 80 JESSICA POLFJÄRD (m) replik:

Fru talman! Jag kan inte låta bli att förundras över argumentationen. Helena Leander riktar sig nämligen mot RUT-avdraget. Men anledningen till ROT-avdraget var ju densamma. Det fanns alltså en bransch där det förekom mycket svartarbete. Vi genomförde det här avdraget. Många vittnar om att de har orderböckerna fulltecknade därför att de får in så mycket arbete att de inte riktigt kan hantera det.

Vi såg också att det här fick en positiv effekt från tidigare lågkonjunktur, det vill säga att byggbranschen inte stupade, som den har gjort tidigare, utan att man kunde bibehålla sysselsättningen i den här branschen.

Men det är ingen som ifrågasätter detta, och jag tycker faktiskt att det här är lite dubbelbottnat från er sida. För, som sagt, skälen och anledningarna till att vi gick in med HUS-avdraget är ju desamma.

Sedan kommer jag inte ihåg vad du frågade mer.

Anf. 81 KARIN NILSSON (c):

Fru talman! I skatteutskottets betänkande om allmänna motioner om inkomstskatter behandlas 230 motioner. En hel del av dessa har dessutom flera yrkanden, så det finns onekligen en hel del frågor att debattera inom skatteområdet. Men jag väljer att använda min tid här i talarstolen till att tala om ROT- och RUT-avdraget, jobbskatteavdraget och hur de här reformerna får effekt på pensionsutvecklingen och beskattningen av pensioner.

De båda HUS-avdragen, ROT och RUT, har haft stor betydelse för utförarna, för kunderna och för staten. Utförarna av tjänsterna har fått jobb. De svarta jobben har blivit vita, och därmed har de fått pensionsgrundande och sjukpenninggrundande löner.

Vad gäller kunderna har de getts ekonomiska förutsättningar att köpa tjänster för att underlätta sin livssituation, och då handlar det om både barnfamiljer och pensionärer.

Staten har fått in mer skattekrönor genom de här arbetstillfällena än vad subventioneringen till hushållen har kostat statskassan.

Rapporten *ROT och RUT ger jobb*, som arbetsgivarorganisationen Företagarna redovisar, visar att nio av tio av dem som anställts inom hemtjänstföretagen kom från arbetslöshet innan de fick jobb i denna framväxande bransch.

Konjunkturinstitutet har gjort beräkningar – de gjorde det redan innan RUT-avdraget infördes – och konstaterat att statskassan skulle gå med plus med ett sådant här avdrag. Det skulle därmed bli pengar över till andra verksamheter genom att fler kommer i arbete och betalar skatt. Det har blivit så. Deras beräkningar har slagit in. Det har definitivt inte kostat samhället de pengar som Britta Rådström påstår. Inte heller Britta Rådströms mor har behövt betala notan för de här tjänsterna.

Avdragen för hushållsnära tjänster och renoveringar och ombyggnader är en succé i dag. Över 100 000 personer har köpt hushållsarbete, och nästan 300 000 personer har köpt ROT-arbete, och det är bara under det senare halvåret 2009, då fakturamodellen har varit verksam.

Statistik från Almega och SCB visar att flertalet som köper tjänsterna är normalinkomsttagare. Det finns köpare av tjänster i alla inkomstgrupper, även om en del hävdar någonting annat. En fjärdedel av tjänsterna är köpta inom gruppen låginkomsttagare. Ungefär hälften av tjänsterna är köpta av medelinkomsttagarna. Och den sista fjärdedelen är köpt av höginkomsttagare.

Det har skapats många tusen jobb. Jag är som centerpartist stolt över mitt parti som drev den här frågan hårt i valrörelsen 2006. Centerpartiet vill fortsätta att driva den här frågan och utveckla hushållsnära tjänster till att även omfatta IT-tjänster. Vi tror att det finns behov hos hushållen av mer uppgifter. Där kan svarta jobb bli vita, som genererar pengar tillbaka till staten, som genererar tillbaka mer än vad de kostar.

Varför vill vänsterkartellen avveckla dessa jobb och rycka undan mattan för dem som nu antligen har fått riktiga och seriösa jobb att gå till? Det finns dessutom nystartade företag inom både RUT och ROT. Jag undrar om beskedet från er i vänsterkartellen till dessa nystartade småföretag är: Ni som utför hushållsnära tjänster kan lägga ned företaget ifall Vänstern vinner makten efter valet. Och ni som utför reparationer och ombyggnadsarbeten kan på nåder få hålla på ett litet tag till ifall era arbetstillfällen passar in i Vänsterpartiets bedömning av konjunkurläget. Fast på sikt kan ni också försvinna.

Dessutom är det intressant att läsa Mona Sahlins bok, *Med mina ord*, som hon skrev 1996, där hon på ett tänkvärt sätt argumenterar för just hushållsnära tjänster, det vi i dag kallar ROT-avdrag. Varför var vänsterkartellens ledare så ivrig påhejare av hushållsnära tjänster på 90-talet, och varför är hon så vilseförd i dag? Varför är det så många ledande socialdemokrater som i praktiken använder sig av skatteavdraget när de i teorin är emot det?

Fru talman! Sedan har vi jobbskatteavdraget som också, bekräftat, leder till fler arbetade timmar. De arbetstimmar ska enligt vänsterkartellen också tas bort, trots att vi i skatteutskottet har fått en färsk rapport

från Riksrevisionen som påvisar att jobbskatteavdraget har en potential att öka arbetsutbudet.

Enligt Riksrevisionens simulerade beräkningar förväntas antalet arbetade timmar öka med ungefär 2,6 procent till följd av jobbskattereformens fyra steg. De skriver i sin rapport att på sikt kan åtgärden förväntas få runt 88 000 personer att gå från heltidsfrånvaro till åtminstone deltid-frånvaro på arbetsmarknaden.

Reformen har också förutsättningar att vara särskilt effektiv för att öka arbetsutbudet för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden, skriver de i rapporten. Men för att reformen ska få maximalt genomslag är det viktigt att de individer som förväntas förändra sitt beteende förstår hur reformen är tänkt att fungera.

Den rekommendation om information som Riksrevisionen förordar vill vänsterkartellen också sätta stoppa för. Man vill alltså hindra tillkomsten av en information om en reform som redan är verksam. Det är en information som kan leda till fler jobb och därmed större skatteintäkter och mindre bidragsberoende. Vad är oppositionen egentligen ute efter? Vad är det som är bra med högre skatter, större arbetslöshet och fler i bidragsberoende?

Fru talman! Jag lär väl inte få svar på dessa frågor, men det kan ju hända eftersom några har begärt replik.

Till sist vill jag ägna några minuter åt beskattningen av pensionerna. Skattesänkningar inom RUT och ROT och jobbskatteavdraget har till syfte att skapa fler beskattningsbara arbetstimmar och därmed fler skattekronor till välfärdssystemet. Fler skattekronor och fler i arbete ger grund för stabilare och högre pensioner.

Vi får inte blunda för att Sverige under mandatperioden har drabbats av en mycket kännbar och världsomfattande lågkonjunktur och att detta ställt andra grupper av människor utanför arbete. Det gäller arbeten i huvudsak inom tillverkningsindustrin som till stor del kan förväntas komma tillbaka då konjunkturen vänder uppåt igen och exportmarknaden sätter fart.

Oppositionen tar alla tillfällen i akt att peka på arbetslösheten i landet. När det gäller debatten om antalet sysselsatta och antalet arbetslösa är vi som företrädar regeringspartierna självklart inte överens med oppositionen om hur man räknar och vilken källa man ska använda vid beräkning. Vi kan säkert hålla på med sifferexercis i all oändlighet, så därför undviker jag att nämna siffror i debatten. Jag konstaterar ändå att utan de reformer för att öka arbetsutbudet som alliansregeringen har genomfört skulle arbetslösheten i dag ha varit ännu mycket större.

Prognosen visar att vi fortfarande kan vänta oss en hög arbetslöshet på grund av konjunkturläget men att siffrorna börjar ta fart i rätt riktning. Den höga arbetslösheten var orsaken till att jobbskatte reformen prioriterades i ett första läge. Med bättre fart på ekonomin, fler i arbete och färre i bidragsberoende bör skattetrycket kunna sänkas över hela linjen samtidigt som välfärden och valfriheten utvecklas. Pensionärerna har fått en första och en andra skattesänkning, och regeringspartierna är inte främmande för ytterligare steg i den riktningen framöver.

Fru talman! Med dessa ord yrkar jag avslag på motionerna och bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 82 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet när Karin Nilsson sade att det framför allt är de med normala inkomster som köper hushållsnära tjänster. Jag har försökt titta lite grann på statistiken. SCB levererade statistiken först. Man konstaterade att det framför allt är de som tjänar mer än 500 000 om året som köper dessa tjänster.

Bland de totalt 92 000 som köpte hushållsnära tjänster under 2008, som är den statistik som finns, hörde 27 000 av dem till gruppen med en årsinkomst över 500 000. Det blir ca 30 procent av de 92 000. Drygt 40 000 i mellaninkomstgruppen köpte tjänster, och det motsvarar ca 47 procent.

Men beaktar man att det i gruppen som tjänar mellan 200 000 och 500 000 finns 3,2 miljoner inkomsttagare blir siffrorna helt annorlunda. Allt beror på om man tittar på SCB:s siffror eller på Almegas.

Tittar man på SCB:s siffror var det 6 promille av dem med en årsinkomst under 200 000 och 7 procent av dem med en årsinkomst över en halv miljon som köpte hushållsnära tjänster. Dessa siffror talar sitt tydliga språk.

Nu rinner tiden i väg, så jag hinner knappt ställa min fråga. Det jag egentligen tänkte fråga Karin Nilsson är: Var går gränsen för vad ni tänker skattesubventionera? Vi har hushållstjänster, och man talar om IT-tjänster och om att gå ut med hunden. Var går gränsen? Finns det någon gräns för Karin Nilsson och alliansen?

Anf. 83 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Det är intressant att du gör jämförelser mellan två olika mätningar, Marie Engström. Den som du verkar ta på större allvar är hämtad från 2008. Då var fakturamodellen inte införd, vilket gjorde att man köpte tjänster ena året men först kunde göra avdrag året därpå i samband med deklarationen. Hur många i det normala inkomstläget hade möjlighet att utnyttja en tjänst och göra ett skatteavdrag långt senare?

Förhållandet ser annorlunda ut i dag. De siffror jag redovisade var för sista halvåret 2009. Där ser man en explosionsartad utveckling, och det är ändå bara ett halvår. Jag tror att det här kan ge betydligt bättre siffror på ett år och också visa att människor med låga och medellåga inkomster har större förutsättningar att köpa sig tjänster i de sammanhang där de behöver en lättnad för att få livspusslet att gå ihop.

Jag anser givetvis att den senare mätningen där pusselbitarna har kommit på plats är mer tillförlitlig i sammanhanget.

Var gränsen går för vad som kan omfattas av hushållsnära tjänster har vi nog inte svaret på i dag. Där det finns svarta branscher och marknader som kan omvandlas till vita, och insatsen kostar mindre än vad den ger tillbaka, finns det goda skäl att titta på det och utreda det.

Förslaget om att gå ut med hunden har jag inte tagit ställning till; det är ett nytt förslag.

Anf. 84 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Det är inte otänkbart att det kan komma fler branscher och ställa sig på kö. Det kan kanske visa sig vara bra att lobba hos regeringen om man vill ha skattesubvention i sin bransch. Vem vill inte ha det som entreprenör och företagare i en miljö där det är möjligt? Det

verkar som om detta fenomen kommer att svälla i någon mening. Ibland låter det som om ni inom alliansen försöker övertrumfa varandra. Är det inte fler branscher så är det större avdrag eller något annat på det temat. Karin Nilsson säger ju lite grann: Ja, varför inte när det visar sig att vi får tillbaka så mycket?

Kan vi tänka oss en framtid där man ställer sig på kö utanför Finansdepartementet med sina uppvaktningar, kanske i första hand från tjänstesektorn, och vill ha skattesubventioner för än det ena, än det andra? Det var det här jag menade med min fråga om var gränsen går.

Som jag tidigare har sagt var det ROT-avdrag som vi tre oppositionspartier presenterade ett tydligt konjunkturanpassat avdrag, vilket vi gick ut och sade. Syftet var att tidigarelägga renoveringar och den typen av arbeten av sysselsättningskäl och konjunkturskäl. Det är något helt annat, och i synnerhet när man är så tydlig med det.

Jag tänkte egentligen ställa en fråga om ersättning till frivilligarbetare. Ingen av er vill svara på det. Vi har över 200 000 frivilligarbetare i landet, och ni skriver bara i texten att de behöver uppmuntras. Min fråga är: På vilket sätt då? Er politik leder nämligen till att de har en högre skatt i dag än vad de hade tidigare.

Anf. 85 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Jag har svårt att se att olika branscher skulle ställa sig i kö och att det skulle finnas argument för att bevilja skattesubventioner utifrån att de har stått i kö och stampat.

Det här handlar om att plocka fram osynliga branscher. Det finns saker som pågår i det fördolda och som i dag betalas på något vis men inte kommer upp till ytan. Kan vi få dessa svarta jobb att bli vita vore det bra. I många fall tror jag att IT-branschen kan innehålla sådana jobb. I dag har varje hushåll en eller flera datorer. Det var en överdrift; det finns de som inte har det. Det finns tyvärr fortfarande de som inte har Internet-uppkoppling av god standard, men det är trots allt väldigt många hushåll som har det, och många gånger händer det något med detta och man behöver anlita hjälp. Det är något som borde utredas och prövas. Naturligtvis sätts ingenting i verket förrän det har utretts och prövats.

Som jag nämnde i mitt anförande har flera organisationer utrett och skrivit rapporter om de uppdrag som ingår i ROT och RUT. Vi har sett att de har haft den effekt som var avsikten när vi införde detta.

Det kan säkert dyka upp fler idéer framöver, men de ska givetvis prövas innan de blir verklighet.

Jag beklagar att jag inte kan ge dig något svar när det gäller frivilligarbetet.

Anf. 86 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det är intressant att en sådan här debatt kan ägna så oerhört lång tid åt skattesänkningar i en särskild bransch som knappt ger några arbetstillfällen. I dessa arbetslöshetstider skulle man kunna använda pengarna till att stödja nyföretagande av olika slag och stödja andra branscher.

Miljöpartiet var tidigare inne på frågan om infrastruktur. Det är oerhört viktigt och skapar väldigt många jobb.

Det är intressant att man ägnar så oerhört lång tid åt att försvara det som är orättfärdigt.

Jag ska ställa samma fråga till Centern som jag ställde till Moderaterna: Anser Karin Nilsson, liksom SPF:s ordförande Karl Erik Olsson, tidigare centerpartist, att det är orättvist att pensionärerna betalar högre skatt? Sverige är det enda land i EU där pensionärer med lika inkomst betalar högre skatt än löntagarna.

Anders Borg fick den frågan i fredagens interpellationsdebatt, men han kunde inte svara på den. Han kunde inte nämna något land i Europa där pensionärerna betalar högre skatt än löntagarna. Det är bara i Sverige som det sker.

Jag tycker att det är intressant att lyssna till Börje Hörnlund som kommer från mitt hemlän. Han var tidigare minister och riksdagsledamot rätt länge. Han anser att Centern har gått långt åt höger jämfört med tidigare centerpolitik. Anser Karin Nilsson också det?

Anf. 87 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Redovisningen av hushållsnära tjänster och antalet sys-selsatta visar att nio av tio kommer från arbetslöshet. Det tycker jag måste kallas för en åtgärd som ökar arbetsutbudet.

Infrastrukturen i landet har faktiskt fått större stöd än någonsin. Man har lagt in en infrastrukturmiljard och tagit hand om underhåll av järnvägar och vägar som var otroligt eftersatt. Jag ser inte att det råder något motsatsförhållande. Man har använt tillfället i en konjunkturnedgång att investera i infrastruktur.

När det gäller vad Karl Erik Olsson, som är SPF-ordförande, säger om skattesänkningar ser jag ingen motsägelse i att vi har en situation där man i första hand vill se till att skapa arbetstillfällen och skatteinkomster och höja skattekraften i landet för att sedan kunna åstadkomma ytterligare sänkningar inom pensionsområdet. Vi har gjort två sänkningar. Vi kommer att göra fler. De sker i tur och ordning.

Börje Hörnlund har varit minister och är centerpartist. Han får stå för sina uttalanden i de här frågorna.

Jag vill också säga något om de 18 jämförbara länderna som Britta Rådström hänvisar till. Jag välkomnar en redovisning där arbetsgivaravgifterna syns när man pratar om vad ett lönearbete kostar. I många andra länder syns det, och då blir det skillnad.

Anf. 88 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag vill säga något om dem som gått från arbetslöshet till hushållsnära tjänster.

Det är 25 000 som har blivit arbetslösa inom kommuner och lands-ting. De hamnar så klart i arbetslöshet och tar vilket jobb som helst. Om man kan räkna in dem bland dem som har tagit städjobb har de kommit från arbetslöshet. De hade ju kunnat ha kvar sina jobb. Jag tror att alla partier vet att det behövs folk i vården, både på sjukhusen och i hem-tjänsten i kommunerna. Det hade nog varit en viktigare satsning att se till att kommunerna hade haft råd till det.

Jag saknar fortfarande svar när det gäller pensionärernas skatter. Pensionärerna har ju inga arbetsgivaravgifter. De betalar högre skatt än inkomsttagare.

Jag vet ju att ni i alliansen, eller kanske bara Moderaterna, är benägna att sänka skatten ytterligare för dem som jobbar. På bekostnad av vad? Vilka jobb ska det skapa? Vilken bransch ska ni gynna härnäst?

Jag instämmer i övrigt i Marie Engströms replik nyligen. Vi står för samma sak.

Anf. 89 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Det var bra att jag fick lite mer tid att prata om hur man redovisar skatter i olika länder, vilket jag inte hann med i min förra replik.

Om man i alla länder redovisar det som i vårt land ingår i arbetsgivaravgifterna kommer vi att kunna visa vilka skatter vi har på arbete. Eftersom pensionärerna inte har någon arbetsgivaravgift, som du själv nämnde, har de lägre skatt. De har alltså inte den delen i sin skatteredovisning. När man visar hur skatterna ligger i landet blir det därför en lägre summa skatt på pensioner. Den delen redovisas inte på samma sätt som många andra länder gör. Vi redovisar en del, men det är fortfarande många delar som är inkomstskatt som vi aldrig ser i våra lönekuvert eller i redovisningarna. Om de hade varit tydliga hade vi sett skillnaden.

Det skulle jag önska. Vi kan jobba för att det blir så.

I kommuner och landsting har 25 000 blivit arbetslösa. Jag har svårt att förstå hur det hänger ihop med att vi gör satsningar som RUT- och ROT-avdragen och jobbskatteavdraget som skapar fler jobb. RUT- och ROT-avdragen och jobbskatteavdraget ska generera pengar till skattesystemet. De har inte varit tärande i budgeten och slagit ut andra verksamheter som är betalade med offentliga medel. Jag förstår inte att frågan ständigt ska behöva komma upp från er socialdemokrater.

Anf. 90 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det var talande att det blev väldigt tyst när Karin Nilsson fick frågan hur man skulle uppmuntra frivilligarbetare. Uppenbarligen är inte skattereglerna för kostnadsersättningar ett sådant verktyg. Det kanske är synd.

Karin Nilsson ställde ett antal frågor om jobbskatteavdraget, ungefär som om vi i vår budget hade tänkt avskaffa hela jobbskatteavdraget i morgon dag.

Jag vill bara för formens skull påminna om att vi i vår budget säger nej till det fjärde steget och trappar ned de tidigare stegen med stigande inkomst.

Just nedtrappningen i högre inkomstskikt lär ju inte vara särskilt spännande för de människor som är där, precis på gränsen till att eventuellt gå från total arbetslöshet till ett jobb. Troligtvis lönar det sig ändå ganska bra för dem att arbeta.

Men det intressanta är att de siffror som det hänvisas till om hur många jobb det ger baseras på simuleringar eftersom det inte finns någon möjlighet att dra några slutsatser av vad som egentligen har hänt. Dessa simuleringar utgår från att alla känner till det. Där har Riksrevisionen visat att det är lite si och så med kunskaperna, så i dagsläget har det kanske inte gett så många jobb.

Man är också inne på, precis som Finanspolitiska rådet tidigare har varit, att man har lite avtagande nytta av dessa steg. Ju fler steg man har i jobbskatteavdraget, desto mindre effekt får man för varje steg.

Om vi nu skulle säga nej till det fjärde steget tror jag inte att Karin Nilsson behöver vara orolig för att vi ska dra bort 88 000 jobb eller något liknande.

Min fråga är: Ser Karin Nilsson och alliansen någon risk för att man kanske inte får så mycket mer effekt för jobbskatteavdragen ju fler steg som man inför? Jag tror att man räknade med att det senaste steget skulle kosta 1 miljon per jobb om man räknar snällt. Kan det tänkas att man kan använda dessa pengar på ett bättre sätt, eller kommer alliansens jobbpolitik även i fortsättningen att gå ut på att det varje år kommer ett nytt steg i jobbskatteavdraget?

Anf. 91 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! Det stämmer att man utgår från att alla ska känna till det för att maximal effekt ska uppnås. Så stod det i rapporten.

Vi har inte behandlat frågan än. Vi kommer att behandla den och Riksrevisionens rapport när det gäller jobbskatteavdraget senare.

Men om jag minns hur man har formulerat sig från oppositionen vill man lämna Riksrevisionens rapport utan åtgärd. Åtgärden skulle i så fall handla om en större informationsinsats för att just uppnå en förväntad effekt på 88 000 jobb. Den säger man alltså nej till. Om man säger nej till den säger man också nej till möjligheten att åstadkomma dessa 88 000 jobb. Jag förstår inte varför man skulle säga nej till en redan vidtagen åtgärd och möjligheten att uppnå maximalt resultat när det maximala resultatet faktiskt är något så positivt som att folk kommer i arbete. Färre skulle då stå utan arbete och slippa vara bidragsberoende, och vi får in fler skatte kronor i landet. Varför säger man nej till en sådan arbetsinsats som kanske kan handla om ganska lite i pengar räknat när det gäller information men som kan ge en bra utdelning?

När det gäller en nedtrappning vid högre inkomster och det fjärde steget vill jag säga följande. Det fjärde steget har inte gett lika mycket som det tredje steget vid denna simulering. Men det betyder inte att det är effektlöst.

Vad det femte steget skulle innebära, om ett sådant införs, måste man räkna på. Men det som vi känner till är att vi måste titta på detta parallellt med pensionerna för att där komma i fatt till en del i detta sammanhang. Vi ska inte i huvudsak rikta in oss på att höja skatter för att alla ska få samma och rättvisa skatter. Det som vi främst eftersträvar är att successivt få ned skattenivån över hela linjen samtidigt som vi upprätthåller servicen i landet.

Anf. 92 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det är just den där lilla detaljen: att upprätthålla servicen i landet. Jag tror inte att det är någon som vill ha höga skatter för sakens skull, utan man vill ha de skatter som behövs för en bra välfärd, för en social trygghet och för det som vi vill göra gemensamt.

Sedan har vi kanske lite olika åsikter om hur man gör denna avvägning, och vi har gjort vår avvägning. Jag tror inte heller att det fjärde steget har varit helt effektlöst eller att ett femte steg skulle vara det. Men

någonstans måste man ändå fundera på var pengarna gör mest nytta. Om man nu pratar om att fjärde steget kanske kostar 1 miljon per jobb på längre sikt och kanske 3,3 miljoner på kort sikt är det ändå ganska mycket pengar. Tänk om vi i stället skulle ha investerat dessa pengar i järnvägar, välfärd eller någonting annat. Hur många jobb hade det gett, och vilken nytta hade det gett? Det är sådana avvägningar som vi måste fundera på.

Jag vill påminna om att Socialdemokraterna är ett stort parti, men de utgör inte hela oppositionen. Miljöpartiet fanns inte med på just den motionen om att man inte skulle ha någon information om jobbskatteavdraget. Jag tycker självklart att det ingår i Skatteverkets uppdrag att ge information om alla skatter. Men om regeringen har misslyckats med att utforma jobbskatteavdraget på ett begripligt sätt och misslyckats med att få människor att fatta vad det går ut på kan man fundera på om det är Skatteverkets uppdrag att ha stora informationskampanjer om detta. Det kan man diskutera. Men när det gäller att människor ska känna till de skatter som finns är det inga konstigheter.

Anf. 93 KARIN NILSSON (c) replik:

Fru talman! När Helena Leander påstår att fjärde steget kostar 1 miljon per jobb kan jag inte motbevisa det för jag har inte dessa siffror. Jag har inte heller siffror som visar vad utanförskapet kostar per person. Jag kan tänka mig att det kan ligga på samma nivå eller kosta ännu mer. Ett utanförskap kostar i bidrag, men det kostar också i form av andra effekter i samhället.

Frågan är vilken avvägning man gör. Ju fler som kommer i arbete och kan lämna detta utanförskap, desto mer bidrar de till att fylla igen det skatteåtagande som görs för att få fler i jobb.

Vi har för avsikt att slutsumman ska hamna på plus. Att alla dessa jobbskapande åtgärder har ett plusvärde som genererar mer in än vad de belastar skattesystemet visar att vi är på rätt väg. Då handlar det om RUT-avdrag, ROT-avdrag och jobbskatteavdragets fyra steg.

Sedan vet vi att vi inte får denna effekt när vi sänker skatter för pensionärer. Men där handlar det om ett annat perspektiv. Vi vill göra allt vi kan för att på sikt sänka skattebördan här i landet för samtliga invånare. Men vi måste börja i den ändan där vi kan se en uppväxling i fråga om skatteintäkterna för att åstadkomma övriga skattesänkningar.

Anf. 94 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Detta är denna mandatperiods sista diskussionstillfälle om allmänna skatter, särskilt inkomstskatterna. Det har varit ett antal sådana tidigare.

Jag vill inte göra Britta Rådström ledsen. Men jag vill ställa en fråga till skatteutskottets ärade vice ordförande Lars Johansson. Jag har ställt den elva gånger tidigare under denna mandatperiod. Det är en viktig fråga. Men jag har inte fått svar på den vid ett enda tillfälle, vilket de ärade åhörarna på läktaren och tv-tittarna kan konstatera. Frågan är: Hur många färre jobb skulle det ha blivit, och hur många färre Volvobilar skulle det ha sålts om vi inte hade sänkt skatterna kraftigt i detta land – omkring 85 miljarder kronor? Hade det gynnat de anställda på Volvo om de hade haft sämre köpkraft med 85 miljoner kronor bara i Sverige?

Någonstans måste man fundera på hur man fördelar pengar, Lars Johansson. Men kan du åka hem under denna mandatperiod och säga: Vi har verkligen sett till att ni får ökad köpkraft, så att ni kan köpa Volvobilar i det här landet, och skapat jobb.

Fru talman! Jag har uppfattat att det bara är 171 personer i det här landet som egentligen tycker att de har fått för mycket pengar i sina börsar. Alla dessa personer råkar sitta i denna kammare. Jag har inte hört någon annan protestera mot att människor har fått mer pengar att köpa Volvobilar för i det här landet, även om man tycker att det är fel att de får mer pengar för att köpa bilar för.

Detta är den viktigaste frågan av alla i hela denna skattedebatt. Är det rimligt att gå till val på höjda skatter? Kan vi lita på att det är på det sätt som ni säger, att ni ska höja alla skatter? Det är nästan så att man börjar tro att ni ska höja alla skatter så att alla människor i det här landet får sänkt köpkraft. När man läser era reservationer tror man att det är på det sättet. Ni tycker att folk har för mycket pengar.

Jag ska nu övergå till någonting annat, och då vänder jag mig mer till Britta Rådström och andra som har deltagit i debatten. Frågan gäller RUT- och ROT-avdragen som ni vill avskaffa. Jag har debatterat detta med många socialdemokrater, bland andra Arne Kjörnsberg och den tidigare ordföranden i skatteutskottet Susanne Eberstein. Jag har alltid bara anfört ett enda argument för att vi ska göra detta, nämligen att vi ska se till att förvandla svarta jobb till vita jobb. Det är det absolut överlägsna argumentet. Det är det enda argumentet som riktigt biter på detta. Ni som vill ta bort detta kommer att se till att det blir fler svarta jobb igen. Ni kommer att göra det. Jag tycker att ni ska ändra politik på den här punkten. Men naturligtvis kan man diskutera hur stor subventionen ska vara.

Fru talman! Härondagen såg jag i en stor tidning i det landskap där fru talmannen hör hemma en uppställning över hur många jobb ROT-avdraget respektive RUT-avdraget gett i den delen av landet. Det var ganska få som hade utnyttjat RUT-avdraget. Jobbavdraget var det något fler som hade utnyttjat. Från fackligt håll ville man avskaffa RUT-avdraget. Men det fanns också de som absolut ville utöka jobbavdraget. I nämnda landsdel hade man tittat på vad folk hade yrkat avdrag för år 2008, tror jag. RUT-avdraget uppgick i genomsnitt till 3 000 kronor och ROT-avdraget till 18 000 kronor. Det är inget konstigt med det.

Fru talman! Men en sak som upprör mig väldigt mycket är att de fackliga organisationerna när de räknar på hur många jobb det här ska ge säger att ROT-avdragsjobben genererar 410 000 kronor inklusive arbetsgivaravgifter. Men hur mycket tror ni att byggnadsarbetarna genererar? Jo, de genererar 650 000 kronor. Det är skillnad på 650 000 kronor och 410 000 kronor. Det blir 20 000 kronor per månad.

Ni vill avskaffa jobben för de kvinnor som får 410 000 kronor i lön. Däremot vill ni utöka för dem som får 650 000 kronor. Vad är det för jämställdhetspolitik? Vad är det för kvinnopolitik? Vad är det för kvinnosyn?

Uppriktigt sagt: Jag tycker att man borde fundera på om det över huvud taget är en rimlig politik att slå till mot dem som är lägre avlönade. Man får inte ut hela beloppet 650 000 kronor; det är ju arbetsgivaravgifter och så vidare. Det är också arbetsgivaravgifter på de 410 000 kro-

norna. Men de fackliga organisationerna räknar med att man ska tjäna så här mycket inom de här olika områdena.

Fru talman! Inte nog med det: I Socialdemokraternas särskilda yttrande, på s. 53 i betänkandet, kan man läsa om fackföreningsavgift och a-kasseavgift. Vilken subvention vill ni ha när det gäller a-kassan nästa år? Jo, det ska vara en skattereduktion motsvarande upp till 75 procent på a-kasseavgiften. Ni ska dessutom avskaffa RUT-avdraget för kvinnor som tjänar kanske bara 20 000 kronor eller mycket mindre i månaden. Men de som tjänar 650 000 kronor – de har de högsta avgifterna; det medger jag – ska ha 75 procents avdrag därför att de är med i facket.

Jag ska inte säga vad jag tycker om det, men det är inte en god jämställdhetspolitik. Det förvånar mig att Marie Engström över huvud taget kan vara med på en politik som *inte* är kvinnopolitik. I stället är det en manlig politik där man ska ha hammare och annat att slå sig fram med här i livet. Jag tycker inte så.

Fru talman! Jag måste säga några ord till om ROT-avdraget. Häromdagen var jag och Maria Lundqvist-Brömster i Umeå. På företaget Hemtrivsel som bildats av två förskollärare frågade vi vilka deras minsta kunder är. Dessa är två äldre kvinnliga pensionärer som köper städning en timme i veckan respektive städning två timmar i månaden. De här pensionärerna är betydligt över 80 år.

Det är väldigt intressant att veta motivet till att de här pensionärerna köper tjänsterna. Är motivet att ha ordning och reda i hemmet och att slippa städa? Nej, motivet är att *samma* personer kommer tillbaka till dem. Säkert skulle dessa damer efter en behovsprövning kunna få de här tjänsterna genom kommunen. Men de vill inte så att säga bli synade in på bara kroppen, utan det handlar helt enkelt om att ha en möjlighet att välja.

Jag tror att ett väldigt viktigt motiv för att ha kvar avdraget är just att man inte vill bli skannad, synad, in på bara kroppen när det gäller vilken inkomst man har. Nu kan man välja själv. Det kan de här äldre damerna. Jag tycker att de också i fortsättningen ska få välja.

Allra sist vill jag säga några ord om pensionerna, även om jag, fru talman, överskrider talartiden.

Under en lång tid har det funnits en massa vanföreställningar kring skatten på pensioner. Vi kan ta en löntagare som tjänar 131 kronor hos sin arbetsgivare. Arbetsgivaren betalar omedelbart 31 kronor av det i lagstadgade avgifter. Därefter betalar löntagaren skatt. Så är det inte för den pensionär som också får 131 kronor. Som Britta Rådström mycket riktigt sade är det inga arbetsgivaravgifter på pensionerna. Alla som i detta land tjänar pengar får faktiskt betala högre skatt än pensionärerna. Så är det när man räknar in det som här nämnts.

Man säger också att all pension är intjänad lön. Jag måste då till kammarens protokoll, fru talman, få läsa in fruktansvärda siffror från den 31 december 2008. Vi ska vara stolta över att vara ett av de partier – bland annat Socialdemokraterna – som ingick i pensionsöverenskommelsen och såg till att garantipensionen ordentligt höjdes.

Men, fru talman, hur många är det inte som har bara garantipension och som inte kunnat betala in så mycket pengar? Jo, den 31 december var det 153 209 män. Och hur många kvinnor skulle beröras om det var så som ni säger, att all pension är intjänad lön? Jo, det skulle vara 777 834

kvinnor. Om det var så som PRO och Britta Rådström säger skulle alla dessa drygt 777 000 kvinnor ha fått kraftigt sänkta pensioner.

Jag ställer inte upp till omval för att ändra den träffade överenskommelsen! Vi ska se till att de här kvinnorna och männen i stället får ordentligt höjda pensioner genom sänkta skatter och höjd köpkraft. Jag vågar påstå att det är ett löfte att vi kommer att genomföra detta. Vi ska se till att garantipensionerna *inte* – jag vet att inte heller ni är med på det – får försämrade villkor. Det är bra att vi två gånger i rad sänkt skatten för pensionärerna. Det gjordes inte under den förra fyraårsperioden.

Det kan finnas andra förklaringar. Jag är övertygad om att också Socialdemokraterna vill ha goda villkor för pensionärerna. Men vi får inte falla för frestelsen att tro att pension bara är intjänad lön. Så är det inte! Drygt 777 000 kvinnor och drygt 153 000 män handlar det alltså om.

I detta anförande instämde Lena Asplund, Ulf Berg, Annicka Engblom, Lennart Hedquist, Jessica Polfjärd och Anne-Marie Pålsson (alla m) samt Åke Sandström (c) och Agneta Berliner (fp).

Anf. 95 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Det var någonting om Vänsterpartiet, hammare och sådant som fick mig att begära replik på Gunnar Andréns anförande.

Bästa sättet att diskutera sådana här frågor är att tala om hur vi ser på saker och ting. Jag tänker exempelvis på det här med att 171 ledamöter tycker att svenska folket har för mycket pengar – eller något sådant.

Som jag ser saken kan jag tänka mig att höja skatter. Jag tycker nämligen att det i dag finns brister i vården och i omsorgen om våra äldre. Jag vill att det ska finnas fler vuxna i skolan och att barngrupperna på dagis ska bli mindre. Det är mina skäl för att kunna gå ut i en valrörelse och säga att vi vill höja skatterna. Hur mycket ber jag att få återkomma till; det tycker jag är en rimlig begäran.

I politiken måste det väl få finnas en vattendelare; det måste få finnas olika uppfattningar. Jag har väl respekt för att ni använder er av jobbskatteavdrag och för ert tal om att det är bra i både hög- och lågkonjunktur, bra för jobben och allt möjligt annat.

Hemma läste jag en insändare i Värmlands Folkblad där man tyckte att regeringen skulle sänka skatten, för då skulle tågen gå lite punktligare. Man kan tydligen snart använda resonemanget till vad som helst. Det var skrivet med glimten i ögat, men ändå.

Med anledning av Gunnar Andréns anförande här som nästan var som ett brandtal vill jag redovisa min syn. Flera gånger i dag – för att återgå till detta med hammare, spik och sådana saker – har jag här sagt varför vi av konjunkturskäl ville införa det som kallas för ROT-avdrag och varför vi var tydliga om att det skulle vara tidsbegränsat. Jag märker att talartiden är slut, så jag ber att få återkomma till detta i nästa replik.

Anf. 96 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Att jag skulle ha hållit ett brandtal ställer jag absolut inte upp på. Det var min vanliga sakliga ton som jag använde.

Jag har full förståelse för att skattetrycket inte alltid kommer att vara så här och att det finns goda motiv i många kommuner och på många andra håll för att man ibland behöver sänka skatter. Det är inte det jag

riktar mig mot utan synen på att man kan använda 85 miljarder bara till välfärd och att det är utbytbart.

Jag menar att det har varit bra för den allmänna köpkraften i vårt land att vi har kunnat sänka skatterna för pensionärer, tyvärr alltför lite. Men vi har också kunnat sänka dem väldigt mycket för yrkesarbetande. Det tror jag har varit bra för hela sysselsättningen, pensionärer och så vidare.

Jag vill säga till Marie Engström att detta har varit bra för god vård, skola och så vidare. Det hade inte varit bra om vi hade drabbats av en mycket större arbetslöshet i också många andra sektorer. Det var svårt nog med den ekonomiska krisen utifrån.

Jag ser att Raimo Pärssinen sitter här framme. Jag tänker på hur svårt många exportberoende företag har haft det. Det har varit väldigt viktigt att vi har kunnat hålla upp sysselsättningen totalt sett i landet

Man kan diskutera hur många i den offentliga sektorn som har behövts friställas. En del säger 25 000–35 000. Tyvärr har det varit tio gånger fler i den privata sektorn. Det har varit mycket viktigt att vi har kunnat upprätthålla köpkraften totalt hos den svenska befolkningen.

Jag tror för min del att om ni på den andra sidan varit i regeringsställning hade ni gjort ungefär samma sak med något annorlunda teknik. Det var nödvändigt att öka köpkraften i det här läget.

Anf. 97 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Vi talar mycket om stimulanser i lågkonjunktur. Det gäller både ROT-avdraget, som jag och oppositionen ser det, men även att stärka köpkraften. Jag kanske först ska tala färdigt om ROT-avdraget, eftersom jag blev avbruten av att talartiden tog slut. Jag talar tydligen för länge om saker och ting.

Om man ser till byggsektorn var det en oerhörd arbetslöshet där under 2009. Det påtalades även från regeringen. Det var en väldig arbetslöshet. Vi vet att det är ganska väl använda pengar att göra någonting i den sektorn. Byggsektorn är ändå i någon mening en motor i ekonomin.

Man kan som Gunnar Andrén dra detta vidare och göra en jämställdhetsfråga av det. Men av dem som blev arbetslösa 2009 var det väldigt många fler män än kvinnor. Det är alldeles för många kvinnor och män som är arbetslösa i dag och som också var det då. Man måste se till den utvecklingen. Det finns i varje fall en sådan bakgrund.

Jag tog i mitt anförande upp köpkraften. Vill man få en efterfrågestimulans ska man väl gynna grupper som är i behov av en sådan stimulans. Det kanske inte just är de högavlönade. Det kanske finns ett uppdämt köpbehov hos andra grupper, lågavlönade, människor som har varit arbetslösa, och så vidare. Er politik har inte precis gynnat deras köpkraft.

Jag ska för tredje gången ställa min favoritfråga här: På vilket sätt vill ni stödja de 200 000 frivilligarbetarna, som ni skriver i betänkandet? Dina kompisar här har hittills inte kunnat svara på den frågan. Nu undrar jag om Gunnar Andrén kan svara på den frågan.

Anf. 98 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Svaret är att det kan jag inte. Jag är inte så förberedd på den frågan. Jag får bara meddela att jag tyvärr inte kan göra detta.

Fru talman! Marie Engström och jag ligger väl inte så otroligt långt från varandra utom när det gäller metodiken för hur man kan göra. Vi är överens om att det behövdes en stimulans, och så vidare.

Också jag inser – och jag tror att det är så i alla andra partier – att detta inte var den absolut enda vägen. Det har förts en diskussion om hur man ska göra för att få ut mest effektivitet av pengarna.

Man skulle naturligtvis kunna höja barnbidraget. Det är en metod. Man skulle kunna sänka moms. Det är en annan metod. Det slår på lite olika sätt. Jag har stött denna politik för att det var väldigt viktigt att stimulera arbetsutbudet.

Enligt mitt sätt att se gjorde man det allra bäst under perioden från 2006 genom att sänka skatten och införa det som ni kallar förvärvsavdrag och vi kallar jobbskatteavdrag. Det är ingen skillnad i sak.

Fru talman! Allra sist vill jag instämma i något som jag vet inte har varit uppe i debatten. Jag vet att Marie Engström tidigare har tagit upp detta. Det var en diskussion i våras om beskattningen för EU-parlamentets ledamöter.

Eftersom ni har en reservation på den här punkten finns det enligt mitt sätt att se i grund och botten ingen skillnad i synen mellan oppositionen och de fyra allianspartierna i den här frågan.

Jag förstår att man här kan lägga fram en reservation eftersom det inte har kommit något nytt från regeringen. Det lyckliga är att vi i grund och botten är överens i alla partierna, Problemet är dess värre att vi har ett bindande avtal som ingicks 2005.

Jag säger inte ens att Marie Engström är ansvarig för detta, för det tror jag inte heller. Men det har gjort det väldigt komplicerat att komma fram i den här frågan. Men jag tror att vi så småningom gemensamt ska ta tag i den här frågan igen.

Även om det bara är 20 ledamöter som är ett skattefråse kan jag hålla med om att det inte är så bra. Jag vill tillägga detta.

Anf. 99 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag ber att å Kristdemokraternas vägnar få yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande i dess helhet och avslag på de fem reservationer som finns i anslutning till det.

Fru talman! Jag tänkte börja med att ta upp oppositionens besked att RUT-avdraget ska avskaffas vid ett eventuellt maktskifte medan ROT-avdraget är klokt, ändamålsenligt, framåtsyftande och bör vara kvar enligt oppositionen.

Jag tror att ni förlorar på detta. Jag noterar att ni inte använder ordet pigavdrag längre. Det kanske har att göra med att Marita Ulvskog inte längre finns i denna kammare utan på behörigt avstånd i Bryssel och Strasbourg.

RUT-avdraget har skapat tusentals nya arbetstillfällen inom en bransch som många har sett ned på. Ungefär 11 000 människor är verksamma inom den hushållsnära sektorn. En väldigt hög andel av dessa är kvinnor. De får nu ordning och reda på arbetsmarknaden. Svarta jobb förvandlas till vita jobb, och socialförsäkringar betalas in under ordnade och sjysta villkor.

Denna bransch har inte bara kommit för att stanna utan är också i tillväxt. Ni hämmar en sådan utveckling. Jag och vi i alliansen beklagar

detta och tycker att det är djupt olyckligt. Det handlar också om en stor andel kvinnliga företagare. Det underlättar vardagslivet för vanliga barnfamiljer och även dem utan barn och inte minst för många äldre.

Vi från alliansen tror att den dagen kommer när ni på samma sätt som för ROT-avdraget till följd av det tryck som finns kommer att godta avdrag även för hushållsnära tjänster.

Fru talman! Jag tänker gå vidare till min goda kollega i skatteutskottet som sitter mitt över min plats i kammaren och som kommer från det fina landskapet Västerbotten. I en tidig del av denna debatt då jag befann mig i mitt rum men hade tv:n påslagen riktades ett bibelord inte bara till mig utan som jag uppfattade det till kammaren och hela svenska folket.

Som medlem i Svenska kyrkan blev jag väldigt glad över att Britta Rådström finner styrka och vägledning i ett bibelcitat och i Bibeln. Jag menar att Britta bidrar till en förstärkning av bibelkunskapen i det svenska samhället. Det finns ett Jesusord som jag kan rikta till dig som lyder: Var inte rädd. Paulus riktar också ett ord: Gläd er.

Jag tror att den skattepolitik som vi för inte är mer eller mindre kristen än er. Men man kan glädja sig över den, och man behöver inte alltid vara rädd. Jag upplever också att bibelcitatet är ett stöd för utbildningsminister Jan Björklunds inställning att kristendomsdelen i religionsämnet inte ska försvagas och att vi har fullt socialdemokratiskt stöd för detta.

Nu tänker jag lämna den delen och rikta mig till Britta Rådström från Socialdemokraterna och tala om jobbskatteavdraget eller förvärvsavdraget.

Ni har kampanjer i form av annonser i storstadsmedierna där ni tar upp det som ni kallar för rättvisa. Jobbskatteavdraget är i praktiken ett schabloniserat, generellt och lättadministrerat förvärvsavdrag, för inkomsts förvärvande. Alla avdrag i vårt skattesystem är inte lika fördelaktiga eller ens tillämpbara för samtliga skattebetalare. Det finns exempelvis ett extra förvärvsavdrag, eller jobbskatteavdrag, för dem som arbetar efter att de fyllt 65 år, vilket måste uppfattas som djupt orättvist och kränkande eftersom det gynnar människor som är i en viss ålder.

Fru talman! Socialdemokraterna införde för länge sedan, under den legendariske finansministern Gunnar Sträng, avdragsrätt på en rad områden, vilka sammanfattades i benämningen "för inkomsts förvärvande". Det är få ledamöter som i dag bär hängslen, men Gunnar Sträng gjorde det och hade visst även livrem.

En löntagare som pendlar till sitt arbete kan i dag inte dra av de första 9 000 kronorna för detta. Omkostnader för att utöva arbetet – kanske i form av slitage på kläder, litteraturinköp, tidningar eller annat – kan man heller inte dra av vad gäller de första 5 000 kronorna. Det finns många löntagare, fast de kanske inte syns på samma sätt som aktiva i pensionsårsorganisationerna, som anser att de har en självkostnad på 14 000 kronor som de inte kan dra av för inkomsts förvärvande.

Ni goda socialdemokrater, för ni är väl goda liksom alla vi andra, införde också en avdragsrätt för privata pensionsförsäkringar. Kunde den avdragsrätten utnyttjas av pensionärer? Nej, det kunde den inte. Den var riktad till enbart löntagare. Tidigare kunde man dra av ett halvt eller om man låg i de högre inkomstsikten ett helt basbelopp för inbetalning av privat pensionsförsäkring. Då kunde skatteskillnaden mellan en löntagare

och en pensionär med samma inkomst och lön vara mellan 6 000 och 20 000 kronor per år.

Det var ert skattesystem, men var det rättvist? Varför hade ni inte samma avdragsmöjligheter för pensionärer? Jo, därför att ni på goda grunder hävdade att pensionärerna inte kunde betala in till en privat pensionsförsäkring. Det var så dags då. Det var för sent.

Det vi kristdemokrater vill komma fram till är att vi har avdrag i vårt skattesystem som vissa kan tillämpa och andra inte. Somliga avdrag blir mer förmånliga för vissa inkomstkikt än för andra. När ni säger att det är olika skattenivåer för löntagare och pensionärer, minns då att jobbskatteavdraget är just ett avdrag. Det heter så. Det är ett generellt förvärvsavdrag, och ni talar själva i texter som rör Riksrevisionen om förvärvsavdraget.

Socialdemokraterna vill återinföra rätten till avdrag för fackföreningsavgiften. Det avdraget gäller inte för pensionärer eftersom pensionärer inte har medlemskap i fackförening på det sättet. Är det en orättvisa, eller är avdrag en sak och skattetabeller något annat?

Vi i Allians för Sverige, det vill säga Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, har sänkt skatten ett antal gånger för pensionärerna. Ni gjorde det aldrig under de tolv år ni senast styrde vårt land. Ni får gärna piska upp en stark opinion bland pensionärerna, de viktiga människorna som byggt landet, mot oss i alliansen, men var då ärliga och uppriktiga och påminn om att det under er tid vid makten fanns ett antal avdrag som pensionärerna inte kunde nyttja och att löntagarna därmed i praktiken betalade lägre skatt än pensionärerna.

Anf. 100 GÖRAN THINGWALL (-):

Herr talman! Trevligt att ses igen! I nuläget känner jag mig än mer vild och galen. Jag har nämligen drabbats av en överkänslighetsreaktion – urticaria, nässelutslag – på grund av penicillin. Jag tänker inte säga vem som skrev ut preparatet, men om jag inte står stilla beror det på klådan och inte på Tourettes syndrom. Ni skulle se min magnifika rygg, för att inte säga rumpa! Och tungan tänker jag inte räkna ut.

Herr talman! I detta motionsbetänkande har jag bidragit med motionen om skattebefrielse på arbete från 70 års ålder. Det låter som en dröm men skulle faktiskt kunna bli en sanndröm.

Människan är så beskaffad, herr talman, att incitament, drivfjädrar, i olika former är vägledande för hennes liv och leverne. Efter ett långt arbetsliv med solidarisk skattebetalning till stat, landsting och kommun vore det inte mer än rätt att vid arbete efter 70 års ålder slippa betala skatt. Tänk att få behålla, ograverat, allt det du tjänar. Och vilken gest det vore från samhällets sida att erbjuda detta efter ett långt arbetsliv!

Jag är övertygad om att denna konstruktion skulle vara hälsofrämjande för individen, en morot att till kropp och själ sköta sig för att få uppleva det. Jag vill dock säga att livet förvisso många gånger är ett lotteri, och vi drabbas alla understundom av sjukdom och elände. Det får emellertid inte innebära att en dylik konstruktion om skattebefrielse inte kan införas med hänvisning till att någon på grund av exempelvis sjukdom inte får denna möjlighet. Det finns ingen millimeterrättvisa, och jag tror inte att vi ska eftersträva det heller. Vad det i stället rör sig om är ett tillvaratagande av resurser.

En människa som uppnått 70 års ålder besitter självfallet en enorm kunskap och kompetens. Att samhället inte månar om detta är ett stort slöseri med – ja, just det – resurser. Spin-off-effekterna vid införandet av skattebefrielse från 70 års ålder blir för samhället, och än mer för individen, naturligtvis många, allt från minskad användning av trygghetssystemen till köpstarka konsumenter, för att inte tala om all den visdom, den klokhed, den erfarenhet och allt vett och förnuft och lärdom som förs vidare till en yngre generation.

Den stora vinsten är dock inte pekuniär, ekonomisk, utan vetskapen om att vara behövd, efterfrågad – att vara behövd, herr talman – att veta att samhället är intresserat av vad jag fortfarande kan bidra med. Det är en uppskattning av mina erfarenheter som jag nu får möjlighet att föra vidare. Författaren och konstnären Gunilla Dahlgren uttrycker det på följande sätt: ”Det sämsta med livserfarenhet är att man har den när man inte behöver den.”

Det är dags att värna om den resurs ett långt yrkesliv resulterar i. Visst är det så att vissa yrken kräver sin tribut i form av utslitna kroppar långt före 70 års ålder och jag kastar här ut frågan om vi i nuläget tar hand om dessa människor optimalt. Detta, herr talman, kräver dock en annan debatt.

Herr talman! Tyvärr måste jag påstå att vi har en åldersdiskriminering i det här landet. Om någon mot förmodan skulle söka ett jobb efter 65 års ålder gäller den stående frågan just ålder. Självfallet borde frågan gälla kunskap och kompetens, vad du kan bidra med i det aktuella fallet när du söker ett arbete. Tänk att bli bemött med ”Hej! Vad kan du hjälpa till med för att förgylla vårt arbete?” och inte tvärtom med ”Hej! Hur gammal är du? Ojdå, 65! Ska du inte pensionera dig i stället och ta det lugnt tills du dör?” Jag anser att Sverige inte har råd med att fortsätta på den inslagna vägen utan det är hög tid att tillvarata den enorma kunskap som i skrivande stund ca 1,8 miljoner 65-plussare besitter.

Om hälsan står en bi är det självfallet en enorm tillfredsställelse, om jag så önskar, att få möjlighet att föra mina erfarenheter vidare till en yngre generation. Att vara mentor eller coach efter ett långt yrkesliv är naturligtvis som att skumma grädden av mjölken. Varför ska alla behöva göra egna misstag? Varför inte lära av dem som redan gjort dem? Den politiskt aktiva författaren Grace Paley säger: ”Jag har alltid lyssnat noga på min goda vän Kittys råd, hon har gjort det ena misstaget efter det andra. Hennes erfarenheter är oskattbara!”

Det är symtomatiskt att detta avspeglar sig i representationen av 65-plussare i riksdagen. I nuläget är vi 7–8 procent, att jämföra med hela befolkningen där vi är 25 procent. Man kan tycka att det är dags för ett seniorparti i riksdagen som fokuserar på äldre frågor och blir en garant för att dessa finns på agendan en hel mandatperiod och inte bara vart fjärde år. Själv representerar jag ett sådant parti – SPI, Sveriges Pensionärs Intresseparti. Det är ett tvärpolitiskt parti med förhoppningen att komma in i riksdagen den 19 september.

Herr talman! Att betala skatt kan säkert vara häftigt, men jag vill påstå att det vore lika häftigt att få slippa efter ca 50 års yrkesarbete. Jag vill än en gång upprepa att det inte är försvarbart att inte möjliggöra en konstruktion som lockar en 70-åring att dela med sig av sin kunskap och kompetens. Erfarenhet, livsvisdom, är dock ingen garanti bara för att jag

har uppnått 70 års ålder. Dock är chansen stor att jag varit med om ett och annat sedan 35-årsdagen som jag förhoppningsvis kan dela med mig och som stärkt min mognad, något som jag med pondus kan få respekt för, något som gör att ett företag kan utvecklas och generera ytterligare anställningar.

Jag kan tippa att någon nu får för sig att en sådan här reform skulle kosta för mycket eller rent av påstå att den blir skattesubventionerad. Men då har man ju missat hela poängen. I den globalisering vi nu lever i är det för landet ett tillvaratagande av resurser som är själva cloun. I stället för en diskussion om höjning av pensionsåldern är det självklart bättre att låta den enskilde få avgöra om hon eller han maktar med ytterligare år på arbetsmarknaden. Med vettiga incitament är jag övertygad om att detta skulle vara möjligt. Varför vid 70 år egentligen? Det kanske skulle vara redan vid 67 års ålder.

Herr talman! Mark Twain sade så här om erfarenhet: Den förståndige lär redan av andras erfarenheter, den vanliga människan lär bara av egna erfarenheter, och den oförståndige lär varken av andras eller egna erfarenheter.

Eller, herr talman, så verkar det vara som Gunilla Dahlgren säger och som jag nyss citerade: Jag trodde att jag skulle få dela med mig av min livserfarenhet, men min sonhustru visste mer än jag.

Herr talman! Jag yrkar bifall till min motion Sk555.

Anf. 101 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Herr talman! I dag tycker jag är en trevlig dag, för i dag är en dag då man kan utfärda gratulationer till klokskap och vishet. Då ska jag börja med att gratulera regeringen för sin klokskap att föreslå att man ska införa skattereduktion för köp av RUT- och ROT-tjänster. Jag vill också gratulera riksdagen, i vart fall majoriteten i riksdagen som i all sin vishet sade ja till regeringens förslag. Det var mycket klokt, anser jag. Men alla ställer sig nu inte bakom regeringens förslag, utan uppenbarligen, om vi ska tro på Gunnar Andrén, var det 171 ledamöter här i kammaren som inte gillade regeringens idéer.

Vad är det då oppositionen säger nej till? Om man funderar lite grann på saker och ting säger oppositionen nej till att svart blir vitt, man säger nej till att stressen minskar för hårt provade svenskar som arbetar och sliter för att få vardagen att gå ihop och man säger nej till nya arbeten. Och varför gör man det?

Den här diskussionen har pågått under ett antal år. Men trots att frågan har diskuterats så länge verkar det som att motståndarna fortfarande inte riktigt har lärt sig saker och ting, därför att det kraftfullaste argumentet man kan föra fram är att det kostar pengar, herr talman. Det kostar så mycket pengar att om vi tillåter skatteavdrag för köp av dessa tjänster blir det mindre av pengar till välfärdens kärna. Ingenting kunde vara felaktigare.

De som påstår detta har i själva verket visat att man inte förstår sig ett skvatt på pengar, på ekonomi och på hur budgeten ser ut, därför att den här typen av skattereduktion kostar inte en enda krona. Den skattereduktion som jag som köpare får i de fall jag köper de här tjänsterna motsvarar precis den skatteinkomst som staten får in av den som har utfört tjänsten när den arbetat och deklarerat sin inkomst, det vill säga att lindringen för

mig är lika stor som inkomsten för den andra. Det går jämnt ut. Dessutom skulle man kunna säga att staten faktiskt tjänar på detta. Det gör man i det fall den person som utför tjänsten i annat fall skulle ha gått arbetslös, för då får staten betala ut transfereringar till personen.

Lägger vi ihop allt detta skulle jag med säkerhet kunna säga följande. Skattekollektivet, staten, tjänar på att man inför ordningen med skattere- duktion för köp av dessa tjänster. Det blir både mindre stress i tillvaron och mer arbeten. Det blir mer arbeten i välfärdens kärna, och det blir mer vitt och mindre svart. Det är bara fördelar. De som säger nej till detta gör det bara därför att de har låst sig fast vid någon form av ideologisk övertygelse som de fortfarande inte har möjlighet att komma ifrån.

Låt mig till sist bara kommentera det här med subvention, därför att det andra argumentet är att detta är en subvention. När man uttrycker sig på det viset får ordet makt över våra tankar. Det här är ingen subvention, det är en reduktion.

Bara de som tycker att staten ska få 100 procent av våra inkomster skulle kunna se att det är något oegentligt med detta. Men vad är rimligt? Hur mycket ska staten ha av våra inkomster? Om vi sänker nivån från 80 till 70 procent, från 70 till 60 procent, från 50 till 30 procent – vad är rimligt?

Det här innebär en reduktion av skatten, inte en subvention av tjänsten som sådan.

Anf. 102 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Eftersom Anne-Marie Pålsson anmälde sig till den här debatten vill jag också passa på att göra ett litet inlägg.

Det är rätt intressant att Anne-Marie Pålsson inleder med att tacka re- geringen för det här förslaget. Det verkar som att Anne-Marie Pålsson har sovit några år. Det här fattade faktiskt riksdagen beslut om 2007. Och Socialdemokraterna var emot förslaget från första början och har varit det hela tiden. Vi tycker att det här skattebidraget, som det handlar om, till företag som sysslar med hushållsnära tjänster inte är relevant.

Jag vill ställa en motfråga till Anne-Marie Pålsson, som är ekonom, när hon påstår att det ger så många arbetstillfällen. Det är rätt intressant att jämföra skattebidraget till hushållsnära tjänster med avdraget för ROT. I det första fallet handlar det om att ge ett skattebidrag till ungefär 100 procent av kostnaderna. När det gäller ROT kanske skattebidraget motsvarar ungefär 20 procent av de kostnader jag har för att bygga om mitt hus, byta fönster, renovera etcetera. De övriga 80 procenten står jag själv för till hundra procent, för jag köper ju på marknaden. Man köper material, man köper insatsvaror etcetera. Det skapar jobb inom handeln och fabriker i landet. Det är det som är poängen. Det är det som gör att det blir en ekonomisk tillväxt. Det är därför som det är så viktigt att hålla i gång byggsektorn. Det är den stora skillnaden.

Att jämföra hushållsnära tjänster och ROT är verkligen som att blanda äpplen och päron. Det är två helt olika saker, och det är det som är vår huvudkritik.

Systemet att subventionera 100 procent av ett företags kostnad med 50 procent innebär på ett helår i storleksordningen 285 000 kronor i skat- tebidrag från Skatteverket till enskilda företagare för heltidsanställd per- son. Det är en enorm subvention. Det finns inget annat land i hela Europa

som har en sådan subvention som ni har infört. Danmark har haft det. Den borgerliga regeringen där införde det. Den borgerliga regeringen avskaffade det efter några år, eftersom de upptäckte att det kostade alldeles för mycket i skattepengar. Det är därför som vi kritiserar systemet och tycker att det är felaktigt, och det har ingenting med konjunkturen att göra.

Eftersom Anne-Marie Pålsson är ekonom vill jag säga att jag tror att man skulle ha kunnat göra väldigt mycket mer för de 100 000 människor som blev utan jobb under föregående år. Man kunde ha sett till att de haft större köpkraft, till exempel genom en mer aktiv arbetsmarknadspolitik, som hade gjort att de som jobbar inom fordonsindustrin kunde ha varit kvar på sin arbetsplats. Man kunde ha delat på kostnaden mellan arbetsgivarna och staten via arbetsmarknadspolitiken för att de skulle kunna vara kvar i stället för att gå ut i öppen arbetslöshet, som skedde. Därmed blev det också lägre köpkraft, vilket påverkar ekonomin i dess helhet. Där handlar det om tiotusentals jobb, kanske ännu fler. Totalt handlar det om 100 000 jobb – för att inte tala om den offentliga sektorn, där vi direkt kan säga att 25 000 arbetstillfällen gick förlorade. Det är det politiken handlar om: att stimulera ekonomin för att skapa sysselsättning i lågkonjunktur. Det här har inte skapat någon sysselsättning i lågkonjunktur.

Anf. 103 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Herr talman! Jag kom av mig lite grann, eftersom jag tänkt mig ett replikskifte, men okej!

Det Lars Johansson säger i talarstolen är precis den typ av argumentation vi har hört så många gånger förr. Det handlar om att saker och ting skulle stå i någon form av motsatsställning. Genom att vi gör som vi gör, det vill säga tillåter den här skattereduktionen, blir det mindre resurser till någonting annat. Ungefär så tänker man från oppositionens sida. Det oppositionen vill är att ha mer av vård, skola, omsorg, byggnation eller gud vet vad. Man har olika idéer och olika prioriteringar.

Vad jag säger är att det resonemanget är fel. Det ena utesluter inte det andra. Man kan få båda sakerna. Det är det som är hela poängen. Man kan räkna samman skattereduktionen och säga ”Så här mycket kostar det!” och få fram en siffra som kan låta väldigt stor. Men då glömmer man att räkna in de skatteintäkter som staten får av de personer som utfört tjänsten. Gör man det blir de båda posterna lika stora. Kruket är nämligen att de personer som är aktiva inom RUT-sektorn under andra omständigheter hade varit hänvisade till svartjobb. Då hade staten inte fått in några pengar alls.

Det gäller även ROT-sektorn. Det är en egendomlighet att man säger ja till det ena och nej till det andra och skyller på någon form av konjunkturtänkande. Om man pratar med hantverkare, vilket jag har gjort, får man veta att de är jätteglada över detta. De säger: Äntligen får vi arbeta vitt även mot privatpersoner!

Anf. 104 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är viktigt att hålla sig till fakta, Anne-Marie Pålsson. Innan den borgerliga majoriteten införde skattebidrag för hushållsnära tjänster hade Konjunkturinstitutet räknat ut att denna sektor

omsatte ungefär 150 miljoner kronor vitt. I den utveckling vi ser framför oss, där allt fler människor köper tjänster av olika slag, skulle naturligtvis fler människor ha köpt de tjänsterna – vitt, utan skattebidrag – och den verksamheten skulle också ha fått ökad omsättning. Men det har aldrig kunnat prövas, eftersom man infört skattebidraget i den omfattning som jag tidigare har redovisat för.

Ni glömmer att det finns människor som betalar vitt vad det kostar. Det handlar om att hela tiden se till att människor använder sig av olika tjänster men också betalar fullt ut vad det kostar. Vi kan inte ha ett skattesystem där man inför skattebidrag varje gång det uppstår skattefusk.

Vi har enligt Skatteverkets redovisning ungefär 132 miljarder i skatteundandragande i landet. Men tyvärr har den borgerliga majoriteten givit Skatteverket mindre möjligheter att agera och färre instrument, genom att man successivt har reducerat Skatteverkets personal, så att den i mindre utsträckning hinner utöva sin kontrolluppgift.

Nu avsätter man pengar från den borgerliga majoriteten för att Skatteverket ska anställa människor som kan betala ut pengar i skattebidrag. När jag kom till riksdagen trodde jag att Skatteverket var till för att driva in pengar, men nu har jag upptäckt att det är till för att betala ut pengar till välbeställda i samhället, som är de som i huvudsak använder sig av skattebidraget. Det blir en illojal konkurrens om arbetskraften på arbetsmarknaden.

Anf. 105 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Det var väldigt bra att Anne-Marie Pålsson anmälde sig till den här debatten. Hon inledde med att tacka regeringen och riksdagen för de beslut som tidigare har fattats beträffande bland annat RUT-delen av hushållsavdraget. Men det förtjänar att understrykas att ett särskilt tack bör riktas just till Anne-Marie Pålsson, som var den person som på ett tidigt stadium utvecklade tanken om skattereduktion för hushållsnära tjänster som ett medel för att åstadkomma vita tjänster av svarta tjänster och att åstadkomma att stressade personer i förvärvsarbete får möjlighet att till rimlig kostnad köpa dessa tjänster. Jag vill gärna understryka att Anne-Marie Pålsson bidrog i väldigt hög grad till den reformen, även om det tog tid, vilket också förtjänar att understrykas. Det krävdes att det blev ett regeringsskifte först för att det skulle komma till stånd.

Herr talman! Därutöver vill jag också ytterligare understryka att de siffror som har varit i ropet den senaste veckan beträffande hur många som har kunnat nyttja hushållsavdraget, särskilt RUT-delen, räknats fram utifrån SCB:s statistik och är kraftigt förlegade i och med att de avser 2008. Vi vet att det är just under 2009, med fortsatt utveckling 2010, som den här reformen har blivit riktigt populär och kommit att stimulera arbetsmarknaden på ett påtagligt sätt.

I det sammanhanget är det förvånande hur lättsinnigt den rödgröna kartellen behandlar siffrorna beträffande det antal arbetstillfällen som den vägen har skapats. Det handlar alltså om ett mycket stort antal arbetstillfällen på RUT-delen. Räknar man därutöver ROT-delen är det något helt fantastiskt man har kunnat åstadkomma under det senaste året. Det kan man sätta i relation till exempel till den diskussion som har förts om 3 000 arbetstillfällen i Trollhättan. Det är viktigt att man bevarar de arbetstillfällena, men det är 3 000. Här handlar det om mångdubbelt fler.

På det viset tycker jag att det har varit en bra diskussion, eftersom fokus nu har satts på hur viktigt det är att dessa reformer kan ges tillfälle att utvecklas ytterligare. Det här är en möjlighet för vanliga personer att köpa tjänster på ett rimligt sätt och därmed utveckla arbetsmarknaden. Det är något helt annat än det som den rödgröna kartellen för fram i sin reservation. Där handlar det om företagsstöd på olika sätt till fastighetsbolag, kulturinstitutioner och andra. Det är en annan diskussion. Den diskussion vi har fört i anslutning till ROT- och RUT-avdragen gäller möjligheten för enskilda personer att på rimliga villkor, det vill säga utan en alltför stor skattekil, kunna köpa tjänster på ett skattemässigt riktigt sätt. Det åstadkommer att svarta jobb blir vita och att det blir fler jobb. Jag har velat understryka detta efter den diskussion som har förts.

Anf. 106 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är inte så att det har blivit så många fler arbetstillfällen som Lennart Hedquist påstår. Det vi vet är det som riksdagens utredningstjänst har redovisat för 2008. Vi vet också hur mycket pengar som har betalats ut i skattebidrag för 2009. Enligt Skatteverkets egen bedömning är det ungefär 600 miljoner. Man vet definitivt i maj.

Om jag håller mig till de 600 miljonerna blir det inte så där väldigt många fler arbetstillfällen på heltid än det var 2008. Jag tycker dessutom att det är intressant att notera att Lennart Hedquist gör jämförelsen med jobben på Saab i Trollhättan. Det är ju fantastiskt. Jag försökte tidigare i mitt inlägg beskriva skillnaden mellan skattebidrag till hushållsnära tjänster och ROT-bidrag, där ROT-bidrag utgör kanske 20 procent av den kostnad jag har när jag bygger om mitt hus och i övrigt skapar sysselsättning.

När det gäller arbetstillfällena på Saab i Trollhättan är det precis samma sak. De 3 000 jobb som finns på Saabfabriken i Trollhättan genererar ju många tusen ytterligare jobb bland underleverantörer i Sverige. Det görs olika bedömningar i samband med diskussion av nedläggningen, men det handlar om kanske 10 000–15 000 jobb, alltså mångfalt många fler jobb. Det är det som är poängen. Det är därför man måste se till att denna typ av sysselsättning växer i Sverige. Den genererar nämligen så många fler arbetstillfällen inom andra områden. Det är det som är poängen.

Ser ni inte detta? Det klart att ni går rätt in i skogen när ni inte ser skillnaden och ser träden. Det är fantastiskt.

Anf. 107 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Herr talman! Det bär mig emot att låta en socialdemokrat få sista ordet i denna debatt. Dessutom satt jag och tryckte på fel knapp tidigare.

Jag skulle vilja fråga någon företrädare för oppositionen: Om det nu är så som jag påstår, nämligen att det inte kostar någonting med dessa skattereduktioner, påverkas er inställning till reformen? Är ert nej villkorat av er tro att det de facto kostar någonting? Ändras er uppfattning om någon skulle komma fram och säga att det inte kostar någonting alls? Är det bara principer det handlar om, eller är det så att det finns några andra överväganden? Hela debatten hamnar ju fel när man påstår att denna typ av reform tränger undan andra angelägna ting. Det är den ena delen jag skulle vilja fråga om.

Den andra delen är: Spelar det någon roll hur många som kommer att sysselsättas? Är det så att man lättare kan svälja en sådan här reform om det är många? Om det hade varit 100 000 arbeten som totalt sett hade genererats, hade man från oppositionen då varit mer entusiastisk inför reformen? Är motståndet beroende på att man har räknat ut att det handlar om ett antal tusen heltidssysselsatta? Vad är det för principer som får oppositionen att vara så negativ till detta?

Anf. 108 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det påverkas inte av några sådana resonemang.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

12 § Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet

*Allmänna motioner om
beskattning av företag,
kapital och fastighet*

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU27

Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet.

Anf. 109 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Det är intressant att notera att regeringsföreträdarna går i spinn. Man ska prata om arbetsmarknaden och jobb när det gäller detta. Men i övrigt – när det gäller den stora arbetslöshet som har spridit ut sig i landet, när det gäller det stöd företagen behöver i form av kompetensutveckling, kapital och ingenjörskunskap och när det gäller alla nedläggningar som har varit i till exempel mitt hemlän – hörs det inte så mycket från mina kamrater på den borgerliga sidan i skatteutskottet.

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservationerna 1, 2, 3 och 6, så att detta inte glöms bort i hastigheten.

Ni har tagit ansvar för Sverige, säger ni. Då är det dags att börja göra bokslut nu. Vad är det för utveckling vi kan utläsa från den politik ni konsekvent har drivit? Som jag sade har antalet arbetslösa ökat med 100 000. Utanförskapet – det begrepp ni själva har myntat och räknat på – har ökat med 70 000. Vi fick höra från Centerpartiet att en person i utanförskap kostar ungefär 1 miljon kronor. Det är då 70 miljarders belastning som ligger i den ökningen.

Enligt SCB har inkomstskillnaderna inte varit så stora som nu sedan man började med dessa mätningar 1975. Senast i veckan kom en RUT-undersökning som pekar på att andelen fattiga, ensamstående kvinnor med barn har ökat med 40 procent eller ungefär 22 000 personer sedan 2006. Socialbidragen ökar i 90 procent av kommunerna. Ni är nöjda.

Allt detta har hänt samtidigt som regeringen har sänkt skatterna med 100 miljarder kronor. Ni säger att ni har gjort det för att klara sysselsättningen. Det har gått åt helt fel håll med helt fel profil. Det är inget snack om att den största delen av skattesänkningarna – det är det många som har sagt, och de står för det – faktiskt har riktats till den rikaste tiondelen.

Herr talman! Vi socialdemokrater väljer en annan väg. Det måste alltid få vara så att jobben går före skattesänkningar. Sverige behöver en kraftfull politik för att möta den stora arbetslösheten, de stora utmaningarna och klimatförändringarna samt för att minska de växande klyftorna. Om detta är vi helt överens med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, och vi kommer – var så lugna – att presentera fler förslag som är gemensamma. Vi kommer också att presentera finansiering för dessa förslag.

Vi vill som ni känner till införa en ny fastighetsskatt. Den ska utgå från dagens system, men vi vill göra förbättringar som tar till vara och förbättrar neutraliteten mellan olika boendeformer och som är fördelningsspolitiskt mer rättvisa.

Det finns många andra viktiga områden där vi formar vår gemensamma politik, bland annat det som varit uppe tidigare: bekämpning av skattefusk. Var är ert program när det gäller detta? Vi har ett tiopunktsprogram för skattefusk och ekonomisk brottslighet. Vi vill också styra över skatterna så att det blir bra och förbättrar miljön. Jag måste få tala om för mina kära kamrater från den borgerliga sidan i skatteutskottet att vi ser fram emot valrörelsen.

Herr talman! I vår första reservation pekar vi på EU:s sparandedirektiv, som i sin nuvarande utformning är alltför begränsat för att vara ett verksamt instrument mot avancerad skatteplanering. I princip omfattar det endast fysiska personers banktillgodohavanden. Kapitalvinster på aktier och företagsinkomster är undantagna.

Här tycker vi faktiskt att det går att göra mer, för det går alltid att göra lite till. Regeringen bör visa större aktivitet till stöd för en revidering och utvidgning av sparandedirektivet än vad som hittills gjorts. Kampen mot ekonomisk brottslighet måste alltid vara ett prioriterat område, och därför yrkar jag bifall till reservation 1.

Herr talman! Utskottsmajoriteten skriver att skattereglerna ska utformas så att de kan finansiera offentliga utgifter på ett hållbart sätt. Vad menar man då? Just nu lånar regeringen till skattesänkningar, och som om inte det vore nog sitter man och planerar nya, stora sänkningar. Bara Centerpartiet presenterar skattesänkningar på 28 miljarder kronor till.

Är det hållbart? Nej, naturligtvis inte.

Vidare säger man i betänkandet att reglerna ska skapa finansiellt utrymme för att sänka strategiska skattesatser. Det kanske Annicka Engblom från Moderaterna kan svara på. Hur tänker ni då? Vad tänker ni göra? Handlar det om de 3 miljarder kronor ni har dragit in i höjd skatt på trafikförsäkringspremien genom att lägga på den pålagan? Eller är det någonting annat? Det kanske finns ett svar till den texten.

Herr talman! Förra året hade regeringen för mycket att göra. Det fick vi höra när vi diskuterade tonnageskatten. Tonnageskatten har fått två tillkännagivanden från denna kammare. Vi är fullständigt överens i utskottet över alla partigränser. Men vad gör man då från majoriteten? Med sin ordförande hukar man och väljer ett blekt uttalande om att man utgår ifrån att regeringen skyndsamt ska göra det riksdagen har bestämt. Nu har vi utgått från det ett par gånger. Förra gången hade regeringen för mycket att göra med EU-ordförandeskapet. Den här gången kanske detta kommer upp i någon annan utredning. Vi menar att det nu finns en möjlighet för kammaren att verkligen sätta fart på det här genom ett tillkännagivande. Vi vet att det finns borgerliga ledamöter som är otåliga i den

här frågan också. Frågan är hur många gånger ni ska tillåta att regeringen nonchalerar riksdagen innan ert tålamod tryter.

Vindkraftsutbyggnaden i Sverige har gått snabbt. Tyvärr har vindkraftskooperativens utveckling hejdat av den avsiktsförklaring som Skatteverket har gjort om att börja ta ut uttagsskatt för kooperativ på mellanskillnaden mellan elpriset på börsen Nord Pool och det pris som andelsägarna betalar för elleveranser från kooperativen.

Problemet måste få en snar lösning så att den andelsägda vindkraften åter kan fortsätta att växa. Därför tycker vi att regeringen borde utreda frågan och analysera begreppet marknadspris, som tillämpas vid uttagsbeskattning och på avdraget för vindkraftskooperativens utdelning.

Men vad säger majoriteten nu igen? Jo, att Skatteverket kommer att informera om vilka principer man avser att tillämpa. Här kan man lägga till ett litet ”häpp” i protokollet!

Man utgår även ifrån att Energimyndigheten ska kunna bistå med underlag som belyser prisutvecklingen. Vad är det för skrivning i ett betänkande från riksdagen? Har inte regeringen ett ansvar i frågan? Och framför allt, Annicka Engblom: Var står du i den här frågan? Vad tycker ni? Om Skatteverket kommer med ett uttalande – ställer ni upp på det oavsett vad det innebär? Eller vad säger ni?

Vad säger Åke Sandström från Centerpartiet i frågan? Det är en angelägen fråga runt om i landet, i valkretsar som Västerbotten och så vidare. Vad tycker Åke Sandström i frågan?

Vi yrkar bifall till reservation nr 3.

Herr talman! Olika beslut i riksdagen har urholkat den skattemässiga neutraliteten mellan olika boendeformer. Det är förstås återigen medveten politik som spär på skillnaderna.

Nyligen kom Fastighetsägarna, Hyresgästföreningen samt Sabo med sin rapport vid namn *Balanserade ekonomiska villkor – en skattereform för hyresrätten*. I förordet skriver de tre organisationerna gemensamt följande: ”I Sverige har det sedan lång tid tillbaka funnits en politisk samsyn om att det behövs en blandning av boende- och upplåtelseformer och att de ekonomiska villkoren ska vara neutrala, så att det finns en reell valfrihet för bostadskonsumenter. På senare år har de ekonomiska villkoren för boendet förändrats på ett sätt som gjort att hyresrättens konkurrenskraft ytterligare försämrats gentemot egna hem och bostadsrätter. Till stor del beror detta på förändringar i skattesystemet och att de stöd som tidigare funnits för att kompensera hyresrätten slopats.”

Vi kan bara instämma i deras analys. Hyresrätten är enligt vår uppfattning missgynnad i jämförelse med andra boendeformer. Dessutom krävs det en väl fungerande hyresmarknad med bra utbud på bostäder med hög kvalitet för att kunna underlätta rörligheten på arbetsmarknaden. Därför måste det byggas fler hyresrätter. Här har inte regeringen eller ni i majoriteten rosat marknaden, precis.

Förra året byggdes det blygsamma 15 250 bostäder. 12 000 arbetstillfällen försvann inom byggbranschen. I år förväntas ytterligare 5 000 jobb försvinna där. Det här är ytterligare ett bevis och tecken på er misslyckade jobbpolitik.

Därför, herr talman, krävs det en rad bostadspolitiska ställningstaganden för att förbättra läget. Då tycker vi att en utredning om den skatte-

mässiga neutraliteten och rättvisan mellan olika boendeformer är en mycket viktig del i bostadspolitiken.

Med detta yrkar jag bifall till reservation nr 6.

(Applåder)

Anf. 110 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Betänkandet *Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet* innehåller en rad reservationer inom många olika områden. Jag vill peka på några som känns mer viktiga.

Vi pratade förut om vikten av att bekämpa skattefusk. I reservation 1 skriver vi om behovet av att utvidga sparandedirektivet till att gälla fler områden än i dag. I går förde vi en diskussion i utskottet där vi försökte förmå regeringen att också inom ramen för EU jobba för detta. Vi trycker vidare på det i reservationen, och vi kommer att återkomma i frågan. Det är en av de viktiga punkter som vi i oppositionen har för att bekämpa skattefusk, och den är viktig att ta med sig i denna lite mer allmänna skattefuskdiskussion som vi har här i dag.

På s. 10 i betänkandet läser jag att villkoren för att starta, driva och utveckla företag har stärkts under mandatperioden. Alliansen slår sig för bröstet för detta. Det började i alla fall inte så jättebra: Ni höjde arbetsgi- varavgiften, ni tog bort anslagen till Forska & Vax och ni hade ingen ambition när det gäller forskning och utveckling för mindre företag. Det kan man ta och fundera på kopplat till den diskussion som vi förde tidigare i dag i det förra ärendet.

Vi menar att satsningar på Vinnova och skatteavdrag för forskning och utveckling är oerhört viktiga frågor. Raimo Pärssinen var inne på kompetenssatsningar. Det är också viktiga frågor för att få fler i jobb och fler företag. Vi pratade om ett tillskott av riskkapital och riskkapitalavdrag och om sjuklönekostnader, som är dryga för mindre företag. Den sociala tryggheten är oerhört viktig, och man ska ta likviditetsproblemen för de mindre företagen på allvar.

En annan viktig näringspolitisk fråga är frågan om tonnageskatten. Utskottet utgår från att regeringen följer tidigare beslut. Men det har utskottet gjort förut. Vi vill peka på att detta är en viktig sysselsättningsfråga. Vi vill sätta stopp för den utflaggning som sker i dag. Vi vill naturligtvis få till stånd likvärdiga konkurrensförhållanden med tonnageskat- ten. Det är viktigt i den branschen lika väl som i många andra, där man ofta pratar om att man inte kan tillåta en konkurrensnedvridning i en bransch som är utsatt på detta sätt.

Det finns en fråga att lösa här, nämligen vad man gör när man löser upp den latent skatteskulden. Men jag menar att det måste finnas möj- lighet till dialog med näringen och branschen. Det är jag fullständigt övertygad om.

Jag ska ta upp en del av frågan om fastighetsskatten. Det gäller en fråga som jag inte har reserverat mig i men som jag har drivit förut. Det handlar om klassificering av särskilda boendeformer för äldre och hur de ska taxeras. Det är också en fråga som har dragits i långbänk. Majoriteten skriver att det är olyckligt att vi inte har fått något svar än. Ja, jag in- stämmer i att det är väldigt olyckligt. Antingen ska de taxeras som bostä- der, och i så fall åläggas skatt, eller också som vårdfastigheter och inte

beskattas. Det här är fortfarande oklart. Äldreboendedelegationen har påtalat för regeringen att man måste komma till skott och göra någonting.

Fråga efter fråga där regeringen inte når något resultat läggs på hög.

Till sist har vi uttagsbeskattningen av vindkraftskooperativen. Här har vi en gemensam reservation där vi vill se över problemen. Jag vill framhålla att det viktiga i den här frågan är synen på hur man ska beräkna marknadsvärdet på uttag av el när det gäller delägarna i vindkraftskooperativet. Det har gjorts en nationalekonomisk studie i den här frågan där man pekar på att man kan kalla det pris som var ålagt för ett marknadspris, det vill säga ett vedertaget marknadspris. Man kan säga att det är här frågan ligger. Vad är marknadspriset på uttag av el? Ska priset sättas utifrån Nord Pools prissättning eller kan det finnas andra underlag för prissättningen?

Jag tycker att det är jättebra att vi i oppositionen har bestämt oss för att se över den här frågan. Jag vill också peka på vikten av att ha en korrekt uttagsbeskattning i vårt skattesystem. Den är viktig. Den måste finnas för att upprätthålla likformigheten.

Herr talman! Därmed instämmer jag i de yrkanden på bifall till reservationer som föregående talare gjorde.

(forts. 15 §)

Prot. 2009/10:85

10 mars

*Allmänna motioner om
beskattning av företag,
kapital och fastighet*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 4 mars

AU5 Åtgärder med anledning av Lavaldomen och andra arbetsrättsliga frågor

Punkt 1 (Avslag på proposition 2009/10:48)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 1: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 2 (Antagande av lagförslagen)

I skrivelse den 2 mars från Berit Högman med flera (s, v, mp) hade yrkats att 5a § och 9a § lagen om utstationering av arbetstagare skulle vila i minst tolv månader på grund av att lagförslagen innebar sådan begränsning av fri- och rättighet som avses i 2 kap. 12 § regeringsformen. Vidare hade i skrivelse den 3 mars från Sven-Erik Österberg med flera (s, v, mp) yrkats att även de delar av lagförslagen i ärendet som inte omfattades av den begäran om vilandeförklaring som lämnades in den 2 mars skulle förklaras vilande i enlighet med 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen.

Enligt denna föreskrift i regeringsformen kunde lagförslagen ändå antas om *minst fem sjättedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Om så inte skedde skulle lagförslagen hänvisas till konstitutionsutskottet för prövning om bestämmelsen att lagförslagen skulle vila i tolv månader var tillämplig.

Beslutet skulle fattas genom omröstning.

Med hänsyn till kravet på fem sjättedels majoritet företogs rösträkning utan föregående uppresning.

Votering:

152 för att lagförslagen skulle antas

144 för att lagförslagen skulle hänvisas till konstitutionsutskottet

53 frånvarande

Förste vice talmannen konstaterade att mindre än fem sjättedelar av de röstande hade röstat för att lagförslagen skulle antas. Kammaren hade således beslutat att hänvisa lagförslagen till konstitutionsutskottet för sådan prövning som avses i 2 kap. 12 § femte stycket regeringsformen.

Partivis fördelning av rösterna:

För att lagförslagen skulle antas: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För att lagförslagen skulle hänvisas till KU: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd,
3 v, 1 mp

Punkt 3 (Insatser på EU-nivå)

1. utskottet

2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet

144 för res. 2

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 24 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 2: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 5 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 4 (Utredning om den svenska kollektivavtalsmodellen)

1. utskottet
2. res. 3 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res. 3

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 3: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 6 (ILO-konvention 94 m.m.)

1. utskottet
2. res. 6 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet

144 för res. 6

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 24 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 6: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 5 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 9 (Egenanställning)

1. utskottet
2. res. 9 (mp)

Votering:

275 för utskottet

18 för res. 9

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 83 m, 24 c, 23 fp, 19 kd, 19 v, 1 -

För res. 9: 18 mp

Frånvarande: 24 s, 13 m, 5 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 12 (Tidsbegränsade anställningar i allmänhet)

1. utskottet
2. res. 11 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet

144 för res. 11

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 11: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 13 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 17 (Återanställning före uthyrning)

1. utskottet

2. res. 16 (s, v)

Votering:

168 för utskottet

124 för res. 16

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 24 c, 23 fp, 19 kd, 17 mp, 1 -

För res. 16: 105 s, 19 v

Frånvarande: 25 s, 12 m, 5 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 2 mp

Punkt 20 (Rätt till heltid)

1. utskottet

2. res. 19 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res. 19

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 19: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU20 Otillåtna avfallstransporter och manipulerade avgasrenings-system

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU12 Djurskydd

Punkt 11 (Pälsdjur)

1. utskottet

2. res. 6 (s, v, mp)

Votering:

154 för utskottet

138 för res. 6

4 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 2 s, 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 6: 101 s, 19 v, 18 mp

Avstod: 4 s

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 13 (Kattutredning)

1. utskottet
2. res. 7 (s, v, mp)

Votering:

150 för utskottet

139 för res. 7

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 24 c, 22 fp, 18 kd, 1 mp, 1 -

För res. 7: 103 s, 19 v, 17 mp

Frånvarande: 27 s, 12 m, 5 c, 6 fp, 6 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 15 (Sexuella övergrepp mot djur)

1. utskottet
2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res. 8

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 8: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 22 (Nötrasen belgisk blå)

1. utskottet
2. res. 13 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

143 för res. 13

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 84 m, 24 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 13: 106 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 5 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Tomas Eneroth (s) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU8 Vissa kulturmiljöfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU9 Idrotts- och spelfrågor

Punkt 1 (Frågor om idrottsetiskt arbete m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (v, s, mp)

Votering:

150 för utskottet

144 för res. 1

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 25 c, 22 fp, 19 kd, 1 -

För res. 1: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 13 m, 4 c, 6 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Gulan Avci (fp) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Dopning)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

Votering:

170 för utskottet

108 för res. 2

18 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 18 mp, 1 -

För res. 2: 107 s, 1 v

Avstod: 18 v

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU11 Vuxenutbildning

Punkt 1 (Vuxenutbildningens omfattning och inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

169 för utskottet

107 för res. 1

19 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 22 fp, 19 kd, 18 mp, 1 -

För res. 1: 107 s

Avstod: 19 v

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 6 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 3 (Resurser till vuxenutbildningen)

1. utskottet
2. res. 3 (s)

Votering:

169 för utskottet
105 för res. 3
20 avstod
55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 17 mp, 1 -
För res. 3: 105 s
Avstod: 19 v, 1 mp
Frånvarande: 25 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU12 Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet
144 för res. 1
53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -
För res. 1: 107 s, 19 v, 18 mp
Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 2 (Lagförslaget)

1. utskottet
2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet
144 för res. 2
53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -
För res. 2: 107 s, 19 v, 18 mp
Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkt 3 (Uppskjuten invandringsprövning m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (v, mp)

Votering:

255 för utskottet

38 för res. 3

1 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 84 m, 24 c, 22 fp, 19 kd, 1 -

För res. 3: 1 s, 19 v, 18 mp

Avstod: 1 s

Frånvarande: 23 s, 12 m, 5 c, 6 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Lars Lilja (s) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 4 (Anhöriginvandring)

1. utskottet
2. res. 4 (v, mp)

Votering:

259 för utskottet

37 för res. 4

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res. 4: 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Punkterna 5 och 6

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU33 Övergångsvis dokumenthantering vid flyttningar under punktskatteuppskov

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU11 Unga lagöverträdare

Punkt 1 (Riksrevisionens styrelses redogörelse m.m.)

1. utskottet
2. res. (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 1 -

För res.: 107 s, 19 v, 18 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

KU29 Statlig förvaltning

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU17 Kommunala frågor

Punkt 2 (Kommunalekonomisk utjämning)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

168 för utskottet

108 för res. 1

18 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 17 kd, 18 mp, 1 -

För res. 1: 107 s, 1 v

Avstod: 18 v

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 7 kd, 3 v, 1 mp

Kent Persson (v) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Punkt 3 (Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter)

1. utskottet

2. res. 3 (s)

Votering:

170 för utskottet

106 för res. 3

19 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd, 18 mp, 1 -

För res. 3: 106 s

Avstod: 19 v

Frånvarande: 24 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU26 Allmänna motioner om inkomstskatter

Punkt 1 (Skatteskala, grundavdrag m.m.)

Yrkanden:

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

3. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 2009/10:Sk555 (m)

Förberedande votering:

144 för res. 1

5 för mot.

145 avstod

55 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Maria Lundqvist-Brömster (fp) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

151 för utskottet

144 för res. 1

1 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 25 c, 23 fp, 19 kd

För res. 1: 107 s, 19 v, 18 mp

Avstod: 1 -

Frånvarande: 23 s, 12 m, 4 c, 5 fp, 5 kd, 3 v, 1 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Meddelande om votering

Förste vice talmannen meddelade att voteringen torsdagen den 11 mars skulle äga rum efter debattens slut i utrikesutskottets betänkande 2009/10:UU9, dock tidigast kl. 16.00.

*Allmänna motioner om
beskattning av företag,
kapital och fastighet*

15 § (forts. från 12 §) Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet (forts. SkU27)

Anf. 111 HELENA LEANDER (mp):

Herr talman! Jag vill också ha en företagsbeskattning som gynnar innovationer och entreprenörskap. Jag vill också ha en tonnageskatt som ger likvärdiga villkor för svensk sjöfart. Jag vill också ha ett gott informationsutbyte med andra länder så att de skatter som ska betalas in verkligen blir betalda och jag vill också ha en rättvis och likformig fastighetsbeskattning. Det här har mina rödgröna kolleger redan redogjort för väldigt föredömligt före voteringen. Jag hoppas att ni kommer ihåg det så att

jag i stället kan koncentrera mig helt på frågan om uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ.

Uttagsbeskattning är en gammal fin princip i svensk skattelagstiftning som finns till för att företagsägare inte ska undgå beskattning av företagets inkomster genom att ta ut värdet av företagets produktion för privat bruk. Om varor eller tjänster överläts till ett pris som understiger marknadspriset ska man uttagsbeskattas. Det är mig veterligen ingen som har ifrågasatt den principen som sådan, däremot har i alla fall jag fått väldigt många mejl från människor som tycker att Skatteverkets tillämpning när det kommer till vindkraftskooperativ är mycket konstig.

Vindkraftskooperativen består av människor som gått samman i en ekonomisk förening och investerat i vindkraftverk som ska förse dem med el. Kostnaden för en andel motsvarar byggandet av vindkraftverken, inklusive eventuell vinst för projektören. Varje andel i kooperativet berättigar sedan andelsägaren till att köpa en viss mängd el till ett visst pris, som i sin tur ska täcka de löpande kostnaderna inklusive eventuella vinster för underhållsföretag och så vidare.

Precis som de olika elbolagen erbjuder olika avtalsmodeller har vindkraftskooperativen en helt egen prissättningsmodell, med egna förutsättningar. Man betalar helt enkelt i två steg, först för själva andelen och sedan för själva elen. Eftersom man redan har betalat för andelen en gång kan själva elpriset normalt vara lite lägre än spotpriset på elbörsen Nordpool. Det är den här detaljen som Skatteverket har hakat upp sig på.

Efter en rad framgångsrika år för vindkraftskooperativen, som har gjort att en tiondel av vindkraften i dag är andelsägd, kom Skatteverket sommaren 2008 på att den andelsägda elen borde uttagsbeskattas. Det är något som också senare har bekräftats i en dom från Skatterättsnämnden strax före jul. Med den här extraskatten på elen blev den tidigare lönsamma investeringen plötsligt en ren förlustaffär. Det har lett till att antalet sålda andelar och intresseanmälningar för nyteckning av andelar i vindkraft har minskat med mellan 80 och 95 procent under år 2009 jämfört med hösten 2008.

Det är en mycket olycklig utveckling. Delaktighet i vindkraftens vinster, såsom genom andelsäggande i kooperativ, har visat sig öka den folkliga förankringen för vindkraften. När nu uttagsskatten slår undan benen för vindkraftskooperativen minskar alltså inte bara mångfalden på elmarknaden, utan i förlängningen äventyras också vindkraftens fortsatta förankring och därmed utbyggnad.

Finansministern har varit mycket tydlig med att han tycker att Skatteverkets nytolkning är bra och att regeringen inte tänker göra någonting åt saken. De borgerliga i utskottet nöjer sig med en förhoppning om att Skatteverket ska informera bättre om vilka regler man tillämpar för att beräkna marknadspriset. Vi rödgröna menar däremot att regeringen snarast bör se till att frågan får en lösning.

En naturlig utgångspunkt vore att titta lite närmare på begreppet marknadspris. Det finns en ekonom som heter Thomas Tangerås som har tittat närmare på det här. Han menar att vindkraftskooperativens elpriser uppfyller alla krav på marknadsmässighet eftersom priserna och kvantiteterna är oreglerade, konsumenter och leverantörer köper och säljer av fri vilja och köpare och säljare har motstridiga intressen. Det är helt enkelt en annan prissättningsmodell, men därmed inte nödvändigtvis ett rabatte-

rat pris. Om vi kommer fram till att det är ett marknadspris det handlar om faller ju hela frågan om uttagsbeskattning och man kan återgå till de tidigare reglerna.

En annan modell, som har lanserats av några centerpartister som fortfarande tycks dela vår tro att vindkraft är bättre än kärnkraft, bygger på att se över reglerna för kooperativ utdelning. I dag får alla kooperativ, alltså inte bara vindkraftskooperativ, före beräkning av eventuell uttagskatt göra ett avdrag för så kallad kooperativ utdelning. Det baseras på kooperativets omsättning. Det är gynnsamt för många av de traditionella ekonomiska föreningarna som har en förhållandevis stor omsättning. Vindkraftskooperativen däremot, som har en ganska låg omsättning men en ganska hög kapitalinsats, har inte så stor glädje av det här avdraget. Om man i stället skulle kunna välja att basera den kooperativa utdelningen på kapitalinsatsen skulle även vindkraftskooperativen kunna ta del av avdraget för kooperativ utdelning i större utsträckning än i dag.

Exakt hur man ska gå till väga återstår att utreda, men det viktiga är att redan nu kunna ge beskedet att någonting ska göras. Som det är nu har nyteckningen av andelar tvärbromsat. Om inte frågan får en snar lösning riskerar vi inte bara det utan också att de som redan äger andelar drar sig ur. Vem vill vara med i någonting som är en förlustaffär? Med tanke på andelsägandets positiva effekter för utbyggnaden av vindkraft äventyrar det faktiskt i förlängningen hela vindkraftssatsningen. Är borgerligheten beredd att stillatigande se på när vindkraftverken tynar bort på grund av en stelbent regeltolkning? Det är inte jag. Därför yrkar jag bifall till reservation nr 3.

Anf. 112 ANNICKA ENGBLOM (m):

Herr talman! För säkerhets skull ska jag förtydliga vad det är som skatteutskottets betänkande nr 27 handlar om, nämligen allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet. Den kära socialdemokratiska kollegan Raimo Pärssinen har tydligen gått vilse bland betänkandena i dag. Vi har två att hålla reda på. Han började nämligen med att kritisera frånvaron av företagsskattedebatt i det förra ärendet som handlade om inkomstskatter. Sedan ägnade han större delen av sitt anförande åt att prata om inkomstskatter i en företagsskattedebatt. Det kan vara lätt att gå lite vilse när man har flera betänkanden att hålla reda på. Det är alltså motioner om företag, kapital och fastigheter vi ska diskutera här.

Betänkandet behandlar 103 motioner från den allmänna motionstiden 2009. Intressant är att notera att 72 procent av motionerna kommer från alliansen. Vi kan alltså notera att det här är ett område som intresserar alliansen, på goda grunder. Till betänkandet har lämnats sex reservationer och ett särskilt yttrande från oppositionspartierna.

Från Moderaternas sida kommer jag i huvudsak att ta upp frågan om företagande och kapital. Mina moderata kolleger i skatteutskottet, Lena Asplund och Gustav Nilsson, kommer att bidra till debatten om uttagsbeskattning på vindkraftskooperativ respektive fastighetsbeskattning.

Herr talman! Motionssammanställningen utgör verkligen en både spännande och intressant läsning. Motionsställarna är både kunniga och väl insatta i de ämnen de tar upp. Det är ett veritabelt uppslagsverk vad gäller goda idéer för att främja det så viktiga företaget i landet.

Under rubriken Företagande och investeringar återfinns vi 34 motioner, varav 30 från alliansledamöter. Motionerna handlar om förslag till hur vi på olika sätt kan utnyttja skatteincitamentet för att stimulera människors vilja och möjlighet att starta och driva företag. Exempel på goda idéer är riskkapitalavdrag, etableringskonton, förenklingar av aktiebeskattning, ytterligare sänkt bolagsskatt och många fler förslag.

Motionerna handlar också om hur skattereglerna ska kunna förändras för att redan befintliga företag ska kunna utöka sina investeringar i Sverige och hur landet ska bli mer attraktivt för utländska investerare att placera sina pengar i.

Regeringen har ju gjort en hel del på det här området redan. Det har kommit en utredning, SOU 2009:33, som bär titeln *Skatterabatt på aktieförvärv och vinstutdelning*, och som just nu är på remiss. Den tar upp många av motionärernas förslag.

I den senaste budgetpropositionen från 2009/10 kan vi också notera att en företagskatteutredning ska tillsättas för att undersöka möjligheterna att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn för att ha lika villkor eller åtminstone mer lika villkor mellan investeringar av eget kapital och av lånat kapital. Det här är bra. Det är precis vad företagare själva efterfrågar.

Regeringen har alltså gjort en hel del på skattesidan. Det har inte undgått någon av oss. Jag menar totalt, med tanke på den strida ström av propositioner vi har behandlat i utskottet under mandatperioden. Det är kul, tycker jag. För företagarens del har bolagsskatten och expansionsfondsskatten för småföretag sänkts. Ambitionen är så klart att sänka skatten ytterligare.

Förmögenhetsskatten har avskaffats, vilket jag skulle vilja rubricera som den absolut viktigaste åtgärden för att främja tillgången till det viktiga kapital som företagen behöver – inte minst de mindre – för sina investeringar.

Fåmansbolagsreglerna, mer populärt kallat 3:12-reglerna, har förbättrats. Socialavgifterna har sänkts. Avskrivningsregler och förenklade redovisningsregler på momsområdet har förbättrats. Då ska vi inte bara prata om jobbskatteavdrag, som självklart har en positiv inverkan även på våra företag.

Mycket återstår självklart att göra. Det här är bara en inledning på ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att ge människor goda förutsättningar att starta och utveckla företag för att kunna bidra till en varaktig sysselsättning i landet.

Med andra ord: Regeringen levererar och arbetar hårt för att förbättra företagens villkor. Arbetet kommer att sträcka sig in i nästa mandatperiod. Vi har mycket att göra vad gäller att rensa ut i den regeldjungel som omger vårt företagande. Då hoppas vi att arbetet på den här inslagna vägen får fortsätta också in i nästa mandatperiod.

Socialdemokraterna har utropat sig till det nya småföretagarpartiet. Det är kanske dags att syna det i sömmarna. Vad är det som väntar runt hörnet för Sveriges medborgare och företagare om vi får ett skifte efter valet i höst till en annan regering? En del motioner som återfinns i det här motionsbetänkandet vittnar om vad som kan vänta.

Herr talman! Med en vänsterregering vid Sveriges roder kommer förmögenhetsskatten att återinföras. Det är en skatt som de allra flesta andra

länder – jag vet inte om det finns något land som har den kvar – har avskaffat. Det är av en mycket viktig orsak, nämligen skattens förödande inverkan på investeringar. Det är den mest skadliga skatten i alla kategorier, inte bara för att den genom sina oenhetliga värderingsregler och många undantag uppmuntrar till skatteplanering, mina vänner, och irrationella transaktioner utan också för att den motverkar tillgången till kapital. Det är det kapital som svenska företag i framför allt tidiga skeden så väl behöver.

Med en vänsterregering vid Sveriges roder kommer också fastighets-skatten att återinföras. Det var en skatt som inte bara i alltför många fall översteg vanliga människors sammanlagda betalningsförmåga utan också ledde till att många fick gå från hus och hem. Det är en omoralisk skatt. Det är en sida av saken.

En annan sida är att ett återinförande av fastighetsskatten utgör en grund för förmögenhetsskatten. De två tillsammans kan också ha en förödande inverkan, inte bara på den personliga betalningsförmågan utan också för företagare. Inte sällan är det så för små företag, enmansföretag, som ska starta att möjligheten att få tillgång till kapital när inte friends, fools and family räcker till är att belåna sin fastighet eller bostadsrätt – ett startkapital i ett företag. Det försvåras synnerligen vid ett införande av båda dessa skadliga skatter.

Gustav Nilsson kommer så småningom att ta upp mer om denna fråga. Det här kommer att utmynna i att vi från borgerlighetens sida vill tillkännage för regeringen att även frågan om fastighetstaxeringen ska utredas – och slopas. Det är inte bara fråga om en administrativ kostnad och svårförklarliga skillnader i boende utan också att vi inte vill att fastighetsskatten ska återinföras – punkt slut.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande nr 27. Jag ser fram emot följande debatt i frågorna, som bland annat Raimo Pärssinen gör sig redo för från repliktalarstolen.

Anf. 113 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Jag vill ställa några frågor och kommentera några frågor.

Vi börjar med det enklaste av det enkla, nämligen tonnageskatten. Varför dröjer den? Vi är helt överens om den. Titta på länderna runt om i EU. Med ordföranden i spetsen skriver utskottet skarpt om detta i betänkandet. Varför händer ingenting? Vad är det som bromsar? Det som irriterar oss är att ni inte törs tala om för regeringen en tredje gång att det finns en majoritet i riksdagen för en tonnageskatt. Det vill jag ha en förklaring till.

Sedan var det frågan om riskkapital. Det finns ett lysande förslag från socialdemokratisk sida. Det gäller vårt riskkapitalavdrag, 20 procent eller max 100 000 kronor, för att underlätta för nystartade företag. Det är också ett förslag som ligger helt i linje med vad Företagarna och Svenskt Näringsliv vill. Vi är beredda att prova detta och lägga undan bra mycket pengar på detta – upp till en halv miljard kronor – för att se om det fungerar.

Vidare har vi frågan om fastighetsskatten. Det är en global skattebas. Det är den tryggaste fastighetsskatten. Att göra förändringar i den skatten är inget som påverkar tillväxten. Det säger alla ekonomer. Det visste

också Anders Borg. Men då var ni tvungna att ge efter eftersom ni utgör en högerregering där ni är beroende av de andra småpartierna. Det var kd som drev igenom detta. Det är faktiskt den tryggaste och säkraste skattebasen som används över hela jordklotet.

Ett argument som ni har använt är att ni vill försvåra för oss genom att ta bort taxeringen vid en eventuell valförlust. Är det fråga om dåligt självförtroende?

Anf. 114 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Det sista får du nog upprepa i nästa replik. Den frågan förstod jag inte. Det får du gärna göra. Det finns möjlighet till ytterligare en replik.

Vi är definitivt helt överens om tonnageskatten. Vi är inte heller nöjda med att det inte har kommit ett svar från regeringen. Men vi kan inte lasta bara regeringen för detta. Är ni helt historielösa från Socialdemokraternas regeringstid? Sjöfartsstödet infördes 2001. Sedan infördes tonnageskatter runt om i Europa. Man ville göra detsamma här i Sverige. Ingenting hände under den förra regeringen. Sex partier gjorde tillsammans ett tillkännagivande om en utredning 2004 – under den förra regeringen. Ingenting hände, och ingenting hände. Sedan blev det ett tillkännagivande 2007.

Utredningen lades fram, men den fyllde inte alla kriterier för att svara på en del frågor eftersom den inte tog hänsyn till sjöfartsstödet. Man behöver titta över detta en gång till. Det får vi ha förståelse för.

Jag kan inte nog understryka vikten av att vi faktiskt får ett beslut i frågan. Där är vi fullständigt överens. Men då måste det finnas ett ordentligt underlag att fatta beslut på. Det föreligger inte i dag.

Nu har regeringen tillsatt en utredning som tittar på helheten för den svenska rederinäringen. Det är bra, och det välkomnar jag. Vi får emotse utredningen, och förhoppningsvis kan utredningen komma till ett avslut. Det kommer att ske under nästa mandatperiod.

Vad gäller rederinäringen kan vi ändå konstatera att det inte bara är ute på fjärden här utanför som det våras – som jag såg när jag tittade ut på islossningen – utan det verkar vara så att man också upplever det så i rederinäringen.

I vår tidning Blekinge Läns Tidning läser jag att Stena Line ser positivt på utvecklingen i framtiden och satsar 8 miljarder, sammanlagt 1 miljard i Karlskrona, på nya färjor. Det ser positivt ut för svensk rederinäring.

Anf. 115 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Herr talman! Annicka Engblom säger att den borgerliga majoriteten inte är nöjd. Nej, det är så klart. Men vad gör ni åt det? Ni nöjer er med att utgå från att regeringen gör något. Det är ett ord som genomsyrar hela betänkandet – ni ”utgår”.

Vi ser det som att ni tar order direkt från Anders Borg. Det är vi här i kammaren som är folkvalda, och vi har gett regeringen uppdraget två gånger. Ändå händer det ingenting. När vår regering fick det här kravet på sig genomförde man en utredning, precis som riksdagen beställde. Varför kan man inte göra det nu?

Varför händer det ingenting? Kom inte och säg att det var vi som inte gjorde någonting! Det är typiskt er att gå bakåt. Prata om den här mandatperioden när ni styr! Se till att det händer någonting!

Jag hoppas att det finns någon borgerlig ledamot här som är modig och röstar med oss för att ytterligare stärka det här kravet.

Annicka Engblom kommenterade inte vårt förslag på riskkapitalavdrag. Är det bra eller dåligt? Varför sade ni nej till det? Det är någonting som precis stämmer med de önskemål som ställs från näringslivet också.

I inledningen kände sig Annicka Engblom tryggare, och hon pratade om procentsatser och så vidare. Men titta på vad som har hänt i Sverige! Det är dags att göra bokslut över er politik. Men ni vill inte se precis det jag nämnde. Det har gått dåligt för Sverige, och klyftorna har ökat. Vi får väl ta den debatten någon annanstans. Men jag hoppas att ni har mod att införa tonnageskatten. Säg ja till vårt förslag om riskkapitalavdrag! Var rädd om fastighetsskatten!

Anf. 116 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Det är intressant att följa Raimo Pärssinens bollande mellan de olika betänkandena. Det är klart att det här hänger ihop – det gör det absolut.

Ta det här med uttagsbeskattningen, som Lena Asplund kommer att ta upp under den fortsatta debatten. Med kraftfull stämman säger man att det här kommer att innebära undergången för alla vindkraftverk i Sverige. Men så föreslår man en utredning. Man vill förlänga processen i stället, fortfarande med osäkerhet för vindkraftskooperativen, genom att slänga in frågan i en utredning. Det är inte bara det, utan också fastighetsbeskattning, hyressättning och så vidare ska utredas.

Vad är egentligen förslagen från oppositionen? Hela tiden får vi höra: Svar kommer – vi ska jobba ihop oss. Och när det kommer blir det en utredning. Det är rätt tandlöst, får jag säga. Allting ska begravas i utredningar. Det är vad vi har hört av det ni i oppositionen hittills har presenterat när ni har sagt att ni är överens. Det ska utredas – det är inte så jätteviktigt att komma överens.

Vad gäller riskkapitalavdrag kan det tyckas som ett bra förslag med 20 procent och investeringar upp till 100 000. Men vi ska ändå komma ihåg att för att göra dessa investeringar krävs det att man har rätt mycket kapital från början. Det som kommer fram i den utredning som regeringen tillsatte och som nu är på remissbehandling är just vilken möjlighet till exempel en familj med ungefär 20 000–25 000 i inkomst som vill starta ett företag har att gå in med små medel. Hur kan den familjen avsätta medel utan att behöva gå till riskkapitalister om man inte har många miljoner i bakfickan för att kunna starta ett nytt företag? Det är framför allt viktigt för alla de ungdomar som väntar på att starta företag.

Anf. 117 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag förstår nu att det är flera ledamöter från samma parti som kommer att gå upp i olika frågor, vilket betyder att vi som inte är så många får antingen välja våra repliker eller sitta länge i kammaren och ta många repliker. Jag vet inte vilket det blir för min del. Det är en nyordning.

Jag hade också tänkt prata om tonnageskatten. Det väcktes en gemensam sexpartimotion här i riksdagen, och Roger Tiefensee var första namnet på den. Han är med här, och det kan bli lite spännande att höra vad han säger sedan i debatten. Men jag nöjer mig med de svar som har lämnats hittills.

Jag kan bara konstatera att vi kanske på båda sidor är duktiga på att utreda saker och ting. Jag tror inte att någon är bättre eller sämre än någon annan. Det kanske handlar om vad vi gör av resultaten av utredningarna. Jag tänkte prata lite grann om mindre företag. Det finns till exempel en skatteincitamentsutredning, som är klar och har lämnat ett betänkande. Det handlar till exempel om frågor kring riskkapital. Min fråga blir naturligtvis: Vad tänker regeringen göra med detta?

Sedan tänkte jag ta upp en annan sak, och det har att göra med Riksrevisionens granskning. Jag kommer inte ihåg om det var 50 eller 60 procent av egenföretagarna som kände till jobbskatteavdraget, dess konstruktion och vad det innebär. Det är också en ganska intressant fråga. De två frågorna ställer jag till Annicka Engblom.

Anf. 118 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Att det är en nyordning, med lite nya givar, är väl trevligt. Då blir det också tillfälle för er i mindre partier att få fler repliker och inrikta er på fler frågor. Det är väl bara positivt. Att sitta länge i kammaren hör till, tycker jag. Om man har sitt utskott här ska man väl sitta här så länge som möjligt och följa debatten från början till slut.

Vad regeringen vill göra med riskkapitalavdraget kan jag inte riktigt svara på. Det får regeringen fundera på och så småningom komma med förslag till oss i riksdagen. Jag hoppas i alla fall att de många goda idéer som bland annat lyfts fram i detta betänkande och i utredningen får avtryck i den proposition som kommer för att möjliggöra att vi kan ge inte bara möjligheter till stora riskkapitalföretag utan också mindre investeringar i företagande i tidiga skeden.

Jag noterade, herr talman, Marie Engströms frågor i anförandet. Hon tog upp sparandedirektivet och reservation nr 1 från oppositionen. Den grundläggande tanken i detta kan jag absolut sympatisera med. Det här är ändå ett väldigt delikat område där det gäller att ha enighet och ha med så många som möjligt på båten. Det är en diplomatisk hantering, att man ska vårda detta vad gäller att införliva nya produkter. Det är också viktigt att kunna jämföra olika skattebaser som grund, då vi har olika skattesystem i våra olika länder i Europa.

Det här har man jobbat väldigt aktivt med under EU-ordförandeskapet. Att säga att regeringen har varit passiv är att helt bortse från det stora beröm man har fått för att man har kommit så långt i dessa frågor om informationsutbytesavtal och att det ska vara penetrerbara skattesystem.

Anf. 119 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Så är det. Man måste säga att det på området som gäller informationsutbyte har hänt mycket den sista tiden, om man jämför med vad som inte har hänt tidigare. Men det betyder inte att vi kan ha en hög ambition och mena att vi ska kunna vidga omfattningen av sparandedirektivet så att det även omfattar juridiska personer, att det omfattar inte

bara räntor utan även andra kapitalinkomster. Det är det som är kärnan i detta.

Varför slå sig till ro? Nu har vi kommit en bit på väg, men vi menar att det är viktigt att fortsätta. I förlängningen tror jag att det är bra för alla, inte minst för företagsamheten. Det är en viktig utgångspunkt.

Jag noterar att du glömde en fråga som är lite intressant, Annicka. Det var just att ca 50 procent av egenföretagarna inte vet att det finns ett jobbskatteavdrag och vad det innebär. Det är lite intressant. Vi pratar väldigt mycket om företagande, beskattning, höga och låga skatter, men varannan känner inte till dagens regelsystem. Alla politiker oavsett färg får väl ta till sig varför medborgarna inte känner till de regler som vi fattar beslut om. Det kanske är speciellt viktigt när det gäller mindre företag.

Jag tycker att det finns en lång rad frågor kvar att arbeta med på företagsområdet, oavsett regering. Det gäller inte minst regelfrågan, där regeringen har fått en hel del kritik. Det gäller också småföretagens likviditetsproblem, där jag inte tycker att vi har gjort tillräckligt i fråga om trygghet, säkerheter och betalningstider, både inom offentlig verksamhet och inom näringslivet.

Anf. 120 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Fru talman! Det känns glatt och tryggt att vara väldigt överens i de här frågorna med Vänsterpartiet och Marie Engström: Detta är drivkraften och frågor som vi båda delar. Jag önskar i och för sig att detta också får bättre avtryck när ni så småningom har pratat ihop er i oppositionspartierna framåt våren och att de andra lyssnar på Marie Engström i detta. Då kanske vi kan sträcka händerna mot varandra.

Jobbskatteavdraget hör egentligen hemma i den förra debatten. Jag tror att Jessica Polfjärd svarade förtjänstfullt. Där har vi misslyckats. Det är inget att hymla med. Där har vi, precis som Marie Engström påpekar, ett ansvar både vi och ni att upplysa om detta, fast vi har väl lite olika utgångspunkter. Därför lyfte vi fram i det betänkande som vi nyss debatterade att vi uppmanar dem på Skatteverket att också vara behjälpliga i att upplysa om inte bara de här och andra skatter utan även om jobbskatteavdraget. Det kommer de att göra.

Jag vill komma med ett litet besked till Marie Engström som inte har med vårt replikbyte att göra. I sitt anförande tog Marie Engström upp oron över fastighetstaxeringen på äldreboenden. I och med att vi i alliansen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att man ska utreda fastighetstaxeringen för dess avskaffande kommer vi också att avskaffa denna problematik, och det är väl ändå en god nyhet?

Anf. 121 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Skattepolitiken är som vi alla vet och torde vara överens om betydelsefull. Den är mångskiftande, och den är intressant.

Lika väl som skattebasen är grunden för vår gemensamt finansierade välfärd är det viktigt att systemen för företags- och ägarbeskattningen är långsiktigt stabila. Vi har nu ett läge där skattesystemen på dessa områden inte längre talar emot Sverige. Dagens företags- och ägarbeskattning talar faktiskt för Sverige. Vi har flera exempel på detta.

Jag kommer för tids vinnande i detta anförande att koncentrera mig på uttagsbeskattningen. Sällan har så många under så lång tid debatterat en fråga som i grunden har en sådan begränsad statsfinansiell betydelse men dock en stor betydelse för exempelvis vindkraftskooperativ över hela landet. Frågan är komplicerad, och väldigt många missförstånd har radats upp under det senaste året, till exempel detta att uttagsbeskattningen skulle vara en ny skatt.

Uttagsbeskattning infördes i detta vackra land redan 1928, och den är basen för hur konsument- och producentkooperationerna är uppbyggda. Jag noterar med tillfredsställelse att partierna numera står varandra mycket nära i den här frågan. Oppositionen har gått från kravet på ett slopande av uttagsbeskattningen till ett krav om en utredning. Vänsterns särskilda yttrande markerar också att uttagsbeskattning är berättigad, vilket vi har hört här i kammaren i dag. Även Miljöpartiet har med hänvisning till den senaste interpellationsdebatten med finansministern uttalat att uttagsbeskattning behövs. I grunden är vi rätt överens om principerna.

Fru talman! Jag har stor respekt för att uttagsbeskattning framstår och har framstått som en udda skattenorm för den enskilda människan som vill bidra till bättre miljö och samtidigt sänka sina boendekostnader. Utskottet föreslår att frågan om marknadspris ska ses över. Det innebär att den översyn som oppositionen efterfrågar redan har aktualiserats. Den översynen är viktig, men det behöver studeras flera alternativ. I Centerpartiet har vi noggrant analyserat dessa frågor under de senaste åren och prövat en mängd olika vägar, modeller, och nu funnit en väg som kan vara gångbar.

Vår grundsyn är att vindkraftskooperativa föreningar ska neutraliseras från uttagsbeskattningen. Samtidigt är vi klara över att denna skatt inte är möjlig att slopa, utan andra vägar får sökas som tillgodoser gällande lagstiftning både nationellt och internationellt.

En vindkraftskooperativ förening har som ni vet en speciell situation beträffande det egna kapitalet som skiljer den från andra kooperativa föreningar och andra driftsformer. Från Centerpartiet kommer vi därför i den kommande budgetprocessen att föreslå att nuvarande beräkningsmodell för avdragsrätten utvidgas. I dag sker beräkningen utifrån omsättningen. Vi vill behålla den modellen men även erbjuda ett alternativ med en avdragsrätt som baseras på andelskapitalet. Modellen, som vi har tagit fram tillsammans med ekonomer och företrädare för vindkraftskooperativ, ger en effekt som för de konsumentkooperativa föreningarna balanserar uttagsbeskattningen.

En berättigad fråga är då: Vad skulle införandet av en sådan modell kosta? De erforderliga förändringarna är inte en fråga om kostnader för staten utan om vilka signaler vi vill sända för att stimulera det folkliga engagemanget i miljö- och energifrågor samtidigt som vi upprätthåller normer som gör att vi klarar statsstödsreglerna.

De vindkraftskooperativa företag som har gjort beräkningar på detta visar att uttagsbeskattningen elimineras på ett tillfredsställande sätt med denna modell. Vindkraftsbranschen ser mycket positivt på förslaget, liksom SERO, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, som ger förslaget sitt fulla stöd.

Den statsfinansiella betydelsen, kostnaden, är beräknad till någonsans mellan 8 och 12 miljoner per år, vilket i det stora sammanhanget får betraktas som nära nog marginellt.

Det är nu viktigt att vi får till stånd förändringar i detta skattesystem och att dessa förändringar ger en långsiktigt hållbar lösning, gärna över blockgränserna och, vilket är utomordentligt viktigt, skapar framtidstro och investeringsvilja i den viktiga vindkraftsbranschen.

Utskottet och alliansregeringen kommer att se över detta. För Centerpartiets del ser vi fram emot analysen, dels av modellen om marknadspris, vilken berörs i betänkandet, dels den modell som jag här har berört och som det har skissats på med berörda intressenter. Jag ser fram emot en lösning i det kommande budgetarbetet. Det är dessutom den snabbaste vägen för att nå det resultat som såväl vi centerpartister som vindkraftskooperationen vill nå.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner.

I detta anförande instämde Karin Nilsson (c).

Anf. 122 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Till att börja med tror jag inte att det är någon som har ifrågasatt uttagsbeskattningens roll i det svenska skattesystemet som sådant utan bara dess tillämpning när det gäller vindkraftskooperativ. Det som jag ser som det stora problemet med Åke Sandströms anförande är bristen på insikt om vilka som föreslår vad. Jag ska för tydlighets skull läsa upp vad det är Åke Sandström föreslår och yrkar bifall till.

Det är en liten skrivning som är så här: Utskottet utgår från att Skatteverket kommer att informera om vilka principer som verket avser att tillämpa för att räkna fram det marknadspris som ska ligga till grund för uttagsbeskattningen och i vilken omfattning jämkning kan ske med hänsyn till den komplexa prisbilden på el. Utskottet utgår också från att Energimyndigheten för detta ändamål ska kunna bistå med underlag som belyser prisutvecklingen.

Ni utgår alltså från att Skatteverket ska informera lite noggrannare och att Energimyndigheten kanske ska vara behjälplig med lite underlag. Det är ju otroligt handlingskraftigt.

De som föreslår att det faktiskt ska hända någonting, att man ska göra en utredning, se över marknadspris och se över det här med kooperativ utdelning, som Centerpartiet föreslår, är ju vi rödgröna. Vi har en reservation där vi säger att man skyndsamt ska tillsätta en utredning och antingen titta på marknadspris eller på det här med kooperativ utdelning. Man ska bara se till att frågan får en lösning.

Är det så att Åke Sandström vill ha en lösning för vindkraftskooperativen kan han inte förlita sig till något litet uttalande och någon from förhoppning i ett utskottsbetänkande. Då blir det vackert till att rösta bifall till reservation nr 3.

Anf. 123 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag brukar säga att det i sådana här sammanhang är det talade ordet som gäller. Jag sade att man behöver utvärdera marknadsprisfrågan, men det är flera modeller som behövs, och vi har då öppnat

för en ytterligare modell i det här sammanhanget som kan göra det möjligt att eliminera eller neutralisera uttagsbeskattningen.

Det viktigaste är att man kommer fram till någonting i sak. Jag hänger inte upp mig på om vi kallar det översyn från Skatteverket eller om vi kallar det utredning, utan här handlar det om att vi i praktiken får ett resultat. Jag tror inte alls att vi står så långt ifrån varandra där.

Det är det här alternativet till att se över marknadsprismodellen som jag har tagit upp i dag, och det är det som är huvudsyftet från vår sida.

Anf. 124 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det är inte det talade ordet som gäller, utan det är vilka knappar vi i slutändan trycker på. Och så länge Åke Sandström trycker på en knapp där det står att man utgår från att Skatteverket ska informera lite bättre om vilka principer man avser att tillämpa känner inte jag mig jättetrygg i att det här kommer att få en snar lösning.

Vill man att frågan verkligen ska ses igenom och vill man att det ska ges ett klart och tydligt uppdrag om att det här ska ses över får man yrka bifall till reservation nr 3.

Anf. 125 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag får tacka för rekommendationen.

Skatteutskottet och regeringen torde också ha en del tyglar och möjligheter att påverka Skatteverket. Men, som sagt, det är ingen avgrunds-djup skillnad.

Att ta reda på och informera är viktigt, men vi måste, som sagt, ha fler alternativ, flera kort att spela med. Det allra viktigaste, som jag sade, är att vi måste åtnjuta den positiva investeringsvilja som finns runt om i landet. Den har skadats av debatten om uttagsskatten, Jag tror att vi kan vara överens om att vi inte har nått fram med informationen. Det är inte enkelt. Därför måste alla goda krafter till för att man ska få en lösning när det gäller vad uttagsbeskattningen innebär.

Vi kan nämligen inte ta bort den. Det går inte. Den måste vara kvar. Hela konsument- och producentkooperationen är byggd på denna princip.

Jag tror att det ska gå att finna lösningar som gör att det blir en bättre ordning på de här frågorna.

Anf. 126 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! För fyra år sedan hade vi en motsvarande debatt. Det var en fråga som var helt dominerande vid den tidpunkten. Men genom rätta åtgärder kan man få debatter att praktiskt taget dö, och det har inträffat med den debatten.

Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet har sett till att vi har fått en fastighetsbeskattning som folk kan leva med. Det finns ingen oro för fastighetsbeskattningen längre.

Jag tror att det är det viktigaste som vi har gjort på kapitalbeskattningens område, att flytta bort fastighetsskatten från kapitalbeskattningen, rent tekniskt. Det är oerhört viktigt. Dess värre vill Socialdemokraterna återinföra detta. Det är ett problem.

Låt mig börja med att titta på vad som har hänt med alla lägenheter. Vi hade 2007 en allmän fastighetstaxering som höjde taxeringsvärdet på flerfamiljshusen med 433 miljarder kronor. En halv procent, som ni före-

slog, skulle ha höjt fastighetsskatten totalt sett med ungefär 2,1–2,2 miljarder kronor för alla som bor i lägenhet.

Jag tror att det var väldigt klokt att, som alliansregeringen gjorde, införa ett maximitak för varje lägenhet på 1 200 kronor plus några procent som det räknas upp med. 1 200 kronor – det kan aldrig bli mer. Nu är det 0,4 procent av taxeringsvärdet, dock högst 1 200 kronor.

Det innebär att inte heller de människor som bor i lägenhet kan drabbas av några skattechocker. Jag tror att det är betydelsefullt för hyresutvecklingen. Detsamma gäller bostadsrätter.

När det gäller vanliga, normala fastigheter var inte allting perfekt den 1 januari 2008 när den nya reformen infördes – det tror jag att vi alla kan vidgå. Det har vidtagits många åtgärder. Men man kan ändå konstatera att den syn på beskattningen av boendet som präglade Socialdemokraterna handlade om en skatteko med fyra magar. Man kunde på alla sätt ta ut skatt på boendet. Och skatterna på boendet var på väg upp på ett aldeles förfärande sätt.

Vi hade i dag, fru talman, haft mellan 9 och 10 miljarder kronor högre skatter, totalt sett på boendet, om den skattepolitik som Pär Nuder och Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet stod för hade fått råda.

Detta är betydande summor för boendet. Nu vill Socialdemokraterna återinföra en del av den gamla beskattningen. Det är ändå marginellt, vill jag påstå. Man har accepterat 98 procent eller någonting sådant av skatten. Problemet är att ni vill återinföra en del principer. Framför allt vill ni återinföra att man inte ska ha någon skatt efter bärkraft. Det är det stora problemet, att ni vill återinföra det, att man ska ha en skatt där det inte finns någon som helst koppling mellan den möjlighet en människa har att betala och den skatt ni yrkar på.

Man kan se att ni också vill återinföra den andra delen i fastighetsbeskattningen, nämligen förmögenhetsskatten. Det kommer att få betydande konsekvenser också när det gäller hur Socialdemokraterna vill se på beskattning av boendet.

Jag tror att en av de viktigaste saker som nu har hänt är att folk har blivit lugna på det här området. De känner ingen oro för att utomståendes agerande kan ha betydelse för detta.

Man kan naturligtvis alltid diskutera om just 6 300 kronor ska vara maximiavgift. Det kan hända att det kommer att ändras. Det vet man inte riktigt. Men jag tror att det är oerhört värdefullt att den princip som ni hade, nämligen att man var beroende av hur mycket grannarna köpte fastigheterna för, har kommit bort.

Jag anser också att det är en logisk konsekvens, även om Raimo Pärssinen uttryckte att det finns en fara i det, att man avskaffar taxeringsvärdet eller åtminstone utreder detta. Jag tycker att det är en logisk konsekvens av den bostadsbeskattningspolitik som vi nu för. Och jag måste säga: Jag har inte hört en enda villaägare och inte heller en enda flerfamiljsfastighetsägare som är bekymrad över att man tar bort fastighets-skattesystemet. Det finns inga sådana. Jag tror också att det skulle minska trycket på Skatteverket ganska mycket.

Fru talman! Detta var vad jag hade att säga om bostadsbeskattningen, som var en sådan stor fråga för fyra år sedan och som nästan inte är någon fråga alls nu.

När det gäller företagsbeskattningen har det, enligt mitt förmenande, skett stora saker. Men jag tycker också att vi ska erkänna att vi inte har nått ända fram på det här området. Vi har inte gjort det. Det finns många företagare som tycker att vi borde ha gjort mycket mer. Det kan man alltid önska sig.

Ändå har det skett betydande saker. Man kan tycka att en sänkning av bolagsskatten väl inte var en viktig fråga. Jag tror att det är viktigt att man har angett en riktning på detta, att beskattning av vinsten i ett bolag har minskat lite grann, från 28 till 26,3 procent. Svenskt Näringsliv tyckte att man skulle ha gjort andra saker. Jag tycker att de har fel. Jag tror att det är viktigt att se till att vi har konkurrenskraftiga företagsskatter även på bolagsområdet.

Vi har förbättrat 3:12-reglerna för fåmansföretagen. Vi har också tydliggjort en rimlig fördelning mellan hur löntagare beskattas och hur företagare beskattas. Man ska också komma ihåg den betydelse som jobb-skatteavdraget har haft på detta område. Det finns många andra saker att säga om detta.

Socialdemokraterna och såvitt jag förstår Vänsterpartiet – jag vet inte riktigt vad Miljöpartiet vill – vill åstadkomma ganska betydande saker när det gäller företagsbeskattningen vad gäller pengar. Ni vill inte bara avskaffa hushållsnära tjänster utan också säga nej till de nedsatta sociala avgifterna. Ni står inte längre kvar vid det stora trumfkortet, nämligen nedsättningen av de sociala avgifterna med 5 procent för en massa småföretag, vilket skulle kosta ungefär 6 miljarder. Jag kan förstå att det efter så många år kan finnas anledning att gå ifrån detta.

Likväl ökar era företagsbeskattningsförslag skatterna på företagandet med ungefär 14 ½ miljard 2011 och med 15 miljarder 2012. Detta är betydande summor. Här ingår förmögenhetsskatten, avskaffandet av hushållsnära tjänster och nedsättningen av sociala avgifter.

Därutöver återgår ni till en annan sak som jag tror att folk dess värre är omedvetna om. Det är att ni vill sätta i gång och beskatta elektriciteten ytterligare. Ni som har varit med i utskottet länge vet att jag brukar säga: Finns det en sak man ska vara försiktig med är det att beskatta elektricitet, för den är så effektiv.

Men ni vill faktiskt, och jag är inte ens säker på att ni alla förstår det, beskatta kärnkraften ytterligare. Att Helena Leander vill det förstår jag, för hon vill avveckla kärnkraften. Ni vill ha en 20-procentig höjning på termisk energi och höjd fastighetsskatt på vattenkraften med lika mycket. Det handlar om mycket pengar, ca 1,1 miljard för 2011. Det finns ingen annan än företagare och hushåll som kan betala elskatterna; det finns inga goda givare.

Vill man ha bättre företagsklimat i Sverige ska man vara försiktig med att införa nya skatter på elektricitet, för det är så många tillverkande företag som detta är en mycket viktig faktor för.

Jag är glad över att en av de saker vi har kunnat åstadkomma är att få ett stopp på elprisskattehöjningarna utöver den allmänna indexuppräkningsningen.

Anf. 127 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet för att få ett förtydligande. Jag fick beskedet från Annicka Engblom när det gäller klassificering av byggnader

för äldreboende att eftersom ni tar bort fastighetstaxeringen ska det inte bli någon skatt. Jag vet inte om jag uppfattade det rätt, för jag förstår det inte. Antingen klassificerar man äldreboende som privatboende och tar ut fastighetsavgift eller så klassificerar man det som vårdboende, och då ska det inte beskattas. Men beskedet jag fick var att eftersom man tar bort fastighetstaxeringen ska det inte beskattas, och jag förstår inte det.

Ni kanske inte har hunnit prata ihop er om det. Jag måste dock lyfta upp frågan eftersom jag inte förstod beskedet och inte hade möjlighet att begära ytterligare replik.

En annan fråga som man kan tycka är liten inom ramen för fastighetsavgiften är hur man tar ut fastighetsavgift på studentkorridorer. Studentorganisationerna har lyft upp detta och menar att man inte tar ut avgiften på 1 200 kronor på en korridor utan på ett litet rum. Det innebär att ett litet studentrum – och jösses, vad små de kan vara – får samma avgift som en ganska stor lägenhet. Denna fråga har vi tagit upp förut. Vad säger ni om det här i alliansen? Är det något som ni kan titta vidare på?

När riksdagen avskaffade den statliga fastighetsskatten och införde fastighetsavgift togs frågan upp i betänkandet. Vad jag minns stod det att man inte hade haft tid att bereda den och att man skulle återkomma. Men nu är mandatperioden snart slut.

Anf. 128 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Den första frågan som Marie Engström tog upp gällde klassificering av byggnader för äldreboende vid fastighetstaxeringen. Det har varit en återkommande fråga under en följd av år. Först var det Lars Bäckström som motionerade från Uddevallas horisont, och nu är det Catharina Bråkenhielm som har tagit upp detta.

Från majoriteten har vi sagt att vi inte vill ha något tillkännagivande på denna punkt, utan denna fråga får tills vidare beredas inom Regeringskansliet. Likväl kan jag hålla med om att eftersom det föreligger viss ovisshet här måste man så småningom klara ut exakt vad som gäller. Catharina Bråkenhielms motion har i den meningen bärighet för dem som driver denna typ av verksamhet, och man ska inte säga att vi aldrig någonsin kommer att sätta ned foten i detta. För den som drabbas av detta är det en viktig fråga, men i det stora perspektivet har vi inte ägnat någon otrolig möda åt denna mycket speciella fråga.

När det gäller studentkorridorer är det som jag sade att vid den stora omläggningen av beskattningen har det blivit ganska många oformligheter, vilket vi gärna erkänner. Allt blev inte bra från början. Till detta hör om man ska se på studentkorridorer som *en* lägenhet eller många lägenheter. Det beror på kök med mera. Det är en sak som man får diskutera vidare. Oavsett vilken regering vi har måste man fundera på vad som gäller för denna typ av gemensamhetslokaler där många boende har eget rum men inte uppfattar det som en egen lägenhet.

Jag kan försäkra Marie Engström om att vi är öppna för att diskutera detta vidare. Vi har inte satt ned foten och sagt att det ska vara på det ena eller andra sättet, utan låt oss diskutera denna fråga.

Anf. 129 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Fru talman! Oavsett om det är högkonjunktur eller lågkonjunktur är ert recept alltid sänkta skatter. Jag tror dock att Gunnar Andrén är en klokare karl än så. Men lyssnar man på beskrivningarna kan man inte förstå hur det kunde vara ett så gott läge i Sverige 2006 när ni tog över, för det var så skattetyngt överallt. Nu säger ni: Akta er! Höj inga skatter! Var försiktiga med sådant!

Er regeringschef, vår statsminister, har gått ut i annonser i Stockholm och sagt att Sverige ska bli ett skatteparadis. Lyssnar man på Gunnar Andrén blir man nyfiken på det här med taxeringen och det tillkännagivande ni har där. Betyder det att fastighetstaxeringen ska bort rakt över? Syftet är givetvis att avskaffa det fullständigt när det gäller industrilokaler och kontorslokaler med dubbelanvändning.

Gunnar Andrén brukar kalla sig den siste socialliberalen. Det brukar jag ta upp i talarstolen, och jag vet att Gunnar tycker om när jag säger det, fru talman.

Marknaden ska råda, och man måste se till att marknaden flyter på bra. Men när marknaden får råda är man inte beredd att betala det pris marknaden kräver. I stället går man emot vad alla andra länder har, och de har fastighetsskatt. Men det ska vi inte ha i Sverige.

Köper vi en fastighet utomlands ska vi betala fastighetsskatt. Men när folk från andra länder köper fastigheter i Sverige behöver de inte betala fastighetsskatt. Jag får inte ihop det, Gunnar Andrén. Vad vill ni egentligen?

Jag har sett att ett skäl är att det skulle försvåra för oss att införa fastighetsskatt vid en eventuell valförlust för er.

Anf. 130 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det förhållandet att något skulle göra det svårare att återföra politiken tror jag inte är ett bra argument för att avstå från att genomdriva sin egen politik. Det argumentet köper jag inte. Om man skulle ta hänsyn till vad som kan komma efteråt skulle man hamna i ett väldigt konservativt samhälle.

Vi är 28 socialliberaler; det är talmannen och jag plus 26 andra i riksdagsgruppen. Vi hoppas att det ska bli många fler framöver.

Vi välkomnar alla som stjälar våra idéer. Det är den enda stöld som jag tycker är jättebra.

Vi har inte, från majoritetens sida, sagt exakt hur Fastighetstaxeringsutredningen ska inriktas. Som Raimo Pärssinen var inne på finns det olika upplåtelseformer, det finns vattenkraftsskatt och skatt på obebyggda tomter. För att inte gynna spekulation har vi varit noga med att skatten har varit högre på obebyggda tomter som man kan tänka sig att personer och fastighetsbolag håller fast vid under lång tid för att möjligen göra stora vinster. Vi räknar med att det kommer att vara så i fortsättningen också.

I den meningen kommer det att vara olika klassificeringar av fastigheter även framöver beroende på om det är obebyggda tomter, vattenkraftverk, kärnkraftverk eller industrilokaler.

Jag tror inte att det är aktuellt att sänka skatten på industrilokaler under den närmaste fyraårsperioden.

Anf. 131 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Fru talman! Jag minns att vi hade en debatt här i kammaren tidigare då jag har för mig att Gunnar Andrén i ett replikskifte sade att den fastighetsavgift som det till slut blev var en kompromiss som ingen egentligen tyckte om, inte ens Kristdemokraterna. Det tror jag finns protokollfört.

Jag ska vara ödmjuk. Jag är ingen ekonom. Jag respekterar stora kunskaper i ekonomi och forskning, men visst är det väl så att fastighetsskatten och förändringar av den inte har med tillväxten att göra?

Visst var det så att OECD:s ekonomer kritiserade Sverige för att man gick just på den skatten och gjorde de här förändringarna trots att det inte tillförde något till tillväxten?

Visst är det så att fastighetsskatten finns globalt.

Varför brinner Gunnar Andrén för att avskaffa detta?

Anf. 132 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Det har en ideologisk grund. Vi har inte sett beskattning av bostäder som något som man kan driva så som ni gjorde, så att skatten bara gick uppåt. Det skapade oro i hela samhället. Många människor trodde – berättigat eller inte – att de skulle tvingas flytta. Det är huvudmotivet till att vi har satt stopp för bostadsbeskattningen. Det är vi glada för. Det har ni i praktiken accepterat. Vi betalar inte längre 9 miljarder; det kanske är några hundra miljoner.

Den stora fastighetstaxeringen 2007 fick inget genomslag. Därför är detta ingen fråga. Om ni hade fått fortsätta hade det blivit hyreshöjningar i vartenda hus.

Jag är inte heller ekonom. Jag är från Lund, så jag läste ekonomi där. Det är inte många som tycker att det är något att komma med. Det är rätt som Raimo Pärssinen säger. Jag håller med OECD om att detta inte är någon tillväxtfråga. Det var orimliga förhållanden.

Om ni vill återgå till det är jag övertygad om att väljarna i Stockholmsregionen, Göteborgsregionen och Malmöregionen kommer att säga: Vill ni återinföra det? Då röstar vi inte på er.

Om ni lovar att återinföra fastighetsskatten ser jag med glädje fram emot valrörelsen. Nu ser jag med glädje fram emot valrörelsen av en annan anledning. Vi har under den här mandatperioden lyckats skapa trygghet för de flesta. Det kommer nämligen inga fastighetsskattechocker.

Anf. 133 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag hade inte tänkt begära någon replik, men Gunnar Andrén tog upp några frågor som ligger lite utanför betänkandet och som kräver ett svar.

Det gäller bland annat vår syn på arbetsgivaravgifter. Miljöpartiet står definitivt kvar vid ambitionen att sänka arbetsgivaravgifterna för företagen. Det gäller dels den generella skattesänkningen, dels en specifik skattesänkning som ni avskaffade för soloföretagare som anställer sin första anställd. Nog drar vi vårt strå till stacken för att underlätta för småföretagarna.

Gunnar Andrén tar också upp frågan om fastighetsskatt på vattenkraft och den särskilda skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer.

Jag förstår om Gunnar Andrén efter den kalla vintern är orolig för elpriserna, men jag tror inte att Gunnar Andrén behöver vara orolig för att just de här skatterna ska ha någon ogynnsam effekt på dem. Bakgrunden till de här skatterna är att man genom utsläppshandelssystemet har drivit upp marginalpriserna på el – man har marginalprissättning på elmarknaden precis som på alla andra marknader. Vattenkraften och kärnkraften har däremot inte behövt köpa några utsläppsrätter och har därför kunnat se mycket goda vinstmarginaler.

De här skatterna är egentligen rent fiskala skatter som plockar in lite av den ökade vinstmarginalen.

Gunnar Andrén har rätt i så måtto att Eon, Fortum och Vattenfall kanske ska vara lite oroliga för sina vinstmarginaler med den här skatten, även om jag tror att de kommer att stå på benen även efter detta.

De små verkstadsföretag och alla företag i vårt land som är beroende av el behöver nog inte vara oroliga på grund av detta. De kanske snarare ska vara oroliga för att Folkpartiet vill basera vår energiförsörjning på kärnkraft. Den här vintern har vi ju sett hur pålitlig den är. Men det hör inte riktigt till det här betänkandet.

Jag vill säga några ord om fastighetsskatten. Det rödgröna förslaget till ny fastighetsskatt som vi är överens om är inte identiskt med den tidigare fastighetsskatten. Jag vill ändå påminna om att det redan då fanns en begränsningsregel.

Anf. 134 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Om Helena Leander kände sig påhoppad var jag förmodligen otydlig när jag beskrev skatterna. Jag citerade ur den socialdemokratiska partimotionen undertecknad av Mona Sahlin. Jag har inte fullt klart för mig vad ni har föreslagit. Detta gäller bara Socialdemokraterna.

Jag noterar till min glädje att ingen i skatteutskottet har skrivit under den här motionen. Ni kan känna er fria på den punkten. Det känns bra.

Helena Leander har en fantastisk förmåga att tro att de skattehöjningar som ni föreslår på elektricitet till exempel inte får några verkningar. Så är det inte. Även fiskala skatter får återverkningar för vanligt folk. Det finns inga skatter som ingen betalar. Någon betalar.

Man kan diskutera exakt hur marknadsprisbildningen är, men om man lägger extra skatter på vattenkraftverk och termisk energi driver det ju upp priserna. Tro inte att företagen säger att man sänker sina vinstmarginaler. Det har de ingen anledning att göra.

I nästa mening säger Helena Leander att de tar ut det högsta pris de kan, nämligen marginalintäktpriset.

Om priset går upp måste någon betala. Helena Leander vill gärna att den politik ni förespråkar inte ska ha några effekter, men det kommer den att ha. Det är det stora problemet. Ni vill saker, men ni vill inte ta ansvar för det. Det har vi diskuterat förut. Jag står för detta: Ni tar inte ansvar för effekterna av er politik.

Anf. 135 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag erkände att Eon, Fortum och Vattenfall kan känna sig drabbade. Självklart finns det inga skatter som inte drabbar någon.

Vi måste hålla isär hur marknadspriset på el ser ut. Marknadspriset på el sätts utifrån den för tillfället dyraste elproduktionen. Om vi har haft en

kall vinter med kärnkraftverk som krånglar kan det vara kolkraftverk och dylikt; det beror helt på vad som är den dyraste kraftproduktionen vid just det tillfället. Det är inte vattenkraften, normalt inte kärnkraften heller. De har sina investeringar gjorda sedan länge. Även om man lägger på en kostnad i form av den fasta fastighetsskatten eller skatten på termisk effekt påverkar det inte marginalpriset, och det påverkar inte heller elpriset. Så länge deras kostnader fortfarande är lägre än marginalpriset på el kan de inte höja elpriserna för det är fortfarande ett högre marginalpris än vad de hade.

Jag tror därför inte att Gunnar Andrén behöver vara orolig för elkonsumenterna. Men en viss oro för de stora kraftbolagen som äger vattenkraft och kärnkraft kan vara befogad om man ser att deras vinstutveckling har varit svajig. Jag tror nog, som sagt, att de kommer att stå på benen även med en sådan här skatt.

Anf. 136 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! När det gäller effekten av den politik man för har Helena Leander och jag diametralt olika synpunkter. Vi kan nog enas om att man behöver energiskatter och miljöskatter av olika slag. Men tro inte att de inte får några effekter.

Låt oss förflytta oss från elskatten. Jag vill utfärda en varning till alla företagare och företag i detta land om de tror att era föreslagna skatter, om ni skulle få igenom dem, inte skulle ha några effekter i Eskilstuna, i Trosa och överallt. Det kommer de att ha. Någon kommer att tvingas betala dem.

Låt mig nämna trängselskatterna. Om ni bortser från motivet, vad var det som hände med trängselskatterna? Det som ni ville skulle inträffa var naturligtvis att det skulle bli lite färre bilar i Stockholm. Men man ska komma ihåg, Helena Leander, att det också inträffade någonting annat. Priserna på alla transporter gick upp. Taxi höjde sina priser, och varenda budfirma höjde sina priser. Varför gjorde de det? De gjorde det för att det lades en skatt på transporter. Det fanns ingen annan betalare än de slutliga konsumenterna.

Ert stora problem just nu är att ni driver en politik där ni inte vill ta ansvar för konsekvenserna av detta. Ni tror att man kan driva en politik som inte får några följder. Det har jag aldrig anklagat Socialdemokraterna eller Vänsterpartiet för. Men ni vill inte att det ska bli några effekter av er politik. Det kommer det att bli om ni får igenom er politik.

Anf. 137 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag yrkar å Kristdemokraternas vägnar bifall till förslaget i betänkandet och därmed kanske föga överraskande avslag på samtliga reservationer.

Det är svårt att bedöma om debatten i dag har någon historisk bäring. Men vi kristdemokrater och alliansen som helhet finner det mycket positivt med det tillkännagivande som vi vill ge regeringen om en utredning om slopad fastighetstaxering. Det är någonting som vårt parti och andra allianspartier har varit engagerade i. Vi har initierat ett reformutrymme och pekat på behovet av förbättringar vad gäller fastighetsskatten. Det har redan skett betydande förbättringar under denna mandatperiod, som Gunnar Andrén på ett förtjänstfullt sätt har nämnt här från talarstolen.

Men att utreda ett slopande av fastighetstaxeringen skulle innebära ytterligare ett steg i rätt riktning.

Vi i alliansen menar, utan stöd från oppositionen, att det finns starka skäl att ta bort den kvarstående kopplingen till bostadens marknadsvärde.

Jag ska inte stå här och vara för stor i munnen. Men vårt parti välkomnar verkligen, och då menar jag verkligen, att detta ställningstagande är gjort i skatteutskottet.

Vi menar alla att det är viktigt att fastighetsskattesystemet och fastighetsavgiftssystemet i dess helhet uppfattas som legitimt och rättvist.

De mycket stora skillnader i skatteuttag mellan likvärdiga fastigheter i olika delar av landet som kännetecknade den tidigare socialdemokratiska statliga fastighetsskatten tog vi bort för tre år sedan. Men skillnader som ändå kan uppfattas som omotiverade har funnits kvar, även om de inte är lika drastiska i de fall där fastighetsavgiften har beräknats utifrån taxeringsvärdet och under den nivå på runt 6 300 kronor som vi har satt som högsta avgift.

Vi välkomnar verkligen, som sagt, denna utredning, och här ska regeringen enligt vår begäran helt enkelt tillsätta en utredning som ser på fördelar och självklart nackdelar vid ett avskaffande av fastighetstaxeringen på bostäder.

Jag går vidare till en riktigt långdragen historia. Det gäller tonnageskatten. Där har vi samfällt över blockgränsen – vi sitter på var sin sida om mittgången här i kammaren – uttalat det angelägna i att frågan om tonnageskatt kan slutföras skyndsamt. Vi alliansföreträdare kan inte säga att ordet skyndsamt har fått sin egentliga mening och sitt egentliga innehåll. Frågan har blivit utdragen. Nu finns det en utredning som pågår om konkurrensförutsättningarna för sjöfarten. Inom ramen för den får vi hoppas att regeringen och uttryckligen Finansdepartementet kan komma till ett avgörande.

Det finns företrädare i detta utskott från Sveriges framsida, som en del kallar västkusten och den stora hamn- och sjöfartsstaden Göteborg. Självklart är detta en viktig lokal fråga också för alla er företrädare från västkusten och Göteborg.

Centerpartiet har genom Åke Sandström tagit upp det viktiga om uttagsbeskattningen och privatpersoners fortsatta vilja och intresse att investera i småskalig samfällighetsägd vindkraft. Jag har förstått att Roger Tiefensee kommer upp senare i debatten.

Jag har talat en del om Göteborg. Jag skulle kunna var lokal genom att nämna Jan Högberg vid Dala Kraft AB och Dala Vind AB som i en tidning som heter Dala-Demokraten, som inte är så lite präglad av Göran Greider på ledarsidan, den 26 januari i fjol påpekade att det är orimligt med den beskattning som vi har vad gäller fastställandet av det så kallade marknadspriset i anslutning till uttagsskatten.

Jag tycker att vi från alliansens sida – jag kanske inte kan få fullt stöd från oppositionen – tillstår detta tydligt i betänkandet. Vi pekar på att Skatteverket med hjälp av Energimyndigheten måste titta djuplodande på detta. Utskottsmajoriteten skriver följande:

”Marknadspriset på el varierar starkt under året, och det pris som förbrukarna betalar är beroende av individuella avtal med leverantörerna.”

Fru talman! Jag fortsätter att läsa innantill i betänkandet om detta inte väcker någon anstöt.

”Avsaknaden av ett entydigt pris som utgångspunkt för uttagsbeskattningen skapar en osäkerhet om hur stort skatteuttaget kommer att bli.”

Just denna osäkerhet är förödande för att få privatpersoner att gå in och göra mindre investeringar i något så viktigt som vindkraften. Regeringen och vi alla här i riksdagen önskar verkligen att vindkraften ska kunna byggas ut ytterligare. Vidare står det i betänkandet:

”Utskottet utgår från att Skatteverket kommer att informera om vilka principer som verket avser att tillämpa för att räkna fram det marknadspris som ska ligga till grund för uttagsbeskattningen och i vilken omfattning jämkning kan ske med hänsyn till den komplexa prisbilden på el.”

Jag tycker att det förslag som Centerpartiet har presenterat tidigare och som vi i alliansen indirekt, kan man säga, pekar på genom att ta upp denna problematik ska vinna framgång framöver.

Fru talman! Jag tänkte också ta upp något som kanske inte uppfattas som ett helt sensationellt ämnesval, och det är Kristdemokraternas värnande om den ideella sektorn och det civila samhället, men självklart är vi inte ensamma om det. Det finns en utredning som är genomförd. Den har det föga folkliga namnet *Skatteincitament för gåvor till forskning och ideell verksamhet*. Den kallas *Incitamentsutredningen* i vissa kretsar här i Riksdagshuset. Det viktiga med denna utredning är att den trots allt har presenterat en modell. Vi kan, som utskottet gör här, kalla den för en svensk modell för hur denna skattereduktion skulle kunna gå till. Detta har man klarat i Danmark och i Norge, och det borde man kunna klara i vårt land.

Fru talman! Mina anmälda åtta minuter närmar sig sitt slut, och det är tillåtet att sluta innan dessa åtta minuter har gått.

Jag vill ändå tro att den utredning som vi har gjort ett tillkännagivande om och som har fullt stöd i Finansdepartementet om att utreda fastighetstaxeringens framtid – taxeringsvärdena på bostäder – kan visa att denna debatt den 10 mars 2010 och voteringen i morgon den 11 mars hade viss bäring att vara ett historiskt ställningstagande.

Anf. 138 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Jag får börja med att be om ursäkt för att vi delat upp lite grann mellan oss här, men det är ett stort betänkande. Att jag ska prata om uttagsbeskattningen beror på att jag under ungefär ett års tid jobbat med frågan.

Uttagsskatten är inte en ny skatt, en skatt som plötsligt poppat upp. Uttagsbeskattningen har funnits väldigt länge. Att Skatteverket inte tidigare gjort vindkraftskooperativen uppmärksamma på detta är upp till Skatteverket. På något sätt kan man tycka att vindkraftskooperativen fortfarande inte ger information om det hela på sina hemsidor. Det står bara om allt som är bra.

Vindkraftskooperativen är ekonomiska föreningar. En ekonomisk förening är enkelbeskattad. Skulle de sälja sin el ute på den öppna marknaden och göra vinst på försäljningen är det kooperativet som beskattas. Den enskilda andelsägaren i kooperativet är vid utdelning helt skattebefriad. På så sätt är det en väldigt gynnsam situation.

Men nu har frågan uppkommit om att man inte vill sälja ute på marknaden, utan man vill ha sin el, som man säger. Nu kommer elen kanske inte just från den egna snurran – det är nog väldigt svårt när vi har ett nät med elektricitet – utan elen kan mycket väl ibland, tyvärr, komma från smutsig kolkraft från Danmark eller också från kärnkraft. Man vill köpa sin egen el i stället för att sälja ut den på marknaden och ta vinsten på det. Jag har full förståelse för att man väljer att göra så. Det är bra att man tar privata initiativ och att man vill hjälpa till med att få mer ren el i vårt land – vi har ju redan ren el.

Jag är glad över att Miljöpartiets energipolitiska talesperson Per Bolund svängt i frågan. Tidigare har han talat om att uttagsbeskattningen ska bort och om undantag. I betänkandet finns det en motion av Per Bolund och Kent Persson där de säger att de vill undanta vindkraftskooperativen från uttagsbeskattning. Nu accepterar man alltså uttagsbeskattningen. Det är bra, för annars får vi stora problem i övrigt också. Det är ju inte bara vindkraftskooperativ som är ekonomiska föreningar, utan det finns också en rad andra ekonomiska föreningar.

Det är lite tråkigt att oppositionen lite grann fegar ur. Jag upplever att man är lite populistisk här. Man vill begrava detta i en utredning. Skyndsamt ska det utredas. Men de flesta av oss vet att det inte finns några snabba utredningar, utan det här kommer att ta tid. Då är det väl bättre att göra som vi i utskottet och försiktigt peka med hela handen och säga till Skatteverket: Nu tittar ni på det här. Hur kan man ta ställning till vad som är ett marknadspris?

I betänkandet står det att man ska ta hänsyn till den komplexa prisbilden när det gäller el. Bilden är väldigt komplex i och med att vi har marginalprissättning och att det är den dyraste kilowatten som styr prissättningen. Dessutom fluktuerar elpriset uppåt och nedåt under året. I vinter har det varit perioder då priset varit oerhört högt, lite grann beroende på att ett antal kärnkraftverk stått stilla. Jag tror att det rör sig om tre och ett halvt kärnkraftverk. Något har gått på halvfart. Det beror, skulle jag vilja säga, på dålig planering från elbolagens sida. Vi har också rätt gamla kärnkraftverk. Därför vore det bra om vi kunde börja byta ut de äldsta. Kanske får vi då en bättre stabilitet i kärnkraftverkens drift.

Till detta ska hänsyn tas. Dessutom finns det stora aktörer på marknaden som köper ström med rabatt. Det finns alltså mycket att ta hänsyn till. Tillsammans med Energimyndigheten får man se var man landar, vad som är marknadspriset. Ingen har egentligen riktigt sagt det. Det finns inte klart uttalat, utan på Skatteverket har man liksom lite grann svävat på målet. Nu gäller det att Skatteverket tar detta på allvar och tittar på det. Sedan får vi se var man hamnar och ta upp detta igen.

Jag har väldigt svårt att tro att Skatteverket hamnar alldeles galet. Jag tror i stället att det löser sig och att det inte alls är något problem med det hela. Men skulle det vara problem får vi väl återkomma till frågan och se vad som då händer.

Jag yrkar avslag på alla motioner och bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 139 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Fru talman! Nu får vi väl ha lite ordning, för någon ordning ska väl råda även här i riksdagen. Nu ska alltså ni i majoriteten peka med hela

handen åt Skatteverket. När började utskottet styra Skatteverket? Berätta det för oss! Det är ju precis vad Lena Asplund säger. Dessutom säger hon att vi är populistiska därför att vi har en reservation där vi säger till regeringen: Lös problemet och det snarast och återkom med förslag!

Nej, se det går inte, utan då ska Lena Asplund peka med hela handen åt Skatteverket och säga: Gör nu som vi säger!

Är det vad Lena Asplund säger? Jag förstår ingenting!

Vi har en reservation där vi egentligen tar upp det som Centern säger. Men då säger Centern: Nej, Herre Gud, den kan vi inte gå på. Ändå har Centern kanske samma lösning på problemet. Nej, helt plötsligt går inte det, utan då ska Centern med sin ekonomiska talesman Tiefensee i spetsen vara med och peka åt Skatteverket och säga: Var vänlig och gör som vi säger!

Hur stämmer det överens med grundlagen, Lena Asplund, att ni pekar åt Skatteverket? Man kan raljera. Det hörde vi i utskottet där det hette: Nu går det bra, för nu har vi bytt generaldirektör i Skatteverket.

Är det så det fungerar? Varför kan ni inte gå den väg som är den enda rätta vägen, det vill säga till regeringen? Red ut hur detta ska fungera, Lena Asplund, och kalla inte oss för populisterna!

Sedan har vi det här med utredningar. Nej, det förstår jag också. Det tar ju så lång tid. På samma sätt är det med tonnageskatten. Ingenting händer. När vi säger någonting till regeringen händer ingenting. Är det vad Lena Asplund menar? Jag vill gärna ha svar.

Anf. 140 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Här är det till att ta till brösttoner, Raimo Pärssinen! Vi skriver faktiskt att skattemyndigheten ska ta hänsyn till den komplexa bilden av el på marknaden. Det kan vi väl göra.

Ni däremot vill ha en utredning och att regeringen ska sätta ett marknadspris. Ska politiken sätta marknadspriset? Det kan väl inte politiken göra. Eller vad vill ni att utredningen ska göra? Ni måste förklara vad ni vill ska utredas. Det står inget om det, utan det står så här: Regeringen bör omedelbart tillsätta en utredning som exempelvis kan titta på begreppet marknadspris som tillämpas vid uttagsbeskattning och på avdraget för vindkooperativens utdelning.

För att övergå till utskottet sade ju ni där att ni tyckte att man ska sätta ett marknadspris. Men hur sätter man det marknadspriset? Är det regeringen som ska sätta det? Du kan skratta, Raimo Pärssinen. Det är jättefint att raljera så skratta du. Men är det alltså regeringen som ska sätta marknadspriset? Är det inte bättre att Skatteverket tillsammans med Energimyndigheten tittar på detta? Sedan får vi se vad de kommer fram till. Det är faktiskt där det styrs.

Anf. 141 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik:

Fru talman! Jag ber kammaren och Lena Asplund om ursäkt om jag i min iver skrattade.

Regeringen sätter väl inte marknadspriset. Däremot utreder regeringen och lämnar förslag. Visst är det så det fungerar i dagens demokrati. Alla bekymmer vi möter, motionerar om och vill lösa här i riksdagen måste vi naturligtvis fördjupa oss i. Det är därför vi har tillkännagivande i kammaren, Lena Asplund.

Nu står Lena Asplund här och frågar mig om regeringen ska sätta marknadspris. Jag menar, hur många utredningar har vi inte innan vi gör förändringar? Det är vårt sätt att lösa dessa problem och att göra det i god tid. Nu står Lena Asplund på fullt allvar och frågar om det är regeringen som ska sätta marknadspriser. Regeringen får väl återkomma med en lösning på frågan.

Vår reservation fångar upp precis det Centern säger. Men varför är det så bannat svårt att gå in och säga att man stöder reservationen? Är det prestige i saken? Kanske kan Roger Tiefensee svara på det. Vad är det som gäller? Jag kanske tar repliker på er övriga och frågar om Lena Asplund har rätt när hon säger att utskottet kan styra Skatteverket. Det är därför ni också skriver – ni försöker nämligen använda förståndet – att ni utgår ifrån att och inte, som Lena Asplund gör, pekar med hela handen.

När man pekar med hela handen har man talat om hur det ska vara, och då blir det så att ni styr en myndighet direkt. Det är faktiskt grundlagsvidrigt, Lena Asplund. Detta var inte bra.

Anf. 142 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Det är som det står skrivet här, att man utgår ifrån att Skatteverket kommer att titta på detta. Har vi då inte sagt till Skatteverket vad vi tycker att de ska göra? Jo, det har vi gjort. Är det grundlagsvidrigt? Det är det väl inte. Skatteverket måste titta på detta, och vi utgår från den komplexa prisbild som råder. Jag ser inte ett dugg problem med det. Däremot ser jag ett problem om vi begraver det i en utredning som tar flera år, för då har vi fortfarande problemet kvar framför oss. Då finns det ju där.

Vad vill ni egentligen? Först skulle uttagsskatten bort. Det var kanske inte Socialdemokraterna, men vissa av era kolleger vill inte ha någon uttagsbeskattning. Sedan ska det begravas i en utredning.

Nu tycker jag att det är dags att sansa sig, ta det lugnt och låta Skatteverket titta på denna fråga så att de kommer fram till någonting. Jag tror alltså att detta kommer att lösa sig. Jag är alldeles övertygad om att det löser sig. Jag tror inte att det är ett så stort problem. Du tycker inte om det. Nej, fine, du har reserverat dig. Det är din rättighet att göra; det är klart att ni får reservera er. Vi tycker inte lika här. Det är bara att konstatera det. Sedan är läget som det är, vi får titta på det, och nu blir det så här.

Anf. 143 PER ÅSLING (c):

Fru talman! Skatteutskottet föreslår ett tillkännagivande att se över och belysa förutsättningarna för slopandet av fastighetstaxeringen av bostäder. Vi kan väl konstatera att just frågan om fastighetsskatten har varit flitigt debatterad under många år och att den var en av de dominerande frågeställningarna i 2006 års valrörelse. Debatten har kretsat mycket kring den avsaknad av legitimitet som fastighetstaxeringen hade.

Från Centerpartiets sida ifrågasatte vi fastighetstaxeringen med dess områdesindelningar och belägenhetsfaktorer samt svårigheterna att överklaga beslut. När alliansregeringen förändrade fastighetsskatten till en kommunal avgift, vilket var en riktig åtgärd, såg vi det som viktigt att ägare till fastigheter med låga taxeringsvärden inte skulle drabbas extra hårt.

Nu blev det en sänkning av uttaget av fastighetsskatten från 1 procent till 0,75 procent, vilket var en del av garantin för att den regionala obalansen inte skulle slå igenom. För att uppnå denna effekt fordras någon form av fastighetstaxering. Låt mig konstatera att de inslag som tidigare upplevdes som icke-legitima nu i stort sett har försvunnit.

Fru talman! Detta skulle givetvis tala för att någon form av fastighets-taxering skulle finnas kvar. Inom Centerpartiets skattegrupp har vi analyserat frågan och kommit fram till att det nu efter en mandatperiod är angeläget att göra en översyn och förändra den taxeringsmodell vi har. Centerpartiet vill att en ny modell garanterat ska minska de regionala obalanserna. Det är budskapet vi har som medskick till utredningen, och vi kommer givetvis att bevaka detta ställningstagande i utredningsarbetet.

I Jämtlands län kan jag tydligt se den regionala obalansen mellan tillväxtområden som till exempel Åre och kommuner som Bräcke och Ragunda där man definitivt inte har samma utvecklingskraft. Den skillnad i den nedre delen av betalningsskalan som i dag finns anser vi ska beaktas även i framtiden.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis konstatera att skatteutskottets förslag till tillkännagivande är ett utredningsuppdrag. Med de synpunkter jag har fokuserat på i detta inlägg yrkar vi från Centerpartiet bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 144 GUSTAV NILSSON (m):

Fru talman! Som bekant reformerades bostadsbeskattningen under 2008. En kommunal avgift fick ersätta den statliga skatten. Anledningen till reformen var bland annat att det gamla systemet med fastighetsskatt upplevdes som orättvist samt att konsekvenserna var godtyckliga och svåra att förutse för de boende.

Den egna bostaden är för de allra flesta människor en långsiktig investering och något som de äger och förvaltar under lång tid. Därför är det oerhört viktigt med långsiktiga och stabila spelregler som gäller över tid. Med den under mandatperioden införda kommunala avgiften tog alliansregeringen ett stort och viktigt steg i rätt riktning. Det var en viktig reform som genomfördes. Reformen har skapat förutsättningar för stabilitet, rättvisa och förutsägbarhet för många människor. Dock finns brister i nuvarande taxeringssystem, och det finns riksdagsmotioner där dessa tas upp och där det också föreslås förändringar.

Jag tror att problemet till stora delar beror på att den gamla modellen, där basen för fastighetsbeskattning är kopplad till taxeringssystemet, fortfarande hänger med. Taxeringsvärdet fastställs många gånger på rent fiktiv väg genom att exempelvis se på vilka försäljningspriser som har varit i ett visst område. Det kan många gånger bli stor osäkerhet i bedömningen och värderingen om det bara sker ett fåtal försäljningar inom ett visst område. I extremfallet kan en enda bostadsförsäljning bli styrande för taxeringsvärdet på alla fastigheter. Skatten för familj A kan alltså bli högre när grannfamiljen B gör en bra husaffär och flyttar.

Det gamla system som finns, med en skatt som är knuten till taxeringsvärdet, bör ersättas med ett system med någon form av indexuppräkningsmodell. Det är bland annat detta en utredning bör titta på, så att vi kan lösa de tekniska problem som naturligtvis finns och hamna rätt med en ny modell.

För att återgå till själva taxeringen, hur det är i dag och hur den går till: Organisationen Villaägarna har pekat på detta, och man har tagit fram uppgifter om alla de felvärderingar taxeringen har givit – i genomsnitt 260 000 kronor per hus i det gamla, schabloniserade massvärderingssystemet.

Felen vid taxering av obebyggda tomter hävdar man är hela 39 procent. Sex av tio tomter har alltså fått för höga taxeringsvärden. Skattebetalarnas förening pekar på att uppemot 100 miljoner om året kan sparas av offentliga medel. Dessutom kan byråkratin minska. Vi kan nog alla vara överens om att hanteringen och blankettskrivandet blir mindre för alla oss medborgare.

Fru talman! Vi hävdar att det således finns starka skäl att skyndsamt se över det gamla systemet med fastighetstaxeringen och slopa fastighetstaxeringen på bostäder. Då kan vi ta ytterligare ett steg för att förbättra och skapa ett ännu mer rättvist och långsiktigt hållbart avgiftssystem för bostadsfastigheter.

Även i denna fråga finns en klar skiljelinje mellan alliansen och de rödgröna. De rödgröna vill hålla kvar vid det gamla systemet, som är ett slumpmässigt fastighetstaxeringssystem. Vi vill utreda och tänka nytt i den här frågan.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 145 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Riksdagskolleger och åhörare! Den här diskussionen har till stor del handlat om uttagsskatten, och även jag tänkte ägna mitt anförande åt den. Frågan om uttagsskatt för vindkraftskooperativ har varit aktuell ända sedan Skatteverket beslutade att tillämpa den redan befintliga lagstiftningen för kooperativ näringsverksamhet också på vindkraftskooperativ. Skatteverkets tolkning kom 2008; jag tror att det var i juni.

Till en början var diskussionen inriktad på uttagsskattens vara eller icke vara. Efter oppositionens uppgörelse för någon månad sedan finns det dock inget riksdagsparti som i dag anser att det är möjligt att undanta vindkraftskooperativ från uttagsskatt.

Oppositionens reservation går alltså inte ut på att söka undanta vindkraftskooperativ från uttagsskatt, utan reservanterna vill att regeringen ska tillsätta en utredning som ”exempelvis kan titta på begreppet marknadspris som tillämpas vid uttagsbeskattningen och på avdraget för vindkraftskooperativets utdelning”. Mer konkret än så är man inte från oppositionens sida.

Skrivningarna i skatteutskottets majoritetstext går ut på att Skatteverket med bistånd från Energimyndigheten ska analysera vad som är marknadspris för vindkraftskooperativ. Det som står mot varandra är alltså två varianter av att utreda marknadsprisfrågan. Centerpartiet tycker att det är bra att Skatteverket och Energimyndigheten analyserar vad som är marknadspris för ett vindkraftskooperativ.

Parallellt med detta arbetar vi i regeringen, som ett av regeringspartierna, för att hitta en lösning som helt neutraliserar effekten av uttagsskatten för vindkraftskooperativen. Vår lösning, som Åke Sandström presenterade tidigare i debatten, har arbetats fram i nära samarbete med vindkraftskooperativen och går ut på att alla kooperativa företag ska ges möj-

lighet att välja om man vill göra det schablonavdrag som i dag bara kan göras på omsättningen. Man ska alltså kunna välja att göra det även på insatt kapital.

Det innebär att Centerpartiets förslag är en generell alternativregel där alla kooperativa företag kan välja om man vill placera sitt schablonavdrag på omsättning eller insatt kapital. Och eftersom det är en generell regel får vi inte problem med statsstödsreglerna. I dagsläget är det bara vindkraftskooperativ som har ett extremt förhållande mellan insatt kapital och omsättning som egentligen kommer att ha någon nytta av alternativregeln.

Effekten av det förslag som vi arbetat fram blir att uttagsskatten för vindkraftskooperativen neutraliseras. Vi har exempel från Dala Vindkraft som lyfts fram tidigare i debatten. De har lagt in detta förslag i sina räkenskaper, och effekten av uttagsskatten blir då noll.

Den kooperativa vindkraften är viktig för att få en folklig förankring av vindkraftsutbyggnaden generellt sett. Det är således viktigt att den kooperativa vindkraften får växa och utvecklas. Därför förordar vi ett snabbspår i stället för att dra frågan i långbänk. Oavsett vad man tycker om en statlig utredning tar den tid.

Vi har ett konkret förslag och även en möjlig lösning som vi direkt lägger in i regeringsarbetet. I debatten har Helena Leander och även andra tolkat det så och anslutit sig till vårt förslag, vilket är välkommet. Det behandlas dock inte här eftersom nu behandlas ett motionsförslag; detta kan kännas lite förvirrande för den som följer debatten. Oppositionen får gärna ansluta sig till Centerpartiets förslag när det väl ligger på riksdagens bord. Det kan gå snabbare än vad någon anar.

Låt oss titta på vad reservationen från oppositionen handlar om. Där finns en del fluffiga formuleringar utan någon som helst konkretion beträffande vad man vill utreda. Det bidrar inte på något sätt till att komma närmare frågans lösning.

Med det, fru talman, vill jag yrka bifall till skatteutskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I detta anförande instämde Karin Nilsson (c).

Anf. 146 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag trodde att Roger Tiefensee även skulle tala lite grann om tonnageskatten. Jag lämnar det därhän, eftersom jag inte hinner ta upp det.

Jag skulle vilja koppla tillbaka till ett tidigare replikskifte. Vad är det vi ska titta på i utredningen, frågades det. Det som Skatterättsnämnden hade som grund för sitt beslut angående marknadsvärdet var att hänvisa till 61 kap. 2 § inkomstskattelagen. Där definieras det marknadsvärde som så småningom ligger till grund för beräkningen av uttagsskatt när det gäller vindkraftskooperativen. Tidigare fördes en diskussion om vem det är som ska göra det, om det är Skatteverket eller någon annan. Det är naturligtvis regeringen som initierar översynen av vår lagstiftning, och det är förstås det vi menar i vår reservation. Här får regeringen gå in och titta i inkomstskattelagen. Det tycker jag är viktigt att slå fast.

Jag hör att Roger Tiefensee säger ”vår lösning”. Vems lösning avser han? Är det Centerpartiets och Roger Tiefensees lösning eller är det alli-

ansregeringens lösning? Vad syftar ”vår lösning” på? Vem är det Roger Tiefensee gör sig till tolk för i den här frågan?

Prot. 2009/10:85
10 mars

Anf. 147 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Låt oss börja med frågan vems lösning det är. Centerpartiet har tillsammans med ett flertal vindkraftskooperativ jobbat fram en lösning. Jag presenterar alltså en lösning som Centerpartiet tagit fram och som vi som regeringsparti nu driver inför kommande budgetförhandlingar. Anslutningen i dagens debatt gör mig mycket förhoppningsfull inför budgetförhandlingarna när det gäller att hitta en lösning som gör att det också blir en alliansgemensam politik. Det vore synd att som reservationen föreslår begrava frågan i en utredning och därmed dra den i långbänk när vi i stället söker en snabblösning. Det tycker jag vore mycket mer konstruktivt. Vi vet alla att statliga utredningar tar tid.

Därmed kommer vi in på detta med marknadsvärde. Som jag tolkar definitionen av det skatterättsliga marknadsvärdet är det alltså det värde som uppstår om vindkraftskooperativet säljer el på marknaden. Det är det skatterättsliga marknadsvärdet. Min bedömning är att det är viktigt att analysera vad marknadsvärdet är för att komma ifrån fluktuationerna i Nordpools prissättning. Analysen att det som vindkraftskooperativen tar ut är marknadsvärde bygger på att det insatta kapitalet är extremt stort i förhållande till omsättningen. Den analysen har också nationalekonomen som tidigare lyftes fram i debatten gjort. Det är det vi har sökt lösningen på. Det är just det vårt förslag går ut på.

Anf. 148 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag har hela tiden hävdad att det är bedömningen av marknadsvärdet som är det centrala i den här diskussionen. Vi är alla överens om att vi naturligtvis måste ha en uttagsbeskattning för att beskattningen ska kunna vara likformig. Det är bra att vi slår fast det. Thomas Tangerås vid Institutet för Näringslivsforskning har menat att det pris på el som vindkraftskooperativen tagit ut uppfyller kriterierna för ett marknadsmässigt pris. Att då se över lagstiftningen som reglerar detta är en ganska vettig åtgärd.

Det blir lite förvirrande när jag lyssnar på Roger Tiefensee. Vad vi har att ta ställning till här är antingen betänkandetexten eller reservationen. Här kommer ytterligare ett moment, och det är vårt, läs Centerns, förslag som egentligen inte finns annat än i någon bubbla som far omkring. Det blir en väldigt konstig diskussion. Jag vet inte riktigt hur ni tänker. Är det meningen att ni ska komma med ett färdigt förslag som ska kunna klubbas i riksdagen, kanske i samband med vårbudgeten, ett förslag som inte bereds och utreds utan bara något slags quick fix – apropå att vara populistisk i frågor? Jag menar att frågor måste beredas och att vi måste tänka igenom dem. Jag är övertygad om att detta kan gå ganska snabbt om vi får makten efter höstens val, mycket snabbare än om frågan ska överklagas och dras i långbänk.

Vi har två förslag att ta ställning till, men Roger Tiefensee förordar ett tredje som egentligen inte finns med i betänkandet.

*Allmänna motioner om
beskattning av företag,
kapital och fastighet*

Anf. 149 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! I en vårbudget, som är det vi har närmast, aviserar man skatteförslag. Man lägger inte fram skarpa förslag. Det vet både Marie Engström och jag.

Jag tycker att Marie Engströms särskilda yttrande är väldigt ärligt och tydligt. Det lyfter fram att uttagsbeskattningen är ett nödvändigt inslag i skattesystemet och så vidare. Det är jätteviktigt. Och det är uppenbart att Vänsterpartiets linje i oppositionen även här har fått sin tolkning, eftersom Miljöpartiet har drivit frågan att helt undanta uttagsbeskattningen för vindkraftskooperativ. Så Marie Engström ska ha all heder för det särskilda yttrandet.

Självklart måste ett lagförslag beredas och aviseras i vårbudgeten innan det blir ett lagförslag i höstbudgeten. Men det som reservationen pekar på är en större utredning. Marie Engström kommer tillbaka till detta med marknadspris. Om man ska göra ändringar i inkomstskattelagen, ska man då göra en ändring som specifikt pekar på marknadspris för just vindkraftskooperativ? Då är det återigen fråga om att söka speciallösningar, och ni pratar i er reservation om just speciallösningar för vindkraftskooperativen både när det gäller marknadspris och när det gäller avdragsmöjligheten.

Vi har pekat på en generell lösning just för att inte hamna i konflikt med statsstödsregler. Det är skillnaden. Vi har som regeringsparti inte ägnat så mycket tid åt att prata utan åt att söka lösningar, och dessa kommer vi att presentera inom kort. Om jag får travestera bioreklamen kan de komma i ett betänkande nära er fortare än vad ni tror.

Anf. 150 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det är lite sorgligt att vi ska behöva ha hela den här debatten när det verkar som att i alla fall Centerpartiet och oppositionen är ganska överens. Vi ser två spår, antingen att se över frågan om marknadspris eller att se över frågan om kooperativ utdelning. Det är också det som vi har gett uttryck för i vår reservation.

Däremot står det i majoritetstexten i betänkandet att man utgår från att Skatteverket kommer att informera bättre om reglerna. Skarpare än så står det inte.

Det är klart att man kan hoppas att de utifrån detta kommer att ta det här på allvar, fixa snabbspår och se till att vi har ett förslag på bordet här i riksdagen före den 23 mars, för det är då propositionerna ska komma som ska klubbas innan riksdagen stänger för sommaren. Det kan man ju hoppas, men jag tror inte att det funkar så. Jag tror att vi som lagstiftare måste vara tydliga och sätta ned foten genom att i ett tillkännagivande ge ett uppdrag till regeringen att se över den här frågan. Man behöver inte nödvändigtvis begrava den i en lång utredning. Man kan absolut ge ett uppdrag till Skatteverket om man tror att det är den mest framkomliga vägen. Men att bara utgå från att Skatteverket kommer att lösa frågan känns väldigt svajigt.

Sedan hoppas jag givetvis att Centerpartiet ska få framgång i budgetförhandlingarna. Men med tanke på vår finansminister Anders Borgs hårdnackade motstånd i den här frågan tror jag att det skulle underlätta om man hade ett tillkännagivande från riksdagen i ryggen.

Vi kommer givetvis att rösta för vår reservation där bland annat idén om kooperativ utdelning finns med. Om ni också röstar för den blir vi ju fler, och då kanske till och med Anders Borg lyssnar.

Prot. 2009/10:85
10 mars

*Allmänna motioner om
beskattning av företag,
kapital och fastighet*

Anf. 151 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Det är bra att vi är överens om det som Miljöpartiet till för bara någon månad sedan förfäktade, att man skulle kunna göra undantag för uttagsskatten. Sedan gjorde ni upp och driver inte den linjen längre. Jag tycker att det är bra att vi är överens och att ni inte längre försöker gå in i den där återvändsgränd. Annars hade ni fått problem med statsstödsregler och fått försöka hitta särlösningar för just vindkraftskooperativ. Det är bra att vi är överens om den delen.

Det som vi har gjort ända sedan Skatteverket började tillämpa befintlig lagstiftning är att vi har sökt möjligheter att lösa den här problematiken, för vi är överens om att det är ett problem att intresset för att investera i andelar i vindkraftskooperativ har rasat dramatiskt. Men vindkraften totalt sett hade sitt bästa år 2009. Det som vi har ägnat vår tid åt är inte att prata utan att hitta lösningar.

I er reservation pratar ni om specifika undantag för vindkraftskooperativ, både när det gäller marknadspris och när det gäller just vindkraftskooperativens uttagsbeskattning. Vi har föreslagit en generell regel. Nu tolkar ni in Centerpartiets förslag i er reservation, i er utredning, men jag menar att det är en vantolkning. Jag förordar ett snabbspår, att vi kan göra en avisering redan i vårbudgeten och sedan ha en ordentlig lagstiftning till hösten. Det du förordar är en större utredning som ska grotta ned sig i marknadspriset. Jag tror inte att det är en framkomlig väg.

Anf. 152 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi i oppositionen själva ska kunna få tolka vad våra reservationer innebär. Om det är så att vi menar att vår reservation innebär en kooperativ utdelning för bland annat vindkraften kanske det kan vara så att det betyder det. Men man kan förstås ha andra idéer.

Sedan kan man också titta på det som majoriteten skriver, och det har förstås ni all rätt att tolka. Men vad jag kan se står det någonting om marknadspris där också.

I slutänden tror jag att det egentligen handlar om ungefär samma idéer, antingen marknadspriser eller kooperativ utdelning. Frågan är om vi tror att vi behöver ett beslut i riksdagen för att det ska hända något eller om det räcker med att skriva lite snällt i ett betänkande att vi utgår från att Skatteverket kommer att informera mer. Jag tror nog mer på metoden att faktiskt fatta ett beslut i riksdagen.

Anf. 153 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Det är helt rätt. Det är inte vad ni tolkar i er utredning utan vad ni skriver som är det viktiga. Ni skriver om just marknadspris, och det är likadant som det vi skriver om Skatteverket. Ni skriver om specifik uttagsbeskattning för vindkraftskooperativ. Vi har föreslagit en generell regel. Ni är fortfarande inne på särlösningar. Ni kommer att stöta på patrull när det gäller EU:s statsstödsregler så länge som ni är kvar i särlösningsträsket. Den enda möjligheten att få ett undantag från EU:s statsstödsregler är att de är så ringa i omfattning.

Jag tror att Helena Leander och jag är överens om att vi vill att vindkraftskooperativen ska växa. Vi vill inte sätta ett glastak för vindkraftskooperativen, men det är precis det ni gör när ni fortsätter att söka särlösningar.

Jag välkomnar att ni ansluter er till Centerpartiets förslag. Det kan komma på riksdagens bord snarare än vad vi anar.

Anf. 154 ANNE-MARIE PÅLSSON (m):

Fru talman! I dag är min generösa dag, så jag vill på nytt berömma riksdagens majoritet i skatteutskottet, den här gången för dess goda smak att komma med ett tillkännagivande om att utreda fastighetstaxeringen med uppgift att helt ta bort den – mycket klokt, mycket bra. Det är bra, därför att om man tar bort fastighetstaxeringen har man satt en ordentlig punkt för en skatt som är djupt orättfärdig.

I vart fall kommer det med en borttagen fastighetstaxering att bli oändligt mycket svårare att återinföra den.

Varför är fastighetsskatten orättfärdig? Om det har det sagts mycket i den här kammaren men inte tillräckligt mycket. Detta skulle kunna upp-repas gång på gång.

Låt mig peka på några saker. Det första är att den strider mot en grundläggande princip i svensk beskattning. Det är den om likviditet. Skatt ska inte betalas förrän det finns pengar att betala skatten med. Det är en gammal, god, hederlig princip. Den strider fastighetsbeskattningen emot.

Fastighetsbeskattningen är godtycklig. Den utgår med olika procent-tal beroende på individens förmåga att betala skatten. Dessutom finns det när det gäller själva beräkningen av fastighetens värde inga entydiga enkla sätt att göra det korrekt. Det kan bli lite hur som helst.

Men kanske det värsta med fastighetsskatten är att den befäster synen att det inte finns några gränser för statens rätt att ta ut resurser från den enskilda medborgaren. Man kan krypa under skinnet på medborgarna. Man kan plocka pengar från det som står medborgarna närmast, det vill säga det egna boendet. Jag tycker att det är djupt orättfärdigt.

Någon skulle kanske invända att jag som är ekonom talar helt emot vad mina ekonomkolleger säger. Ekonomerna säger att fastighetsskatten är alldeles utmärkt. Den är inte snedvridande. Då säger jag att skatt är mycket mer än ekonomi.

Hur man tar ut skatt, principerna för det speglar samhällets syn på hur staten ska förhålla sig till sina undersåtar. Vilken respekt vill man visa dem?

Oppositionen och de som försvarar fastighetsskatten tycker uppenbarligen att det inte är tecken på bristande respekt när staten gör anspråk på dessa tillgångar som tillhör den enskilda individen. Jag tycker så.

Skatt är moral. Fastighetsskatten är omoralisk. Den strider mot de grundläggande principerna – inte bara mot likviditetsprincipen – förut-sägbarhet och likformighet. Den slår på ett sätt som är svåröverblickbart för den enskilda individen.

Fru talman! Jag tycker att det var utmärkt att fastighetsskatten togs bort och ersattes med en avgift. Jag ser fram emot en snabb utredning som kommer fram till att också fastighetstaxeringen ska tas bort. Då

kommer det att bli väldigt mycket svårare att återinföra den orättfärdiga skatten.

I detta anförande instämde Annicka Engblom (m).

Anf. 155 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jag är hemskt ledsen att jag drar ut på denna redan utdragna debatt ännu längre, men jag ska bli väldigt kort. Jag hade ingen chans att fortsätta min replikväxling med Gunnar Andrén när han kom med i mitt tycke ganska allvarliga anklagelser om att Miljöpartiet inte tar ansvar för sin politik. Jag var tvungen att säga att det gör vi visst.

Replikskiftet handlade om diverse skatter på produktion av el som jag hävdade inte skulle ha någon större effekt på elpriserna. Givetvis är jag mycket medveten om att vi har andra punktskatter som mycket väl har effekt på priser. Det är själva finessen att de ska påverka människors konsumtion i en mer hållbar riktning.

Nu är tyvärr inte Gunnar Andrén här. Då kan i alla fall alla vi som är här vara överens om att vi i Miljöpartiet tar ansvar för vår politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 11 mars.)

16 § Allmänna motioner om mervärdesskatt

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU28

Allmänna motioner om mervärdesskatt.

Anf. 156 AGNETA BERLINER (fp):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande SkU28 som handlar om den ideella sektorns mervärdesbeskattning. Då känns det för mig nödvändigt att starta med en inledning om de ideella krafternas betydelse för vårt samhälle.

Det är i mångt och mycket den kamp som människor har fört utifrån sitt ideella engagemang som fortfarande är grunden i den svenska demokratin. Jag och andra folkpartister bär med stolthet symbolen för den allmänna rösträtten, blåklinten. Vi hade inte varit där vi är i dag om inte de ideella krafterna hade funnits.

I Sverige har också sociala reformer initierats av folkrörelserna. De ideella krafterna är av fundamental betydelse för det goda samhället. Enskilda människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen.

Alliansregeringen presenterade i höstas den första propositionen någonsin som markerade den ideella sektorns betydelse, *En politik för det civila samhället*, som vi biföll här i kammaren förra veckan. Det var ett stort och viktigt erkännande av de ideella krafternas betydelse.

Målet för allianspolitiken är att förbättra villkoren för det civila samhället som en central del i demokratin. Vi från politiken ska stärka förutsättningarna för det civila samhället.

Prot. 2009/10:85

10 mars

*Allmänna motioner om
beskattning av företag,
kapital och fastighet*

*Allmänna motioner
om mervärdesskatt*

Fru talman! Tusentals människor ställer dagligen upp i olika verksamheter där de gör en fantastisk samhällsinsats. Det gäller idrottsrörelsen, olika intresseorganisationer, kyrkor, samfund, Rädda Barnen, vars årsmöte jag missar just nu, Röda Korset, ungdomsorganisationer, handikapprörelsen, nykterhetsrörelsen, pensionärsföreningar, kvinnojourer. Listan kan göras nästan hur lång som helst.

Genom de ideella organisationerna kan människor gemensamt lösa problem eller möta ett behov och samtidigt ge röst åt de människor som kanske inte annars gör sin röst hörd. Nu tänkte jag komma lite mer till saken, skattefrågan.

De allmännyttiga ideella föreningarna och de registrerade trossamfundet som bedriver verksamhet där de inte behöver betala inkomstskatt behöver i dag inte heller betala någon moms för den omsättning som görs på verksamheten. Mervärdesskatteutredningen kom för några år sedan fram till att den momsbefrielsen inte är förenlig med EG-rätten. EU-kommissionen har också i en formell underrättelse till Sverige uppmärksammat detta. Nyligen kom en utredning med olika förslag om hur de svenska momsreglerna ska anpassas till EG-rätten.

Jag menar att även om vi ska rätta oss efter EU-direktiv ska utgångspunkten för oss i Sverige vara att undvika förändringar i momsregler, om det går, för de ideella föreningarna och trossamfundet. Folkpartiets och alliansens fokus ligger på att förenkla och stödja de ideella organisationernas verksamhet, inte att försvåra och fördyra.

Fru talman! Låt mig ta exemplet med idrottsrörelsen. Den är vår största folkrörelse. Den engagerar, entusiasmerar, fostrar och får människor att växa. Över 20 000 föreningar är anslutna till Riksidrottsförbundet. Tillsammans samlar de mer än tre och en halv miljon medlemmar.

Folkpartiet vill bidra till att idrottsrörelsen kan fortsätta att vara levande och till att fler människor lockas till fysisk aktivitet. Vår syn är att både breddidrott och elitidrott är viktiga. Det finns mycket vi kan göra för idrotten, alltifrån att i kommunerna se till att barnen lär sig simma till att förenkla och förtydliga reglerna kring sponsring så att företag garanteras full avdragsrätt.

Då är det inte minst viktigt att inte försvåra genom nya skatteregler. Att idrotten och andra ideella organisationer skulle få mindre pengar att röra sig med vore givetvis mycket olyckligt, men det handlar inte bara om pengar. Ändrade momsregler skulle också innebära en stor ökning av många föreningars regelbördan.

Jag har som jag tror många i skatteutskottet ofta kontakt med olika ideella föreningar på hemmaplan. Det har vi väl ofta både som privatpersoner och som politiker. Jag är helt övertygad om att för många föreningar skulle det i praktiken bli omöjligt att ens hitta en kassör för sin verksamhet om vi krånglar till momsreglerna. Många lekmän drar sig redan i dag för att ta på sig uppdrag som kassör, eftersom den administrativa bördan och faktiskt också risken att helt oavsiktligt göra fel är för stor.

De kassörer som finns i den ideella sektorn lägger redan i dag mycket tid och engagemang på att stötta sin förening. Vi vill inte tynga dem ytterligare och inte heller medverka till att engagerade personer i framtiden inte tar på sig uppdraget som kassör i en ideell förening. Det är inte rimligt att bidra till ytterligare regelkrångligheter för dessa kassörer, och

det är inte heller rimligt att öka den administrativa bördan för knappa ideella krafter.

Fru talman! Jag menar att det är oerhört viktigt för det ideella Sverige att de regler som vi så småningom inför här underlättar för föreningarna i stället för att fördyra och komplicera. Jag är därför nöjd med att vi i skatteutskottet är så tydliga i vårt betänkande. Vi menade redan förra året att de allmännyttiga ideella föreningarna och trossamfunden även i fortsättningen bör få en så positiv behandling som möjligt när det gäller momsen.

I det här årets betänkande understryker vi att det kommande förslaget till riksdagen bör innefatta en helhetsbedömning av påverkan på den ideella sektorn. Vi skriver också uttryckligen att det är viktigt att de sammanvägda förslagen som kommer under nästa mandatperiod inte innebär en försämring.

Fru talman! Låt mig avsluta med vad en av våra unga folkpartister, Anna Lundberg i Hallstahammar, som är väldigt engagerad i svensk ridsport, har sagt i frågan: Det ideella föreningslivet är viktigt. Låt inte omständlig administration döda idrotten.

Jag kan inte annat än hålla med henne.

Anf. 157 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag ber att å Kristdemokraternas vägnar få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Jag tänker ta upp samma fråga som Agneta Berliner så förtjänstfullt tog upp, den ideella sektorn och secondhandförsäljningen, det vill säga Erikshjälpen, Frälsningsarmén, Stadsmissionen, Svalorna eller vad det nu är för verksamhet.

Jag upplever, fru talman, att Europeiska unionen och kommissionen knappast har upplevt en av sina större stunder när det gäller tillämpningen av det vi så folkligt kallar för subsidiaritetsprincipen eller närhetsprincipen. Det är djupt beklagligt att EU-kommissionen menar att de svenska undantagen för momsbefrielse för allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund inte är i överensstämmelse med unionens regelverk.

Frågan upplevs heller inte mer positiv av att kommissionen agerat på ett sådant sätt att man har inlett ett så kallat fördragsbrottsförfarande mot vårt land och därmed också mot hela den ideella sektorn.

Det Europeiska unionen och kommissionen gör är att se vårt land som ett skatteparadis för ideell verksamhet. Vi som lever och verkar i vårt Sverige vet hur mycket den ideella sektorn och det civila samhället bär upp för att göra Sverige till ett gott land. Ett vitalt civilt samhälle är av största vikt för en levande demokrati, för ett mänskligt samhälle och för att skapa social tillit, själslig hälsa, sammanhållning och förtroende mellan människorna som bygger landet tillsammans. Det kallar vi kristdemokrater i protestantisk och katolsk idétradition för samhällsgemenskap. Kommunerna, staten och landstingen finns där för att stödja och främja men definitivt inte för att ta över allt det engagemang som finns i de olika medborgarsammanslutningarna.

Det civila samhället, grundat i naturliga gemenskaper som familjer, släkt, grannskap, intresseföreningar, idrotts-, fackförenings- och handikapprörelsen, hjälporganisationer och samfund bär upp vårt land. Varför,

Europeiska unionen, ska vi inte få behålla vår skattefrihet inom den ideella sektorn och secondhandförsäljningen?

I det här läget har skatteutskottet utan särskilda yttranden och utan reservationer likt en man och en kvinna sagt att vi vill ge den ideella sektorn en så positiv behandling som möjligt. Utskottet uttalar att man vill att de sammanvägda framtida förslagen inte innebär en försämring. Det kanske inte är för att dagen har blivit lång och debatten har tagit sin tid – detta beror lika mycket på att vi på allianssidan har talat länge som att oppositionen har gjort det – men jag är lite pessimistisk om att vi grejar detta.

Jag kanske använder fel vokabulär, men jag skulle vilja att denna kalk togs från vårt land. Varför ska EU in och styra hur de ekonomiska förutsättningarna ser ut för den ideella sektorn som har betytt så mycket för vårt Sverige?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 11 mars.)

17 § Vissa handelspolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU13
Vissa handelspolitiska frågor.

Anf. 158 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Handelspolitik och främjande av handel är en av våra viktigaste frågor för jobb och sysselsättning. Det är en fråga som i förhållande till sin betydelse för vår utveckling alltför sällan debatteras här i kammaren. Senast den var uppe till debatt var våren 2008. Då lyste handelsministern med sin frånvaro, precis som i dag.

Att köpa och sälja varor och tjänster till varandra är grundbulten för tillväxt. Västland och handelsutbyte hänger ihop. Om vi tar en titt bakåt i vår historia var medelåldern på 1850-talet 43 år och barnadödligheten 17 procent. Vi levde i ett jordbrukssamhälle, och industrisamhället var i sin linda och låg mestadels framför oss.

Nu är vi på väg att bryta ny mark vad gäller tjänstesektorn och dess exportandel. Vi går från hansetiden och den era då processen med handelsutbyte startade till nutidens handelsutbyte.

Efter andra världskrigets slut har den internationella handeln med varor och tjänster ökat. Den främsta orsaken till detta är de avregleringar av handelshindren som man då gjorde, och det är främst under de senaste decennierna som handelsutbytet har ökat.

Handeln har stor betydelse för ekonomin i ett litet land som Sverige. Den svenska exporten uppgår till mer än 50 procent av bnp, vilket kan jämföras med 30 procent 1990 och 23 procent 1960.

Den svenska handeln är koncentrerad till EU. Exempelvis stod 2008 varuexporten till EU för 60 procent av den totala svenska exporten, och varuimporten kom till 70 procent från EU.

Fru talman! Dagens betänkande handlar i stora delar om frihandel. Om det har vi en bred majoritet här i riksdagen. Det handlar också om

exportfrämjande där det är klara skiljelinjer mellan oss, eftersom den borgerliga majoriteten anser att marknaden ska lösa det här på egen hand.

I en alltmer globaliserad värld, där prislappen många gånger även här i Sverige är viktigare än arbetsförhållandena, måste kraven på rättvisa öka.

Mot bakgrund av detta, fru talman, yrkar jag bifall till de rödgrönas gemensamma reservation nr 6 men också till reservation nr 10 under punkt 11 – motiveringen.

Det är viktigt att det internationella handelssystemet tar ett bredare ansvar för hållbar social och ekologisk utveckling. En rättvis globalisering kräver att kampen mot oacceptabla arbetsvillkor förstärks. En ökad konkurrenskraft får inte skapas genom rovdrift på människor eller miljö.

På lång sikt är det endast en socialt och miljömässigt hållbar utveckling som skapar varaktig tillväxt. De mänskliga rättigheterna i arbetslivet måste stärkas globalt. Fri förenings- och förhandlingsrätt måste garanteras och slavarbete, barnarbete och diskriminering elimineras. Det är inte acceptabelt att nästan 70 miljoner barn under tio år i dag arbetar. Därför anser vi att det finns behov av att främja rättvis handel för att säkerställa att både producenter och anställda får skälig lön, men också del av den totala vinsten för att kunna förbättra de sociala förhållandena, särskilt i länder som saknar de här strukturerna.

När vi pratar om frihandel, WTO och utveckling är det lika viktigt att de fattiga länderna ges möjlighet att växa och dra nytta av globaliseringens välfärdsvinster. Här kan vi i dag se att det finns problem med att världens rikaste länder skyddas av handelsbarriärer. Så länge det pågår kommer välståndet att fortsätta vara ojämnt fördelat mellan världens olika länder.

Utvecklingsdimensionen måste därför genomsyra hela handelspolitiken. Utgångspunkten måste vara att det i handelsavtal och ekonomiskt samarbete som Sverige knyter med andra länder i världen ska vara en mer rättvis fördelning av de resurser som finns. Det är också därför det är viktigt att Sverige gör sin röst hörd och verkar för att de kvarvarande tullmurarna mot fattiga länder tas bort och att importrestriktionerna för fattiga länder också tas bort.

Vi rödgröna anser att det inom handelspolitiken också måste finnas en rättvisa vad gäller båda köns rätt och möjligheter. Vi vill att regeringen aktivt ska driva på om att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i den internationella handelspolitiken både inom EU och inom WTO. Inför de nya förhandlingsavtalen ska det hela tiden inkluderas att vi ska avskaffa all diskriminering av kvinnor.

Fru talman! I reservation nr 6 understryker vi också vikten av ökad öppenhet och insyn i handelspolitiken. Då tänker vi främst på WTO men också på andra internationella handelssystem.

För att vi ska få ökad insyn bör regeringen årligen rapportera till riksdagen om utvecklingen inom handelspolitiken. Som det är i dag vet inte vi i oppositionen hur det ser ut utifrån att det har varit ganska snålt med information från handelsministern såväl till utskottet som här i kammaren.

Vad gäller främjandeverksamheten och det exportberoende som Sverige har är det också viktigt att vi blir betydligt tydligare. Svensk eko-

nomi är ju exportberoende, och vi lever i en tid med ökad arbetslöshet och har sett en kraftig ekonomisk nedgång. Just därför behöver vi höja främjandeverksamheten ute i världen och inte dra ned på den som vi har sett att den borgerliga majoriteten har gjort under de senaste åren, inte minst genom att lägga ned olika utlandsmyndigheter. Som ett litet, exportberoende land måste Sverige bättre ta till vara och använda de resurser som vi har och satsa lite mer och lite större. Vi måste ta till vara den kunskap som ISA, Swedfund och Exportrådet har och se till att det finns resurser för att jobba med ett ökande av främjandet.

Vi kan också konstatera att den borgerliga regeringen har gjort kraftiga neddragningar i stödet till små och medelstora företags export i en tid där Sverige tappar exportandelar. Det känns faktiskt lite allvarligt. Men det görs väl mot bakgrund av den ideologi som man har på den borgerliga sidan, att det är marknaden som ska sköta det här själv. Vi har ju redan under förra mandatperioden sett i motioner och reservationer att det är det som är hållningen, och det är det vi också ser ett resultat av i dag.

Mot bakgrund av detta, fru talman, och att vi inte minst i budgetdebatten och i de motioner vi väckte inför budgetdebatten föreslog ökade anslag, framför allt vad det gäller exportfrämjandet och det som är riktat till små och medelstora företag, har vi fortfarande uppfattningen att det är oerhört viktigt med exportrådgivning till små och medelstora företag. Det kan spela en avgörande roll för dem att få vägledning när det gäller hur man kan nå ut på nya marknader. Precis därför tycker vi att det är viktigt att vi utbildar exportrådgivare som också kan arbeta med detta.

När det gäller de här olika förslagen har vi ju tyvärr blivit nedröstade här i kammaren. Det kan vi bara se som oroväckande inför framtiden.

För att Sverige ska kunna öka sitt främjande kan vi konstatera att alla krafter behövs och att vi måste ha bättre förutsättningar. Vi måste arbeta för att det svenska främjandet ska stärkas men också för att det ska öka med global rättvisa.

Anf. 159 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Jag vill instämma med föregående talare. Jag tyckte att det var ett mycket bra inlägg.

I en globaliserad värld där kontakterna mellan världens länder ökar kan frihandeln vara en stark välståndsskapande kraft för världens fattiga länder. Men om man vill nå upp till det målet och få en sådan utveckling måste också handelsavtalen utformas utifrån detta faktum.

Handeln är en viktig och självklar del i en ekonomi. Det gäller såväl handeln inom ett land som handeln mellan länder. Därför är det viktigt att handeln också omgärdas av regler och avtal för hur den ska fungera och att internationella överenskommelser också respekteras.

Den internationella handeln styrs i dag av gemensamma avtal i WTO och en rad regionala och bilaterala handelsavtal. Ett prioriterat mål för Sveriges sittande regering då det gäller utrikeshandeln är enligt Utrikesdepartementet att uppnå högsta möjliga frihandel. Jag återkommer till det sedan.

När Sveriges regering ensidigt upprepar sitt mantra om hur frihandeln och investeringar ger tillväxt och välstånd menar Vänsterpartiet att frihandel utan rättvisa eller tillväxt utan solidarisk fördelningspolitik inte

gör någon större skillnad för världens fattigaste. Vi menar att frihandeln kräver likvärdiga förutsättningar mellan olika parter. Så ser faktiskt inte världen ut i dag. Det är de frågorna som Vänsterpartiet tar upp i detta betänkande: handel och jämställdhet, handel och arbetsvillkor, handel och immateriella frågor, framför allt TRIPS och läkemedelsfrågan. Det handlar om att göra handelspolitiska prioriteringar.

För att få till stånd en väl fungerande världshandel mellan länder utan att mänskliga rättigheter kränks, utan att arbetsvillkor åsidosätts och utan att miljön föröds är det viktigt att det finns regler och avtal för den internationella handeln mellan länder. Men avtal kan också utformas på olika sätt och därmed i olika grad fungera som verktyg för rättvis och hållbar utveckling.

Delar av dagens handelsavtal är omdiskuterade och kritiserade av många folkrörelser för att inte gynna fattigdomsbekämpning och utveckling. Det handlar om uppfyllande av FN:s millenniemål, bland annat ILO:s deklARATION om grundläggande rättigheter i arbetslivet. FN:s millenniemål slår fast att global utveckling kräver en helhetssyn och insatser för fattigdomsbekämpning, utbildning, hälsa, fred, miljö och mänskliga rättigheter. De delarna hör ihop och ingår i en helhet.

Sveriges hållning i dessa frågor borde ställas mot den av riksdagen beslutade politiken för global utveckling. Tyvärr ser vi att det inte är ofta som det sker. Det gäller för Sveriges ställningstagande i just förhandlingar om de så kallade EPA-avtalen med vissa afrikanska länder.

I regeringens skrivelse 2007/08:89 *Sveriges politik för global utveckling*, som jag hittade på regeringens hemsida, står följande:

”En *hållbar* global utveckling innebär att resurser ska användas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och därigenom säkerställer att nuvarande generationers behov tillgodoses utan att kommande generationers förstå att uppfylla sina behov äventyras. I det ligger en framsynt och uthållig hantering av gemensamma resurser, globala såväl som regionala, nationella och lokala, och en utvecklingsprocess som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar.”

Nu kommer jag till poängen: ”För att uppnå målet krävs att alla politikområden, inom ramen för egna områdesspecifika målsättningar, söker vägar för att stärka det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling.”

Det här gäller alltså handelspolitiken.

I näringsutskottets betänkande står följande: ”Utskottet anser att EU bör visa största möjliga öppenhet gentemot fattiga länder, särskilt beträffande varor och tjänster som fattiga människor producerar. Dessa länder drabbas av att många industriländer, inklusive EU-kretsen, fortfarande har betydande hinder för import av varor som är betydelsefulla för utvecklingsländernas export. Utvecklingsperspektivet måste därför vara fortsatt centralt i handelspolitiken.”

Utskottets majoritet delar också Vänsterpartiets uppfattning att uppfyllande av FN:s millenniemål är en avgörande fråga. Likadant uttrycker man sig när det gäller jämställdhetsmålen. Därefter avstyrks samtliga Vänsterpartiets yrkanden.

Herr talman! För att ytterligare belysa att det är långt från högtidliga deklARATIONER till politik som lever upp till vad Sverige har som mål vill jag ta upp några exempel. Sverige vill ytterligare liberalisera handelspoli-

tiken. Sverige säger sig driva en konsekvent linje för att de rika ländernas tullar ska sänkas, vilket ligger helt i linje med politik för global utveckling. För drygt ett år sedan röstade Sverige för EU-kommissionens förslag att återinföra exportsubventioner för vissa mejeriprodukter. Det handlar om mjölk och smör. Det innebär att europeiska smör- och mjölkproducenter får betalt för att dumpa sitt överskott i andra länder, många gånger i fattiga länder. Den borgerliga regeringen har vid flera tillfällen sagt sig vara emot exportsubventioner. Har ni nu bytt politik? Ligger det i linje med det av riksdagen fattade beslutet om politik för global utveckling?

Men, herr talman, det räcker inte med detta. Regeringen har också sagt att handelspolitiken ska underlätta för andra länder att få tillträde till EU:s marknad, bland annat genom att ta bort tullar och tariffer på till exempel jordbruksprodukter. Det ska bland annat vara för att underlätta för fattiga länder att exportera till EU. Då är min fundering hur det kan komma sig att Sverige har röstat för införande av strafftullar på fjäderfä och kött från Chile med flera länder.

När det gäller tjänstehandeln driver Sverige att samtliga länder bör göra mer långtgående åtaganden i WTO och att inga sektorer ska undantas från liberalisering, inte ens grundläggande servicesektorer som el och vatten eller sådant som är relaterat till försäljning och marknadsföring av alkohol. Hur tänker ni då? Ska det också appliceras på svenska förhållanden och öppna marknaden för el och vatten?

Sverige har också, till skillnad från flera andra länder inom EU, bland annat Storbritannien, drivit på för att avtal om bland annat investeringar och offentlig upphandling ska ingå i EPA-avtalen, trots att många afrikanska länder konstaterar att de inte är intresserade av sådana avtal. Detta, herr talman, konstaterar jag är den svenska tolkningen av politik för global utveckling, av uppfyllande av FN:s millenniemål inom handelspolitiken. Vänsterpartiet har en helt annan uppfattning, som vi också skriver i våra motioner och i olika yrkanden som berör handelspolitiken.

Med detta yrkar jag bifall till reservationerna 3, 6 och 7, men jag står givetvis bakom samtliga övriga reservationer.

Anf. 160 LAGE RAHM (mp):

Herr talman! Vi debatterar i dag frihandel och en mängd olika frågor kopplade till den. Jag vill börja som tidigare talare och säga att frihandel är i grunden något oerhört bra. Den har gagnat Sverige väl, och den har gagnat många andra länder. Den kommer att gagna fler länder. Frågan är bara hur vi ska nå fram till det som är bra med frihandel.

Precis som Sverige i utvecklingsskedet av sin industri inte hade fullständig frihandel och tullfrihet med alla länder, för att kunna bygga upp en bra industri, finns det liknande exempel när det gäller asiatiska tigerekonomier och så vidare. Det finns goda skäl att tro att det i vissa fall kan vara tvunget att i ett lands utvecklingsskede ha vissa former av tullar. Då bör vi inte sätta stopp för det. Det som bör vara Sveriges viktigaste linje när det gäller tullar är att se till att slopa EU:s tullar gentemot fattiga länder, gärna gentemot andra länder också. Jag har uppfattat att vi är eniga om att se till att minska den ohållbara jordbrukspolitik, som förutom att den kostar en massa pengar också driver på fattigdomen i fattiga länder.

När det gäller de organisationer som tas upp här är WTO den viktigaste. Vi menar att WTO måste reformeras. Det är inte rimligt att man tvingar u-länder att anta en massa avtal för att kunna ingå i WTO. Det är rimligt att man kan se varje avtal för sig.

En annan sak som är problematisk med WTO och som behöver reformeras är konfliktlösningsmekanismen. Den är kanske relativt effektiv när det gäller de rika ländernas olika konflikter gentemot varandra, men den gagnar inte alls på samma sätt fattiga länder. Några exempel på det är att fattiga länder inte tillsammans kan driva process i mekanismen. Det är inte heller i så många fall relevant för fattiga länder att använda sig av de sanktionsmöjligheter som finns. De är helt enkelt inte utformade att vara relevanta för fattiga länder utan är utformade för rika länder. Det är ändå rimligt att även fattiga länder ska få rätt i WTO-processen och att det ska ske något med anledning av det.

Som tidigare har nämnts är det oerhört viktigt att frihandeln också sätts in i ett sammanhang där man ser den totala utvecklingen av världen.

Vi har till exempel miljöfrågor, FN:s mål för miljö och miljökonventioner som är oerhört viktiga för att vi ska kunna ha en värld i framtiden över huvud taget. I de, förhoppningsvis få, fall där den frihandel som i dag finns motverkar detta behöver den ändras eller korrigeras. Ett sätt att börja försöka nå dithän är att ge olika organisationer observatörsstatus i WTO. Det kan handla om Unep, ILO eller FAO och andra.

Sedan till den intressanta frågan om TRIPS-avtalet, som är en del av WTO:s avtal. En del av det är ju att det ursprungligen när det inrättades förhindrade fattiga länder att få tillgång till läkemedel – helt livsnödvändiga läkemedel. Det har sedan gjorts ett uttalande om att det ska vara möjligt för fattiga länder att få det, men det är fortfarande oerhört byråkratiskt och dyrt och har väldigt detaljerade regler så den möjligheten utnyttjas i alldeles för få fall. Miljoner människor i fattiga länder dör varje år av sjukdomar som borde kunna botas av effektiva läkemedel som finns men som man i många fall inte har tillgång till. Oerhört många liv skulle kunna räddas om det gjordes någonting mer åt detta.

Det som vi föreslår att man skulle kunna börja med är att driva på för att genom uppföljningen av TRIPS-avtalet, som man ändå har, se till att det verkligen får den effekt som man har tänkt sig, nämligen att även fattiga människor ska få tillgång till läkemedel mot sjukdomar. Det borde åtminstone vara själva grundtanken.

Vidare borde man redan i dag kunna se till att revidera EU:s tvångslicensiering, sättet att ge läkemedel, se över den och se till att den möjliggör så mycket som möjligt just nu, i stället för att ha den situationen att det sker i oerhört få fall.

I Sverige skulle vi också kunna försöka få med den svenska läkemedelsindustrin på att tillverka dessa tvångslicensierade läkemedel för export, det vill säga tillverka generika, som det kallas. Men vi behöver också långsiktigt se till att fattiga länder får möjlighet att själva producera den typ av läkemedel som behövs.

Ytterligare en fråga som gäller TRIPS är att det finns ett så kallat TRIPS plus, med olika bestämmelser och tillägg till TRIPS-avtalet som framför allt USA men i viss mån även EU försöker få med i olika avtal. Ett tydligt exempel är att man vill försöka få en förlängd skyddstid för data när det gäller läkemedelstester. Dessa data behövs ju för att man ska

kunna få ett godkänt läkemedel. Om man inte får tillgång till dessa data för de generika som vi pratar om måste man kanske göra om alla testerna. Det är oerhört dyrt och en väldigt ineffektiv användning av resurser.

Det är rimligt att utgå från att Sverige i EU kräver att EU-kommissionen när man jobbar med den här typen av avtal inte försöker föra in någon form av skrivningar som försvårar fattiga länders tillgång till de livsnödvändiga medicinerna.

Detta om själva huvudfrågan.

Jag vill också passa på att säga någonting om det som står om snus. Vi står helt bakom förslaget i betänkandet att avslå motionerna som handlar om snusexport. Vi är däremot inte helt eniga om motiveringen. Vi ser inte att hälsoeffekterna av en sådan export skulle vara så positiva.

Jag vill yrka bifall till reservationerna 1, 6 och 7, men vi står givetvis bakom samtliga våra reservationer.

Anf. 161 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jag ber att få börja med att yrka bifall till majoritetens förslag i betänkandet.

Det är ganska unikt i världen med den enighet som finns beträffande handelspolitik och frihandel i Sverige. Jag tror att förklaringen inte har så mycket med det politiska systemet att göra. Vi är ett litet land, och vi måste ha frihandel – vi har inte så mycket val. Men våra sociala skyddsnät har också gjort att den nödvändiga anpassning som frihandeln innebär, till ny teknik och ändrade produktionsmönster i världen, inom Sverige hanteras på ett sådant sätt att det är uthärdligt och att människor i större utsträckning än i många andra länder ser helhetsperspektivet, att detta är bra för vårt land.

Detta är ju frihandel för Sverige. Men när jag lyssnar på de tidigare talarna och läser reservationerna i betänkandet får jag uppfattningen att frihandel är bra för Sverige men inte bra för u-länder. Jag är övertygad om att det är ett misstag. Jag tror att man ska ha samma principiella hållning. Dessa länder är fattigare, men det innebär inte att de gynnas av protektionism eller mindre frihandel. Det är precis tvärtom. Jag tycker att vi ska försöka utsträcka de positiva aspekterna på frihandel även till u-länder. Jag ska återkomma till det.

Sverige driver sin handelspolitik genom Europeiska unionen. Det nämndes inte här, men det gör att vi naturligtvis påverkar EU efter måttet av vår förmåga på olika sätt för att EU:s 27 länder ska driva en frihandelsinriktad politik, vad beträffar både importen till EU och EU:s agerande i de globala sammanhangen, till exempel inom WTO.

Det innebär samtidigt att det är kompromisser som vi tvingas anpassa oss till och delta i, ibland kanske också rösta för fast vi egentligen tycker att det borde vara en annan linje. Det är välbekant – det gäller inte bara handelspolitiken utan Sveriges agerande på många områden inom Europeiska unionen.

Det som är mest stötande med EU:s handelspolitik är naturligtvis jordbrukspolitiken, som flera tidigare har varit inne på här. Tyvärr dikterar vi inte EU:s handelspolitik, och inte heller dess jordbrukspolitik.

Under trycket av krisen kan man konstatera att de protektionistiska krafterna inte har fått riktigt det utrymme och den vind i seglen som man fruktade. Jag tycker att det är en väldigt viktig observation att det faktiskt

inte har skett hittills. Jag tror att det delvis beror på att världens länder och företagen över gränserna är så sammanflätade att man är både producent i ett annat land och importör till det egna hemlandet, till exempel i Europa, och kanske också reexporterar. Protektionistiska åtgärder fungerar inte, men de skadar många företag i industriländerna som i gamla tider skulle ha stått upp och talat för handelshindren. Nu är de själva handlare och vill inte ha handelshinder.

Dess värre gäller inte detta jordbruksprodukterna. Jag tycker att man ska argumentera mot EU:s jordbrukspolitik, naturligtvis på grunden att den skadar konsumentintresset och höjer konsumentpriserna. Men det är också en moralisk fråga i allra högsta grad. Det är ett system som håller människor kvar i fattigdom i tredje världen. Om vi kunde avskaffa EU:s jordbrukspolitik och göra den till en frihandelspolitik skulle vi göra oändligt mycket mer än med alla de biståndsinsatser som vi diskuterar länge och väl i industriländerna och i Sverige.

Doharundan har gått i stå. Någon säger här att vi måste reformera WTO, och jag tycker att det är helt riktigt. Doharundan går inte framåt, och det beror mycket på att det är för många aktörer och för många frågor. Det blir för tungrott. Det är en överlastad process. Man kan inte minska antalet aktörer därför att alla vill vara med. Däremot måste man se till att ta det pö om pö. Jag har inte något recept för närvarande – det är många som sitter och funderar på detta. Men det är självklart att man när Doharundan väl har rots i land måste utvärdera den och ändra tillvägagångssättet. Man kan inte ha förhandlingar som pågår i decennier. Även den så kallade Uruguayrundan, som föregick Doharundan, var otroligt utdragen.

Sedan är det flera här som är inne på temat att vi ska ha en mer rättvis handel. För mig är rättvis handel frihandel. Varför det? Låt mig ta jämställdhet som ett bra exempel. Nu talar jag inte om jämställdhet i vårt eget land eller i industriländerna utan om hur det är i till exempel feodala länder eller länder där kvinnor diskrimineras. Feodalism och diskriminering är olönsamt. Det exponeras i ett land som har frihandel, där det inte är några tullar och där man kommer att förlora i de företag som diskriminerar kvinnor och inte använder den arbetskraft som kanske är mest lämpad. Tyvärr är kvinnor ofta utbildade eller lågutbildade till att börja med, men de blir mer och mer utbildade. Frihandel kan i många länder fungera som en murbräcka för en likabehandling inte bara av män och kvinnor utan också av etniska minoriteter.

Om man är för ökad jämställdhet i världen ska man vara rabiat och kompromisslös frihandlare. Det är inte jag som har hittat på detta. Det är många som har gjort den här observationen.

Man kan se på länder som Malaysia och Indonesien, som är muslimska länder och som traditionellt har haft en mycket diskriminerande hållning gentemot kvinnor men där man har gått in för en friare handel – jag vill inte påstå att den är fri, men den är betydligt friare än i till exempel länderna i Mellanöstern. Det är ingen tillfällighet att man i Mellanöstern är fattig, har gammal teknik och motstånd mot modernisering. Man har ett efterblivet ekonomiskt system i många hänseenden. De är också väldigt protektionistiska länder.

Handelshinder omgärdar inte bara Europa utan också många fattiga länder. Den tanke som fördes fram av Miljöpartiets företrädare att man

kan acceptera tullar i ett visst utvecklingsskede låter sig sägas i teorin, och det sades kanske på 1950-talet, men erfarenheten är förskräckande. Har man väl accepterat handelshinder sitter de fast där. Då uppstår en ny klass i samhället, nämligen de som äger de fabriker och jordbruk som skyddas. De är inte intresserade av att ta bort handelshinder för att gå in i ett nytt utvecklingsskede.

Herr talman! Låt mig återgå till detta med jämställdheten och frihandeln. Om man ser på Asien kan man se några länder där kvinnor verkligen har fått det bättre. Det började i länder som Korea och Taiwan men kommer nu också i andra länder, som Indien och Kina. Vad är det stora draget där? Det är att kvinnor lämnar jordbrukssektorn. Från att vara ibland instängda på farmen där hemma flyttar de till staden eller tätorten, får en egen inkomst, ett eget jobb och kan välja sin egen livspartner. De börjar inte föda barn när de är 16–17 år, utan barnafödandet skjuts upp. De har genom att leva i ett land med ökad frihandel fått ett eget liv i mycket större utsträckning än i länder som har protektionism. Det tycker jag är viktigt.

Några talade också om rovdrift på miljö och människor och om arbetsvillkoren i ILO. Jag håller med. Man kan diskutera hur man kommer till rätta med detta. Jag tror att ILO:s konventioner är betydligt viktigare än handelsavtal. Jag tror inte att handelsavtal är rätt väg att gå. Jag tror mer på andra instrument, som ILO:s konventioner. Och det blir definitivt inte bättre med mindre frihandel.

Det är samma sak när det gäller att stärka de mänskliga rättigheterna. Jag skulle framför allt vilja fokusera på barnarbete, som är ett vämjeligt inslag i de flesta u-länder. Att det ska vara lönsamt att gå i skolan och att man ska få ett mål mat när man går i skolan är effektivt mot barnarbete. Däremot tror jag inte på att man skriver in dessa strävanden i handelsavtal.

Herr talman! Jag har dragit över min talartid, så jag ska inte bli mer långrandig än så här.

Anf. 162 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna på Carl B Hamilton. Vi har inte argumenterat för protektionism. Det handlar inte om att det ska vara antingen det ena eller det andra. Vi har diskuterat frihandel, och det jag har försökt peka på är hur inkonsekvent regeringen är. Det finns en stor skillnad mellan högtidliga uttalanden och praktisk politik i bland annat EU.

Det är riktigt att Sveriges handelspolitik förs genom EU. Se på exporten. Vi talar mycket om jordbrukssektorn här. Den svenska regeringen stödde faktiskt att man skulle ge exportstöd till smör och mjölk, tror jag att det var, vilket innebar att man dumpade priset. Det påverkar ju marknaden. Svenska regeringen röstade för det. Däremot sade Storbritannien och ett par andra länder nej. Min fråga är: Hur rimmar detta egentligen med det högtidliga talet om frihandel?

Det visar också på andra aspekter när man försvårar för fattiga länders jordbruksprodukter att komma in genom att ha straffbeskattning på dem. Sverige röstade för det också, medan andra länder i EU-kretsen röstade emot. Detta rimmar egentligen väldigt illa med vad ni säger när ni pratar om frihandel. Det är detta vi har försökt säga och tar upp i våra

yrkanden om jämställdhetsmål och så vidare. Vi vill framhålla hur viktig handelspolitiken är när man vill uppnå vissa syften. Carl B Hamilton säger själv att frihandel ger ökad jämställdhet. Varför har vi då inte mål för det? Vi säger detta också i politiken för global utveckling, som Carl B Hamilton har varit med och fastställt här i riksdagen, där dessa frågor ingår.

Anf. 163 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Jag måste erkänna att jag inte är riktigt uppdaterad på detta med smör och torrmjök och exportsubventioner på det, men jag kan säga att det inte rimmar med den svenska politiken. Så är det.

Om jag minns rätt – men jag kan minnas fel – var detta under det svenska ordförandeskapet. Då tvingades jordbruksministern som företrädare för ordförandelandet att ingå denna kompromiss, men jag är lite osäker. Men jag håller helt med Kent Persson om att detta inte rimmar med den svenska utvecklings- och handelspolitiken. Jag känner inte igen det, helt enkelt. Däremot har jag minne av att Eskil Erlandsson gjorde en del kompromisser som han var väldigt olycklig över. Låt oss hoppas att detta var ett undantag under ordförandeskapet.

Annars är det viktigt att säga att både den föregående svenska regeringen och den här regeringen har varit väldigt envetna och konsekventa företrädare för en frihandelslinje inom Europeiska unionen. Det må gälla skor, tekoprodukter, jordbruksprodukter eller etanol från Brasilien – Sveriges ingångsvärde i EU-diskussionerna är alltid att frihandel är bättre än de protektionistiska åtgärder som många av de andra länderna, tyvärr inte minst de nya länderna, förespråkar.

Anf. 164 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Detta beslut diskuterades i EU och togs i januari 2009, tror jag. Men vi kan bortse från det.

EU uppträder protektionistiskt i många fall, och av någon underlig anledning är det alltid fattiga länder som drabbas. Vi kan se på ett annat område. När det gäller timmer har den svenska regeringen klagat på att Ryssland höjer exportskatten. Likadant har EU gått in och krävt att Kamerun och Ghana ska avskaffa sin exportskatt på sitt timmer, den skatt som är så nödvändig för deras ekonomi, för att de ska kunna bygga upp en förädlingsindustri.

Jag menar att det enbart är för att gynna den europeiska industrins behov av råvaror. Man ger alltså inte de här länderna en chans att bygga upp en inhemsk industri.

Det här har vi varit med om själva i Sverige. Vi har haft restriktioner för att skydda svensk industri, för att se till att den skulle kunna utvecklas när vi hade behov av det.

Med tigerekonomierna, som Lage tog upp, var det samma sak. Det var statliga subventioner som sattes in och medförde att man fick en utveckling, en skjuts i ekonomin. Utan den hade det inte fungerat. Det är alltså inte svart och vitt. I vissa lägen kan det vara positivt. Nu pratar vi om fattiga länders möjligheter att hävda och utveckla en egen industri och på det sättet få en tillväxt och nå FN:s millenniemål. Utan den politiken misslyckas det kapitalt.

Anf. 165 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Jag har inte några invändningar mot det som Kent Persson sade i sin första del av sin replik, så jag hoppar över det. Däremot vill jag bemöta det här med att det i vissa fall kan vara berättigat med skyddsåtgärder och statliga subventioner för att få i gång exporten.

Det låter sig sägas, men erfarenheten är inte bra. Den är negativ. Du kan ta Indien, till exempel. Efter 60 år med den typen av politik slog man äntligen in på en linje med frihandel och exportinriktning. Dessförinnan hade man både statliga subventioner och tullar. Det ledde till att man byggde upp en bilindustri, en stålindustri och alla industrier bakom stora murar. Det gjorde att konsumenterna fick betala mer. De fick sämre kvalitet på sina produkter. Och man fick väldigt starka konglomerat med ägarfamiljer eller koncentrerat ägande som var väldigt effektiva i det politiska systemet när det gällde att förhindra att man sedan tog ned det här skyddet och avvecklade subventionerna. Det har Indien lidit av.

Indien är ett exempel. Det är kanske det mest slående exemplet av alla. Det är mitt svar på den propån, så att säga.

Anf. 166 LAGE RAHM (mp) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton insinuerade i sitt anförande att jag hade sagt att frihandel är bra för Sverige men inte för andra länder. Jag vill börja med att säga att om det var så du uppfattade det vill jag be om ursäkt, för det var verkligen inte min poäng. Det jag ansåg att jag sade var att frihandel i stort sett är bra för alla i de allra flesta lägena. Det finns ett par undantag. Det var också det som Kent Persson var inne på tidigare.

Jag vill ta upp någonting som Carl B Hamilton sade: Har man accepterat handelshinder sitter de fast. Historien måste väl ändå ha bevisat att så inte är fallet. Om man tittar historiskt kan man ju se att det har funnits en enorm mängd handelshinder och tullar som inte längre existerar. Det kan rimligtvis inte vara så att de sitter fast per definition. De kanske är svåra att ta bort om man har dem – det må vara en sak. Men det är inte så att de faktiskt sitter fast.

Sedan vill jag ge ett exempel på hur man kan göra när det finns restriktioner som verkligen bara skadar den inhemska industrin.

Till exempel hade man i Moçambique tidigare – jag vet inte om det är så fortfarande – väldigt höga tullar på datorer. Det var inte så att Moçambique var på väg att bygga upp en egen datorindustri, så att det här skulle gagna dem, utan det här gjorde att tillgången på datorer blev betydligt sämre i Moçambique. Det gagnade förstås inte någon i Moçambique.

Vad som krävs är att man gör vissa specifika och väldigt strategiska insatser där man försöker bygga upp en inhemsk konkurrenskraftig industri som man successivt utsätter för konkurrens för att den ska klara sig på en världsmarknad och så att man får den typ av konkurrenskraft som krävs.

Anf. 167 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det är möjligt att jag var otydlig när det gällde att handelshindren sitter fast. Jag menade att man inte ska tro att ett land inför handelshinder och sedan på egen hand avvecklar sina handelshinder när

landet befinner sig 20 år längre fram i tiden och parlamentet har konstaterat att man på något sätt har byggt upp den här industrin och att den funkar någorlunda. Det är det jag menar. Det går inte. Det fungerar inte. Man fattar inte sådana beslut. Då har spelet ändrat karaktär, och de inhemska påtryckningsgrupperna ser till att det inte sker.

Handelshinder har lyckligtvis, precis som du säger, avvecklats. Men det sker nästan alltid i internationella förhandlingar: Jag sänker mina handelshinder så sänker du dina handelshinder. Man byter äpplen och päron med varandra, och så får man ned handelshinder. Det är så tull-sänkningarna och handelshindrens borttagande har skett.

Sedan gällde det Moçambique. Jag är inte heller bekant exakt med hur det har gått till där. Men det finns i många länder, inte minst i Afrika, rent fiskala motiv för att ha handelshinder. Man tar in tullar. Det förekommer över huvud taget inte i Sverige eller i de flesta industriländer, men i många utvecklade länder där man inte har skattesystem och man har svårt att driva in skatt över huvud taget av olika skäl använder man sig av utrikeshandeln. Det låter som att det skulle ha kunnat vara ett argument för de här handelshindren i Moçambique, när det gällde dater, som naturligtvis bara är skadliga för landet i fråga.

Men när man väl har de här handelshindren tror jag att det blir väldigt svårt att göra det som Lage Rahm sade, att bygga upp en egen konkurrenskraftig industri. I Moçambique handlar det väl om jordbrukssektorn snarare än datorsektorn eller IT-sektorn. Men man fastnar i det där ändå.

Anf. 168 LAGE RAHM (mp) replik:

Herr talman! Det är säkert så som Carl B Hamilton säger, att det är svårt att på egen hand ta sig ur den typen av mekanismer och att när man väl har en konkurrenskraftig industri verkligen utsätta den för konkurrens för att få en förbättring.

Det är säkert svårt att ta den typen av beslut för sig själv, men det hindrar inte att man kanske är tvungen i vissa lägen, för att över huvud taget kunna få den här konkurrenskraftiga industrin, att faktiskt ha vissa typer av hinder. Det blir snarast något slags moment 22, som jag uppfattar att Carl B Hamilton menar existerar.

Jag menar att vi ändå måste ge utvecklingsländer möjligheten att komma i kapp på det sätt som vi känner till att man kan göra det på, nämligen på det sätt som alla rika länder har gjort det på. Man har byggt upp en konkurrenskraftig industri just när man har haft möjlighet till det, vilket man inte har om den från början blir helt utslagen av utländsk konkurrens.

Det är klart att det är ett problem, men det är ändå ett problem som måste lösas. Vi kan inte bara acceptera att det faktiskt är ett problem.

Anf. 169 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Med den filosofi som Miljöpartiet har, där man ofta, med rätta, lyfter fram små och medelstora företag, tror jag att man ska vara extra försiktig med det här argumentet. Det som detta i praktiken har lett till är nämligen att man får statliga subventioner och stöd till stora industrikonglomerat – Sydkorea är väl det bästa exemplet – där det tillverkas stål, fartyg och bilar, stora starka grejer. Det handlar däremot inte om branscher där det är typiskt småföretagande, åtminstone i början. Jag

tänker på skoindustri, textilindustri, konfektionsindustri och underleverantörerna i de branscherna, där det delvis handlar om hemtillverkning. Där funkar inte det här.

När det gäller den typ av möjlighet som Lage Rahm säger att man bör öppna för ska man vara medveten om, förutom de invändningar som jag har haft tidigare, att den erfarenhetsmässigt tenderar att gynna storföretag eller bildandet av storföretag. Och vi kan återgå till jämställdhetsperspektivet: Det är inte i tredje världens stålindustri, bilindustri eller skeppsvarv som kvinnorna har anställning, utan det är snarare i de här andra branscherna, där det är små och medelstora företag som dominerar.

Anf. 170 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton sade i sitt anförande att rättvis handel för honom var lika med frihandel. Jag delar inte riktigt den uppfattningen, även om vi socialdemokrater är frihandelssinnade och har varit det de senaste hundra åren. Där är vi rörande överens. Men bara för att man gör affärer med sina grannar och så småningom växer och kan göra affärer även med länder långt borta betyder det inte att dessa affärer är rättvisa, det vill säga att de anställda och producenterna får del av de eventuella vinsterna. Det är det begreppet "rättvis handel" handlar om. Det kan vara bra att få ett klargörande att vi menar samma sak med rättvis handel.

I sitt anförande nämnde Carl B Hamilton också Doharundan och vikten av att den kommer framåt. På ministermötet i månadskiftet november/december 2009 var alla medlemsländer, möjligen med något undantag, mycket tydligt inne på att WTO och Doha var ett bra arbetssätt och att det var viktigt att komma överens och komma framåt. Där i Genève bestämde man att 2010, ganska snabbt in på året, skulle man få till stånd ett avtal.

I dagsläget vet vi inget om detta. Min fråga till Carl B Hamilton är: Finns det någon information från majoriteten som vi kan få del av här i kammaren i kväll?

Anf. 171 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Nej, tyvärr kan jag inte ge något uppmuntrande besked beträffande Doharundan. Det fanns ett skede i den finansiella krisen när världens ledare kände ett starkt behov av att ge en positiv signal till världen i övrigt att nu har vi något på gång och ska lösa problemen. Då utlovade man att Doharundan skulle drivas till ett avslut, precis som Carina Adolfsson Elgestam sade. Luften tycks dock ha gått ur detta engagemang, som jag uppfattar det. Jag har inte sett det upprepas.

Det är många lärdomar av krisen som riskerar att förloras om den, som man ur andra utgångspunkter naturligtvis önskar, går över ganska snabbt. Då finns risk att man glömmar att till exempel vidta en hel del åtgärder som behövs inom den finansiella sektorn. När trycket minskar kanske man inte vidtar dem.

Låt oss klara ut det här med rättvis handel så att vi inte missförstår varandra på punkter där det är onödigt. Jag menar att frihandeln bryter ned många orättvisor och gör diskriminering av människor olönsam. Handel och frihandel ökar inkomsterna i de länder som deltar, men fördelningen av denna inkomstökning kan ske på ett rättvist eller orättvist sätt. Där blir ofrånkomligen den nationella politiken i de olika länderna,

skattepolitiken och välfärdspolitiken, avgörande för hur vinsterna av handeln fördelas. Att säga att frihandel ger en rättvis inkomst- eller förmögenhetsfördelning är inte korrekt. Man måste göra mer.

Prot. 2009/10:85
10 mars

*Vissa handelspolitiska
frågor*

Anf. 172 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Vad gäller rättvis handel och fördelning av resurser ur det perspektivet är vi kanske relativt överens.

Vad gäller Doharundan och det som eventuellt händer där är det inte bara vi i oppositionen som inte får någon information, utan det gäller även majoriteten här i riksdagen. Det är allvarligt. Detta tillsammans med de yrkanden som finns i motioner i betänkandet visar på vikten av att riksdagen blir mer inblandad och får mer information om WTO och Doharundan. Det känns angeläget med en skrivelse till Sveriges riksdag om vad som händer.

En fråga som Carl B Hamilton inte nämnde i sitt anförande gäller exportfrämjande åtgärder. Vi vet hur det ser ut med jobb och sysselsättning i ett globalt perspektiv och att Sverige tappar exportandelar. Vi vet också att det är våra 10–20 största företag som har stått för huvuddelen av exporten. För att vi som litet land ska klara oss behöver fler små och medelstora företag komma ut på nya exportmarknader men också kunna växa på de marknader där de finns.

Den borgerliga majoriteten har gjort kraftiga nedskärningar när det gäller export och Exportrådets resurser. Det gäller även det som ISA arbetar med, det vill säga att få investerare till Sverige.

Anf. 173 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det finns inte så mycket information att ge eftersom Doharundan inte närmar sig något avslut. Det går inte framåt; det har gått i stå. Jag menar att man kan informera sig om detta inte bara genom skrivelser från regering till riksdag eller genom framträdanden av statssekreterare, utan det finns gott om tidningar och tidskrifter att ta del av till exempel i riksdagens lärum. Det råder inte brist på information, men tyvärr finns det inte mycket att informera om. Det dystra är att innehållet är så tunt.

Beträffande exportfrämjande åtgärder har varje regering att göra en prioritering av vilka utgifter man tycker är viktigare än andra. Denna regering tycker till skillnad mot den förra inte att subventionering av exportfrämjande åtgärder är så viktigt. Man tycker att andra saker är viktigare, vård, skola och omsorg till exempel eller andra saker som bidrar till ett mer rättvist samhälle.

Anf. 174 MARIE WEIBULL KORNIAS (m):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

I riksdagen finns det sedan länge en politisk samsyn på frihandeln. Det är en viktig princip som vi ska värna om. Men både inom EU och globalt måste frihandeln försvaras för att motverka protektionistiska tendenser.

Det allra bästa för världshandeln är att ha gemensamma spelregler i form av multilaterala avtal för att säkra ett rättvist, stabilt och förutsägbart handelssystem. Här är det viktigt att Sverige fortsätter att vara en

tydlig röst i EU och i Världshandelsorganisationen, WTO, för en fri och öppen handel.

Det är Moderaternas och alliansens uppfattning att WTO fungerar förhållandevis väl och uppfyller sitt syfte. Det har successivt skett förändringar och förbättringar samtidigt som dialogen med det civila samhället under åren har stärkts.

Men de komplexa och utdragna förhandlingar som pågår sedan 2001 inom ramen för Doharundan visar med all önskvärd tydlighet att det finns behov av att se över organisationens funktionssätt.

Förhandlingsrundorna uppfattas många gånger som tungrodda, då beslut ska ske i konsensus bland 154 medlemsstater som många gånger har spretande intressen.

Det allra viktigaste nu är att ro Doharundan i land under 2010. På WTO:s sjunde ministerråd i Genève i december 2009 – där jag hade förmånen att delta – kunde jag konstatera att många medlemsländer var mycket angelägna att få till stånd ett nytt frihandelsavtal.

Några av de stora handelspolitiska utmaningarna framöver rör just WTO:s framtida utformning.

Marknader runt om i världen verkar alltmer över nationsgränserna. Sättet att bedriva handelspolitik och formerna för förhandlingarna har inte hängt med tillräckligt i den här utvecklingen.

Därför är det hög tid att vi funderar på vad som bör ske när Doharundan väl är slutförd.

I framtiden tror jag att vi kommer att behöva mer långtgående förhandlingar om icke-tariffära handelshinder, offentlig upphandling och subventioner. Utvecklingsdimensionen är viktig i detta sammanhang.

Handelssystemet måste bli bättre på att integrera de fattiga länderna i världsekonomin för att de ska kunna dra full nytta av sin potential. Detta är för övrigt hela upprinnelsen till Doharundan. Det var så den kom till.

Sverige har också under en lång tid arbetat för en utvecklingsvänlig handelspolitik genom DDA, Global Trust Fund och Aid for trade som syftar till att de fattiga länderna ska kunna dra ökad nytta av möjligheterna i internationell handel och ta ett helhetsgrepp på det handelsrelaterade biståndet.

Som moderat tror jag att handelspolitiken och biståndspolitiken måste integreras än mer i framtiden med fokus på demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnans roll i samhället. Jag tror att handelspolitiken och biståndspolitiken måste gå hand i hand. Där tror jag att Swedfund kan göra skillnad.

Senegals president sade nyligen så här:

I have never seen a country develop through aid or credit. Countries that have developed all believed in free markets. There are no mysteries there. Africa took the wrong way after independence.

Det tycker jag är tänkvärda ord. Det är frihandel som frigör länder och skapar välstånd.

Herr talman! För Sverige, som är ett litet, ekonomiskt öppet land, är utrikeshandeln avgörande för den ekonomiska tillväxten.

Exporten står i dag för över hälften av Sveriges bnp. Varannan skattekrona och vartannat jobb har sin grund i vårt utbyte med andra länder.

Sedan den globala finanskrisen som fick den internationella handeln att rasa har många öppna och handelsinriktade länder haft det tufft. I

finanskrisens spår minskade den svenska exporten i föl med hela 16 procent. Inte minst därför är det en viktig uppgift för politiken att främja handel för att därmed åstadkomma fler jobb, mer företagande och bättre tillväxt.

Genom att låta svenska företag utvecklas genom handeln med nya tillväxtmarknader skapas bättre förutsättningar för Sverige att komma starkare ur den ekonomiska krisen och möta framtidens utmaningar. Men utan exporten har vi inte råd med någon import. Det är ett av de viktigaste skälen till varför regeringen aktivt uppmuntrar svenska företag att exportera.

Det är viktigt att den svenska främjandeorganisationen, aktörer som Exportrådet, Almi, Invest in Sweden, Swedfund, Exportkreditnämnden och andra, samverkar för maximal effekt.

Exportfrämjandet är en viktig del i att underlätta för små och medelstora företag att ta steget ut på främmande marknader.

Exportrådet ger kostnadsfri information och rådgivning till mindre och medelstora företag och arrangerar, tillsammans med UD, ambassaderna och Exportrådet, branschvisa seminarier och affärsdelegationer världen över.

Den exportfrämjande verksamheten handlar i grunden om att minska de praktiska och framför allt de mentala trösklarna, som den som vill ge sig ut i världen för att göra affärer lätt snubblar på.

Exportrådet finns numera lokalt i alla Sveriges län med regionala exportrådgivare som erbjuder kostnadsfri hjälp.

Sju av tio företag som gått igenom den metodiska process som kallas steps to export upplever att de stärkts i sin förmåga att ta sig vidare ut i världen.

Men det är inte bara Exportrådet utan en rad organisationer och myndigheter som på olika sätt kan bistå företag som vill exportera.

Det är bra, men ibland kan det vara lite svårt att hitta rätt i denna djungel av information. Därför välkomnar jag den nya gemensamma webbportalen Internationaliseringsguiden.se som nyligen lanserats och som vänder sig till företag som söker information om rådgivning, finansiering, expertkunskap och så vidare.

Där finns samlad information från Almi, Svensk Exportkredit, Exportrådet och så vidare. Ibland kan det dessutom räcka med rätt så enkla åtgärder, som till exempel när Almi och Exportrådet samlokaliseras sig.

Ännu bättre är det när man i kommunerna kanske samlokaliseras sig med näringslivsenheten. Då kan det bli riktigt bra.

En av Sveriges allra största satsningar är deltagandet i världsutställningen i Shanghai, Expo 2010, på temat Better city – better life som kommer att invigas den 1 maj i år. Sverige deltar med en paviljong på temat Spirit of innovation som bygger vidare på Symbiocity med inriktning på innovationssystem, hållbarhet och välfärdsfrågor inom hälsa och omsorg.

UD bidrar här med 70 miljoner och näringslivet med 87 miljoner.

Detta kommer att skapa en välkommen plattform för svenskt näringslivs närvaro på den kinesiska marknaden.

Motionsbetänkandet behandlar två motioner som argumenterar för att exportförbudet för svenskt snus på EU:s inre marknad ska hävas. Såväl

jag som moderat som utskottet vill med anledning av dessa motioner anföra följande:

Vi menar att den fria rörligheten av varor, tjänster, personer och kapital är av väsentlig betydelse för förverkligandet av den inre marknaden.

För ett litet och utrikeshandelsberoende land som Sverige är en väl fungerande inre marknad särskilt viktig.

Förbudet mot försäljning av snus över gränserna inom unionen är inte förenligt med principen om den fria rörligheten av varor, och exportförbudet till den inre marknaden ter sig därför både diskriminerande och oproportionerligt.

Sammanfattningsvis anser vi, i likhet med motionärerna, att EU:s snushandelsförbud bör avskaffas.

Jag kan konstatera att regeringen och handelsministern tydligt deklarerat sin avsikt att verka för att förbudet att exportera snus inom EU ska hävas.

Anf. 175 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Högsta möjliga grad av frihandel är den devis som den svenska regeringen har när det gäller framtida handelsavtal. Det är intressant att Marie Weibull Kornias pratade om WTO och WTO:s framtid och framhöll vikten av att vi får en frihandel som visar högsta möjliga grad av frihandel som ska främja ökad handel och tillväxt runt om i världen.

Vad innebär det egentligen? När det gäller tjänster och handel driver Sverige, såvitt jag vet, att samtliga länder bör göra mer långtgående åtaganden i WTO och att inga sektorer ska undantas från liberalisering – inte ens grundläggande servicesektorer som el och vatten.

Jag undrar hur ni tänker. Ska det öppnas för handel mellan länder? Ska den marknaden i förlängningen också öppnas här i Sverige så att det blir öppet för att konkurrensutsätta el och vatten? Det måste väl finnas en konsekvens i linjen.

Anf. 176 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik:

Herr talman! Kent Persson ställde en väldigt teknisk fråga som jag inte kan ge ett bra svar på, känner jag.

I mitt anförande pratade jag om vikten av frihandel och vikten av WTO. Men just förhandlingarna om en liberalisering av vattentillgångar med mera känner jag inte till.

Anf. 177 KENT PERSSON (v) replik:

Herr talman! Så kan det vara. Detta är en principiell fråga. Vad menar egentligen borgerligheten när man pratar om frihandel? Man vill också öppna upp tjänstesektorn. Då måste det i konsekvensens namn även innebära att man öppnar upp den sektorn i Sverige för handel med andra länder. Det är en principiellt viktig fråga.

Men mer konkret har EU tull på etanol från Brasilien. Rimmar det med principerna om en frihandel och en öppen marknad, eller ska vi genom protektionism skydda den europeiska etanolframställningen på bekostnad av frihandelsprinciperna och utvecklingen i Brasilien?

Anf. 178 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik:

Herr talman! Just när det gäller etanol från Brasilien, som naturligtvis vi i Sverige är angelägna om att få nyttja, driver den svenska regeringen att etanol till bränsle inte ska definieras som jordbruksprodukt. Det är därför som man har en sådan hög tull på den. Det är en prioriterad fråga för den svenska regeringen.

Anf. 179 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Marie Weibull Kornias talade sig varm för Doharundan och hur bra den är för alla medlemsländer. Detta kan vi vara eniga om.

Det mest oroväckande – Moderaterna ingår ju i den borgerliga majoriteten här i kammaren – var dock att det pratades mest om Doharundan och WTO-förhandlingarna i ett historiskt perspektiv. Men det som är allra viktigast just nu är framtiden och att det kommer ett avtal till stånd.

Detta känner både Marie Weibull Kornias och jag till eftersom vi hade förmånen att få vara med i Genève i november–december 2009. Men det talades där om vikten av att ett avtal kommer till stånd så fort som möjligt på det nya året, det vill säga 2010. Nu är det mars månad.

Efter min förra fråga till Carl B Hamilton kan jag konstatera att det inte finns någon information i dagsläget om vad som händer i Doharundan.

Marie Weibull Kornias anförande här i kammaren andades ungefär samma sak. Det är oerhört oroväckande. Det är nio månader kvar på året, och vi i Sverige, som ett av medlemsländerna i WTO och som en av rösterna i EU, vet hitintills ingenting.

Jag hoppas verkligen att Marie Weibull Kornias inte delar Carl B Hamiltons uppfattning att vi ska läsa oss till informationen i tidningarna i tidningsrummet.

Anf. 180 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik:

Herr talman! Jag delar naturligtvis Carina Adolfsson Elgestams bekymrade inställning till avsaknaden av framsteg i Doharundan. Men vi kanske ska vara lite ödmjuka i finanskrisens spår. Detta har så att säga tagit många länder på sängen.

Förhandlingarna har varit mindre effektiva under den senaste tiden. Men jag är säker på att man kommer i gång. Och när det väl finns någonting att rapportera om är jag övertygad om att både handelsministern och hennes statssekreterare kommer att informera både näringsutskottet och EU-nämnden.

Anf. 181 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik:

Herr talman! Jag blir faktiskt lite oroad över det svar som jag får om detta. Finanskris hade vi nämligen i december också. Alla medlemsländer som var där var nog väl medvetna om det. Det kan inte vara orsaken till detta.

Jag är helt övertygad om att man inte sitter med armarna i kors i Genève utan att någonting händer. Frågan är om det finns något intresse från den svenska regeringen att ta reda på vad som händer. Det är nog det mest oroväckande.

En annan fråga som Marie Weibull Kornias talade sig varm för var vikten av export och hur betydelsefull den är för Sverige utifrån att Sve-

rige är ett så litet land. Därför kändes det lite märkligt på ett eller annat sätt.

Regeringen och majoriteten har i stort sett halverat resurserna till Exportrådet. Ändå har man så stora förväntningar på att Exportrådet ska kunna genomföra så pass mycket och att så många små och medelstora företag ska få en möjlighet att komma ut på nya marknader.

Detta handlar om en prioritering. Jag kan inte låta bli att här i kammaren fundera över detta. Man har nästan halverat resurserna till Exportrådet. Man har tagit ifrån dem möjligheter att arrangera exempelvis mässor och se till att fler svenska företag kan finnas med där, vilket kan vara oerhört betydelsefullt i många olika sammanhang och vilket många andra länder gör.

Samtidigt har man satsat 1,3 miljarder kronor på en bransch i Sverige genom RUT-avdraget. Man hade kunnat ta bara 10 procent av den summan till Exportrådet. Tänk vad mycket vi då hade kunnat göra i världen bara genom att finnas med på mässor.

Anf. 182 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik:

Herr talman! Låt mig inledningsvis slå fast att Exportrådet ligger på ungefär samma nivå som under den förra mandatperioden. Det var bara precis året före valet 2006 som Exportrådet fick ett extra tillägg i sin budget.

Jag tycker att det är rätt olyckligt att göra som Carina Adolfsson Elgestam gör, nämligen att jämföra en jobbskapande aktivitet i Sverige, i inrikespolitiken, med exportfrämjande. Det är som att jämföra äpplen och päron, och jag tycker inte att det hör till denna debatt.

Anf. 183 LAGE RAHM (mp) replik:

Herr talman! Jag har ett par mycket enkla frågor till Marie Weibull Kornias. De handlar om mediciner till fattiga människor i fattiga länder.

Jag undrar om ni som företrädare regeringen i denna debatt tycker att fattiga människor i fattiga länder ska få tillgång till mediciner. Jag tror det.

Om vi då antar att Marie Weibull Kornias svarar ja på denna fråga kommer följdfrågan: Anser ni att detta fungerar i dag? Finns det tillgång till mediciner?

Låt mig anta ett svar på den frågan också. Då vill jag ställa en följdfråga. Om Marie Weibull Kornias anser att detta inte fungerar tillfredsställande i dag, och det tror jag, men hon kan anse något annat, undrar jag: Vad gör regeringen åt detta? Det är ett reellt problem som behöver lösas.

Anf. 184 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik:

Herr talman! Lage Rahm ställer ett antal frågor till mig och svarar själv på hälften av dem.

TRIPS-avtalet är bra. Det stöder fattiga länders rätt att skydda folkhälsan och så vidare. TRIPS-avtalet ger möjlighet till tvångslicensiering, vilket innebär att patentinnehavaren får rätt att tillverka kopior av exempelvis läkemedel.

TRIPS-avtalet är alltså bra. Men jag vill lyfta ett varningens finger för att sätta alltför stor tilltro bara till TRIPS-avtalet när det gäller möjlighet-

en att bota svåra sjukdomar och så vidare i fattiga länder. Det är så många andra komponenter i utvecklingsarbetet som måste till. Det måste finnas läkare, och det måste finnas en infrastruktur. Det är inte bara patenterade läkemedel som kan skapa lösningar på alla de hälsoproblem som kan finnas i utvecklingsländer.

Prot. 2009/10:85
10 mars

*Vissa handelspolitiska
frågor*

Anf. 185 LAGE RAHM (mp) replik:

Herr talman! Jag svarade kanske på två tredjedelar av mina frågor, knappast på hälften av frågorna med tanke på att det var tre frågor.

Jag konstaterar att jag inte fick svar på den sista och viktigaste frågan: Om det inte fungerar tillfredsställande, vad gör då regeringen åt det? Jag kan tänka mig att det uteblivna svaret beror på att regeringen inte gör någonting, vilket jag i så fall tycker är riktigt skandalöst. Här har vi ett väldigt stort problem för oerhört många miljoner människor i världen. Men man gör ingenting fastän det finns goda möjligheter att göra något åt det.

Givetvis är det så som Marie Weibull Kornias framför, nämligen att det också krävs läkare, infrastruktur och så vidare. Men även om frågorna om läkare och infrastruktur löses kvarstår att det också behövs mediciner. I de flesta fall räcker det inte med enbart läkare för att bota sjukdomar. Det hoppas jag att vi är ense om. Om inte får det bli någon form av debatt om helt andra frågor, men jag tror att vi är ense.

Frågan kvarstår: Vad gör regeringen åt det här?

Det finns en liten möjlighet genom TRIPS-avtalet. Det är bra. Utta-landet om att den möjligheten ska finnas är också bra. Men det som faktisk spelar roll för de människor som är sjuka är vad som sker i praktiken. Därför är det rimligt att det också i praktiken finns tillgång till läkemedel. Vad gör regeringen i praktiken för att alla dessa människor ska slippa dö?

Anf. 186 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik:

Herr talman! Låt oss, Lage Rahm, slå fast att Sverige inom ramen för EU verkar för att utvecklingsländer ska ha rätt att använda sig av flexibiliteten i TRIPS-avtalet.

Hur stor del tror Lage Rahm att TRIPS-avtalet och tillgången till patenterade läkemedel till en lägre kostnad egentligen innebär? Finns det någon statistik på det? Jag har slagit fast att det är bra att TRIPS-avtalet finns, men jag tycker att det finns en fara i att lägga alltför stor vikt bara vid det avtalet. Det är så mycket som måste ske på marken i utvecklingsländerna.

Som jag tidigare nämnt krävs det utbildad personal. Du kan ha hur billig hivmedicin som helst. Men om du inte har en vårdcentral, sjuksköterskor och läkare och om du som sjuk inte har en väg att ta dig på till vårdcentralen, till vilken nytta är då billiga hivmediciner genom tvångslicensiering?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 11 mars.)

18 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
2009/10:133 Höjda mål och vidareutveckling av elcertifikatsystemet

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 mars

2009/10:623 Fördubbling av sex- och våldsbrott i Blekinge

av *Kerstin Haglö* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:624 Lagen som reglerar könsbyte

av *Maria Kornevik Jakobsson* (c)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2009/10:625 Handel med skor och risk för miljögifter

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2009/10:626 Sotning och vinterns skorstensbränder

av *Ameer Sachet* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:627 Snö, takras och byggnormer

av *Ameer Sachet* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2009/10:628 Tillsyn inom jobb- och utvecklingsgarantins fas tre

av *Olle Thorell* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 16 mars.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 10 mars

2009/10:556 Säpos lista över Stasianknutna svenskar

av *Carl B Hamilton* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:561 Utbetalning av bostadsbidrag

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2009/10:566 Antalet mc-poliser i Skåne
av *Luciano Astudillo* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:567 Svenska samarbetsmän med Stasi
av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:585 Djurskyddet i Sverige
av *Catharina Bråkenhielm* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2009/10:586 Mål för minskat matavfall
av *Gunvor G Ericson* (mp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2009/10:587 Droginförsel via Internet
av *Désirée Liljevall* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:588 Ersättningen till borgerlig vigselförrättare
av *Holger Gustafsson* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:589 Studenters boende i Uppsala
av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:590 Vasakronans försäljning av Studentstaden i Uppsala
av *Helena Leander* (mp)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:591 Kalkning av sjöar
av *Ann-Kristine Johansson* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2009/10:592 Barngruppernas storlek i förskolan
av *Peter Hultqvist* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:593 Studentbostäderna i Uppsala
av *Agneta Gille* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:594 Arbetsstillstånd till utlännig
av *Göte Wahlström* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2009/10:595 Jussi Björlings 100-årsdag
av *Anneli Särnblad* (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2009/10:596 Tobakslagen
av *Anneli Särnblad* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2009/10:597 Trakassering av folkvalda i Turkiet
av *Yilmaz Kerimo* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:598 Darfur
av *Ameer Sachet* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:599 Säkerställande av helikopter NH 90:s användbarhet
av *Allan Widman* (fp)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

- 2009/10:601 Produktion av soja**
av *Margareta Persson* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)
- 2009/10:602 Ålfiske med grimgarn**
av *Peter Jeppsson* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)
- 2009/10:603 Utveckling av indikatorn vetenskaplig produktion och citering**
av *Thomas Strand* (s)
till statsrådet Tobias Krantz (fp)
- 2009/10:604 Det kustnära fisket**
av *Peter Jeppsson* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)
- 2009/10:605 Dagstidningar på samiska och meänkieli**
av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)
- 2009/10:606 Myggbekämpning i norra Västmanland**
av *Pia Nilsson* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)
- 2009/10:607 Vinterns tågproblem och avregleringen**
av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2009/10:608 Besittningsskyddet i samband med tvångsförsäljning av bostäder**
av *Ameer Sachet* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2009/10:609 Bluffakturorna ökar**
av *Krister Örnfjäder* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2009/10:611 Postservicen i Sverige**
av *Krister Örnfjäder* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2009/10:612 Nya svavelkrav på sjöfarten i Östersjön**
av *Krister Örnfjäder* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2009/10:613 Flytt av godstransporter till sjöfarten**
av *Krister Örnfjäder* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2009/10:614 Nordiskt samarbete kring arbetet med sällsynta sjukdomar och resurskrävande behandling**
av *Göte Wahlström* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)
- 2009/10:615 Bredbandsutbyggnaden**
av *Hans Olsson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2009/10:617 Den nya vapenlagen**
av *Ronny Olander* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 mars.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 6 §
anf. 34 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 64 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 11 § anf. 99 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 120 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 17 § anf. 159 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till socialutskottet och kulturutskottet	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
5 § Förnyad bordläggning.....	2
6 § Försörjningskrav vid anhöriginvandring.....	2
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU12	2
Anf. 1 GÖTE WAHLSTRÖM (s)	2
Anf. 2 KALLE LARSSON (v).....	5
Anf. 3 BODIL CEBALLOS (mp).....	8
Anf. 4 ANDRE VICE TALMANNEN	9
Anf. 5 BODIL CEBALLOS (mp).....	9
Anf. 6 MIKAEL CEDERBRATT (m)	11
Anf. 7 KALLE LARSSON (v) replik	13
Anf. 8 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	13
Anf. 9 KALLE LARSSON (v) replik	14
Anf. 10 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	14
Anf. 11 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	14
Anf. 12 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	15
Anf. 13 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	15
Anf. 14 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	16
Anf. 15 BODIL CEBALLOS (mp) replik	16
Anf. 16 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	17
Anf. 17 BODIL CEBALLOS (mp) replik	17
Anf. 18 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	17
Anf. 19 FREDRICK FEDERLEY (c).....	18
Anf. 20 KALLE LARSSON (v) replik	20
Anf. 21 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	21
Anf. 22 KALLE LARSSON (v) replik	21
Anf. 23 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	22
Anf. 24 BODIL CEBALLOS (mp) replik	23
Anf. 25 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	23
Anf. 26 BODIL CEBALLOS (mp) replik	24
Anf. 27 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	24
Anf. 28 ULF NILSSON (fp)	25
Anf. 29 LARS GUSTAFSSON (kd).....	27
Anf. 30 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	29
Anf. 31 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	29
Anf. 32 GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	30
Anf. 33 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	30
Anf. 34 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	31
Anf. 35 KALLE LARSSON (v) replik	33
Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	34
Anf. 37 KALLE LARSSON (v) replik	34

Anf. 38	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	35
Anf. 39	BODIL CEBALLOS (mp) replik	35
Anf. 40	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	36
Anf. 41	BODIL CEBALLOS (mp) replik	37
Anf. 42	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	37
Anf. 43	GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	38
Anf. 44	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	38
Anf. 45	GÖTE WAHLSTRÖM (s) replik	39
Anf. 46	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	40
	(Beslut fattades under 14 §.)	40
7 §	Övergångsvis dokumenthantering vid flyttningar under punktskatteuppskov	41
	Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU33	41
	(Beslut fattades under 14 §.)	41
8 §	Unga lagöverträdare	41
	Justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU11	41
Anf. 47	KERSTIN HAGLÖ (s)	41
Anf. 48	HELENA BOUVENG (m)	44
Anf. 49	KERSTIN HAGLÖ (s) replik	46
Anf. 50	HELENA BOUVENG (m) replik	46
Anf. 51	KERSTIN HAGLÖ (s) replik	47
Anf. 52	HELENA BOUVENG (m) replik	47
Anf. 53	KARIN NILSSON (c)	48
Anf. 54	JOHAN PEHRSON (fp)	49
Anf. 55	INGER DAVIDSON (kd)	52
Anf. 56	KERSTIN HAGLÖ (s) replik	54
Anf. 57	INGER DAVIDSON (kd) replik	54
Anf. 58	KERSTIN HAGLÖ (s) replik	55
Anf. 59	INGER DAVIDSON (kd) replik	55
	(Beslut fattades under 14 §.)	56
9 §	Statlig förvaltning	56
	Konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU29	56
	(Beslut fattades under 14 §.)	56
10 §	Kommunala frågor	56
	Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU17	56
Anf. 60	CHRISTINA ZEDELL (s)	56
Anf. 61	ANNA LILLIEHÖÖK (m)	58
Anf. 62	ROGER TIEFENSEE (c)	60
Anf. 63	NINA LUNDSTRÖM (fp)	61
Anf. 64	EMMA HENRIKSSON (kd)	63
	(Beslut fattades under 14 §.)	64
11 §	Allmänna motioner om inkomstskatter	65
	Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU26	65
Anf. 65	BRITTA RÅDSTRÖM (s)	65
Anf. 66	MARIE ENGSTRÖM (v)	67
Anf. 67	HELENA LEANDER (mp)	70
Anf. 68	JESSICA POLFJÄRD (m)	71
Anf. 69	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	74

Anf. 70	JESSICA POLFJÄRD (m) replik.....	74
Anf. 71	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	74
Anf. 72	JESSICA POLFJÄRD (m) replik.....	75
Anf. 73	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	76
Anf. 74	JESSICA POLFJÄRD (m) replik.....	76
Anf. 75	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	77
Anf. 76	JESSICA POLFJÄRD (m) replik.....	77
Anf. 77	HELENA LEANDER (mp) replik.....	77
Anf. 78	JESSICA POLFJÄRD (m) replik.....	78
Anf. 79	HELENA LEANDER (mp) replik.....	78
Anf. 80	JESSICA POLFJÄRD (m) replik.....	79
Anf. 81	KARIN NILSSON (c).....	79
Anf. 82	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	81
Anf. 83	KARIN NILSSON (c) replik.....	82
Anf. 84	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	82
Anf. 85	KARIN NILSSON (c) replik.....	83
Anf. 86	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	83
Anf. 87	KARIN NILSSON (c) replik.....	84
Anf. 88	BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	84
Anf. 89	KARIN NILSSON (c) replik.....	85
Anf. 90	HELENA LEANDER (mp) replik.....	85
Anf. 91	KARIN NILSSON (c) replik.....	86
Anf. 92	HELENA LEANDER (mp) replik.....	86
Anf. 93	KARIN NILSSON (c) replik.....	87
Anf. 94	GUNNAR ANDRÉN (fp).....	87
Anf. 95	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	90
Anf. 96	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	90
Anf. 97	MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	91
Anf. 98	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	91
Anf. 99	LENNART SACRÉDEUS (kd).....	92
Anf. 100	GÖRAN THINGWALL (-).....	94
Anf. 101	ANNE-MARIE PÅLSSON (m).....	96
Anf. 102	LARS JOHANSSON (s).....	97
Anf. 103	ANNE-MARIE PÅLSSON (m).....	98
Anf. 104	LARS JOHANSSON (s).....	98
Anf. 105	LENNART HEDQUIST (m).....	99
Anf. 106	LARS JOHANSSON (s).....	100
Anf. 107	ANNE-MARIE PÅLSSON (m).....	100
Anf. 108	LARS JOHANSSON (s).....	101
	(Beslut fattades under 14 §.).....	101
12 §	Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet.....	101
	Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU27.....	101
Anf. 109	RAIMO PÄRSSINEN (s).....	101
Anf. 110	MARIE ENGSTRÖM (v).....	104
	(forts. 15 §).....	105
	Ajournering.....	105
	Återupptagna förhandlingar.....	105

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 4 mars	105
AU5 Åtgärder med anledning av Lavaldomen och andra arbetsrättsliga frågor	105
MJU20 Otillåtna avfallstransporter och manipulerade avgasreningssystem	108
MJU12 Djurskydd	108
KrU8 Vissa kulturmiljöfrågor	109
KrU9 Idrotts- och spelfrågor	110
UbU11 Vuxenutbildning	110
14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	111
SfU12 Försörjningskrav vid anhörginvandring	111
SkU33 Övergångsvis dokumenthantering vid flyttningar under punktskatteuppskov	112
JuU11 Unga lagöverträdare	112
KU29 Statlig förvaltning	113
FiU17 Kommunala frågor	113
SkU26 Allmänna motioner om inkomstskatter	114
Meddelande om votering.....	114
15 § (forts. från 12 §) Allmänna motioner om beskattning av företag, kapital och fastighet (forts. SkU27).....	114
Anf. 111 HELENA LEANDER (mp).....	114
Anf. 112 ANNICKA ENGBLOM (m).....	116
Anf. 113 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	118
Anf. 114 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	119
Anf. 115 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	119
Anf. 116 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	120
Anf. 117 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	120
Anf. 118 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	121
Anf. 119 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	121
Anf. 120 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	122
Anf. 121 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	122
Anf. 122 HELENA LEANDER (mp) replik	124
Anf. 123 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	124
Anf. 124 HELENA LEANDER (mp) replik	125
Anf. 125 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	125
Anf. 126 GUNNAR ANDRÉN (fp)	125
Anf. 127 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	127
Anf. 128 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	128
Anf. 129 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	129
Anf. 130 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	129
Anf. 131 RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	130
Anf. 132 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	130
Anf. 133 HELENA LEANDER (mp) replik	130
Anf. 134 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	131
Anf. 135 HELENA LEANDER (mp) replik	131
Anf. 136 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	132
Anf. 137 LENNART SACRÉDEUS (kd)	132

Anf. 138	LENA ASPLUND (m)	134
Anf. 139	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	135
Anf. 140	LENA ASPLUND (m) replik	136
Anf. 141	RAIMO PÄRSSINEN (s) replik	136
Anf. 142	LENA ASPLUND (m) replik	137
Anf. 143	PER ÅSLING (c)	137
Anf. 144	GUSTAV NILSSON (m)	138
Anf. 145	ROGER TIEFENSEE (c)	139
Anf. 146	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	140
Anf. 147	ROGER TIEFENSEE (c) replik	141
Anf. 148	MARIE ENGSTRÖM (v) replik	141
Anf. 149	ROGER TIEFENSEE (c) replik	142
Anf. 150	HELENA LEANDER (mp) replik	142
Anf. 151	ROGER TIEFENSEE (c) replik	143
Anf. 152	HELENA LEANDER (mp) replik	143
Anf. 153	ROGER TIEFENSEE (c) replik	143
Anf. 154	ANNE-MARIE PÅLSSON (m)	144
Anf. 155	HELENA LEANDER (mp)	145
	(Beslut skulle fattas den 11 mars.)	145
16 §	Allmänna motioner om mervärdesskatt	145
	Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU28	145
Anf. 156	AGNETA BERLINER (fp)	145
Anf. 157	LENNART SACRÉDEUS (kd)	147
	(Beslut skulle fattas den 11 mars.)	148
17 §	Vissa handelspolitiska frågor	148
	Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU13	148
Anf. 158	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	148
Anf. 159	KENT PERSSON (v)	150
Anf. 160	LAGE RAHM (mp)	152
Anf. 161	CARL B HAMILTON (fp)	154
Anf. 162	KENT PERSSON (v) replik	156
Anf. 163	CARL B HAMILTON (fp) replik	157
Anf. 164	KENT PERSSON (v) replik	157
Anf. 165	CARL B HAMILTON (fp) replik	158
Anf. 166	LAGE RAHM (mp) replik	158
Anf. 167	CARL B HAMILTON (fp) replik	158
Anf. 168	LAGE RAHM (mp) replik	159
Anf. 169	CARL B HAMILTON (fp) replik	159
Anf. 170	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	160
Anf. 171	CARL B HAMILTON (fp) replik	160
Anf. 172	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	161
Anf. 173	CARL B HAMILTON (fp) replik	161
Anf. 174	MARIE WEIBULL KORNIAS (m)	161
Anf. 175	KENT PERSSON (v) replik	164
Anf. 176	MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik	164
Anf. 177	KENT PERSSON (v) replik	164
Anf. 178	MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik	165
Anf. 179	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik	165

Anf. 180 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik	165	Prot. 2009/10:85
Anf. 181 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s) replik.....	165	10 mars
Anf. 182 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik	166	<hr/>
Anf. 183 LAGE RAHM (mp) replik	166	
Anf. 184 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik	166	
Anf. 185 LAGE RAHM (mp) replik	167	
Anf. 186 MARIE WEIBULL KORNIAS (m) replik	167	
(Beslut skulle fattas den 11 mars.).....	167	
18 § Bordläggning.....	168	
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	168	
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	168	
21 § Kammaren åtskildes kl. 20.14.....	171	

Tryck: Elanders, Vällingby 2010